EDEN HA-YELADIM

Israel Hayyim Tawiow

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

י. ח. טביוב.

עֵדֶן הַיְלָדִים.

ספר מקרא לילדים ולילדות.

עם תרגום המלים בארבע לשונות: רוסית, אשכנזית, צרפתית ואנגלית.

חלק ראשון.

מהדורא הארבע עשרה, מוגהת ומתוקנת.

נתאשר מטעם הועד המלומד אשר למיניסטריום להשכלת העם להשתמש בו בבתי הספר העברים בתור ספר למוד לתורת הלשון העברית.

הוצאת „תושיה".

וַרשה, תרס"ה.

בדפוס לֶוִין אֶפשטין, פָּבִיָה 14.

И. ТАВЬЕВЪ.

ЭЙДЕНЪ ГАІЕЛОДИМЪ

т. е, Дѣтскій рай.

Христоматія для дѣтей.

Съ вокабулами на четырехъ языхахъ: русскомъ, нѣмецкомъ, французскомъ и англійскомъ.

13-ое исправленное изданіе.

Часть I-ая.

II-ое изданіе допущено Ученымъ Комитетомъ Мин. Нар. Просв. къ употребленію въ начальныхъ еврейскихъ училищахъ (за №13269 стр. 294, 17 Мая 1902).

Изданіе „ТУШІЯ".

ВАРШАВА,

Тип. Левинъ-Эпштейна, Налевкая 14.

Kinderwonne.

Hebräisches Lesebuch für Kinder.

Nebst Übersetzung der Vocabeln in 4 Sprachen: Russisch, Deutsch, Französisch und Englisch.

Von **I. Tawjew.**

Dritte durchgesehene und verbesserte Auflage.

Erster Theil.

Verlag von „Tuschijah“.

Les Délices des Enfants.

Chrestomathie hébreu à l'usage des enfants.

Avec traduction des mots en 4 langues: russe, allemande, française et anglaise.

Par **I. Tawjew.**

Troisieme édition, revue et corrigée.

Première Partie.

Edition „Tuschijah“.

The Delight of the Children.

A hebrew chrestomathy for the use of children.

With translation of the vocables in 4 languagues: Russian, German, French and English.

By **I. Tawjew.**

Third edition, reviewed and corrected.

Part I.

Edition „Tucshijah“.

הקדמה.

מעת אשר החלו משכילי עמנו ללמוד אל דרכי הגוים המתקנות, נגה אור גם על דרכי הוראתנו האבלות והאפלות. השיטה העתיקה, להחל את הוראת שפ"ע לתינוקות מֵאַחריתה ולא מראשיתה, נדהפת אחור לאט לאט, ומקומה ירשו שיטות חדשות ושונות, אשר אף כי עודן רחוקות מן המטרה הנכספה, בכל־זאת עלינו לשבחן על רצונן הטוב: כי כלן מתאמצות ללכת „בדרך הטבע", להחל דבר מראשיתו ולא מאחריתו. ואם לפנים אָמרו: אין טוב לילדים כי אם להגות ולצפצף בלי־חשך, מראשית ילדותם ועד ימי נעוריהם, בספרי הקדש, וסוף דעת הלשון לבא; — הנה כיום יאָמר: אין טוב לילדים כי אם ללמוד ראשונה את הלשון העברית, למען יבינו אח"כ את הכתוב בספרי הקדש.

וכיצד מלמדים את הלשון העברית, בדרך הטבע?

על השאלה הזאת יענו רבים בלי ישוב הדעת: „פשוט, כמו שמלמדים את הילדים שפה אחרת!" אך באמת אין התשובה הזאת נכֹחה כלל. כי שפה אחרת הדומָה בתנאיה לשפת עבר אין מורים כלל לתינוקות. ילדינו לומדים אמנם, מלבד שפת המדינה שהיא שפת־ביתם או למצער לשון־בית־ספרם ומוריהם, לפעמים גם שפות זרות, אחת או שתים, בביתם, מפי מורה או אומנת (כי כידוע אין מורים בבתי ספר לילדים. אלא שפת המדינה לבד): אבל גם

השפה הזרה שהילד לומד, לא תושם לפניו כשפה מתה, כלשון הספר או כלשון שבכתב לבד, כי אם כלשון מְדַברת: המורים ולפעמים גם ההורים ישיחו עם הילדים בשפה החדשה, ופדגוגים נבונים מעמידים את הוראת שפה חדשה (כלו' נכריה) לילדים, אך על השיחה לבד, וסוֹף „הדקדוק" לבא בלב הילד. ובכן הלא נקל להבין כי אין כל „צד השוה" בין הוראת השפות האלה לתינוקות, ובין הוראת שפ"ע לילדינו: כי שפ"ע היא לא רק לשון נכריה והדשה לילדינו, כי גם שפה מתה אשר לא הוריהם ולא מוריהם ולא חבריהם ידברו בה. ואם רשאים אנחנו להַקיש על הוראת שפ"ע מהוראת לשון אחרת, אז עלינו לשוות לנגדנו שפה מ ת ה א ח ר ת, לשון לא מ ְד ב ר ת.— אבל דא עקא כי שפה מתה אחרת א י ן מ ו ר י ם כ ל ל ל י ל ד י ם (כי כידוע מתחילים הילדים ללמוד את הלשונות „העתיקות", בשנים שאינם עוד ילדים, בעת אשר בנינו ע"פ רוב כבר שנו ופרשו מלה"ק). וּמֵאַיִן נביא ראיה?

ואחרי אשר גם ההורים גם המורים אינם חפצים ואינם יכולים ואולי גם אינם רשאים, להנהיג בביתם, או בבית־ספרם, את „הדבוּר העברי"; ואחרי אשר איננו חפצים ואיננו יכולים ו ב ו ד א י א י נ נ ו ר ש א י ם לאחר את הוראת שפ"ע לבנינו עד עת צאתם מילדותם, — לכן אין לכחד כי למוד לה"ק קשה מאד מאד לילדינו הרכים. ואנו אין לנו כי אם להתחכם ולהבל תחבֻלות במה להקל את הוראתה, ובמה להצמיד אליה גם את לב הבנים וגם את לב האבות „הנאורים" לבל תקע נפשם ממנה בראותם את העבודה הקשה. והנה מעט רוָחה תביא לנו טבע לה"ק בעצמה: כי לְאָשרנו דל מאד אוצר שרשיה (לפי ערך יתר הלשונות), ועוד זאת כי גזרתה ובנינה, צורתה וכל משפטי „דקדוקה" נכונים ומוצקים,

ברורים ומדויקים עד להפליא; ו ב ד ב ר ה ז ה קלה היא ללמד וללמוד יותר מהשפות „העתיקות" האחרות, אשר אין מספר לשרשיהן ולהרכבותיהם ולהרכבות הרכבותיהם, ואשר כמעט אין „כלל" „ובנין אב" בהמון חקות דקדוקן הפתלתל והמעֻקל. וגם ה ס ג נ ו ן העברי ואפילו הסגנון המליצי והמרומם אשר בחזיונות הנביאים נקל עשרת מונים מן הסגנון המשֻׁגע וה א כ ז ר י אשר יצר העם האכזרי, עם רומא, אפילו בציור הספורי. — כל אלה הם הנָחות ורוָחות המצטרפות לחשבון גדול בהוראת לשון מתה לילדים רכים. אבל סוף סוף הנה לשון זרה היא להם, לשון שאין לה כל דמיון וכל אחוה עם הלשון המדברת בפיהם. על כן אין די לנו אם נפלס ארחות הוראתה על פי הדרך הכבושה למורי לשונות אחרות, כי עלינו לעשות יתרה ולספות קולא על קולא ולתקן תקונים חדשים, בעֹמק העיון, אם רוצים אנחנו בתוּשִׁיַת ילדינו, אם רוצים אנחנו כי יעשו בנינו תושיה באמת ובתמים, ולא תושיה המתשת כחם והמקררת אהבתם לשפה הזרה.

מובן מאליו הוא כי בדברי כדברים האלה, עיני ולבי ביחוד אל ילדים מבתי־אבות מתֻקנים, אל ילדים אמתים, אשר הוריהם שומרים ודואגים לילדותם לבל ידעך נרה בלא עת; ילדים אשר הוריהם מוקירים עתם, ואשר „התלמודים העברים" אינם ראשית למודיהם ואחרית השכלתם וחנוכם. כי לילדים „העתיקים", לילדים אשר בערים הנדחות והחשכות, להם אין לנו לדאג כלל. גם בלי מסלות חדשות, בלי רוָחות והנחות ובלי כל תקונים, יֵדעו לבטח את ספרי הקדש בכתָבם ובלשונם, עוד בטרם ילבשו את מכנסיהם הראשונים. כי התנ"ך „והסדור", ולהבדיל המקל והרצועה, עודם בעצם תקפם ב„בתי החנוך" של הילדים האלה, וכאָז כן עתה עודם

עושים „פעולתם" ומביאים אל המטרה הנכספה, באין מעצור. ילדות אין להם: זמן יש להם עד בלי די: אם לא היה לבקי בתנ"ך בחמש שנים, ישב או יִמָתח על הספסל עוד חמש שנים; „ובהרחבת זמן" כזו אי אפשר שלא יעש התלמיד תושיה אפילו אם הוא בער כחמור, עצל ואטי כהֹמט, וקשה־ערף כפרד. לילדים כאלה אין לנו גם להתחכם במה לחבב עליהם את „הלמוד העברי"; הם יודעים כי נולדו לעמל, לעמלה של תורה. ואף גם זאת, כי הוריהם ומוריהם משתדלים להמציא להם גם „חליפות", לבל יתקפם השממון בלמוד התנ"ך „והסדור" גרידא, כי על כן הם משיבים נפשם מעת לעת במעט „לקח־טוב", מעט „משניות", מעט „חיי־אדם", ועוד זְנים ומינא תרגימא כאלה המשעשעים את התנוקות, עד אשר יגמול שכלם (כלו' עד שנת השבע והשמונה) ופָרשו אֳרבות ידיהם לשחות בים התלמוד, ולא תשבע עינם מראות ואזנם משמוע.

אבל דואג אני לילדים המתֻקנים, אשר מספרם הולך ורב בעז"ה; הילדים האלה גם הם ילדי ישראל הם, ואם הוֹלו הוריהם למנוע מהם את הלמודים העברים, וביחוד למוד שפ"ע — הנה „מורינו" ופדגוגינו הכשירו את הנזק הזה. אבות הילדים האלה אינם חפצים לבַזבז את ילדות הבנים, את מֹחם ואת כחם, בלמודים מוקדמים. אבות ילדים כאלה אוהבים את הסדרים ואת ההדרגה המתונה, וביחוד הם משתדלים לְעַות את ילדיהם דבר־למודם, והם נזהרים להוציאם מעולמם הקטן אף כפשע. לכן אין לתמֹה אם האבות האלה קצים מפני דרכי ההוראה אשר בישראל, ובעברתם הקשה הם גוזרים כליה על למוד שפ"ע בבתיהם. לכן עלינו להראותם כי גם למוד שפ"ע (שהוא היסוד לכל החנוך העברי, וביחוד

המפתח היחידי לגן העדן אשר בתורת ישראל) אפשר להעניק לילד מבלי הוציאו מעולמו ומבלי הלאותו. אל הילדים והאבות האלה מחויבים כל „פדגוגינו" לכוון את מעשיהם ב„שיטותיהם" ו„בספרי למודיהם", אז יהיו מעשיהם לברכה ולתועלת — אך אם ישוו הפדגוגים לנגדם רק את הילדים „העתיקים" אז יעמלו לשוא וילדו לבהלה.

והיה כי נשים עינינו על ה„שיטות החדשות" אשר יצרו פדגוגינו להרביץ תורת לשון עבר בישראל, ונוכחנו על נקלה כי אין בהן אף אחת הערוכה לרוח ילדים אמתים, והמתאמצת באמת להקל ולהבב לילדים את הלמוד הזה. ולולי דמסתפינא הוה אמינא כי כל „ספרי הלמוד" החדשים נועדו לילדים שכבר למדו את התנ"ך, ולא לילדים מתחילים באמת. למראה עיני דומים כל ספרי הלמוד החדשים כמלואים ללמודי „החדר", הממלאים את הפגימות שב„השכלת" נער היוצא מן „החדר",— אבל לא כ ר א ש י ת ל מ ו ד י ם לתינוק שעוד לא ידע עד מה בשפת־עבר. להביא ראיה למשפטי הראשון ולהצדיק את השערתי האחרונה בנוגע לשיטות החדשות המורות את תורת הלשון — לא פה המקום, כי לא על ספרי ה ל מ ו ד ב כ ל ל אני חפץ לדבר בהקדמתי זו, כי אם על „ספרי המקרא" שהם עיקר גדול ונכבד בהוראת שפ"ע לתינוקות בדרך קלה.

והנה בטוח אני כי לו נשאלו המחברים הנכבדים בעצמם, למי יעדו את כריסטומטיותיהם: הלילדים מתחילים אשר כל „השכלתם העברית" מצֻמצמת בידיעת כללי הדקדוק היותר נחוצים, אם לנערים שכבר עברו כל מדורי „החדר"? והיה אם אנשי אמת הם — והזקה על „פדגוגים" כי ירחקו מדבר שקר— וענו ואָמרו: „לילדים אשר אמרת לא שמנו לב כללו!" ואולם אם גם יקשו המחברים הנכבדים את ערפם, ובכח הפלפול

יתאמצו להוכיח כי ספריהם עולים יפה גם לילדים אשר אמרתי, אז די לנו להורות באצבע רק על **חסרון אחד** בספרי־מקראיהם, **חסרון פירוש המלים** — וברצון או באונס יחרישו ולא ישובו לעמוד על דעתם. כי הנשמע כדבר הזר הזה, לשים לפני ילדים מתחילים, כריסטומטיה כתובה בלשון זרה, בלשון לא מְדֻברת, ותרגום המלין אין בצדת? הן ספר כזה כספר חחתום הוא להם! הראיתם, רבותי, מימיכם כריסטומטיה אשכנזית לרוסים או רוסית לאשכנזים בלי פירוש המלין? ואם ככה עושים בלשונות חיות, המְדֻברות אם מעט ואם הרבה בפי המורים והתלמידים ולפעמים גם בבית הנער, עאכ"ו ללשון מתה?! ואם ככה עושים לנערים (כי כרסטומטיות בשפה זרת לבני עם אחר, חֻברו **לנערים** ולא לילדים) עאכ"ו **לילדים** מתחילים!

אך מלבד החסרון העקרי הזה, אשר הוא לבדו ישפוק לשים לאַל את תועלת כריסטומטיותנו לילדים מתחילים, הנה עוד חסרונות רבים וגדולים מעידים עדות נאמנה כי לא לילדים הם „ספרי מקראינו". הנה, למשל, **הסגנון**: עינינו הרואות כי אפילו בכריסטומטיות הכתובות בלשון הילד, למשל כריסטומטיה רוסית לילדי רוסיא, ואשכנזית לאשכנזים וכו', מתאמצים המחברים להקל את הסגנון ולהסיר מעליו כל מחלצות המליצה „ולפַשטו" עד תכלית הפשיטות; ואעפ"י שבלשון־חיה אין הניבים המליציים קשים כל כך לילד, לפי שהוא שומע אותם לפעמים באזניו גם מפי האנשים אשר סביבותיו (כי סגנון הדבור של אנשים משכילים איננו פשוט מסגנון ספרותי נבחר), בכ"ז מתרחקים מחברי ספרים לילדים, מכל ניב ומבטא שאיננו שגור בפי כל וביהוד בפי הקטנים, ובכן הלא יודה כל נבון־דבר כי בכריסטומטית **עברית**, הערוכה לילדים שאינם מדברים בשפה זו ושאינם

יודעים גם את הכתוב בה בלי פירוש המלות, — כי בכריסטומטיה עברית נטל על המחבר להשמר ולהזהר בזהירות יתרה לבלתי הלאות את הילד „במליצות" שאין אדם (ואף כי תנוק) מבין לִרְעָן אלא ע"י קפנדריא ארוכה ויגיעת־מֹח רבה. ועד כמה לא שמרו מחברי כריסטומטיותינו את החֹק הפשוט והמובן הזה, — זאת ידע כל איש אשר נסה לשים לפני ילד מתחיל, את אחת מכריסטומטיותינו הנבחרות (כי על הגרועות לא אדבר כלל).

ותכן כריסטומטיותינו גם הוא צועק כברוכיא: לא לילדים אני! גם הנבחרים שבספרי־מקראינו שנערכו במתכונת כריסטומטיות לועזיות לילדים, גם הם אינם מכוונים לרוח ילדים אמתים. מתפלספים ו„מתחקרים" הם יותר מדי, מוכיחים ו„מגידים" הם יותר מדי, וביחוד הם מגלים לתינוקות את מנהגי בני אדם המקלקלים — קודם שהגיע זמן להתגלות זו. למשל, יש אשר הספור או המשל הוא מקרא־נעים מאד לילדים, אך בְּהוֹסָפָה עליהם ה„מוסר והנמשל", ובהעמד אליהם המון פתגמים ומֶחקרים, כדי להבין לתינוק, כביכול את ה„פלוסופיא" של הענין ואת התועלת היוצאת ממנו ל„חכמת החיים" — והיו ההוספות האלה לא רק למותר כי גם למחסור, למורת־רוח הילד או לבלבול דעתו. בהקריאנו את הילדים משלים ושיחות חיות ועופות, על פי המְשלים המפורסמים, נטל עלינו למול אותם ולזַנֵב את „מוסרם", מלבד אם ה„מוסר" נוגע בחיי הילדים ממש. יקראו הילדים את הספורים הנעימים ואת המשלים המשעשעים, ונניח להם לערוך לנפשם את ה„מוסר" לפי טעמם ולפי בינתם הם: ואם ח"ו יוציאו להם „מוסר" שלא כבונת הממַשל, לא יחרב העולם בשביל כך; ואם, רחמנא ליצלנו, לא יוציאו להם כל „מוסר", כי אם פשוט יתענגו על

המעשה היפה ועל השיחות המבדחות, ותו לא מידי — גם אז חלילה לנו לחשדם ברע־לב או בטמטום המֹח; כי על כן ילדים קטנים הם, ואשרי הילדים שלא הזקינו בילדותם ושלא „הִדדו" את שכלם „במחקר ופלוסופיא". — ומחברי כריסטומטיותינו שאינם נשמרים בדבר הזה, ואל כל ספור ומשל קטן יקשרו זנב־מוסר ארוך ומחרוזת ארוכה של פתגמים עמוקים מ„חכמת־החיים העליונה",— אומרים לכל כי כל מה שטרחו לא טרחו לתינוקות, אלא לילדים הגדולים...

אמנם כל החסרונות אשר מניתי ב„ספרי־מקראינו", אינם חסרונות אלא ביחס המצטרף: כלומר, אם נניח כי הספרים ההם חֻברו לילדים ממש ו„מתחילים ממש. אבל אם נעקור מלבנו את ההנחה הכוזבת הזאת, אם נוציא את הכריסטומטיות מרשות הילדים המתחילים, ונביאן לרשות הנערים, או לרשות הילדים ה„עתיקים", — אז יהפכו כל החסרונות האלה ליתרונות הראוים לשבח. כי לנערים או לילדים שהזקינו, ובכלל לקטנים שחונכו עפ"י השיטה העתיקה המתחלת בלמוד התנ"ך, — בודאי אין צֹרך בפירוש המלין, בודאי יש צֹרך בסגנון ספרותי נבחר וגם מסֻלסל מעט, ובודאי אפשר להעניקם גם מעט „פלוסופיא ומחקר" ולהבינם את „חכמת החיים". אמנם אפשר הדבר כי בהכניסנו את כריסטומטיותנו אל הרשות הזאת, אז אולי נמצא בהן מגרעות אחרות — אבל הדבר הזה איננו נוגע לי. כי באמת אין כונתי לכבד את ספרי בקלון אחרים — חלילה לי ממנהג מגונה כזה! אדרבא, כל כונתי להוכיח, כי ספרי זה איננו בא להתחרות עם ספרי המקרא המצוים בספרותנו, כי כריסטומטיותי זאת איננה צרה הבאה לצרור את רעותיה ולדחוק רגליהן ב„חדרים" או בבתי הספר. כי אינהו בדידם ואנא

בדידי: ספרי המקרא שקדמו לספרי, נועדו אך לנערים או למין ילדים שבשלו קודם זמנם עקב דרכי ההוראה העתיקים; וספרי זה, זמותי אף עשיתי לתועלת ילדים ממש ולמתחילים ממש: כלומר לילדים הלומדים שפ"ע ב„דרך הטבע", מתחילים בראשי יסודות הדקדוק, ומסכינים לאט לאט עם הלשון הזרה להם ע"י קריאה מסֻדרת וערוכה לרוחם בכל: גם בסגנון וגם בתֹכן.

ואחרי אשר התנערתי מאבק לשון הרע, ואחרי הרחיקי ממני לזות שפתים ועקימת החֹטם, לבל יאמרו „פדגוגינו" כי ירדתי ח"ו לאומנתם, ולבל יאמרו ההורים והמורים כי הכנסתי תבן לעפריים, — אחרי הבטיחי כי ספר־מקראי זה איננו נכנס כלל לרשות כריסטומטיותינו המצויות, הנני להראות את הדרך אשר בָּרֹתִי לי בחבור הספר, ואת הסמנים המבדילים אותו מכל ספרי המקרא, ואת התחבלות אשר חִבלתי לעשותו לספר מקרא לילדים ממש ולמתחילים ממש.

אנכי שויתי לנגדי ילדים וילדות, אשר אחרי החֵלם ללמוד את ראשית תורת לשון־עבר מעל אחד ספרי הלמוד המצוים, הם צריכים לשנן את למודם ולהעשיר את אוצר מליהם, ובכלל להתרגל בקריאה ולהסכין עם סגנון הלשון ושמושה, ב ט ר ם י ו כ ל ו ל ל מ ו ד את ספרי הקדש. ואת המטרה הזאת יוכלו הילדים להשיג, בדרך קלה, ע"י קריאה מסֻדרת. מובן מאליו כי ספר המקרא הנִתן לילדים כאלה, צריך להיות קל בסגנונו מאד, וביחוד עליו להשתדל לשעשע את נפש קוראיו הקטנים, בתתו לפניהם ענינים הקרובים ללבם והמלַבבים אותם, — אך לכל לראש אָסור לכריסטומטיה כזאת לבא לפני התנוקות בלי פרוש־המלים מפֹרט ומדויק. לכן זה אשר עשיתי לספרי זה:

א) תֹכן הספר הזה הוא קבוצה נבחרת ממיטב ספרות הילדים שבכל לשונות אירופה. ובדעתי כי ילדים מְתֻקָנים וגם ילדים פשוטים, בקיאים עפ"י רוב בתֹכן הענינים שבכֿריסטומטיות הלועזיות הרגילות, עוד בטרם יחלו ללמוד את שפ"ע; ובדעתי כי דרך התינוקות להפיש חדשות בספר מקרא חדש, ולא לחזור על הישָׁנות; ובדעתי כי בראות ילד מְתֻקָן כי ספר־מקראו העברי שונה אך את הדברים אשר קרא בכֿריסטומטיותו הלועזית, או אשר שמע בע"פ מפי אומנתו והוריו, והיה לו ספר־מקראו העברי לטרח וגם לזרא: — לכן לא חסתי על עמלי ואקח לעזרתי כמאת ספרים (לא כֿריסטומטיות הנהוגות בבתה"ס) מאת הסופרים והסופרות המהֻללים והמומחים שבספרות הילדות בשפת רוסיא, אשכנז, צרפת ובריטניא, ואֲבוֹר מתוכם את שמנם ואת סָלתם, ואערכם ואתַבלם לרוח ילדי־ישראל. הספורים הם כרֻבם ספורי שעשֻעים, המבדחים את לב הילד והמלמדים אותו באותה שעה מוסר ומדות טובות, נמוס ודרך־ארץ. רובם לקוחים מחיי הילדים בעצמם, ובמקצע זה הלכתי בעקבות הסופרים והסופרות הצרפתים והאנגלים, היודעים את נפש הילד מאין כמהם, והמפליאים לעשות בהומֹרם המשובב נפש ובחן סגנונם הפשוט והמלַבב עד מאד. מלבד הספורים מחיי הילדים יש בספרי משלים וספורים רבים מחיי הבהמה, החיה, והעוף, וגם מן הצמחים והדוממים. בספורים האלה יתֹאר בדרך ספורי מְלַבב וּמְבַדֵח מאד, ארחות חיי החיות והעופות, טבע הצמחים וכו' (בעקבות אנדרסן וסופרים צרפתים המצוינים במקצוע זה). ספורי־בדים (מאֶרכֿען) במובנם הרגיל לא אספתי אל ספרי, כי אינני רואה כל נחיצות וכל תועלת לפטם את מֹח הילד ודמיונו במכשפים ובשדים וביתר הבלי השוא, אבל

יש בספרי בדותות ממין היפה (בעקבות סופרי הילדות המהללים שבאנגליה), והבדותות האלה מצוינות בהומרן וגם במוסרן, ומזיקים וקוסמים לא ישרצו בהן. — מאגדות חז"ל לקחתי רק מעט מזער, יען אשר לפענ"ד אין „שיחותיהם" ו„שמועותיהם" מכוונות לרוח הילדים, כי אם לכל היותר לרוח־נערים. —גם ענינים מקוריים אשר יצרתי בעצמי לרוח הילדים ימצאו בספרי אם גם במספר לא גדול: כי נוכח נוכחתי אשר סופרי אוה"ע שהזקינו בפדגוגיותם משכילים לעשות ממנו, יען אשר אנחנו עוד טרם נדע מה היא ילדות אמתית ומה הם ילדים טבעיים.

מלבד כונתי העקרית להועיל בספרי זה לילדים המתחילים ללמוד שפ"ע ולהקל להם את הלמוד ואת קנין אוצר שרשיה, בדרך משעשע ומלבב, — הנה עוד כונה אחרת נְחַתְנִי בחבור הזה: חפץ אני לעזור מעט להשיב את הילדות לבני ישראל, אשר נכחדה מקרבנו (מסבות חצוניות ופנימיות) זה מאות בשנים, ועדיין לא שבה אלינו. חפץ אני לעזור מעט לשמור על ילדינו שלא יזקינו בטרם בא מועד, שלא „יתחדדו" וית„חרפו" בלי עת, שלא „יתמרמרו" בטרם מועד, ובכלל שלא יהיו לאנשים בטרם יגיע זמנם. חפץ אני לעזור מעט להעיר ולעורר את לבם ואת רוחם (געמיטה בל"א), ולא רק לפרנס את שכלם ואת מוחם. — לפיכך נזהר נזהרתי לבלתי הכנס בספר לא רק כל ענין כי גם כל מבטא וכל רעיון העלול להוציא את הקורא הקטן מעולם ילדותו אף כפשע; ומה מאד שמתי לבי לדבר הזה, זה יגלה לעיני ההורים והמורים בכל דף ודף.

ואולם יחד עם זה התעמלתי להכנים בלב התינוקות גם

את האהבה והכבוד לתורתם ולמולדתם. לבן ערכתי לפניהם את „תולדות ישראל״ בשמונה פרקים, למן אברהם אבינו עד היום הזה, כמובן לפי רוח הילדים ובינתם (בדבר הזה השתמשתי בספרי החכם י ע ב ץ, אך כמובן בשנויים גדולים, גם בסגנון וגם בהצעת הדברים). ובכלל, בכל מקום הכושר השתדלתי לחבב את קדשי אומתנו על התינוקות. מבלי הוציאם בכל זאת מעולם ילדותם.

שירים נתתי לקוראַי הקטנים בסוף הספר. כי אחרי אשר ספרי נועד לילדים מתחילים באמת, הנה אי־אפשר להם להבין בראשית למודם את לשון השירים, אשר בכל אופן הֶנָּה המזורה ונִפתלה משפת הפרזה. ובכלל אין מתחילים גם הגדולים להתרגל בקריאת לשון זרה, בעזרת שירים, ואף כי הילדים, ואף כי בלשון עבר אשר לא רק זרה היא לילדינו כי גם מתה היא. — לפיכך ראיתי לי לחוב לחשוך את מקרא השירים לסוף הספר, אחרי אשר כבר עברו הילדים דרך כל הספר, ואוצר מליהם מלא וגדוש, ורוח הלשון וסמניה המיוחדים כבר ידועים להם. — שירים בָּרֹתי מספרי משוררינו המפורסמים. את משלי יל״ג מצאתי כשר לתנוקות יותר מכל ספרי המשלים השיריים שבלה״ק, יען כי סגנונו קל ומדויק עד להפליא. ואולם את ה„מוסר״ אשר בראש המשלים או בסופם, קִצֹּתי וזנבתי, מפני הטעם האמור למעלה. וגם לפעמים רחוקות הוכרחתי להשמיט גם מגוף השירים שורות אחדות הנשגבות מבינת הילד, או היכולות להוציאו מילדותו. ויש אשר כתבתי במקומן שורות אחרות, וגם יש אשר מטעמים שונים עשיתי שנויים קטנים במקומות אחרים.

ב) וזו צורת הספר: בראש כל ספור, משל וכו׳ ערכתי

את המלים השייכות לו ואתרגמן רוסית, אשכנזית[1]). צרפתית ואנגלית, למען יהי הספר לכלי חפץ לכל ילדי ישראל בארצותיהם ללשונותיהם. התרגומים ברוסית ואשכנזית עומדים בראש אצל המלים העבריות, והתרגומים בצרפתית ואנגלית עומדים למטה מהם מסֻמנים במספרים: ראשונה (משמאל הדף) יבא התרגום הצרפתי, ואחרי קו כזה — יבא התרגום האנגלי באותיות קורסיף, להקל על התלמיד. ואולם יש אשר תרגום המלה העברית דומה בכתב גם בצרפתית גם באנגלית, אז העמדתי רק תרגום אחד, אף כי מבטא המלה שונה בצרפתית מאשר באנגלית. למשל: „מתנה" = Present בשתי הלשונות, אעפ"י שהצרפתי מבטא את המלה פרעזאַן, והאנגלי „פריזנט" וכדומה.

תרגום המלים מדויק ככל האפשר, והמלה העברית אשר לה הוראות שונות, מתֻרגמת לפי הוראתה באותו הענין, ובהשנות המלה ההיא במקום אחר בהוראתה האחרת, תתֻרגם שם בהוראתה החדשה (מלבד אם ההוראות השונות נרדפות הן, ויהוסן נקל להבין גם לילד. למשל: יד = האַנד, מאַכט, וכדומה). ואולם המלה שכבר תֻרגמה לא תוסיף להתרגם עוד. אפס, כי למען הקל לילדים, העלולים לשכחה, הדפסתי בסוף הספר, עפ"י א"ב, את כל המלים אשר באו בו, ורשמתי בצד כל מלה את הדף אשר ימצא בו פתרון המלה. — בכל שם נגזר העמדתי בצדו גם את שרשו. למשל: מערכת (ערך), ועפ"י רוב רשמתי בצדם גם את דרך נטיתם עם הכנוים (למשל: ילד יַלְדִּי, יְלָדִים, יַלְדֵי־) ובפעלים „החמורים"

---

[1]) את התרגום האשנזי כתבתי באותיות עבריות, למען יקל שמושו גם למדברים ז׳רגונית.

רשמתי ג"כ את נטיתם, ביחוד בפעלים מגזרת פ"י, למען דעת הילד הינטו כמשפט „ירד", או „ירא". ועוד כללי דקדוק קצרים להעיר את הילד על משנתו ולהזכיר לו את אשר אולי כבר שכח, בכלל התאמצתי ככל האפשר לבלי הוגיע את מוח הקוראים הקטנים ולבלי השען על „חריפותם", ותמיד השתדלתי „לְוַתֵּר מִשֶּׁלִּי" ולעשות להם „הנחות" רבות.

ג) שפת הספר היא קלה, פשוטה ומדויקת. מליצות מסלסלות, ניבים נשגבים ועקימת־כתובים — אין בספרי. הסגנון הוא הסגנון הטבעי, כאשר ידברו הבריות, ועפ"י רוב כאשר ידברו הילדים בעצמם, אך לא כאשר ידבר ישעיהו הנביא ואיוב עם רעיו. המאמרים קצרים, אין כל פְּרִיָדָה מפותלת וסבוכה, ואם רק ישנן הילד את המלים אשר בראש הענין, והלך לבטח בקריאתו, מבלי הִוָּקֵש בשנונו, ומבלי הצטרך ליגיעת מוח למען הבן את צירוף המלים.

הלשון היא שפת עבר ברורה, אך במקום הנצרך (כלומר בדליכא) לא נמנעתי להשתמש במלים מן המשנה והתלמוד[1]. גם יש אשר השתמשתי במלה תלמודית במקום אשר סופרינו „הצחים" מוצאים ספקם במלה תנכי"ת „בדרך השאלה" אף אם באמת אין לה דבר כלל עם המושג הנצרך. ולפי שכונתי לתרגם את המלים העבריות בהוראתן האמתית שבתנ"ך, למען יוכלו הילדים אחרי השלימם לקרא בספרי, לעבור אל ספה"ק ולהבין מליצותיהם לאשורן, — לכן נזהרתי לבלי בלבל את מוח התנוקות ב„פירושים מושאלים" כאלה, אשר באמת הם עקימת הכתובים ועוות הפשט. לכן ידע נא „המבקר הנכבד" מראש, כי במצאו בספרי מלים

---

[1]) המלים שאין מוצאן מספרי הקדש מסמנות בכוכב כזה *.

תלמודיות אשר לכאורה לא נצרכתי להן כלל, עליו לדון אותי לכף זכות, כי מסתמא לא עשיתי זאת בלי ישוב הדעת, ויטרח נא לעיין בתנ"ך גופא או בספרי־המלים המצוינים, וראה כי המלה שמשתמשים בה סופרינו „הצחים" אינה מתאֶמת כלל להוראתה האמתית בספה"ק. וזה ענין נכבד.

בספרי יבאו כמעט כל שרשי שפת עבר, באופן שהילד אשר כלה לקרא את ספרי יבין על נקלה לקרא בספרי הקדש.

ד) הסדר אשר בספרי הוא הסדר הטבעי: ראשונה יבאו ענינים קצרים וקלים בתכנם ובסגנונם; ובהדרגה מתונה יעברו התינוקות אל ענינים יתר גדולים, הכתובים בלשון יתר נבחרה, ולאט לאט אַסכינם גם עם ה„מליצות" הקלות שבתנ"ך ועם הניבים המיוחדים ללה"ק [1]. — הספורים הארוכים, הלקתי לפרקים קצרים, ולפני כל פרק הצבתי את המלים השייכות לו ותרגומן, ולכשנצרך גם דקדוקן — הכל לבלי הלאות את הילד הרך.

ה) בהיות הספר נועד לילדים מתחילים, לכן אי אפשר היה להדפיסו בלתי־מנוקד. אפס כי גם לנקדו כליל לא חפצתי, יען אשר נוכחתי כי הילדים הרגילים רק במקרא מנקד לא ידעו לפצות פה בהנתן לפניהם שורת עברית לא מנקדת. ואני אובה כי הקוראים הקטנים יסכינו לאט לאט לקרא עברית גם בלי נקדות, כנהוג בספרתנו. לכן זאת עשיתי: נקדתי את המלים למחצה לשליש ולרביע, לבלי הוגיע את מוח הילד וגם לבלי „פנקו" באין צרך. באופן כזה יסכין הילד לאט לאט עם

---

[1]) כשיבא „ניב מליצי" אבאר אותו בהצאי לבנה בלשון פשוטה כדי להקל לילד.

צורת המלים גם בעמדן לפניו פשוטות וערומות בלי נקדות. הדרך אשר בחרתי לי ב„נקוד הקטוע" הזה, הוא דרך טבעי ונכון, כאשר יוכחו כל ההורים והמורים בקראם בפנים הספר. ביחוד מספיק נקוד חלקי כזה אחרי אשר המלים שלפני פרקי הקריאה מנקדות כלן, ובשנן הילד את המלים ההן ממילא זוכר הוא את נקודן. דגושים לא הצגתי כלל בפרקי הקריאה מלבד דגושים קלים באותיות בכפ"ת, בבואן מְנֻקָּדוֹת לבל יטעה הילד בקריאתו.

ז) מצאתי לנכון לתת בראש הספר, בקצור, דוגמאות מדיני נטיות השמות עם הכנוים, ותהיה הלוח הזה לתועלת גם למורים וגם לתלמידים. כי נטיות השמות קשה על הילדים יותר מנטיות הפעלים, באשר הנקוד לובש צורה חדשה כמעט בכל סוגי השמות השונים. לכן נתתי מכל „סוג" דוגמא אחת, אשר לפיה ינטו רוב שמות הסוג הזה. ואולם נטיות השמות היוצאים מן הכלל, רשמתי „בפירוש המלים" אשר בראש כל ספור וכו'.

מובן מאליו כי גם הילד המתחיל, הקרב אל ספרי, יודע מספר מלים עבריות אם מעט ואם הרבה. אך בכל זאת לא נמנעתי מתרגם את כל המלים. אולם מלות המספר, הגוף, החבור, היחס, השמוש וכו', וכל המלים השייכות לדקדוק הלשון לא תרגמתי. כי הן חזקה על ילד שלמד ראשית למודי הדקדוק, שהוא יודע פתרון המלים: אני, אתה, הוא וכו', אחד, שנים וכו' גם, שם, עם וכו' לא, בלתי וכו' — כי אם גם את זאת לא ידע, אזי לא למד כל דקדוק, ואיך יקרא בכריסטומטיה?

ואני תקוה כי ספרי, שהוא הנסיון הראשון לתת לילדים מתחילים ספר מקרא הראוי להם, יביא ברכה מרובה גם

לילדי ישראל וגם למוריהם. כי גם מאלה גם מאלה יגל עבודה קשה, ויקל גם את הלמוד גם את ההוראה. ומי יודע? אולי יצלח הספר הזה להשיב לב בנים ואבות אל שפ"ע. כי יש אבות רבים בקרב נאורינו המונעים את למוד שפ"ע מבניהם, לא מרע־לבב, כי אם יען אשר בחלה נפשם „בדרכי ההוראה" העתיקים והמקולקלים באמת. והיה כי יראו ספר מקרא השם לו את השיטה הטבעית לקו, או אז אולי יוכחו כי גם למוד שפ"ע איננו נורא ואיום עד מאד, כאשר הסכינו לחשוב עפ"י השיטה העתיקה. וגם הילדים בראותם את כל הרוָחות וכל ההנחות שנעשו להם, ובראותם מה נעימים מה משעשעים ומה חדשים הם הענינים הבאים בספר־מקרא עברי, יצמדו באהבה אל שפת קדשנו, כי אם לגדולים נקנתה התורה רק בדרך עצב, ביסורים ובענויים, הנה לקטנים אין דבר הלמוד נשרש בלבם אלא בדרך שעשועים, בבדיחת הדעת ו„בקולות" רבות.

המחבר.

נְטִיַּת הַשֵּׁמוֹת.

◌ָ

1) עָב . — עָבִי , עָבְךָ . — עָבִים , עָבֵי — עָבַי וכו
2) דָּג . דַּג — דָּגִי וכו׳ . — דָּגִים , דְּגֵי — דָּגַי .
3) יָם . יַם — יַמִּי וכו׳ — . יַמִּים , יַמֵּי — יַמַּי .

◌ְ ◌ָ

1) מְדָן — מְדָנִי . — מְדָנִים , מְדָנֵי — מְדָנַי .
2) כְּתָב — כְּתָבִי . — כְּתָבִים , כְּתָבֵי — כְּתָבַי .

◌ְ— ◌ָ

1) מִשְׁפָּט . מִשְׁפַּט—מִשְׁפָּטִי .—מִשְׁפָּטִים , מִשְׁפְּטֵי—מִשְׁפָּטַי .
2) חַרְצָן , חַרְצַן — חַרְצַנִּי , חַרְצַנִּים , חַרְצַנֵּי — חַרְצַנַּי .

◌ָ ◌ָ

1) חָרָשׁ . חָרַשׁ — חָרָשִׁי . — חָרָשִׁים , חָרָשֵׁי — חָרָשַׁי .
2) דָּבָר . דְּבַר — דְּבָרִי . — דְּבָרִים , דִּבְרֵי — דְּבָרַי .
3) נָהָר . נְהַר — נְהָרִי . — נְהָרִים , נַהֲרֵי — נְהָרַי .
4) גָּמָל . גְּמַל — גְּמַלִּי . — גְּמַלִּים , גְּמַלֵּי — גְּמַלַּי .

◌ְ ◌ָ ◌ָ

1) בְּרָכָה . בִּרְכַּת — בִּרְכָתִי . — בְּרָכוֹת , בִּרְכוֹת — בִּרְכוֹתַי .
2) דְּאָגָה . דַּאֲגַת — דַּאֲגָתִי . — דְּאָגוֹת , דַּאֲגוֹת — דַּאֲגוֹתַי .
3) עֲגָלָה . עֶגְלַת — עֶגְלָתִי — עֲגָלוֹת , עֶגְלוֹת — עֶגְלוֹתַי .

◌ֵ ◌ָ

1) הֵיכָל . הֵיכַל — הֵיכָלִי . — הֵיכָלִים , הֵיכְלֵי — הֵיכָלַי .
2) שֵׂעָר . שְׂעַר — שְׂעָרִי . — שְׂעָרוֹת , שַׂעֲרוֹת — שַׂעֲרוֹתַי .

◌ֵ

1) עֵד — עֵדִי . — עֵדִים , עֵדֵי — עֵדַי .
2) עֵת — עִתִּי . — עִתִּים , עִתֵּי — עִתַּי .

◌ָ ◌ֵ

1) שָׁכֵן. שְׁכֵן — שְׁכֵנִי. — שְׁכֵנִים, שְׁכֵנֵי — שְׁכֵנַי.
2) חָצֵר. חֲצַר — חֲצֵרִי. חֲצֵרִים, חַצְרֵי — חֲצֵרַי.

◌ֵ ◌ֶ

אֵלֶם — אִלְמִי (אִלֶּמְךָ, אִלֶּמְכֶם). — אִלְמִים, אִלְמֵי — אִלְמַי.

◌ְ ◌ִ

1) מְעִיל — מְעִילִי. — מְעִילִים, מְעִילֵי — מְעִילַי.
2) צְבִי — צְבִיִי (צֶבְיְךָ, צֶבְיְכֶם). — צְבָיִים, צִבְיֵי — צְבָיַי.
3) חֲצִי — חֶצְיִי. — חֲצָיִים, חַצְאֵי — חֲצָאַי.
4) חֳלִי — חָלְיִי. — חֳלָיִים, חָלְיֵי — חֳלָיַי.

◌ָ ◌ִ

1) נָדִיב. נְדִיב — נְדִיבִי. — נְדִיבִים, נְדִיבֵי — נְדִיבַי.
2) שָׂרִיג — שָׂרִיגִי. — שָׂרִיגִים, שָׂרִיגֵי — שָׂרִיגַי.
3) עָנִי. עֲנִי — עֲנִיִי. — עֲנִיִּים, עֲנִיֵּי — עֲנִיַּי.

◌ַ ◌ִ

1) זַיִת. זֵית — זֵיתִי. — זֵיתִים, זֵיתֵי — זֵיתַי.
2) תַּיִשׁ. תֵּישׁ — תֵּישִׁי. — תְּיָשִׁים, תֵּישֵׁי — תְּיָשַׁי.

◌ֹ

1) תֹּף — תֻּפִּי. — תֻּפִּים, תֻּפֵּי — תֻּפַּי.
2) דּוֹר — דּוֹרִי. — דּוֹרִים, דּוֹרֵי — דּוֹרַי.

◌ָ ◌וֹ, ◌ָ ◌ֹ

קָדוֹשׁ. קְדוֹשׁ — קְדוֹשִׁי. — קְדוֹשִׁים, קְדוֹשֵׁי — קְדוֹשַׁי.
אָדֹם. אֲדֹם — אֲדֻמִּי (אֲדָמְכֶם). — אֲדֻמִּים. אֲדֻמֵּי — אֲדֻמַּי.

◌ַ

1) כַּד — כַּדִּי. — כַּדִּים, כַּדֵּי — כַּדַּי.
2) סַף — סִפִּי — סִפִּים, סִפֵּי — סִפַּי.

ֵין ַ—

נֵתַח – נִתְחִי. – נְתָחִים, נִתְחֵי – נְתָחַי.

ֹין ַ—

רֹמַח – רָמְחִי. – רְמָחִים, רָמְחֵי – רְמָחַי.

ַין ַ—

נַעַר – נַעֲרִי. – נְעָרִים, נַעֲרֵי – נְעָרַי.

ֶין ַ—

1) פֶּתַח – פִּתְחִי. – פְּתָחִים, פִּתְחֵי – פְּתָחַי.
2) יֶרַח – יַרְחִי. – יְרָחִים, יַרְחֵי – יְרָחַי.

ֵין ֶ

1) סֵפֶר – סִפְרִי. – סְפָרִים, סִפְרֵי – סְפָרַי.
2) עֵדֶר – עֶדְרִי. – עֲדָרִים, עֶדְרֵי – עֲדָרַי.

ֹין ֶ

1) בֹּשֶׂם – בָּשְׂמִי. בְּשָׂמִים, בָּשְׂמֵי – בְּשָׂמַי.
2) חֹלֶד – חָלְדִי. – חֲלָדִים, חָלְדֵי – חֲלָדַי.

ֶין ֶ

1) כֶּשֶׂב – כִּשְׂבִּי. – כְּשָׂבִים, כִּשְׂבֵי – כְּשָׂבַי.
2) יֶלֶד – יַלְדִי. – יְלָדִים, יַלְדֵי – יְלָדַי.
3) נֶכֶד. נֶכְדִּי – נְכָדִים, נֶכְדֵי – נְכָדַי.

1.

נַעַר חָכָם.

1	נַעַר.	קנאַבע	Мальчикъ
2	חָכָם.	קלוּג	Умный
3	הִתְהַלֵּךְ.	שפּאַציערען געהן, אוּמהערגעהן	Прохаживаться
4	יַעַר.	וואַלד	Лѣсъ
5	פִּתְאֹם.	פּלאָצליך	Вдругъ
6	עָנָף (עֲנָפִים, עַנְפֵי־)	צווייג	Вѣтвь
7	יָעַץ (אִיעַץ).	ראַטהען	Совѣтовать
8	עֵץ.	בּוֹים	Дерево
9	אֶרֶץ, נ׳.	ערדע (לאַנד, וועלט)	Земля (свѣтъ)
10	גֶּשֶׁם, מָטָר.	רעגען	Дождь
11	הֵחֵל (חלל).	אַנפאַנגען	Начинать
12	מַחְסֶה.	שוּטץ, שירם	Покровъ, зонтикъ
13	יָשַׁב, שֶׁבֶת (אֵשֵׁב).	זיטצען, זיך זעטצען	Сидѣть, садиться
14	אָמַר (אֹמַר).	זאַגען	Сказать
15	יָרַד, רֶדֶת (אֵרֵד).	הינאַבשטייגען, הינאַבפליעסען	Нисходить, ниспадать

16 יַד יָדִי, יָדַיִם, יָדָיו, נ׳.	האַנד	Рука
17 הָבָה!	וואָהלאַן!	Давай!

1) Garçon.—*Boy.* 2) sensé, sage.—*wise, intelligent.* 3) aller, se promener.—*to walk (about).* 4) Forêt.—*Forrest.* 5) soudain.—*suddenly.* 6) Branche.—*Branch.* 7) conseiller.—*to counsel.* 8) Arbre.—*Tree.* 9) Terre (Pays).—*Earth.* 10) Pluie.—*Rain.* 11) commencer.—*to commence.* 12) Protection (Parapluie). — *Protection (Umbrella).* 13) s'asseoir.—*to sit.* 14) Main.—*Hand.* 15) dire. — *to say.* 16) descendre. — *to descend.* 17) allons! — *well!*

שְׁנֵי נְעָרִים הִתְהַלְּכוּ בַּיַּעַר. פִּתְאֹם הֵחֵל גֶּשֶׁם לָרֶדֶת אַרְצָה, וּמַחְסֶה מִמָּטָר אֵין בִּידֵי הַנְּעָרִים. — הָבָה! נֵשֵׁב תַּחַת עַנְפֵי הָעֵץ הַזֶּה, יָעַץ הָאֶחָד. — אֲבָל, אָמַר הַשֵּׁנִי, הֲלֹא עוֹד מְעַט יֵרֵד הַמָּטָר גַּם בְּעַד עַנְפֵי הָעֵץ. — אָז נֵשֵׁב תַּחַת עֵץ אַחֵר, אָמַר הַיּוֹעֵץ הֶחָכָם. —

2.

עוֹד נַעַר חָכָם.

1 שָׁלוֹם.	געזונדהייט, בעפינדען (פריעדען)	Здоровье, миръ
2 אָחוֹת (אֲחוֹת, אֲחָיוֹת).	שוועסטער	Сестра
3 יֶלֶד, יַלְדָּה.	קינד	Дитя
4 קָרָא	אויסרופען, (רופען)	Восклицать, звать
5 שָׁאַל אֶת.	פֿראַגען	Спрашивать
6 רֵעַ, (רֵעָה, נ׳).	פֿריינד	Другъ
7 חֹדֶשׁ (חָדְשִׁי, חֳדָשִׁים).	מאָנאַט	Мѣсяцъ

Отвѣчать	אַנטוואָרטען	8 עָנָה.
Далекій	ווייט	9 רָחוֹק.

1) Santé (Paix).—*Health (Peace).* 2) Soeur.—*Sister.* 3) Enfant.—*Child.* 4) crier (appeler). —*to cry (to call).* 5) demander.—*to ask.* 6) Ami. — *Friend.* 7) Mois. — Month, 8) répondre. — *to answer.* 9) loin.—*far.*

— מַה שְׁלוֹם אֲחוֹתְךָ הַיַּלְדָּה ? , שָׁאַל נַעַר אֶחָד אֶת רֵעֵהוּ . — זֶה שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים אֲשֶׁר הֵחֵלָּה לָלֶכֶת , עָנָה הַלָּז . „אָ !" קָרָא הַשּׁוֹאֵל : אִם כֵּן , הִנֵּה עַתָּה רְחוֹקָה מִכֶּם מְאֹד ! —

3.

מֵי הַיָּם.

Вода	וואַססער	1 מַיִם (מֵי־)
Море	מעער	2 יָם.
Учитель	לעהרער	3 מוֹרֶה.
Селёдка	הערינג	4 דַּג־מָלוּחַ.
Ученикъ	שילער	5 תַּלְמִיד.
Маленькій	קליין	6 קָטָן (קְטַנָּה, קְטַנִּים).
Солёный	זאַלציג	7 מָלוּחַ.
Обитать	וואָהנען	8 שָׁכַן.

1) Eau.— *Water.* 2) Mer.—*Sea.* 3) Maitre.—*Teacher.* 4) Hareng.—*Herring.* 5) Ecolier. — *Pupil.* 6) petit. — *little.* 7) Salé. — *Salted.* 8) habiter.—*to dwell.*

מוֹרֶה אֶחָד שָׁאַל אֶת תַּלְמִידָיו הַקְּטַנִּים: מַדּוּעַ מְלוּחִים מֵי הַיָּם? וַיַּעַן יֶלֶד קָטֹן וַיֹּאמַר: יַעַן כִּי דָגִים־מְלוּחִים הַרְבֵּה יִשְׁכְּנוּ שָׁם.

4.

הַקֶּשֶׁת וְהַשֶּׁמֶשׁ.

1	שֶׁמֶשׁ, ז׳ ונ׳.	זאָננע	Солнце
2	הוֹפִיעַ (יפע).	ערגלאָנצען	Сіять
3	רָאֹה.	זעהען	Видѣть
4	יָפֶה.	שאָן	Прекрасный
5	שְׁמֹעַ.	האָרען	Слушать
6	הִתְגָּאֵה.	שטאָלץ ווערדען	Возгордиться
7	עָנָן, עָב.	וואָלקע	Облако
8	הִתְפָּאֵר.	זיך ריהמען	Хвалиться
9	יָדֹעַ, דַּעַת (ידע).	וויססען, (קעננען)	Знать
10	הַסְתֵּר.	פֿערבערגען	Скрывать
11	הִכָּחֵד.	פֿערשווינדען	Исчезать
12	קֶשֶׁת.	רעגענבאָגען, (באָגען)	Радуга, (лукъ)
13	שָׁמַיִם (שְׁמֵי־).	הימטעל	Небо
14	הִתְעַנֵּג.	זיך ערגאָטצען	Наслаждаться
15	צֶבַע (צְבָעִים, צִבְעֵי־).	פֿארבע	Цвѣтъ
16	תְּהִלָּה.	לאָב	Хвала
17	בּוּז (בְּזֹה).	פֿעראַכטען	Презирать
18	שָׁחוֹר.	שוואַרץ	Черный

Гордый	שטאָלץ	19 גֵּאֶה.
Дать	נעבען	20 נָתֹן, תֵּת (אֶתֵּן).
Лучъ	שטראַהל	21 קֶרֶן (קְרָנַיִם, ג').
Великолѣпіе	פּראַכט	22 הָדָר.

1) Soleil.—*Sun.* 2) luire.—*to shine.* 3) voir.—*to see.* 4) beau.—*beautiful.* 5) ecouter.—*to hear.* 6) devenir orgueilleux.—*to grow proud.* 7) Nue.—*Cloud.* 8) se vanter.—*to glory.* 9) savoir (connaitre).—*to know, be aquainted.* 10) cacher.—*to conceal.* 11) disparaitre — *disappear.* 12) Arc-en ciel (arc.).—*Rain-bow (Bow).* 13) Ciel—*Heaven.* 14) se délecter.—*to delight.* 15) Couleur.—*Colour.* 16) Louange. — *Praise.* 17) mépriser. — *to despise.* 18) noir. — *black.* 19) fier.—*proud.* 20) donner.—*to give.* 21) Rayon.—Ray. 22) Magnificence.

אַחֲרֵי הַגֶּשֶׁם הוֹפִיעָה הַקֶּשֶׁת עַל פְּנֵי הַשָּׁמָיִם. כָּל רוֹאֶיהָ הִתְעַנְּגוּ עַל הֲדַר צְבָעֶיהָ, וַתִּשְׁמַע הַקֶּשֶׁת אֶת תְּהִלָּתָהּ, וַתִּתְגָּאֶה מְאֹד. בָּרִאשׁוֹנָה בָּזָה לַעֲנָנִים הַשְּׁחוֹרִים. וְאַחַר הִתְפָּאֲרָה כִּי יָפָה הִיא גַּם מֵהַשֶּׁמֶשׁ. שָׁמְעָה הַשֶּׁמֶשׁ אֶת דִּבְרֵי הַקֶּשֶׁת הַגֵּאִים, וַתֹּאמַר: אֲבָל הֲיָדַעַתְּ מִידֵי־מִי נִתְּנוּ לָךְ צִבְעֵי־הֲדָרֵךְ? – אָז הִסְתִּירָה הַשֶּׁמֶשׁ אֶת קַרְנֶיהָ מֵאַחֲרֵי הֶעָבִים. וּבְרֶגַע נִכְחֲדָה הַקֶּשֶׁת וְאֵינֶנָּה.

5.

הָעִוֵּר הַזָּהִיר.

Слѣпой	בלינד	1 עִוֵּר.
Улица	שטראַסע	2 רְחוֹב.
Простирать, сторониться	אויסשטרעקען; אויסווייכען	3 נָטֹה.

4	לַפִּיד.	פַאקעל	Факелъ
5	עַיִן (עֵינַיִם, עֵינֵי), נ'.	אויגע	Глазъ
6	נָשׂא, שְׂאֵת.	טראַגען (אויפהעבען)	Носить, (поднять)
7	דֶּרֶךְ.	וועג	Дорога
8	כָּשַׁל.	שטרויכלען	Запинаться
9	זָהִיר.	פַארזיכטיג	Осторожный
10	לַיִל, לַיְלָה, ז'.	נאַכט	Ночь
11	חשֶׁךְ, חֲשֵׁכָה (חֶשְׁכַת).	פינסטערניס	Темнота
12	פָּגַשׁ,	בעגעגנען	Встрѣчать
13	אוֹר.	ליכט	Свѣтъ
14	הָאֵר (אור).	לייכטען	Освѣщать
15	עָבֹר.	פַאראיבערגעהען	Проходить
16	שָׁמֹר.	היטען, בעוואַהרען	Беречь, охранять

1) aveugle.—*blind.* 2) Rue.—*Street.* 3) tendre; faire placo.—*to extend, go aside.* 4) Torche.—*Torch.* 5) Oeil.—*Eye.* 6) porter. (élever).— *to bear (raise).* 7) Voie.— *Way.* 8) heurter.— *to strick.* 9) précautionné — *cautious.* 10) Nuit.— *Night.* 11) Obscurité.—*Darkness.* 12) rencontrer.—*to meet.* 13) Lumière.—*Light.* 14) éclairer.—*to light.* 15) passer.—*to pass.* 16) garder.—*to preserve.*

אִישׁ עִוֵּר הָלַךְ בְּחֶשְׁכַת הַלַּיְלָה בָּרְחוֹב. וּבְיָדוֹ הַנְּטוּיָה נָשָׂא לַפִּיד לְפָנָיו. וַיִּפְגְּשֵׁהוּ נַעַר וַיִּשְׁאָלֵהוּ: לָמָּה לְךָ הַלַּפִּיד הַזֶּה, אִם עֵינֶיךָ אֵינָן רוֹאוֹת אֶת אוֹרוֹ? – וַיַּעֲנֵהוּ הָעִוֵּר לֵאמֹר: אֵינֶנִּי נוֹשֵׂא אֶת הַלַּפִּיד לְהָאִיר לִי הַדֶּרֶךְ, כִּי אִם לְמַעַן יִרְאוּנִי הָאֲנָשִׁים הָעוֹבְרִים בָּרְחוֹב וְנָטוּ מִפָּנַי וְלֹא אֶכְשׁוֹל בָּהֶם, וְגַם יִשְׁמְרוּנִי מִכָּל מִכְשׁוֹל (מִן „כָּשַׁל").

6.

הַשֵּׁמוֹת.

1 בָּרָא, יָצֹר.	ערשאַפֿפֿען	Сотворить
2 הַרְאֵה.	ציינען	Показать
3 הַעֲבֵר	פֿאַראיבערפֿיהרען	Проводить
4 חַיָּה.	טהיער	Звѣрь
5 שֵׁם.	נאָמען	Имя
6 אַרְיֵה, אֲרִי (אֲרָיִים, אֲרָיוֹת).	לֶאווע	Левъ
7 יָאֹה.	געציעמען	Подобать
8 מַלְאָךְ.	ענגעל	Ангелъ
9 בַּקֵּשׁ.	ביטטען	Просить
10 בְּהֵמָה, (בְּהֵמוֹת בַּהֲמוֹת־).	פֿיעה	Скотъ
11 עוֹף.	פֿאָגעל (פֿאָגעל)	Птицы (птица)
12 שׁוֹר, (שְׁוָרִים, שׁוָרֵי־).	אָכּס	Быкъ
13 נֶשֶׁר.	אַדלער	Орелъ
14 אָדוֹן.	העׂרר	Государь

1) créer.—*to create.* 2) montrer.—*to show.* 3) faire passer.—*to lead past.* 4) Bête.—*Beast.* 5) Nom.— *Name.* 6) Lion. 7) convenir.—*to become.* 8) Ange.—*Angel.* 9) prier.—*to demand.* 10) Bétail.—*Cattle.* 11) Oiseau(x).—*Bird(s).* 12) Boeuf.—*Ox.* 13) Aigle.—*Eagle.* 14) Seigneur.—*Sire (Mr.).*

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּרָא ה' אֶת הָאָדָם, וַיִּשְׁאָלוּהוּ הַמַּלְאָכִים: מַה

הַיִּצּוּר הַזֶּה אֲשֶׁר יָצַרְתָּ? — הַיִּצּוּר הַזֶּה חָכָם מִכֶּם, עָנָה ה׳. — הַרְאֵנוּ־נָא אֶת חָכְמָתוֹ, בִּקְשׁוּ הַמַּלְאָכִים. וַיַּעֲבֵר ה׳ עַל פְּנֵיהֶם אֶת כָּל הַחַיָּה וְהַבְּהֵמָה וְהָעוֹף, וַיֹּאמַר: קִרְאוּ שֵׁם לַיְצוּרִים הָאֵלֶּה. וְלֹא יָדְעוּ הַמַּלְאָכִים לִקְרֹא לָהֶם שֵׁמוֹת. אָז קָרָא ה׳ אֶל הָאָדָם וַיֹּאמַר: מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר תִּקְרָא לְבַהֲמוֹת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם? וַיַּעַן הָאָדָם וַיֹּאמַר: לָזֶה אֶקְרָא שׁוֹר, לָזֶה — אַרְיֵה, לָזֶה — נֶשֶׁר; וְעוֹד כָּאֵלֶּה. — וּמָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר תִּקְרָא לָךְ? שְׁאֵלָהוּ ה׳. — וַיַּעַן: לִי יָאֶה לְהִקָּרֵא אָדָם כִּי נִבְרֵאתִי מֵהָאֲדָמָה. עַתָּה אֱמָר־נָא לִי, מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר תִּקְרָא לִי? שְׁאֵלָהוּ ה׳ עוֹד. — וַיַּעַן הָאָדָם: לְךָ יָאֶה לְהִקָּרֵא אֲדֹנָי, כִּי אַתָּה אֲדוֹן הַכֹּל. — אָז אָמַר ה׳ אֶל הַמַּלְאָכִים: הַרְאִיתֶם מֶה חָכָם הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי? לָכֵן אַל תָּבוּזוּ לוֹ עוֹד וְאַל תִּתְגָּאוּ עָלָיו!

7.

הַיְלָדִים וְהַיָּרֵחַ.

1 יָרֵחַ.	מאָנד	Луна
2 בּוֹא.	אונטערגעהען, קאָממען	Заходить, прійти
3 הִשְׁתַּעֲשֵׁעַ, שַׂחֵק.	שפיעלען	Играть
4 מַהֵר, הָחֵשׁ (חוש).	איילען	Спѣшить
5 גָּדֵל.	גראָס װערדען, צונעהמען	Прибавляться, увеличиваться
6 עָשֹׂה.	טהון	Сдѣлать
7 נֹעַם.	ליעבליכקייט, גיטע	Благость, любезность

Быть тронуту	געריהרט ווערדען	הִכָּמֵר.	8
Напрягаться	זיך אַנשטרענגען	הִתְאַמֵּץ.	9
Стоять	שטעהען	עָמֹד.	10
Благодарность	דאַנק	תּוֹדָה.	11
Безпокоиться, заботиться	זאָרגען, זיך בעאונרוהיגען	דָּאֹג.	12
Мѣшкать	פערווײלען	אַחֵר.	13
Поле	פעלד	שָׂדֶה.	14
Забыть	פערגעססען	שָׁכֹחַ.	15
Возвращаться	צוריקקעהרען	שׁוּב.	16
Восходить	אויפשטייגען	עָלֹה.	17
Испугаться	ערשרעקען	הִבָּהֵל.	18
Ласковость, любовь	פריינדליכקייט, ליעבע	יְדִידוּת (יְדִידוֹת) ר׳.	19
Жалость	מיטלייד	רַחֲמִים.	20
Сила	קראַפט	כֹּחַ.	21
Дверь	טהיר	פֶּתַח.	22
Дорогой, любимый	טהייער, ליעב	יָקָר.	23
Жилище	וואָהנונג	מִשְׁכָּן. (שָׁכַן).	24
Бѣгать	לויפען	רוּץ.	25
Закрывать	בעדעקען	כַּסֵּה.	26
Бояться	פירכטען	חָרֹד.	27
Плакать	וויינען	בָּכֹה.	28
Найти	פינדען	מָצֹא.	29

Вечеръ	אבענד	30 עֶרֶב .
Производить	הערפארברינגען	31 הֵפֵק (פוק) .
Укрѣпляться	זיך שטארקען	32 הִתְעוֹדֵד .
Ясный	קלאר, העלל	33 בָּהִיר .
Нога	פוס	34 רֶגֶל (רַגְלַיִם), נ׳ .
Обращаться	זיך ווענדען	35 פָּנֹה .
Комната	צימטער	36 חֶדֶר .
Мать	מוטטער	37 אֵם .
Дворъ, улица	דרויסען	38 חוּץ .
Хорошій, доброта	גוט, גיטע	39 טוֹב, טוּב .

1) Lune. — *Moon.* 2) coucher, venir. — *to undergo, come.* 3) jouer. — *to play.* 4) hâter. — *to speed.* 5) devenir grand. — *to grow great.* 6) faire.—*to make, do.* 7) Bonté, Amabilité. — *Goodness, Amiableness.* 8) être touché. — *to be affected.* 9) se tenir debout.— *to stand.* 10) s'efforcer. — *to make efforts.* 11) Remerciement. — *Thank.* 12) se soucier, inquiéter.—*to care, be troubled.* 13) tarder.— *to loiter.* 14) Champ. — *Field.* 15) oublier.— *to forget.* 16) retourner. — *to return.* 17) monter.—*to mount.* 18) s'effrayer.—*to take fright.* 19) Amour, Tendresse.—*Love; Kindness.* 20) Pitié. — *Pity.* 21) Force. 22) Porte. — *Door.* 23) cher. — *dear.* 24) Demeure.— *Dwelling.* 25) courrir.— *to run.* 26) couvrir.—*to cover.* 27) pleurer.— *to weep.* 28) trouver.—*to find.* 29) avoir peur. — *to fear.* 30) Soir.— *Evening.* 31) produire. — *to produce.* 32) se fortifier. — *to strengthen.* 33) clair.—*clear.* 34) Pied.—*Foot.* 35) se tourner.—*to return.* 36) chambre. — *Room.* 37) Mère. — *Mother.* 38) dehors. — *outward.* 39) bon, Bonté.—*good, Goodness.*

הַשֶּׁמֶשׁ כְּבָר בָּאָה, וְהַחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְגָדֵל. כָּל הַיְלָדִים אֲשֶׁר הִשְׁתַּעַשְׁעוּ בַּחוּץ, כְּבָר מִהֲרוּ לָלֶכֶת הַבַּיְתָה. רַק שְׁנֵי יְלָדִים אַחֲרִי

מְאֹד לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, וּבְשַׂחֲקָם שָׁכְחוּ כִּי עֲלֵיהֶם לָשׁוּב הַבַּיְתָה, בְּטֶרֶם יָבֹא הַלָּיְלָה. וַיְהִי כִּרְאוֹת הַיְלָדִים כִּי הַלַּיְלָה כְּבָר כִּסָּה בַּחֹשֶׁךְ אֶת כָּל הָאָרֶץ, וַיֶּחֶרְדוּ מְאֹד וַיָּחֵלּוּ לִבְכּוֹת, כִּי בֵּיתָם הָיָה רָחוֹק מֵהַשָּׂדֶה, וְלֹא יָכְלוּ לִמְצֹא הַדֶּרֶךְ בְּחֶשְׁכַת הַלָּיְלָה. פִּתְאֹם רָאוּ אוֹר גָּדוֹל מֵאַחֲרֵי עֲצֵי־הַיַּעַר: זֶה הָיָה הַיָּרֵחַ, אֲשֶׁר הוֹפִיעַ עַל פְּנֵי הַשָּׁמָיִם. וְכִרְאוֹת הַיָּרֵחַ אֶת הַיְלָדִים, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: עֶרֶב טוֹב עֲלֵיכֶם, יְלָדַי, מָה אַתֶּם עוֹשִׂים עַתָּה בַּחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה? — בָּרִאשׁוֹנָה נִבְהֲלוּ הַיְלָדִים מְאֹד, אַךְ בִּרְאוֹתָם כִּי פְּנֵי הַיָּרֵחַ מְפִיקִים נֹעַם וִידִידוּת, הִתְעוֹדְדוּ וַיַּעֲנוּ לֵאמֹר: אֲהָהּ! הִנֵּה אֵחַרְנוּ לְשַׂחֵק בַּשָּׂדֶה, וְעַתָּה לֹא נוּכַל לִמְצֹא אֶת הַדֶּרֶךְ לְבֵית אֲבוֹתֵינוּ, כִּי חֹשֶׁךְ בַּחוּץ. וַיִּבְכּוּ מְאֹד, עַד כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֵי הַיָּרֵחַ עֲלֵיהֶם, וַיֹּאמַר: אִם יוֹדְעִים אַתֶּם אֶת בֵּית אֲבוֹתֵיכֶם, הִנְנִי לְהָאִיר לָכֶם מְעַט וּמְצָאתֶם אֶת הַדָּרֶךְ. וַיַּעַשׂ הַיָּרֵחַ כַּאֲשֶׁר אָמָר, וַיֵּלֶךְ לִפְנֵיהֶם, וַיָּאֶר לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ כְּמוֹ בְּיוֹם בָּהִיר. וְהַיְלָדִים הִתְאַמְּצוּ וַיָּרוּצוּ בְּכָל־כֹּחַ רַגְלֵיהֶם הַקְּטַנּוֹת, וַיִּמְצְאוּ אֶת הַדָּרֶךְ. וּבְעָמְדָם לִפְנֵי פֶּתַח מִשְׁכָּנָם, פָּנוּ אֶל הַיָּרֵחַ וַיֹּאמְרוּ: תּוֹדָה לְךָ, יָרֵחַ יָקָר, כִּי הֵאִירוֹתָ לָנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל. וְהַיָּרֵחַ עָנָה: אֵין דָּבָר, יְלָדַי! עַתָּה הָחִישׁוּ לָבֹא הַחֶדְרָה, כִּי כְבָר דָּאֲגָה לָכֶם אִמְּכֶם.

8.

הַמִּתְפָּאֵר.

1 אִישׁ־צָבָא.	זאָלדאַט	Солдатъ
2 אֹמֶץ.	מוטה	Храбрость
3 סָרוּחַ.	הינגעשטרעקט	Развалившійся
4 לָט (לָאט).	לייזע, היימליך	Тихо, тайно
5 תַּעַר.	שיידע	Ножны
6 כְּסִיל.	טהאָר	Глупецъ

7 צָבָא .	אַרמעע , העער	Армія, войско
8 סַפֵּר .	ערצאֶהלען	Разсказать
9 עֵשֶׂב .	גראַז	Трава
10 הוֹצֵא (יצא) .	הערויסציהען	Вынимать
11 קָצֹץ (קִצַּתִּי ; אֶקֹּץ)	אַבּהויען	Отрубить
12 כָּרֹת (כָּרַתִּי) .	אַבּשניידען	Отрѣзать
13 דֹּב .	בּאֶר	Медвѣдь
14 שָׁכֹב .	ליעגען	Лежать
15 קָרֹב .	זיך נאֶהערן	Приближаться
16 חֶרֶב , נ׳ .	שווערט	Мечъ
17 כַּף , נ׳ .	טאַטצע (האָהלע האַנד)	Лапа, ладонь
18 חָשֹׁב .	דענקען	Думать
19 לֵב , לֵבָב , (לֶב־ , לְבַב־ , הערץ לִבִּי , לְבָבִי , לִבּוֹת , לְבָבוֹת)		Сердце
20 רֶגַע , (רְגָעִים , רִגְעֵי־) . אויגענבליק , מינוטע		Мигъ, минута

---

1) Soldat. — *Soldier*. 2) Courage. 3) étendu. — *stretched*. 4) bas, secrètement.—*still, secretly*. 5) Fourreau.—*Sheath*. 6) Sot.—*Stupid fellow*. 7) Armée. — *Army*. 8) raconter. — *to relate*. 9) Herbe.—*Grass*. 10) tirer.—*to take out*. 11) abattre.—*to cut away*. 12) couper.—*to cut away*. 13) Ours.—*Bear*. 14) être couché. — *to lie*. 15) s'approcher.—*to approach*. 16) Glaive. —*Sword*. 17) Patte (Paume de main).— *Paw (Palm of the hand)*. 18) penser.—*to think*. 19) Coeur.— *Heart*. 20) Instant, Minute.

אִישׁ צָבָא הִתְפָּאֵר לִפְנֵי רֵעָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל וּבְאֹמֶץ לִבּוֹ , וַיְסַפֵּר

לָהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: בְּאַחַד הַלֵּילוֹת הָלַכְתִּי בַדֶּרֶךְ, וָאֵרֶא וְהִנֵּה חַיָּה גְדוֹלָה וּשְׁחוֹרָה, שׁוֹכֶבֶת סְרוּחָה עַל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ בַּלָּט, וְהִנֵּה הִיא דֹב. אַךְ אָנֹכִי לֹא נִבְהַלְתִּי מִפָּנָיו, וָאוֹצִיא אֶת חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ, וָאָקֹץ אֶת כַּפּוֹ כְּרֶגַע וָאָשׁוּב לְדַרְכִּי. — הוֹי, כְּסִיל! קָרָא אַחַד הַשּׁוֹמְעִים, לָמָּה זֶּה לֹא כָרַתָּ אֶת רֹאשׁוֹ רִאשׁוֹנָה? — גַּם אֲנִי חָשַׁבְתִּי לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת, עָנָה הַמִּתְפָּאֵר, אֲבָל רֹאשׁוֹ כְּבָר נִכְרַת בְּטֶרֶם אָבוֹא (=בָּאתִי) אֵלָיו. —

9.

הַיֶּלֶד הָרַחוּם.

1	רַחֵם, חָמוֹל.	זיך ערבארמען	Умилосердиться
2	צִפֹּרֶת*.	שמעטטערלינג.	Бабочка
3	דַּבֵּר.	שפרעכען	Говорить
4	הָנִיא (נוא).	אבהאלטען, פערוועהרען	Удерживать, препятствовать
5	עוֹפֵף.	הערומפלאטטערן	Порхать
6	אוֹת.	צייכען	Знакъ
7	הָמֵת.	טאָדטען	Умерщвлять
8	חַלּוֹן.	פענסטער	Окно
9	חָפֵץ	ווינשען, וואָללען	Желать, хотѣть

1) s'apitoyer.—*to pity*. 2) Papillon.—*Butterfly*. 3) dire, parler.—*to say, talk*. 4) retenir, empêcher.—*to retsrain, impede*. 5) voltiger.—*to flutter*. 6) Signe.—*Token*. 7) tuer.—*to kill*. 8) Fénêtre.—*Window*. 9) désirer, vouloir.—*to wish, will*.

— אִמִּי, קָרָא יוֹאֵל הַקָּטָן, הָנִיאִי־נָא אֶת אֲחוֹתִי מֵהָמִית אֶת הַצִּפֹּרֶת הַיָּפָה הַמְעוֹפֶפֶת עַל פְּנֵי הַחַלּוֹן.

– טוֹב דִּבַּרְתָּ, בְּנִי הַיָּקָר, אָמְרָה הָאֵם בִּידִידוּת, הִנְנִי רוֹאָה כִּי חוֹמֵל אַתָּה גַם עַל יְצוּר קָטָן; אוֹת הוּא כִּי לֵב טוֹב לְךָ, וְהָיִיתָ לְאִישׁ טוֹב.

–לֹא, אִמִּי! עָנָה הַיֶּלֶד, אֲבָל חָפֵץ אֲנִי לְהָמִית אֶת הַצִּפֹּרֶת בְּיָדִי.–

10.

יְדִידִי הַקָּטָן גָּד וְדִבְרֵי־חָכְמָתוֹ.

1	דּוֹדָה.	טאַנטע	Тётя
2	יָדִיד.	פֿריינד	Другъ
3	קִוָּה.	האָפֿפֿען	Надѣяться
4	קָרָא.	לעזען	Читать
5	לָקַח (אֶקַּח, קַח!).	נעהמען	Взять
6	פְּקֻדָּה, מִצְוָה.	בעפֿעהל	Приказаніе
7	פַּעַם, נ׳.	מאָל	Разъ
8	שָׁנָה (שָׁנִים).	יאָהר	Годъ
9	גִּיל.	אַלטער	Возрастъ
10	אָהַב.	ליעבען	Любить
11	מַמְתַּקִּים.	זיסיגקייטען	Сласти
12	סֵרֵב*.	ווידערשפּרעכֿען, זיך ביטטען לאַססען	Противорѣчить, чваниться
13	אֶתְמוֹל.	נעסטערן	Вчера
14	בִּקֵּר.	בעזוכֿען	Посѣщать
15	הָמוֹן.	מעננע	Множество
16	מַעֲשֶׂה.	טהאַט	Дѣло

Искривлять	פערקרימּמען	17 עָוָּה.
Кушать	עססען	18 אָכֹל.
Милый, пріятный	ליעבליך, אַנגענעהם	19 נָעִים.
Приказывать	בעפעהלען	20 צַוֵּה.

1) Tante. — *Aunt.* 2) Ami. — *Friend.* 3) espérer. — *to hope.* 4) lire. — *to read.* 5) prendre. — *to take.* 6) Ordre. — *Command.* 7) Fois.—*Time.* 8) An.—*Year.* 9) Age. 10) aimer.—*to love.* 11) Douceurs.—*Sweet things.* 12) contredire; se faire prier.—*to contradict.* 13) Hier.—*Yesterday.* 14) visiter.—*to visit.* 15) Multitude. 15) Acte. — *Deed.* 17) tordre. — *to crook.* 18) manger. — *to eat.* 19) Gentil, agreabl. — *Kind, agreable.* 20) Ordonner.—*to order.*

יְדִידִי הַקָּטֹן גָּד, הוּא יֶלֶד בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים. יָפֶה וְנָעִים הוּא כְּכֹל הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילוֹ, וַאֲבוֹתָיו אוֹהֲבִים אוֹתוֹ מְאֹד, כַּאֲשֶׁר יֶאֱהָבוּ כָּל הָאָבוֹת אֶת יַלְדֵיהֶם. אָנֹכִי רֵעַ לְאָבִיו, וּבְבַקְּרִי בְּבֵית־אָבִיו, אוֹהֵב אֲנִי לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַיֶּלֶד הַנָּעִים, וַאֲנִי מִתְעַנֵּג מְאֹד גַּם עַל עֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת וְהַשְּׁחוֹרוֹת, גַּם עַל דְּבָרָיו. וְהִנְנִי לְסַפֵּר גַּם לָכֶם, קוֹרְאַי הַקְּטַנִּים, דְּבָרִים אֲחָדִים מֵהֲמוֹן מַעֲשָׂיו, וַאֲקַוֶּה כִּי גַם אַתֶּם תִּתְעַנְּגוּ עֲלֵיהֶם:

פַּעַם אַחַת בְּלֶכֶת גָּד לְבַקֵּר אֶת דָּוִד רֵעֵהוּ, וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ: הִנֵּה נָתְנָה לְךָ דּוֹדָתְךָ אֶתְמוֹל הֲמוֹן־מַמְתַּקִּים, קַח אִתְּךָ אֲחָדִים מֵהֶם, וּנְתַתָּם לְדָוִד. — גָּד עִוָּה פָּנָיו בְּשָׁמְעוֹ אֶת הַפְּקֻדָּה הַזֹּאת, כִּי כָל אֲשֶׁר לוֹ נָתַן לְרֵעוֹ, רַק לֹא מַמְתַּקִּים הָאֲהוּבִים לוֹ מִכֹּל. אַךְ הֵן מִצְוַת הָאֵם הִיא וְאֵין לְסָרֵב — וּבְכֵן עָשָׂה גָד כַּאֲשֶׁר צֻוָּה.

לְעֵת עֶרֶב שָׁב גָּד הַבָּיְתָה. וַתִּשְׁאָלֵהוּ אִמּוֹ: הֲנָתַתָּ לְדָוִד אֶת הַמַּמְתַּקִּים? הֲשָׂמַח דָּוִד עֲלֵיהֶם?

— כֵּן, עָנָה גָד, נָתַתִּים לוֹ, וְאַחֲרֵי־כֵן לְקַחְתִּים מִיָּדוֹ וָאֹכְלֵם.

(המשך).

1	חָנוּת (חֲנֻיוֹת, נ׳).	בודע	Лавка
2	קָנֹה.	קויפען	Купить
3	שָׁלֹחַ.	שיקען	Послать
4	תְּעָלָה.	גראַבען	Ровъ
5	הִמֹּס (נָמַס):	צערשמעלצען	Таять
6	קַפֵּץ, קָפֹץ.	שפרינגען	Прыгать
7	יַבָּשָׁה.	טראָקנעס לאַנד	Суша
8	תִּמָּהוֹן.	ערשטוינען	Изумленіе
9	חָלִילָה!	בעהיטע!	Сохрани Богъ!
10	רָטֹב.	נאַסס ווערדען	Промокать
11	צָחֹק (שָׂחֹק).	לאַכען	Смѣяться
12	נֹפֶת.	צוקער	Сахаръ
13	שָׂמֹחַ, שׂוֹשׂ.	זיך פרייען	Радоваться
14	הַמְתֵּק.	פערזיסען	Услаждать
15	נָפֹל (אֶפֹּל).	פאַללען	Падать
16	מַמְרוֹרִים (מַר).	ביטטערעס	Горькое
17	אוֹצָר.	שאַטץ	Сокровище
18	בַּקֵּשׁ.	זוכען	Искать
19	בָּגֹד.	בעטריגען	Обманывать
20	נִכְלָם.	בעשאֶמט, בעליידיגט	Обиженный
21	מָצֹץ.	אויסזויגען	Высасывать

22	תֹּם , תֻּמָּה .	איינפֿאַלט , (אונשולד)	Простота, (невинность)
23	כֶּסֶף .	געלד , (זילבער)	Деньги, (серебро)
24	שִׂמְחָה , שָׂשׂוֹן .	פֿריידע	Радость
25	הֵעָלֵם .	פֿערשווינדען	Исчезать
26	מַאֲכָל (אֹכֶל) .	שפייזע	Пища
27	עָזֹב .	פֿערלאססען	Оставлять
28	הַצֵּל (נצל) .	רעטטען	Спасать
29	תַּפֵּשׂ (טַפֵּס*) .	קלעטטערן	Лазить
30	מֵעוֹלָם לֹא .	ניעמאַלס	Никогда
31	קֶצֶף .	צאָרן	Гнѣвъ
32	חֶשֶׁד* .	פֿערדאַכֿט	Подозрѣніе
33	הִתְאַפֵּק .	זיך איינהאַלטען	Удержаться
34	צְלֹחַ .	טויגען	Годиться
35	קֶרֶב (קְרָבַי) .	אינגערעס	Нутрó

1) Boutique.—*Shop.* 2) achetcr.—*to buy.* 3) envoyer.—*to send.* 4) Fossé.—*Pit.* 5) se fondre.—*to melt.* 6) sauter.—*to jump.* 7) Terre ferme.—*dry land.* 8) Étonnement.—*Astonishment.* 9) Dieu préserve!—*beware!* 10) être mouillé.—*to get wet.* 11) sourire.—*to smile.* 12) Sucre.—*Sugar.* 13) se réjouir.—*to rejoice.* 14) adoucir.—*to make sweet.* 15) tomber.—*to fall.* 16) Amertume. —*Bitterness.* 17) Trésor.—*Treasure.* 18) chercher.—*to seek.* 19) tromper.—*to deceive.* 20) offensé.—*offended.* 21) sucer.—*to suck out.* 22) Naiveté (Innocence).—*Simplicity (Innocence).* 23) Argent.—*Money (Silver).* 24) Joie.—*Joy.* 25) disparaître.—*to disappear.* 26) Aliment. 27) quitter.—*to forsake.* 28) sauver.—*to save.* 29) grimper.—*to climb.* 30) jamais.—*never.* 31) Colère.—*Anger.* 32) Soupçon.—*Suspicion.* 33) se retenir.—*to abstain.* 34) être boe à.—*to suit.* 35) Intérieur.—*Interior.*

פעם אַחֶרֶת אמרה לו אמו: לֵךְ בני אל הֶחָנוּת, וּקְנֵה לי מעט נֹפת, – הילד שָׂשׂ מאד על הַמִּצוה הזאת, וַיִּקח את הַכֶּסֶף מִיַּד אמו וַיִּעָלֵם כְּרגע. – גד שמח תמיד בְּצַוּת לו אמו ללכת לקנות דבר בֶּחָנוּת; אך ביותר גדול שְׂשׂונו בְּהִשָּׁלְחו לִקנות נֹפת, כי ילד חכם כָּמֹהוּ ידע אשר הַנֹּפת תַּמתיק המאכלים, וּמַמתקים אהב מאד, כאשר ראיתם.

גד קָנה את הַנֹּפת וַיָּרָץ בְּשִׂמחה הביתה. ויהי בְּעָברו על פני תעלה קטנה, וַתִּכְשַׁלנה רגליו, והנֹפת נָפלה בְּמֵי התעלה.

הוי, מה אעשה עתה? חשב גד בלבו, הן אם אֶעֱזוב את הנֹפת בַּמים, וְנָמַסָּה. ואז לא תתן לי אמי ממתקים, כי אם מַמרורים; ובכן עלי להציל את הנפת, וְיַעֲבור עלי מָה! – וּבְאֹמֶץ-לב קפץ אל הַתְּעָלה, וַיוֹצֵא את אוֹצָרו היקר, וַיִּתַּפֵּשׂ ויעל אל הַיבשה.

ואֵם גד בראותה כִּי בנה מְאַחֵר מַעֲשֵׂהוּ מאד, וַתלך לְבַקשו בחוץ. ומה גדול תִּמְהוֹנָהּ בְּמָצאה אותו יושב אצל התעלה ואוכל את הנֹפת! מעולם לא עלה על לבה, כי גד יבגד בה ככה! – אבל, גד! קראה בקצף, הנך אוכל את הנֹפת אשר קנית לי! –

חלילה לי מֵעֲשׂוֹת כזאת! ענה גד נִכלם מאד על הַחֲשד הזה; הדבר היה כן: בְּלֶכתי מֵהחנות נפלה הנֹפת במים וַתִּרטב ולכן הנני מוצץ את המים מִקרבה. – האֵם לא יכלה להתאפק מצחוק על תֻּמַּת הילד; ואולם הנֹפת לא צָלחה עוד לַכֹּל

(סוף)

1 נַסֵּה. — פערזוכען, עקזאמינירען — Испытать, экзаменовать

2 יום יָמים — טאג — День

4	תַּרְנְגֹלֶת*.	הוהן	Курица
5	תַּרְנְגֹל*.	האַהן	Пѣтухъ
6	עָלֵז (עַלִּיזָה).	מונטער	Веселый
7	הִתְבּוֹנֵן.	אויפמערקען, נאַכדענקען	Подумать, внимать
8	הָבֵן (בִּין).	פערשטעהען	Понимать
9	כְּפָר.	דאָרף	Деревня
10	חָדָשׁ.	נייע	Новый
11	סַיָּח*.	פיללען	Жеребенокъ
12	כַּרְבֹּלֶת*.	האַהנענקאַם	Гребешокъ
13	קוֹמְמִיּוּת.	אויפרעכט	Стоймя
14	אַוָּז* (אַוָּזִים), ז׳.	גאַנס	Гусь
15	עִיר (עָרִים).	שטאַדט	Городъ
16	לָמֹד.	לערנען	Учиться
17	לַמֵּד.	לעהרען	Учить
18	עֵז, נ׳.	ציעגע	Коза
19	אָדֹם (אֲדֻמּה־ים).	ראָטה	Красный
20	תּוּשִׁיָּה.	פאָרטשריטט	Успѣхъ
21	זְמָן, עֵת.	צייט	Время
22	תָּוֶךְ (תּוֹךְ, תּוֹכִי).	מיטטע, אינגערעס	Середина, внутренность

---

1) essayer (examiner).—*to try, examine.* 2) Jour.—*Day.* 3) voyager.—*to travel.* 4) Poule.—*Hen.* 5) Coq.—*Cock.* 6) gai.—*cheerful.* 7) être attentif. — *to be attentive.* 8) entendre. — *te understand*

9) Village. 10) Nouveau. — *new.* 11) Poulain. — *Foal.* 12) Crête. — *Crest.* 13) droit. — *upright.* 14) Oie. — *Goose.* 15) Ville. — *Town.* 16) apprendre. — *to learn.* 17) enseigner. — *to teach.* 18) chèvre. — *Goat.* 19) rouge. — *red.* 20) Progrès. — *Progress.* 21) Temps. — *Time.* 22) Interieur, Milieu. — *Interior, Middlé.*

יָמִים אֲחָדִים אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, נָסְעָה אִמּוֹ אֶל אֲחוֹתָהּ הַיּוֹשֶׁבֶת בִּכְפָר לְבַקְּרָהּ, וַתִּקַּח גַּם אֶת גָּד אִתָּהּ. זֹאת הָיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר יָצָא גָד מֵעִירוֹ הַגְּדוֹלָה. וְאַתֶּם הֲלֹא יְדַעְתֶּם כִּי בַּכְּפָר יֵשׁ הֲמוֹן־דְּבָרִים אֲשֶׁר כַּחֲדָשִׁים הֵם לְבֶן עִיר גְּדוֹלָה. לָכֵן הִתְאַמְּצָה אֵם גָּד לְהַרְאוֹתוֹ וּלְלַמְּדוֹ לָדַעַת אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא רָאוּ עֵינָיו בְּעִירָם הַגְּדוֹלָה. — רְאֵה נָא, בְּנִי, אָמְרָה, הִנֵּה עֵז; וְשָׁם סְיַח קָטֹן וְעָלֵז; וְאֵלֶּה הֵן תַּרְנְגוֹלוֹת; וְזֶה הַגָּדוֹל הָעוֹמֵד קוֹמְמִיּוּת בְּתוֹכָן וּמִתְגָּאֶה בְּכַרְבַּלְתּוֹ הָאֲדֻמָּה, זֶה תַרְנְגֹל, וְעוֹד כָּאֵלֶּה.

וְהַיֶּלֶד רָאָה וַיִּתְבּוֹנֵן, וַיִּלְמַד לָדַעַת הֲמוֹן בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת. וַתִּשְׂמַח אִמּוֹ מְאֹד עַל הַתּוּשִׁיָּה אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה בַּלִּמּוּד הַזֶּה. אָז חָפְצָה לְנַסּוֹתוֹ וְלִרְאוֹת הֲמֵבִין הוּא דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר? וַתֹּאמֶר אֵלָיו: הֲלֹא תִרְאֶה, בְּנִי, אֶת הָאַוָּזִים הַקְּטַנִּים וְהַנְּעִימִים הָאֵלֶּה? עַתָּה הִתְבּוֹנֵן נָא לָדַעַת מִי הִיא אֵם הָאַוָּזִים הָאֵלֶּה? — גָּד חָשַׁב זְמַן רַב, וְאַחַר אָמַר: הָעֵז!

11.

יוֹסֵף וְהַמַּלְאָכִים.

1 מָרַט.	צופּען (רופּען)	Щипать
2 יָחִיד.	איינציג	Единый
3 בּוֹדֵד.	איינזאַם	Уединённый

4	דֶּרֶךְ, מִשְׁפָּט.	אַרט, געוואָהנהייט	Свойство, обычай
5	בֶּרֶךְ (בִּרְכַּיִם, בִּרְכֵּי־) נ׳.	קניע	Колѣно
6	עַל־פִּי, לְפִי.	נאַך, געמאָס	По
7	חָבֵר.	קאַמעראַד	Товарищъ
8	כֶּלֶב.	הונד	Собака
9	לָקֹק.	לעקען	Лизать
10	סֵפֶר.	בוך	Книга
11	זְהִירוּת*.	פאָרזיכט	Осторожность
12	נַחֲלָה.	דאַס גוט	Имѣніе
13	נָשַׁךְ (אֶשֹּׁךְ).	בייסען	Кусать
14	קֹדֶשׁ.	הייליגקייט	Святость
15	מַעְלָה, מַעַל.	האָהע	Верхъ

1) pincer (plumer). — *to pinch (pluck).* 2) unique. — *only one.* 3) isolé.—*solitary.* 4) Coutume.—*Custom* 5) Genou.—*Knec.* 6) selon.—*as.* 7) Camarade.—*Colleague.* 8) chien.—*Dog.* 9) lecher.—*to lick.* 10) Livre.—*Book.* 11) Précaution.—*Caution.* 12) Domaine.—*Property.* 13) mordre.—*to bite.* 14) Sainteté.—*Holiness.* 15) le haut.—*above.*

יוֹסֵף הוּא יֶלֶד קָטֹן, יָחִיד לַאֲבוֹתָיו. אֵין לוֹ אָח וְאָחוֹת. גַּם חֲבֵרִים אֵין לוֹ, כִּי אֲבוֹתָיו יוֹשְׁבִים עַל נַחֲלָתָם הַבּוֹדֵדָה, רָחוֹק מֵהָעִיר וּמֵהַכְּפָר. לָכֵן הִשְׁתַּעֲשַׁע יוֹסֵף רַק עִם כְּלָבִים קְטַנִּים; וַחֲבֵרָיו אֵלֶּה שִׂחֲקוּ אִתּוֹ עַל־פִּי דַרְכָּם: לְקָקוּהוּ וְגַם מְרָטוּהוּ וּנְשָׁכוּהוּ לִפְעָמִים. וַיְהִי הַיּוֹם בְּשִׁבְתּוֹ עַל בִּרְכֵּי אָבִיו וּבְסַפֵּר לוֹ אָבִיו סִפּוּרִים מִסִּפְרֵי הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר אָהֵב, וַיִּשְׁאַל פִּתְאֹם אֶת אָבִיו:

מַה שָּׁם בַּשָּׁמַיִם מִמָּעַל ? – וַיַּעֲנֵהוּ אָבִיו : שָׁם בַּשָּׁמַיִם יֵשׁ מַלְאָכִים רַבִּים מְאֹד , וּבַעֲלוֹת יֶלֶד הַשָּׁמַיְמָה יְשַׂחֲקוּ וְיִשְׁתַּעַשְׁעוּ אִתּוֹ .

וְהַיֶּלֶד אֲשֶׁר יָדַע רַק אֶת מִשְׁפַּט הַכְּלָבִים בְּשַׂחֲקָם , שָׁאַל בִּזְהִירוּת : אֲבָל הֵן הַמַּלְאָכִים לֹא יִשֹּׁכוּ ?

12.

אֵיךְ לָמַד הַדּוֹב לִתְפֹּשׂ.

1	חֶסֶד .	הולד , גנאַדע	Милость, благосклонность
2	בָּטֹחַ בְּ־	פֿערטרויען	Довѣрять
3	הֵחָלֵץ .	זיך בעפֿרייען	Избавляться
4	טָרֹף .	צעררייסען , אויפֿפֿרעססען	Растерзать
5	הִתְאַוֵּה .	לוסט האַבען	Возымѣть желаніе
6	קַל .	לייכט	Легкій
7	תָּקֹעַ .	איינשלאַגען=שטאָססען	Вонзать
8	בֶּטַח .	זיכער , רוהיג	Спокойно
9	צַמֶּרֶת .	וויפּפעל	Вершина
10	חֶסְרוֹן (חסר) .	מאַנגעל, פֿעהלער	Недостатокъ
11	מַתִּיךְ (הַתֵּךְ , נָתֹךְ) .	שמעלצער	Плавильщикъ
12	חָתוּל* , זו"נ .	קאַטצע	Кошка
13	הָמֹה .	ברוממען	Ворчать
14	זָקֵן .	אַלט	Старый
15	אַהֲבָה .	ליעבע	Любовь

Искусство, умѣніе	קונסט , דאַס קאָנען	יְכֹלֶת (יָכָלְתִּי , יָכֹל) .	16
Открывать	אָפֿפֿנען	פָּתֹחַ .	17
Кора	רינדע (שאַלע)	קְלִפָּה* .	18
Скоро	שנעלל	חִישׁ .	19
Расширять	אויסאיינאַנדער שפעררען	פָּשֹׂק .	20
Должно	מאַן מוס , עס איזט נאָטהיג	צָרִיךְ .	21
Мыло	זייפֿע	בֹּרִית .	22
Молодой	יונג	צָעִיר .	23
Угрюмый	מיררייש	זוֹעֵף .	24
Раздумывать	זיך בעדענקען	הִתְעַשֵּׁת .	25
Сильный	שטאַרק	עַז .	26
Работа, дѣло	אַרבייט , טהאַט	מְלָאכָה .	27
Коготь, ноготь	קראַללע , נאַגעל	צִפֹּרֶן .	28
Подниматься	זיך ערהעבען	הִתְנַשֵּׂא .	29
Трещать, дрожать	ערבעבען , קראַכֿען	רָעֹשׁ .	30
Ярость	וואוטה	זַעַף .	31
Намочить	איינווייכֿן	שָׁרֹה .	32
Водить	פֿיהרען	הוֹלֵךְ (הָלוֹךְ) .	33

---

1) Faveur. Bienveillance. — *Favour*, *Affability*. 2) confier. — *to trust*. 3) se débarrasser de.—*to free one's self*. 4) déchirer (manger).—*to lacerate*. 5) désirer.—*to desire*. 6) facile.—*easy*. 7) enfoncer.—*to stick*. 8) sûr, tranquille.—*sure*. 9) Sommet.—*Top*.

10) Manque. — *Deficiency.* 11) Fondeur. — *Smelter.* 12) Chat.— *Cat.* 13) grogner.—*to grumble.* 14) vieux.—*old.* 15) Amour.—*Love.* 16) Habileté; Savoir faire.—*Skill.* 17) ouvrir.—*to open.* 18) Ecorce.— *Bark.* 19) vite.—*quik.* 20) étendre.—*to dilate.* 21) il faut.—*he owes.* 22) Savon.—*Soap.* 23) jeune.—*young.* 24) morose. 25) se raviser.— *to bethink.* 16) fort.—*strong.* 27) Travail.—*Work.* 28) Griffe, Ongle.— *Claw. Nail.* 29) s'elever.—*to arise.* 30) craquer; trembler. — *to crack, tremble.* 31) Fureur.—*Rage.* 32) imbiber.—*to soak.* 33) mener. conduire.—*to conduct, lead.*

הַדֹּב נָטָה חַסְדּוֹ אֶל חָתוּל צָעִיר, וַיִּתְהַלֵּךְ אִתּוֹ כְּאָח, כְּרֵעַ. אֲבָל הֶחָתוּל לֹא בָטַח הַרְבֵּה בִּידִידוּת רֵעוֹ הַהוֹמֶה וְהַזּוֹעֵף וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: הַזְּהִירוּת הִיא אֵם הַחָכְמָה! אֶתְאַמֶּץ־נָא לְהֵחָלֵץ מֵהַזָּקֵן הַזֶּה, פֶּן יִתְעַשֵּׁת בְּאַחַד הַיָּמִים וּטְרָפַנִי בְּאַהֲבָתוֹ הָעַזָּה.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַדֹּב: מִתְאַוֶּה אֲנִי לְטַפֵּס עַל הָעֵצִים כָּמוֹךָ; לַמְּדֵנִי־נָא אֶת יְכָלְתְּךָ זוּ!

הַמְּלָאכָה הַזֹּאת קַלָּה עַד מְאֹד, עָנָה הֶחָתוּל, אֵין לְךָ כִּי אִם לִפְתּוֹחַ אֶת צִפָּרְנֶיךָ, וּלְהִתָּקְעָם בִּקְלִפַּת הָעֵץ, וְאָז תִּתְנַשֵּׂא לְמַעְלָה לָבֶטַח כְּהִילֶּךְ עַל הָאָרֶץ.

וַיַּעַשׂ הֶחָתוּל לְעֵינֵי הַדֹּב כַּדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר, וַיַּעַל חִישׁ קַל עַד צַמֶּרֶת הָעֵץ. וַיָּשָׁב וַיִּקְפּוֹץ אַרְצָה, — וְהַדֹּב פָּתַח וַיִּפְשֹׂק אֶת צִפָּרְנָיו וַיִּתְקָעֵם בַּקְּלִפָּה בְּכָל כֹּחוֹ, עַד אֲשֶׁר רָעַשׁ הָעֵץ; אַךְ לֹא יָכֹל לַעֲלוֹת; — לֹא אוּכַל, אָמַר בְּזַעַף: לַמְּדֵנִי אֶת יְכָלְתְּךָ, וְאִם אַיִן אֹכַל אוֹתְךָ!

— עַתָּה יוֹדֵעַ אֲנִי אֶת הַחֶסְרוֹן, עָנָה הֶחָתוּל; צָרִיךְ לְשָׂרוֹת מְעַט אֶת צִפָּרְנֶיךָ. — וַיּוֹלֶךְ אֶת הַדֹּב אֶל מְתִיךְ־בֹּרִית.

(המשך).

1	קָרַץ.	בלינצעלן, צוּווינקען	Щурить глазами
2	כִּלָּה.	בעענדען	Оканчивать
3	מָלֵא.	פֿאָלל	Полный
4	הוֹאֵל (יָאֹל).	בעליעבען	Соизволять
5	אָחוֹר.	הינטען	Задъ
6	הִמָּלֵט.	ענטלויפֿען, זיך רעטטען	Ускользнуть, спастись
7	מֶחֱצָה (חָצֹה, חֲצִי.	האַלְפטע	Половина
8	עָוֹן.	זינדע	Грѣхъ
9	נִרְפֶּה (רָפֹה).	נאַכלאַסיג, פֿויל	Нерадивый, лѣнивый
10	עָרְמָה.	ליסט	Хитрость
11	בָּרֹחַ.	פֿאַרטלויפֿען	Убѣжать
12	רוֹתֵחַ (רָתֹחַ).	זיעדענד	Кипящій
13	נִכְבָּד, כָּבוֹד וּכְבוּדָה.	געעהרט	Уважаемый
14	חָזְקָה.	געוואַלט	Насиліе, напоръ
15	קוֹל.	שטיממע	Голосъ
16	תָּם.	אונשולדיג	Невинный
17	רִמָּה.	בעטריגען	Обманывать
18	מָהִיר (מָהֹר).	געשיקט	Ловкій
19	הָרֵךְ (רַכֵּךְ, רֹךְ).	ווייך מאַכען	Смягчать

20	פָּרוּר.	קעססעל	Котелъ
21	שִׂים.	לעגען	Класть
22	הָדֹף.	שטאָסען	Толкать
23	כָּוֹה.	פערבריהען פערברענגען	Сжигать, обваривать
24	יְלָלָה, יְלֵל.	נעהייל	Вой
25	נָקִי.	ריין, אונשולדיג	Чистый, невинный
26	כָּאֹב.	שמערצען	Болѣть
27	חֵפֶץ.	וואונש	Желанiе

1) clignoter. — *to winkle.* 2) finir. — *to end.* 3) plein. — *full.* 4) daigner.—*to daign.* 5) derrière.—*back.* 6) Moitié.—*Half.* 7) se sauver.—*to save one's self.* 8) Péché.—*Sin.* 9) paresseux; négligent.—*carelles; idle.* 10) Ruse.—*Cunning.* 11) s'enfuir.—*to flee.* 12) bouillonant.—*boiling.* 13) honoré.—*honoured.* 14) Violence.—*Force.* 15) Voix.—*Voice.* 16) innocent. 17) tromper.—*to deceive.* 18) adroit.—*alert.* 19) rammolir.—*to mollify.* 20) Chaudron.—*Copper.* 21) mettre.—*to lie.* 22) pousser.—*to push.* 23) échauder.—*to scald.* 24) Gémissement. — *Howl.* 25) pur, innocent. — *pure, innocent.* 26) faire-mal.—*to pain.* 27) Désir.—*Wish.*

וַיָּבֹאוּ אֶל מַתִּיךְ־הַבֹּרִית.

— אֲדוֹנִי הַמַּתִּיךְ הַיָּקָר! אָמַר הֶחָתוּל וַיִּקְרוֹץ אֵלָיו בְּעֵינָיו בְּעָרְמָה, הָרֶךְ־נָא מְעַט אֶת צִפָּרְנֵי הָאָדוֹן הַדֹּב, לְמַעַן יוּכַל לְטַפֵּס. — וּבְכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר מִהֵר לִבְרוֹחַ מִשָּׁם.

— בְּכָל לְבָבִי אֶעֱשֶׂה חֶפְצְךָ! אָמַר הַמַּתִּיךְ אֶל הַדֹּב, וַיַּרְאֵהוּ פָּרוּר גָּדוֹל הַמָּלֵא בֹּרִית רֹתַחַת: הוֹאֶל־נָא, אֲדוֹנִי הַדֹּב, וְשִׂים

בַּפָּרוּר הַזֶּה אֶת כַּפֶּיךָ הַכְּבוּדוֹת ! — וַיַּעַשׂ הַדֹּב כִּדְבָרָיו , וְהַמַּתִּיךְ הָדַף אוֹתוֹ בְּחָזְקָה מֵאֲחוֹרָיו , בְּאָמְרוֹ לְכוֹת אֶת הַחַיָּה הָרָעָה . אַךְ הַדֹּב נִמְלַט מֵהַפָּרוּר , וַיָּרָץ בְּקוֹל יְלֵל וְנִכְוֶה לְמֶחֱצָה , אֶל הֶחָתוּל . וְהַלָּז הֶעֱמִיד פָּנָיו כְּתָם וּבְנְקִי מֵעָוֹן .

— מַדּוּעַ רִמִּיתַנִי כָּכָה ? קָרָא הַדֹּב , וַיָּלֶק אֶת כַּפָּיו הַכּוֹאֲבוֹת .

וַיַּעַן הֶחָתוּל : מָה אֶעֱשֶׂה לְךָ , וְאַתָּה נִרְפֶּה וּבִלְתִּי־מָהִיר בְּמַעֲשֶׂיךָ . הֵן עָלֶיךָ הָיָה לְשָׂרוֹת אֶת צִפָּרְנֶיךָ בַּפָּרוּר זְמַן רָב ! אַךְ בְּכָל זֹאת הִנֵּה רְכַבּוּ .

(המשך).

1	מָחָר , מָחֳרָת .	מאָרגענדער טאָג	Завтрашній день
2	עוֹר .	הויט , (פעלל)	Кожа, (шкура)
3	תַּחְבֻּלָה (חבל) .	מיטטעל	Способъ
4	מַכְבֵּשׁ* .	שרויבשטאָק	Тиски
5	מְכוֹנָה* .	מאַשינע	Машина
6	קָצֵר .	קורץ	Короткій
7	מִפְּנִימָה (פנים) .	פאָן דער אינגערן זייטע	Извнутри
8	חָרָשׁ .	מייסטער	Мастеръ
9	רָזַם .	ווינקען	Мигать глазами
10	הֵסֵב (סבב) .	דרעהען	Вертѣть
11	שָׂרַע, מָתַח, הֶאֱרִיךְ.	פערלאָנגערן, אויסדעהנען	Удлинять, протягивать
12	קָשֶׁה .	האַרט	Жесткій
13	חָרַשׁ־עֵצִים .	טישלער (ציממערמאַן)	Столяръ, плотникъ

14	הָעֵק (עוק) .	דריקקען	Тѣснить
15	גָּלִיל .	שרויבע	Винтъ
16	עוּף .	פֿליעגען	Летѣть
17	שָׁאֹג .	בריללען	Ревѣть
18	קַרְדֹּם .	אַקסט , בייל	Топоръ
19	אֶבֶן (אֲבָנִים, אַבְנֵי) נ׳.	שטיין	Камень
20	עָקֹר .	אויסרייסען	Вырвать
21	צַר .	לייד	Жаль
22	נִיצוֹץ —ות ז׳ .	פֿונקע	Искра
23	עֹצֶם , עָצְמָה .	שטאַרקע	Сила
24	הִתְהוֹלֵל .	ראַזען	Неистовствовать
25	רִצְפָּה .	פפלאַסטער (דיעלע)	Мостовая, полъ
26	כָּלִיל .	גאַנצליך	Всецѣло
27	חָנֵף .	הייכלער	Лицемѣръ
28	צָעֹק .	שרייען	Кричать
29	מַכְאֹב .	שמערץ	Боль
30	נַפֵּץ .	צערשעמעטטערן	Разбить
31	יָנֹק (אינק) .	זויגען	Сосать
32	פַּשֵּׁחַ .	צערשינדען	Растерзать
33	חַד .	שאַרף	Острый

1) Demain.—*morrow.* 2) Peau (Cuir).—*Skin.* 3) Moyen.—*Means.* 4) Etau.—*Vice.* 5) Machine. 6) court.—*short.* 7) de dedans.—*from within.* 8) Maitre.—*Master.* 9) clignoter.—*to wink.* 10) tourner.—*to whirl.*

11) prolonger.—*to lengthen.* 12) dur.—*hard.* 13) Menuisier.—*to cry.* 14) serrer.—*to squeeze.* 15) Vis.—*Screw.* 16) voler. — *to fly.* 17) mugir. — *to bellow.* 18) Hache. — *Axe.* 19) Pierre. — *Stone.* 20) Arracher. — *to draw.* 21) c'est dommage.—*It is a pity.* 22) Etincelle.—*Spark.* 23) Force.—*Strength.* 24) rager.—*to rage.* 25) Pavé.—*Pavement.* 26) totalement.—*wholly.* 27) Hypocrite. 28) crier.—*to cry.* 29) Douleur.—*Pain.* 30) briser.—*to break.* 31) sucer.—*to suck.* 32) dilacérer.—*to lacerate.* 33) aigu.—*sharp.*

בְּיוֹם הַמָּחֳרָת נִסָּה הַדֹּב עוֹד הַפַּעַם לְטַפֵּס עַל הָעֵץ וְלֹא יָכֹל; וַיֹּאמֶר אֶל הֶחָתוּל: לַמְּדֵנִי אֶת יְכָלְתְּךָ, וְאִם אַיִן אֹכַל אוֹתְךָ!

— הַמְּלָאכָה הַזֹּאת קַלָּה עַד מְאֹד, עָנָה הֶחָתוּל, וְאוּלָם צִפָּרְנֶיךָ עוֹדָם קְצָרִים, וְעָלֶיךָ לְשָׁרֵעַ אוֹתָם יוֹתֵר, כַּאֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ בָּזֶה. — וְהֶחָתוּל נָטָה אֶת צִפָּרְנָיו, עַד אֲשֶׁר נִרְאָה עוֹרָם מִפְּנִימָה. אַךְ הַדֹּב לֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן, כִּי צִפָּרְנָיו הָיוּ קָשִׁים.

— לְזֹאת יֵשׁ תַּחְבֻּלָה, אָמַר הֶחָתוּל: הִנְנִי לְבַקֵּשׁ מֵאֵת חָרַשׁ־עֵצִים לָשׂוּם אֶת צִפָּרְנֶיךָ בַּמַּכְבֵּשׁ, לְמַעַן יִמָּתְחוּ מְעַט.

וַיֵּלְכוּ אֶל חָרַשׁ הָעֵצִים. — שָׁלוֹם לְךָ, אֲדוֹנִי הֶחָרָשׁ! אָמַר הֶחָתוּל וַיִּרְזוֹם לוֹ בְּעֵינָיו: הִנֵּה יְדִידִי הַדֹּב חָפֵץ לְהַאֲרִיךְ מְעַט אֶת צִפָּרְנָיו. הָעֲקָה־נָא אוֹתָם מְעַט בַּמַּכְבֵּשׁ. — וּכְכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר מִהֵר לִבְרוֹחַ מִשָּׁם.

— בְּכָל לִבִּי! אָמַר הֶחָרָשׁ, וַיְקָרֵב אֶת הַמַּכְבֵּשׁ: אָנָּא, אֲדוֹנִי הַדֹּב, הוֹאִילָה נָא לָשׂוּם אֶת כַּפֶּיךָ הַנִּכְבָּדוֹת בַּמְּכוֹנָה הַזֹּאת.

וַיַּעַשׂ הַדֹּב כִּדְבָרָיו. וְהֶחָרָשׁ הֵסֵב אֶת הַגָּלִיל בְּכָל כֹּחוֹ, עַד כִּי עָפוּ נִיצוֹצוֹת מֵעֵינֵי הַדֹּב וַיִּצְעַק וַיִּשְׁאַג מֵעָצְמַת מַכְאֹבָיו. אָז

לָקַח הֶחָרָשׁ קַרְדֹּם בְּיָדוֹ וַיֹּאמֶר לַהֲמִיתוֹ. אֲבָל הַדֹּב קָפַץ כִּמְתְהוֹלֵל, יַחַד עִם הַמַּכְבֵּשׁ, בְּעַד הַחַלּוֹן הַחוּצָה. וַיְנַפֵּץ אֶת הַמַּכְבֵּשׁ אֶל אַבְנֵי הָרִצְפָּה, וַיָּרָץ בְּקוֹל יְלָלָה הַיַּעְרָה. וּבְבֹאוֹ אֶל הֶחָתוּל, הֶעֱמִיד הַלָּז אֶת פָּנָיו כְּתָם וּכְנָקִי מֵעָוֹן, וַיִּקְרָא: וּמָה? הֲתוּכַל עַתָּה לְטַפֵּס! —

— רַע לִי מְאֹד! הָמָה הַדּוֹב וַיִּנַק אֶת כַּפָּיו: צִפָּרְנַי נֶעֶקְרוּ כָּלִיל וְעוֹרָם נִפְשַׁח.

— צַר לִי עָלֶיךָ מְאֹד, עָנָה הֶחָתוּל הֶחָנֵף. כְּנִרְאֶה הָיָה הַמַּכְבֵּשׁ כְּבַד מְעַט. אֲבָל צִפָּרְנֶיךָ הִשְׁתָּרְעוּ בְּכָל זֹאת!

(סוף).

1	גַּס*.	רָאָה, גראָב	Грубый
2	עָרֹךְ.	איינריכטען	Устроить
3	חַכֵּה.	וואַרטען	Ждать
4	צֹרֶךְ.	בעדירפניסס	Надобность
5	מַטָּה.	אונטען	Внизъ
6	הַשְׁלֵךְ.	ווערפען	Бросать
7	עֶזְרָה.	הילפע	Помощь
8	קָלֹל (אֵקל).	לייכט זיין	Быть легкимъ
9	חֶבֶל.	שטריק	Веревка
10	הַרְפֵּה.	לאָסלאַסען	Отпускать
11	בִּטְחָה.	צופערזיכט	Спокойствiе, довѣрiе
12	פּוֹתֶה.	איינפאָלטיג	Глупый

Петля	שלינגע	13 עֲנִיבָה*.
Задушить	ערווירגען	14 חַנֵּק.
Уговорить	איבעררעדען	15 פַּתֵּה.
Тянуть	ציעהען	16 מְשֹׁךְ.

---

1) gros, rude.—*coarse, rude.* 2) arranger.—*to arrange.* 3) attendre.—*to wait.* 4) Besoin.—*Want.* 5) en bas.—*down.* 6) jeter.—*to throw.* 7) Aide.—*Aid.* 8) être facile.—*to be facile.* 9) Corde.—*Rope, Cord.* 10) lâcher.—*to relax.* 11) Confiance.—*Trust.* 12) sot.—*stupid.* 13) Noeud.—*Noose.* 14) étouffer.—*to stifle.* 15) persuader.—*to persuade.* 16) tirer.—*to draw.*

בְּיוֹם הַמָּחֳרָת נִסָּה הַדֹּב עוֹד הַפַּעַם לְטַפֵּס עַל הָעֵץ וְלֹא יָכֹל; וַיֹּאמֶר אֶל הֶחָתוּל: לַמְּדֵנִי אֶת יְכָלְתְּךָ וְאִם אַיִן אֲבָל אוֹתְךָ, רַק אַל תּוֹלִיכֵנִי עוֹד אֶל הָאֲנָשִׁים הַגַּסִּים.

—אֵין לְךָ עוֹד צֹרֶךְ בְּעֶזְרַת הָאֲנָשִׁים, עָנָה הֶחָתוּל, כִּי צִפָּרְנֶיךָ עֲרוּכִים עַתָּה יָפֶה לְטַפֵּס. וְאוּלָם אֲנִי יוֹעֵץ אוֹתְךָ לִלְמוֹד רִאשׁוֹנָה לְטַפֵּס מִמַּעְלָה לְמַטָּה, אָז תֵּקַל לְךָ הַמְּלָאכָה. חַכֵּה מְעַט. אֲנִי אֶעֱלֶה עַל הָעֵץ, וְהִשְׁלַכְתִּי לְךָ חֶבֶל לְהַעֲלוֹתְךָ בּוֹ. וְהָיָה בִּהְיוֹתְךָ בַּחֲצִי הָעֵץ, וְנָתַתָּ לִי אוֹת וְאַרְפֶּה מֵהַחֶבֶל; אָז תְּטַפֵּס מִמַּעְלָה לְמַטָּה; וְהַמְּלָאכָה הַזֹּאת קַלָּה עַד מְאֹד.

הַדֹּב הַפֹּתֶה נִפְתָּה לְדִבְרֵי הַיּוֹעֵץ הֶחָנֵף; וְהֶחָתוּל עָלָה עַל עֲנַף הָעֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶת הַחֶבֶל, וְהַדֹּב שָׂם אֶת רֹאשׁוֹ בְּבִטְחָה בָּעֲנִיבָה. — עַתָּה מָשְׁכֵנִי לְמַעְלָה! קָרָא, וְהֶחָתוּל מָשַׁךְ. — הַרְפֵּה, אוֹי, הֶרֶף! חָפֵץ הַדֹּב לִקְרֹא, אֲבָל לֹא יָכֹל עוֹד, כִּי הַחֶבֶל חִנֵּק אוֹתוֹ.

אָז נֶחֱלַץ הֶחָתוּל מֵרָעוֹ הַהוֹמֶה וְהַזּוֹעֵף.

13.

שְׁנֵי הָאַחִים.

1	בְּכוֹר.	אֶלטערער	Старшій
2	רָעֹה.	ווײדען	Пасти
3	הִשָּׁאֵר.	צוריקבלײבען	Оставаться
4	אֲרֻחָה.	פָּארציאָן	Порція
5	מִרְעֶה.	ווײדעפלאַץ	Пастбище
6	רָעוּעַ*.	צערבראָכליך, מאָרש	Рухлый
7	חַתְחַתִּים.	געפאַהרען	Опасности
8	כַּדּוּר.	קנאָדעל (קוגעל)	Клёцка (шаръ)
9	מַלֵּא.	פָאלל מאַכען	Наполнять
10	לָעֹג (לְ־).	שפאָטטען	Насмѣхаться
11	חֲלִיפוֹת.	אַבוועכסעלנד	Поперемѣнно
12	טַבָּח.	פלײשער	Мясникъ
13	זוּד, בַּשֵּׁל.	קאָכען, זיעדען	Варить кипятить
14	הָכֵן (כּוּן).	בערײטען	Наготовлять
15	גֶּשֶׁר*, מַעְבָּרָה.	בריקע	Мостъ
16	חוֹר.	לאָך	Отверстіе
17	תַּקֵּן.	אויסבעססערן	Поправлять
18	בָּצֵק.	טײג	Тѣсто
19	כְּרוּב*.	קאָהל	Капуста
20	עֵדֶר.	העערדע	Стадо

Мелкій скотъ	קליינפיעה	צֹאן, ז"נ.	21
Богатый	רייך	עָשִׁיר.	22
Похлёбка	(געקאָכטעס) געריכט	נָזִיד.	23
Мѣсто	אָרט	מָקוֹם.	24
Старый	אַלט	יָשָׁן.	25
Скважина	ריטצע, שפּאַלטע	סֶדֶק*.	26
Затыкать	פֿערשטאָפּפֿען	סָכֹר.	27
Тѣсный, узкій	ענג, שמאַל	צַר.	28
Мысль	געדאַנקען, איינפֿאַלל	מַחֲשָׁבָה, מְזִמָּה.	29
Поститься	פֿאַסטען	צוּם.	30
Подрядъ	נאַכאיינאַנדער	רְצוּפִים*.	31
Рядъ	רייהע	שׁוּרָה, שׁוּרָה.	32
Опять дѣлать	ווידער עטוואַס טהון	הוֹסֵף (יָסֹף).	33
Сторона	זייטע	צַד.	34
Мудрить	קליגעלן	הִתְחַכֵּם.	35
Страшиться	זיך אָנגסטיגען, בע־זאָרגט זיין	פָּחֹד.	36
Лежать, ложиться	ליעגען, זיך לאַגערן	רָבֹץ.	37

1) ainé.—*eldest.* 2) faire paitre.—*to pasture.* 3) rester. — *to remain.* 4) Portion.—*Ration.* 5) Pâturage.—*Pasture-ground.* 6) caduc.—*decayed.* 7) Perils.—*Dangers.* 8) Boule.—*Ball.* 9) remplir.—*to fill.* 10) railler.—*to ridicule.* 11) tour à tour.—*by turns.* 12) Boucher.—*Butcher.* 13) bouillir.—*to boil.* 14) préparer.—*to prepare.* 15) Pont.—*Bridge.* 16) Trou.—*Hole.* 17) réparer.—*to repair.*— 18) Pâte.—*Dough.* 19) Chou.—*Cabbage.* 20) Troupeau.—*Herd.* 21) Moutons. Betail. — *Sheep. Cattle.* 22) riche. — *rich.* 23) Potage. — *Broth.*

24) Lieu.—*Place.* 25) vieux.—*old.* 26) Fente.—*Slit.* 27) boucher.—*to stop up.* 28) étroit. — *narrow.* 29) Pensée; Idée. — *Thought.* 30) jeûner.—*to fast.* 31) successivement.—*successive.* 32) Rangée.—*Row.* 33) continuer.—*to continue.* 34) Coté.—*Side.* 35) subtiliser.—*to subtilize.* 36) Craindre.—*to fear.* 37) être couché.—*to lie.*

בְּאַחַת הֶעָרִים הָיוּ שְׁנֵי אַחִים: הַבְּכוֹר כְּסִיל וְהַצָּעִיר חָכָם. הֵם רָעוּ חֲלִיפוֹת, אִישׁ יוֹמוֹ, אֶת עֵדֶר הַצֹּאן אֲשֶׁר לְטַבָּח עָשִׁיר. בַּיּוֹם אֲשֶׁר רָעָה הָאֶחָד נִשְׁאַר הַשֵּׁנִי בַּבַּיִת, וַיָּזֶד נָזִיד לִשְׁנֵיהֶם, וְנָשָׂא אֶת הָאֹכֶל לִמְקוֹם הַמִּרְעֶה, וְאָכְלוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם אֶת אֲרֻחָתָם; כָּכָה יַעֲשׂוּ כָּל הַיָּמִים.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָאָח הֶחָכָם רָעָה אֶת הַצֹּאן, וְהַכְּסִיל הֵכִין אֶת הָאֹכֶל; וַיִּשָּׂא אֶת הַנָּזִיד אֶל הַשָּׂדֶה. עַל דַּרְכּוֹ בָּא אֶל גֶּשֶׁר יָשָׁן וְרָעוּעַ הָעוֹבֵר עַל פְּנֵי תְעָלָה קְטַנָּה. וַיַּרְא הַכְּסִיל אֶת הַחוֹרִים וְהַסְּדָקִים אֲשֶׁר בַּגֶּשֶׁר. וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: הַמַּעְבָּרָה הַזֹּאת מְלֵאָה חַתְחַתִּים, הָבָה אֲתַקְּנֶהָ, פֶּן יִפֹּל בַּעֲדָהּ אָדָם אוֹ צֹאן הַמָּיְמָה. — וַיָּחֶל לְתַקֵּן. וַיִּסְכֹּר אֶת הַחוֹרִים בְּכַדּוּרֵי הַבָּצֵק, וְאֶת הַסְּדָקִים הַצָּרִים מִלֵּא בִּכְרוּב. אָז עָבַר עַל הַגֶּשֶׁר בְּלֵב בָּטוּחַ, וּבְבֹאוֹ הַשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ אָחִיו: אַיֵּה אָכְלֵנוּ? וַיִּצְחַק הַכְּסִיל וַיַּעַן: אֹכֶל אֵין אִתִּי, אֲבָל מַחֲשָׁבָה מְחֻכָּמָה הָיְתָה בְלִבִּי: הִנֵּה תִקַּנְתִּי אֶת הַגֶּשֶׁר לְמַעַן יוּכַל עֲמוֹד; אֶת כַּדּוּרֵי הַבָּצֵק שַׂמְתִּי בְחוֹרָיו וְאֶת הַכְּרוּב בִּסְדָקָיו. עַתָּה נֵלֵךְ עָלָיו לָבֶטַח וְלֹא נִפּוֹל בַּעֲדוֹ אֲנַחְנוּ וְצֹאנֵנוּ.

— אָכֵן אִישׁ־מְזִמּוֹת אַתָּה, אָחִי! לָעַג לוֹ הָאָח הֶחָכָם; וּבְכָל זֹאת יִשְׂמַח לִבִּי כִּי עָלֶיךָ מָחָר לִרְעוֹת אֶת הָעֵדֶר וְעָלַי לְהָכִין אֶת אָכְלֵנוּ. לוּלֵי כֵן כִּי עַתָּה צַמְנוּ שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים. אֲבָל זֹאת אֹמַר לְךָ: בִּרְעוֹתְךָ מָחָר אֶת הַצֹּאן, אַל נָא תוֹסִיף עוֹד לְהִתְחַכֵּם עַל פִּי דַרְכְּךָ. אֵין לְךָ רַק לִרְאוֹת כִּי תִרְבַּצְנָה הַצֹּאן שׁוּרוֹת, אִשָּׁה בְּצַד אֲחוֹתָהּ. אִם כֹּה תַעֲשֶׂה אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד. — כֵּן אֶעֱשֶׂה, עָנָה הַכְּסִיל.

(המשך).

1	מָאֵן .	ניכט וואָללען	Не хотѣть
2	הורות (ירה) .	צייגען, לעהרען	Указать, учить
3	סֵדֶר .	אָרדנונג , רייהע	Порядокъ, рядъ
4	מְנוּחָה (נוח) .	רוּהע	Спокойствіе
5	אָבַד .	פערלאָרען געהן (זיין)	Пропадать
6	לוּן .	נאַכטיגען	Ночевать
7	גֶּרֶשׂ .	גרויפען	Крупа
8	קָצַף .	צירנען	Прогнѣваться
9	מַטֶּה .	שטעקען	Палка
10	סִיר .	טאָפּף	Горшокъ
11	יָשַׁר (בעיני־) .	געפאַללען	Нравиться
12	שָׁלֵם .	גאַנץ , פאָללשטאָנדיג	Полный, совершенный
13	אָפֵל .	פינסטער	Тусклый, мрачный
14	חָפַז (החָפֵז) .	אָנגסטליך פליעהען	Торопиться
15	מָרֹה (הַמְרֵה) .	ווידערשפּענסטיג זיין	Прекословить, быть строптивымъ
16	הַכֵּה (נכה).	שלאַגען	Бить
17	הִתְפַּלֵּא .	זיך וואונדערן	Удивляться
18	מוּשׁ .	זיך ריהרען	Сдвигаться
19	קוּם .	אויפשטעהען , זיך אויפהעבען	Вставать, подниматься
20	מָרָק .	זופּע	Супъ

Возвращать צוריקברינגען=קעהרען **21) הֵשֵׁב (שׁוב).**

1) ne vouloir. — *not will.* 2) indiquer, instruire.—*to indicate, teach.* 3) Ordre.—*Order.* 4) Tranquillité.—*Quiet.* 5) être perdu.—*to be lost.* 6) passer la nuit.—*to pass the night.* 7) Gruau.—*Groats.* 8) se fâcher. — *ta become angry.* 9) Bâton. — *Stick.* 10) Pot. 11) plaire.—*to please.* 12) plein, entier.—*full, whole.* 13) obscur.—*dark.* 14) se hâter.—*to hurry.* 15) désobéir.—*disobey.* 16) battre.—*to beat.* 17) s'etonner.—*to be astonished.* 18) se mouvoir.—*to move.* 19) se lever, relever.—*to rise.* 20) Soupe.—*Soup.* 21) rendre.—*to return.*

וַיְהִי מִמָּחֳרָת וְהֶחָכָם נִשְׁאַר בַּבַּיִת לְבַשֵּׁל אֶת הַנָּזִיד, וְהַכְּסִיל רָעָה אֶת הַצֹּאן. וְלֹא שָׁמְעוּ הַצֹּאן לְקוֹלוֹ וַתְּמָאֵנָּה לִרְבּוֹץ שׁוּרוֹת, שׁוּרוֹת, כַּאֲשֶׁר צִוָּה. וַיִּקְצוֹף הַכְּסִיל מְאֹד וַיִּקְרָא: הִנְנִי אֲלֵיכֶם, מַמְרִים! הִנְנִי לְהוֹרוֹתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּחֶפְצִי! — וַיִּקַּח מַטֶּה בְּיָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַצֹּאן וַיְמִיתֵן עַד אֶחָת; וְאַחַר הִשְׁכִּיבָן בְּסֵדֶר, שׁוּרוֹת, שׁוּרוֹת:

אָז בָּא הָאָח הֶחָכָם, וְסִיר הַנָּזִיד בְּיָדוֹ. וַיִּתְפַּלֵּא בִּרְאוֹתוֹ אֶת הַצֹּאן רוֹבְצוֹת בִּמְנוּחָה, בְּסֵדֶר יָפֶה, וַיִּקְרָא: הָאָח, הִנֵּה סֵדֶר כַּאֲשֶׁר אָהָבְתִּי!

— הֲיָשָׁר הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ? אָמַר הַכְּסִיל שָׂמֵחַ בְּנַפְשׁוֹ. אָמְנָם בָּרִאשׁוֹנָה מָרוּ אוֹתִי מְאֹד כִּי מֵאֲנוּ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלִי, אָז הִתְחַכַּמְתִּי וָאַךְ אוֹתָן וָאֲמִיתֵן; וְעַתָּה לֹא תְּמוּשֶׁינָה מִמְּקוֹמָן!

— אִי שָׁמַיִם! צָעַק הָאָח הֶחָכָם, מַה זֹּאת עָשִׂיתָ? הִנֵּה עַתָּה אָבַדְנוּ, אָבָדְנוּ!

— אַל תֹּאמַר כָּזֹאת! עָנָה הַכְּסִיל בִּמְנוּחָה שְׁלֵמָה. אֲנַחְנוּ אָבַדְנוּ? אֵיךְ נֹאבַד? הֵן כָּל מוֹצְאֵנוּ יְשִׁיבֵנוּ הַבָּיְתָה!

— כְּסִיל בַּכְּסִילִים! צָעַק הַשֵּׁנִי בְּקֶצֶף: הֵן הַטַּבָּח יְמִיתֵנוּ כַּאֲשֶׁר הֵמַתָּ אַתָּה אֶת צֹאנוֹ. עַתָּה קוּם וְנִבְרַח מִזֶּה כְּרֶגַע! — וַיִּשְׂאוּ אֶת רַגְלֵיהֶם וַיָּרוּצוּ בְּכָל יְכָלְתָּם; וַיָּבֹאוּ בַּיַּעַר אֹפֶל, וַיַּעֲלוּ עַל עֵץ לָלוּן

שָׁם. וְגַם אֶת סִיר הַנָּזִיד, מָרָק וָגֶרֶשׂ, לָקְחוּ אִתָּם לְמַעְלָה, וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכֹל, כִּי בְּהֵחָפְזָם לִבְרוֹחַ לֹא אָכְלוּ בַּשָּׂדֶה.

(סוף).

1	שׁוֹדֵד.	רייבער	Грабитель
2	הִתְחַלֵּק.	זיך טהיילען	Дѣлиться
3	נָטֹף.	טרייפּעלן, רינּנען	Капать, сочиться
4	רָעֹד.	ציטטערן, בעבען	Трепетать
5	תֹּף.	פּויקע	Барабанъ
6	חִפָּזוֹן.	איילע, איבער-שטירצונג	Торопливость, тревога
7	בְּחִירָה*.	וואַהל	Выборъ
8	שָׁעָה*.	שטונדע	Часъ
9	כֹּבֶד.	דיא שווערע	Тяжесть
10	כִּבְרַת־אֶרֶץ.	שטרעקע	Длина, разстояніе
11	שַׂק.	זאַק	Мѣшокъ
12	שָׁלָל.	רויב	Добыча
13	בָּרֹד.	האַגעלן	Сыпаться градомъ
14	הַחֲזֵק.	פֿעסטהאַלטען	Держать
15	נוֹרָא (ירא).	פֿורכטבאַר	Страшный
16	בָּחֹר.	וואֶהלען [פֿאָרציהען]	Избирать, предпочитать
17	חָדֹל.	אויפֿהאָרען	Перестать
18	הוּרַק (ריק).	זיך אויסלעערען	Опорожняться
19	מַשָּׂא.	לאַסט	Ноша, бремя

Условиться	אַבמאַכען	20 הַתְנֵה.
Орѣхъ	נוס	21 אֱגוֹז.
Клониться, пошатнуться	זיך נייגען, בעוועגען	22 נָטָה.
Градъ	האַגעל	23 בָּרָד.
Потопъ	זינטפלוטה	24 מַבּוּל.
Убѣгать	פאַרטלויפען	25 נוּס.
Право	רעכט	26 מִשְׁפָּט (שָׁפֹט).
Конецъ, истеченіе	ענדע, פערלויף	27 קֵץ, סוֹף.
Утомляться	ערמידען	28 יָגַע (איגע).
Выдерживать	אויסהאַלטען	29 עָצֹר (כֹּחַ).
Совѣтъ	ראַטה	30 עֵצָה (יָעֹץ).
Всецѣло	גאַנצליך	31 כָּלִיל.

1) V0leur.—*Robber.* 2) partager.—*to share.* 3) dégoutter.—*te drop.* 4) trembler.—*to trepidate.* 5) Tambour.—*Drum.* 6) Précipitation. — *Precipitance.* 7) Choix. — *Choice.* 8) Heure. — *Hour.* 9) Poids.—*Weight.* 10) Distance. 11) Sac.—*Bag.* 12) Proie.—*Prey.* 13) grêler.—*to hail.* 14) tenir.—*to hold.* 15) effroyable.—*awful.* 16) choisir.—*to choose.* 17) cesser. — *to cease.* 18) se vider.—*to become empty.* 19) Faix. — *Load.* 20) convenir de. — *to stipulate* 21) Noix.—*Nut.* 22) incliner, vaciller.—*to incline, totter.* 23) Grêle.—*Hail.* 24) Déluge. 25) s'enfuir.—*to fly.* 26) Droit.—*Right.* 27) Fin, expiration.—*End.* 28) se fatiguer. — *to harrass.* 29) soutenir.—*to hold out.* 30) Conseil.—*Counsel.* 31) tatalement.—*wholly.*

צַךְ הֵחֵלּוּ הָאַחִים לֶאֱכֹל אֶת אֲרֻחָתָם, שָׁם עַל הָעֵץ, וְהִנֵּה בָּאוּ שְׁנֵי שׁוֹדְדִים וַיֵּשְׁבוּ תַּחַת הָעֵץ. הַשּׁוֹדְדִים הֵבִיאוּ אִתָּם שָׁלָל, שְׁנֵי שַׂקִּים מְלֵאִים; בַּשַּׂק הָאֶחָד הָיוּ אֱגוֹזִים, וּבַשֵּׁנִי — כֶּסֶף; וַיָּחֵלּוּ לְהִתְחַלֵּק אֶת שְׁלָלָם. פִּתְאֹם נָטָה סִיר הַנָּזִיד הַצִּדָּה, שָׁם עַל הָעֵץ;

וַיֹּאמֶר הַשּׁוֹדֵד הָאֶחָד אֶל רֵעֵהוּ: רְאֵה, הִנֵּה נָטֹף יִטֹּף! עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה נָפַל גֶּרֶשׂ מֵהַסִּיר, וַיִּקְרָא הַשּׁוֹדֵד הַשֵּׁנִי: רְאֵה, הִנֵּה יֵרֵד הַבָּרָד. — וּשְׁנֵי הָאַחִים הַיּוֹשְׁבִים עַל הָעֵץ חָרְדוּ וַיִּרְעֲדוּ מְאֹד, וְלֹא הָיָה בָהֶם כֹּחַ לְהַחֲזִיק אֶת הַסִּיר עַל הֶעָנָף, וַיִּפֹּל הַסִּיר וְכָל מְלֹאוֹ אָרְצָה. „אֲהָהּ ה׳, הִנֵּה מַבּוּל יוֹרֵד עַל הָאָרֶץ! הַשָּׁמַיִם נוֹפְלִים עַל רָאשֵׁנוּ! הִנֵּה גַּם תֹּף נוֹרָא! חִישׁ, נִמָּלֵט מִזֶּה! כֵּן צָעֲקוּ הַשּׁוֹדְדִים הַנִּבְהָלִים, וַיָּנוּסוּ בְחִפָּזוֹן כְּמִתְהוֹלְלִים, וַיַּעַזְבוּ אֶת שְׁנֵי הַשַּׂקִּים תַּחַת הָעֵץ.

וּשְׁנֵי הָאַחִים יָרְדוּ מֵהָעֵץ, וַיִּמְצְאוּ אֶת הַשַּׂקִּים. וַיֹּאמֶר הֶחָכָם אֶל הַכְּסִיל: הִנֵּה שְׁנֵי שַׂקִּים, הָאֶחָד קָטָן וּבוֹ דְּבָרִים קָשִׁים, וְהַשֵּׁנִי גָּדוֹל וּמָלֵא אֱגוֹזִים. עַתָּה בְּחַר־לְךָ אֶת הַשַּׂק אֲשֶׁר תַּחְפֹּץ, כִּי אַתָּה הַבְּכוֹר וּלְךָ מִשְׁפַּט הַבְּחִירָה.

— אֲנִי הַבְּכוֹר! עָנָה הַכְּסִיל: לָכֵן לִי הַשַּׂק הַמָּלֵא אֱגוֹזִים. כִּי הָאֱגוֹזִים טוֹבִים לְמַאֲכָל, וְהַדָּבָר הַקָּשֶׁה אֲשֶׁר בַּשַּׂק הַקָּטָן לֹא יִצְלַח לְאָכְלָה.

וַיִּקְחוּ אִישׁ שַׂקּוֹ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו. הַכְּסִיל לֹא חָדַל לֶאֱכוֹל אֶת הָאֱגוֹזִים מִשַּׂקּוֹ, בְּכָל הַדֶּרֶךְ, גַּם נָתַן שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה לְאָחִיו, עַד כִּי מִקֵּץ שָׁעוֹת אֲחָדוֹת הוּרַק הַשַּׂק כָּלִיל. וְאוּלָם הֶחָכָם יָגַע תַּחַת כֹּבֶד מַשָּׂאוֹ, וּלְסוֹף לֹא עָצַר כֹּחַ לְשֵׂאתוֹ, אָז אָמַר אֶל אָחִיו: עַתָּה תּוּכַל אַתָּה לָשֵׂאת אֶת שַׂקִּי כִּבְרַת־אֶרֶץ קְטַנָּה, כִּי כְבָר יָגַעְתִּי מְאֹד.

לֹא! כָּזֹאת לֹא הִתְנֵינוּ! עָנָה הַכְּסִיל: הֵן גַּם אַתָּה לֹא נָשָׂאתָ אִתִּי אֶת שַׂקִּי. וְאָנֹכִי נָתַתִּי לְךָ אֱגוֹזִים וְאַתָּה לֹא נָתַתָּ לִי מְאוּמָה. אִם חָפֵץ אַתָּה לְהָקֵל מִמַּשָּׂאֲךָ, הָבָה נְחַלֵּק אֶת הַדָּבָר הַקָּשֶׁה, חֶצְיוֹ לִי וְחֶצְיוֹ לְךָ, אָז יֵקַל לִשְׁנֵינוּ.

בָּרִאשׁוֹנָה מֵאֵן הֶחָכָם לַעֲשׂוֹת כַּעֲצַת אָחִיו, וַיְנַס לְהוֹסִיף לָשֵׂאת אֶת מַשָּׂאוֹ לְבַדּוֹ. אַךְ בִּרְאוֹתוֹ כִּי כָשַׁל כֹּחוֹ מְאֹד, וְעוֹד כִּמְעַט יִפֹּל תַּחְתָּיו, וַיִּשְׁמַע לְדִבְרֵי אָחִיו וַיִּתְחַלְּקוּ אֶת הַכֶּסֶף. אָז

קָנוּ לָהֶם צֹאן, וַיִּרְעוּ אֶת עֶדְרֵיהֶם חֲלִיפוֹת, וַיַּעֲשׂוּ כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן.

הִנְּכֶם רוֹאִים, יְלָדִים חֲכָמִים, כִּי גַם בְּלֵב כְּסִיל, תָּבֹא לִפְעָמִים מַחֲשָׁבָה מְחֻכָּמָה.

14.

הַנִּיצוֹץ הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַר לִהְיוֹת לְכוֹכָב.

1	נֶפֶשׁ.	זעעלע	Душа
2	רָחָב.	ברייט, האָכמיטהיג	Широкій, надменный
3	הִתְחַנֵּן.	פלעהען	Молить
4	קָרָה.	צושטאָסען, טרעפפען	Приключаться, случаться
5	אָמֹץ.	מוטהיג זיין	Быть бодрымъ
6	שִׁמָּמוֹן.	לאַנגווייל	Скука
7	כּוֹכָב.	שטערן	Звѣзда
8	אָרֹךְ, אֲרֻכָּה.	לאַנג	Длинный
9	גַּחֶלֶת (גֶּחָלִים), נ'.	קאָהלע	Уголь
10	הִסְתַּפֵּק*.	זיך בעגניגען, צופריעדען זיין	Удовлетворяться
11	יָשֹׁן (אִישַׁן).	שלאַפען	Спать
12	מֶרְחָב (רחב).	דיא וייטע	Просторъ
13	עוֹלָם.	וועלט	Міръ
14	אָסוֹן.	אונגליקספאַלל	Несчастн. случай

15	קוֹץ .	זיך עקעלן, איבער־ דריסיג זיין	Чувстовать отвращеніе
16	אֲרֻבָּה .	שאָרנשטיין	Труба дымовая
17	מָרוֹם (רום) .	האָהע	Высота
18	הִגְבִּהַּ עוּף .	האָך פליענען	Высоко возлетать
19	הֵאָנַח .	זייפצען	Вздыхать
20	גּוֹרָל .	לאָאָם , שיקזאַל	Судьба, жребій
21	אֵפֶר .	אַשע	Пепелъ
22	זָכֹר .	עראינגערן זיך , געדענקען	Вспоминать
23	כִּירַיִם .	העערד, פליטע	Очагъ, плита
24	קַר .	קאַלט	Холодный
25	צָלֹחַ , הַצְלִיחַ .	געלינגען, ערפאָלג האַבען	Успѣвать, имѣть успѣхъ
26	דָּאֹב .	פערשמאַכטען	Томиться
27	נוֹצֵץ , הִתְנוֹסֵס .	גלאַנצען	Сіять
28	הִבָּצֵר .	צו שווער זיין	Быть труднымъ
29	כָּבֹה .	ערלאָשען	Погасать
30	הֵעָצֵב .	טרויריג זיין	Печалиться
31	נְעוּרִים (בְּנֵי ה׳) .	יוגענד	Молодость, молодежь
32	חָם .	וואַרם	Теплый

---

1) Ame.—*Soul.* 2) large, altier.—*broad, haughty.* 3) supplier.—*to supplicate.* 4) arriver.—*te occur.* 5) avoir courage.—*to take courage.* 6) Ennui. — *Tedium.* 7) Etoile. — *Star.* 8) long. 9) Charbon. — *Coal.* 10) se contenter.—*to be satisfied.* 11) dormir.—*to sleep.* 12) vaste espace.—*Room.* 13) Monde. — *World.* 14) Malheur.—*Misfortune.*

15) se dégoûter. — *to repugn.* 16) Tuyau de cheminée. — *Funnel.* 17) Altitude. 18) voler haut.—*to fly highly.* 19) soupirer.—*to sigh.* 20) Sort.—*Destiny, Lot.* 21) Cendre.—*Ashes.* 22) souvenir.—*to remember.* 23) Foyer.—*Hearth.* 24) froid.—*cold.* 25) réussir.—*to thrive.* 26) se chagriner.—*to grieve.* 27) luire.—*to shine.* 28) être trop difficile.—*to be too difficile.* 29) s'éteindre.—*to go but.* 30) s'attrister.—*to sorrow.* 31) Jeunesse.—*Youth; Young people.* 32) chaud.—*warm.*

הָיֹה הָיָה נִיצוֹץ קָטֹן וּרְחַב־נֶפֶשׁ, וַיְמָאֵן לָשֶׁבֶת עַל הַכִּירַיִם וַיַּחְפֹּץ לָצֵאת לַמֶּרְחָב וּלְהִתְנַשֵּׂא לְמַעְלָה, לְמָעְלָה. — אָנָּא, בְּנִי, אַל תַּעַזְבֵנִי! הִתְחַנְּנָה אִמּוֹ הַגַּחֶלֶת: דַּע כִּי הָעוֹלָם קַר וָרַע, וְאִם תֵּצֵא לַמֶּרְחָב וְקָרְךָ אָסוֹן.

— לֹא, לֹא! מִי אֲשֶׁר לֹא יְאַמֵּץ לֹא יַצְלִיחַ! עָנָה הַנִּיצוֹץ הַקָּטֹן: הִנְנִי לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ, נַפְשִׁי קָצָה לָשֶׁבֶת בַּכִּירַיִם. לֹא אֶחְפּוֹץ לִדְאֹב בְּשִׁמָּמוֹן. שָׁלוֹם לָךְ, אִמִּי, שָׁלוֹם לָכֶם, אַחַי! — וְהַנִּיצוֹץ עָף הַחוּצָה דֶּרֶךְ הָאֲרֻבָּה, וַיַּרְא וְהִנֵּה מִמַּעַל לָאֲרֻבָּה יְנוֹצֵץ כֹּכָב בַּשָּׁמָיִם.

— מִי אַתָּה? הֲגַם אַתָּה נִיצוֹץ כָּמֹנִי? וְאֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָלִיתָ לַמָּרוֹם? שָׁאַל הַנִּיצוֹץ הַקָּטֹן בְּתִמָּהוֹן: הַרְאֵנִי נָא אֶת הַדֶּרֶךְ וְעָלִיתִי גַם אֲנִי אֵלֶיךָ.

— אָנֹכִי כֹּכָב! אָמַר הַכֹּכָב בִּמְנוּחָה וַיִּסַּע לְדַרְכּוֹ.

כֹּכָב? דִּבֶּר הַנִּיצוֹץ לְנַפְשׁוֹ: הֵן לֹא גָדוֹל הוּא מִמֶּנִּי, וּמַדּוּעַ יִבָּצֵר מִמֶּנִּי לַעֲלוֹת לַמָּרוֹם וּלְהִתְנוֹסֵס כָּמֹהוּ? הֵן כְּבָר עָבַרְתִּי בְשָׁלוֹם דֶּרֶךְ הָאֲרֻבָּה וְהָאֲפֵלָה. — וְהַנִּיצוֹץ הַקָּטֹן הִגְבִּיהַּ עוּף מַעְלָה, מַעְלָה, עַד אֲשֶׁר—כָּבָה.

וּבָעֵת הַהִיא שָׁכְבָה אֵם הַנִּיצוֹץ נֶעֱצָבָה עַל הַכִּירַיִם, וַתֵּאָנַח וַתֹּאמַר: לוּ הֵבִינוּ בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְהִסְתַּפֵּק בְּגוֹרָלָם, וְלֹא הִתְאַוּוּ לָלֶכֶת בִּגְדוֹלוֹת; לוּ נִשְׁאַר בְּנִי בַּבַּיִת כִּי עַתָּה הֶאֱרִיךְ עוֹד יָמִים!

וְאוּלָם הַנִּיצוֹצוֹת הָאֲחֵרִים יָשְׁנוּ בִּמְנוּחָה בְּאֵפֶר הַחָם, וְלֹא זָכְרוּ עוֹד אֶת אֲחִיהֶם אֲשֶׁר הִתְאַוָּה לִהְיוֹת לְכֹכָב, וַאֲשֶׁר כָּבָה בְּלֹא־עֵת. —

15.

הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּיַלְדוּתוֹ.

1	מֶלֶךְ (מַלְכָּה, נ׳).	קאָניג	Царь
2	קְשֵׁה־עֹרֶף.	האַרטנאָקיג, איינגענזיננינג	Упрямый
3	שׁוֹנֶה.	פֿערשיעדען	Различный
4	שַׂר.	בעפֿעהלסהאַבער, אָבערהערר	Начальникъ
5	הִרְשָׁה.	ערלויבען	Позволять
6	הִגִּיעַ (נָגַע).	הערצנקאָממען	Приближаться
7	רַעַם.	דאָננער	Громъ
8	יַלְדוּת.	קינדהייט	Младенчество
9	קֹשִׁי (קָשֶׁה).	איינגענזינן	Упрямство
10	עָמָל.	מיהע	Трудъ
11	גִּבּוֹר.	העלד	Герой
12	עָרַב־לֵב.	וואַגען	Отважиться
13	מִכְסֶה (כָּסָה).	דעקע	Покровъ, скатерть
14	חָזָק.	שטאַרק, מאָכטינ	Сильный, могучій
15	נָבִיא.	פראָפֿעט	Пророкъ
16	עֹרֶף.	נאַקען	Затылокъ

17 הָסֵר (סוּר) .	אַבשאַפֿפֿען	Устранять
18 שָׁוְא (לַשָּׁוְא) .	פֿערגעבענס, (פֿאַלש)	Напрасно, (ложно)
19 הַלֵּל .	ריהמען, לאָבען	Славить, хвалить
20 הֵאוֹת (נ׳).	איינווילליגען	Соглашаться
21 הַרְעֵם.	דאָננערן	Гремѣть
22 אֹזֶן (אָזְנַיִם), נ׳.	אָהר	Ухо

---

1) Roi.—*King*. 2) entêté.—*obstinate*. 3) different. 4) Chef.—*Chief*. 5) permettre. — *to permit*. 6) arriver. — *to arrive*. 7) Tonnerre.—*Thunder*. 8) Enfance.—*childhood*. 9) Entêtement.—*Obstinacy*. 10) Peine. — *Pain*. 11) Héros. — *Hero*. 12) oser.—*to dare*. 13) Couverture.—*Cover*. 14) fort.—*robust, strong*. 15) Prophète.—*Prophet*. 16) Nuque.—*Occiput*. 17) écarter.—*to remove*. 18) envain.—*vainly*. 19) louer.—*to praise*. 20) consentir.—*to consent*. 21) tonner.—*to thunder*. 22) Oreille.—*Ear*.

שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, הָיָה חָכָם מִכָּל הָאָדָם ; כֵּן יְסַפְּרוּ סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ. וְאוּלָם בִּימֵי יַלְדוּתוֹ הָיָה כְּכָל הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילוֹ : יָפֶה, נָעִים, חָכָם, עָלֵז, וְלִפְעָמִים גַּם קְשֵׁה־עֹרֶף. – פַּעַם אַחַת, בִּהְיוֹתוֹ כְּבֶן חָמֵשׁ שָׁנִים. עָלָה עַל לִבּוֹ לְבִלְתִּי אֱכוֹל רַק אֶת הַמַּאֲכָל אֲשֶׁר יִבְחַר הוּא; וְעַל כָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר שָׂמוּ לְפָנָיו, אָמַר : לֹא אֹכַל אֶת זֹאת ! – אִמּוֹ בַּת־שֶׁבַע וּמוֹרֵהוּ נָתָן הַנָּבִיא הִתְחַכְּמוּ לְהָסִיר קָשְׁיוֹ זֶה בְּתַחְבֻּלוֹת שׁוֹנוֹת, אַךְ כָּל עֲמָלָם הָיָה לַשָּׁוְא.

וְיוֹאָב הָיָה שַׂר־צָבָא לַמֶּלֶךְ דָּוִד, וְהוּא גִבּוֹר מְהֻלָּל, וְקוֹלוֹ כְּקוֹל הָאַרְיֵה. וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל הַמַּלְכָּה : הַרְשִׁינִי־נָא לְנַסּוֹת אֶת כֹּחִי בַּיֶּלֶד קְשֵׁה הָעֹרֶף ; אֲקַוֶּה כִּי לְקוֹלִי יִשְׁמַע, כִּי עוֹד לֹא עָרַב אִישׁ אֶת לִבּוֹ לְסָרֵב לִי. – וַתֵּאוֹת הַמַּלְכָּה לַעֲצָתוֹ, וּבְלִבָּהּ חָשְׁבָה כִּי גַם הוּא לֹא יַצְלִיחַ.

וַיְהִי בְּהַגִּיעַ עֵת הָאֹכֶל לְבֶן הַמֶּלֶךְ, וַיֵּשֶׁב הַגִּבּוֹר הַזָּקֵן תַּחַת הַשֻּׁלְחָן, וְהַמִּכְסֶה הָאָרוֹךְ וְהָרָחָב הַסָּרוּחַ עַל רַגְלֵי הַשֻּׁלְחָן, הִסְתִּירוּ מֵעֵין רוֹאֶה. אָז שָׂמוּ לִפְנֵי שְׁלֹמֹה אֶת אֲרֻחָתוֹ, וְעוֹד בְּטֶרֶם יִרְאֶה אֶת הַמַּאֲכָל, וַיִּקְרָא כְּפַעַם בְּפַעַם: לֹא אֹכַל אֶת זֹאת!

—אֱכֹל בְּרֶגַע, וְאִם אַיִן...! הִרְעִים פִּתְאֹם בְּאָזְנָיו קוֹל חָזָק וְנוֹרָא, כְּקוֹל הָרַעַם. הַיֶּלֶד שְׁלֹמֹה נִבְהַל מְאֹד, בְּחָשְׁבוֹ כִּי קוֹל מִשָּׁמַיִם הוּא, וַיְמַהֵר וַיֹּאכַל אֶת אֲשֶׁר שָׂמוּ לְפָנָיו. וּמֵהַיּוֹם הַהוּא לֹא הוֹסִיף עוֹד לֵאמֹר: לֹא אֹכַל אֶת זֹאת! —

16.

אַהֲבַת־אֵם.

1 פָּרֹץ.	אויסברעכען	Вспыхнуть
2 סֻכָּה.	היטטע	Хижина
3 לֶהָבָה (לַהֶבֶת).	פלאַמע	Пламя
4 קָהָל.	פערזאַממלונג	Собранiе
5 שָׂרֹף.	פערברעננען	Жечь
6 פָּרֹשׂ (פ׳).	אויסברייטען, רינגען	Простирать(ломать руки)
7 אָבוֹה (אָבֶה).	וואָללען, איינוויללינגען	Хотѣть, соглашаться
8 דְּאָגָה (דַּאֲגַת־).	זאָרגע	Забота
9 שַׂעֲרָה (שֵׂעָר).	האַאַר	Волосъ
10 גַּג.	דאַך	Крыша
11 בָּעֹר.	ברעננען	Горѣть
12 אֵשׁ (אִשְּׁ־), ז׳ונ׳.	פייער	Огонь

Ужасъ, смущеніе	בעשטירצונג, שרעקען	בֶּהָלָה.	13
Кричать	שרייען	צָרַח.	14
Несчастный	אונגליקליך	אֻמְלָל.	15
Бояться	פֿירכטען	יָרֵא (אִירא).	16
Тишина	די שטיללע	דְּמָמָה (דְּמַמַת).	17
Одежда	קלייד	שַׂלְמָה (שִׂמְלָה) בֶּגֶד.	18
Обнимать	אומארמען	חָבַק.	19
Развалина	טרוממער, שוטהויפֿען	מַפֵּלָה (מַפָּלָה).	20
Стучать	פּאָכען, קלאָפּפֿען	דָּפַק.	21
Пожаръ	פֿייערסברונסט	בְּעֵרָה.	22
Вѣтеръ, (воздухъ)	ווינד, (לופֿט)	רוּחַ, זו"נ.	23
Охватывать	ערפֿאַססען, אומפֿאַסען	אָחוֹ.	24
Горькій, (горько)	ביטטער, ביטטערליך	מַר.	25
Постель, ложе	לאַגער, בעטט	מִשְׁכָּב (שָׁכַב).	26
Страхъ	אַנגסט	פַּחַד.	27
Смерть	דער טאָד	מָוֶת, ז'.	28
Опалиться	פֿערזענגען	חָרֹר, חָרָה.	29
Мышка (рука)	דער אַרם	זְרוֹעַ, נ'.	30
Готовъ	בערייט	נָכוֹן (נ', כּוּן).	31

1) éclater.—*to burst out.* 2) Chaumière.—*Cottage.* 3) Flamme.—*Flame.* 4) Assemblée.—*Assembly.* 5) brûler.—*to burn.* 6) tendre.—*to extend.* 7) vouloir; consentir.—*to will, consent.* 8) Souci.—*Care.* 9) Cheveu.—*Hair.* 10) Toit.—*Roof.* 11) brûler.—*to burn.* 12) Feu.—

Fire. 13) Terreur; Confusion.—*Terror; Agitation.* 14) erier.—*to cry.* 15) malheureux.—*unfortunate.* 16) apprélender.—*to fear.* 17) Calme.—*Stillness.* 18) Vêtement. — *Dress.* 19) embrasser. — *to embrace.* 20) Ruine.—*Ruin.* 21) frapper.—*to knock.* 22) Incendie.—*Conflagration.* 23) Vent.—*Wind.* 24) saisir. — *to seize.* 25) amer.—*bitter.* 26) Lit.—*Bed.* 27) Frayeur.—*Dread.* 28) Mort.—*Death.* 29) brûler.—*to singe.* 30) Bras.—*Arm.* 31) prêt.—*ready.*

בַּחֲצִי הַלַּיְלָה פָּרְצָה בְעֵרָה בַּכְּפָר . סֻכָּה קְטַנָּה בָּעֲרָה בָאֵשׁ , וְהָרוּחַ הִגְדִּיל אֶת הַלֶּהָבָה עַד כִּי אָדְמוּ פְּנֵי הַשָּׁמָיִם . כָּל אַנְשֵׁי הַכְּפָר קָמוּ בְּבֶהָלָה מִמִּשְׁכְּבָם וַיְמַהֲרוּ אֶל מְקוֹם הַבְּעֵרָה . כֻּלָּם אִמְּצוּ כֹחָם לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ , אַךְ כָּל עֲמָלָם הָיָה לַשָּׁוְא ! הַלֶּהָבָה אָחֲזָה בְּכָל הַבַּיִת , וְהָאֵשׁ כְּבָר הִגִּיעָה אֶל הַגָּג .

פִּתְאֹם נִשְׁמַע מִתּוֹךְ הַקָּהָל קוֹל אִשָּׁה מַר צוֹרַחַת : יַלְדִּי ! יַלְדִּי ! הִנֵּהוּ שׁוֹכֵב בַּסֻּכָּה , וְשָׂרֹף יִשָּׂרֵף ! — וְהָאֵם הָאֻמְלָלָה פֵּרְשָׂה בְיָדֶיהָ כְּמִתְהוֹלֵלָה , וַתִּפֹּל אַרְצָה לִרְגָעִים . אַךְ בְּכָל הַקָּהָל לֹא הָיָה אִישׁ , אֲשֶׁר עָרַב לִבּוֹ לָבֹא בַּבַּיִת הַבּוֹעֵר . אָז נִשְׁמַע קוֹל אוֹמֵר : מַהֲרוּ וְקִרְאוּ לְחָרַשׁ הָעֵצִים , הוּא אַמִּיץ־לֵב וְלֹא יִירָא מִפְּנֵי הָאֵשׁ . — כֵּן , כֵּן , קָרְאוּ עוֹד קוֹלוֹת : קִרְאוּ לוֹ וְיָבֹא ! חִישׁ מַהֵר ! אַיּוֹ ? אַיֵּהוּ ?

אֲבָל הָאֵם , בְּפַחְדָּהּ הַגָּדוֹל , לֹא אָבְתָה לְחַכּוֹת עַד בּוֹא הֶחָרָשׁ הָאַמִּיץ , וּבִרְאוֹתָהּ כִּי מִכָּל הַקָּהָל אֵין אִישׁ חָשׁ לְעֶזְרַת יַלְדָּהּ , וַתְּאַמֵּץ אֶת לִבָּהּ , וַתִּתְנַפֵּל אֶל תּוֹךְ הַסֻּכָּה הַבּוֹעֶרֶת . — דְּמָמַת־מָוֶת פְּרוּשָׂה עַל כָּל הַקָּהָל . כָּל הָעֵינַיִם נְטוּיוֹת אֶל פֶּתַח הַסֻּכָּה , וְכָל הַלְּבָבוֹת דָּפְקוּ בְחָזְקָה .

וְהִנֵּה — מְהֻלָּל שֵׁם ה' ! — הָאֵם הָרַחֲמָנִיָּה שָׁבָה . אָמְנָם שַׂלְמוֹתֶיהָ נִחֲרוּ , אָמְנָם שַׂעֲרוֹת רֹאשָׁהּ נִכְווּ בָאֵשׁ , אֲבָל אֶת יַלְדָּהּ הִצִּילָה . הִיא נֹשְׂאָה אוֹתוֹ חָבוּק בִּזְרוֹעוֹתֶיהָ . וְאַךְ יָצֹא יָצְאָה מִפֶּתַח הַסֻּכָּה הַחוּצָה ,

וַיִּשָּׁמַע קול רעש גדול: הגג נפל תחתיו וַיְנֻפַּץ, וכל הַסֻּכָּה היתה לְמַפָּלָה.

אָז בא הֶחָרָשׁ, נכון לְהָחִישׁ עזרה לַיֶּלֶד. —

17.

יְיָ מֶלֶךְ.

1	מִלְחָמָה (לחם).	קריעג, שלאַכט	Война, сраженіе
2	רָכַב.	רייטען	Ѣздить верхомъ
3	יָרֵךְ׃ יֶרֶךְ׃ יְרֵכוֹ׃ יְרֵכַיִם (נ׳).	לענדע, היפטע	Бедро
4	שׁוֹאָה, סְעָרָה.	געוויטטער	Гроза
5	חָסִיד.	פֿראָמם, טוגענדהאַפֿט	Благодѣтельный
6	סוּס.	פפֿערד	Конь
7	חֲנִית, נ׳.	שפיעס	Копьё
8	בָּרָק.	בליטץ	Молнія
9	הוֹרִים.	עלטערן	Родители
10	לָבַשׁ.	אנציעהן, אנקליידען	Надѣваться
11	עֶבֶד.	דיענער	Слуга
12	פּוֹצֵץ (פ׳).	צערשמעטטערן	Разбивать

1) Guerre.— *War.* 2) aller à cheval.—*to ride.* 3) Cuisse.—*Hip.* 4) Orage.—*Thunder-storm.* 5) pieux.—*pious.* 6) cheval.—*Horse.* 7) Lance. 8) Èclair.—*Lightning.* 9) Parents. 10) mettre (Vêtements).—*to put on (clothes).* 11) Valet.—*Servant.* 12) Briser.—*to break.*

דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה לֹא רַק מֶלֶךְ גִּבּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה, כִּי גַם אִישׁ חָסִיד וִירֵא־אֱלֹהִים מְאֹד, כַּאֲשֶׁר סִפְּרוּ לָכֶם, בְּלִי־סָפֵק, הוֹרֵיכֶם וּמוֹרֵיכֶם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּרְכַּב הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַל סוּסוֹ בַּיַּעַר, וְהוּא לָבוּשׁ בִּגְדֵי־הָדָר, חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ, וַחֲנִית אֲרֻכָּה בְּיָדוֹ, וַהֲמוֹן שָׂרָיו וַעֲבָדָיו רוֹכְבִים אַחֲרָיו. פִּתְאֹם בָּאָה שׁוֹאָה נוֹרָאָה, וַיְהִי רְעָמִים וּבְרָקִים; וְהַבָּרָק הִכָּה בָעֵץ, לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וַיְפוֹצְצֵהוּ. סוּס הַמֶּלֶךְ נִבְהַל מְאֹד מִקּוֹל הָרַעַשׁ, וַיִּפֹּל עַל בִּרְכָּיו, וְהַמֶּלֶךְ הֻשְׁלַךְ אַרְצָה. וַיְמַהֲרוּ אֵלָיו כָּל שָׂרָיו וַעֲבָדָיו וַיִּקְרָאוּ: אֲדוֹנֵנוּ מַלְכֵּנוּ, הֲלֹא קָרְךָ כָּל אָסוֹן? — וְהַמֶּלֶךְ הֶחָסִיד קָם וַיַּעֲמוֹד עַל רַגְלָיו וַיִּשָּׂא יָדוֹ לַמָּרוֹם וַיֹּאמַר: לָמָּה תִקְרְאוּ לִי אָדוֹן וָמֶלֶךְ? הַשּׁוֹכֵן שָׁם בַּמָּרוֹם הוּא אֲדוֹנֵנוּ, הוּא מַלְכֵּנוּ, וְהוּא עָבַר עַל פְּנֵי בַּסְּעָרָה, וּבְחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל הִצִּילַנִי מֵרָעָה. —

18.

הַיֶּלֶד הַיָּרֵא אֶת הָרַעַם.

1	הָרַע, הִזִּיק*.	שאַדען	Вредить
2	בִּנְיָן (בָּנֹה).	געביידע	Зданіе
3	הִרְעִשׁ.	ערשיטטערן	Потрясать
4	בַּת־יַעֲנָה.	פֿאָגעל שטרויס	Строусъ
5	שָׁאוֹן.	לאַרם	Шумъ
6	קַיִץ.	זאָממער	Лѣто
7	יְרִיעָה.	פֿאָרהאַנג	Занавѣсъ
8	צַיָּד.	יאֶגער	Охотникъ
9	חֵיק.	שאָאָס, בוזען	Лоно, пазуха
10	הַצֵּת, (יצת).	אנצינדען	Возжигать

Рыдать, выть	ווערקלאגען	11 הֵילֵל (ילל) .
Постель	בעטט	12 מִטָּה .
Преслѣдовать	פערפאָלגען	13 רָדֹף .
Кустарникъ	געביש	14 סְבָךְ , סְבַךְ .
Непрестанно	אונאויפהאָרליך	15 בְּלִי־חָשָׂךְ .
Успокаиваться	זיך בערוהיגען	16 הָשְׁקֵט .
Опасный	געפאָהרליך	17 מְסֻכָּן* .
Посмѣяніе	געלאָכטער , שפאָטט	18 לַעַג, שְׂחוֹק (צְחוֹק).
Посмотрѣть	בליקען	19 הַבֵּט (נבט) .
Особенно	בעזאָנדערס	20 בְּיִחוּד* .
Вѣрить	גלויבען	21 הַאֲמֵן .
Внимательный	אויפמערקזאם	22 קַשָּׁב , קַשֶּׁבֶת .
Благодарить	דאנקען	23 הוֹדוֹת .
Скрытое мѣсто	פערשטעק	24 מַחֲבָא .
Стрѣлять	שליידערן , שיעסען	25 רֹבֹב (אָרֹב) .
Лгать	ליגען	26 כַּזֵּב .
Предшествовать, дѣлать прежде	פאָראנגעהען , פריהער טהון	27 הַקְדֵּם , קַדֵּם .
Поученіе	לעהרע	28 תּוֹרָה .
Воздухъ	לופט	29 אֲוִיר* .

1) nuire.—*to injure.* 2) Edifice. 3) ébranler. — *to shake.* 4) Autruche.—*Ostrich.* 5) Bruit.— *Noise.* 6) Été.— *Summor.* 7) Rideau.— *Curtain.* 8) Chasseur.— *Hunter.* 9) Sein.—*Lap.* 10) Allumer.—*to inflame.* 11) sangloter.—*to sob.* 12) Lit.—*Bed.* 13) pour suivre. — *tu pursuit.* 14) Buisson.—*Bush.* 15) sans cesse.—*without cessation.* 16) se cal-

mer.—*to grow calm.* 17) perilleux.—*dangerous.* 18) Moguerie.—*Mockery.* 19) regarder.—*to look.* 20) surtout. —*peculiarly.* 21) croire.—*to believe.* 2ı) attentif.—*attentive.* 23) remercier.—*to thank.* 24) Cachette.—*Closet.* 25) tirer.—*to shoot.* 26) mentir.—*to lie.* 27) précéder.—*to precede.* 28) Leçon; Instruction.—*Lesson; Instruction.* 29) Air.

יֵשׁ יְלָדִים רַבִּים, אֲשֶׁר בְּבֹא שׁוֹאָה יִפְחֲדוּ, לֹא מֵהַבָּרָק הַיָּכֹל לְהַזִּיק בְּאִשּׁוֹ, כִּי אִם מֵהָרַעַם, אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת כָּל רָע. כִּי הָרַעַם הוּא רַק קוֹל שָׁאוֹן גָּדוֹל אֲשֶׁר אָמְנָם אֵינֶנּוּ נָעִים לָאֹזֶן, אֲבָל מֵעוֹלָם לֹא הֵמִית אִישׁ וְלֹא הִצִּית כָּל בִּנְיָן.

גַּם יְדִידִי הַקָּטָן אֲחִיטוּב הָיָה כְּאַחַד הַיְלָדִים הָאֵלֶּה, וַיִּירָא מְאֹד מִפְּנֵי הָרַעַם. פַּעַם אַחַת בְּיוֹם קַיִץ חַם, קָמָה סְעָרָה נוֹרָאָה, וַיְהִי קוֹלוֹת (=רְעָמִים) וּבְרָקִים רַבִּים. וַאֲחִיטוּב רָץ בַּבַּיִת הֵנָּה וָהֵנָּה, וַיֵּבְךְּ וַיְיֵלִיל מַר. וּבְכָל פַּעַם אֲשֶׁר הִרְעִישׁ הָרַעַם אֶת הָאֲוִיר וְאֶת הַבַּיִת, נָשָׂא אֲחִיטוּב אֶת קוֹלוֹ וַיִּצְעַק, וַיִּסְתַּתֵּר מֵאַחֲרֵי יְרִיעוֹת הַחַלּוֹן וּמִתַּחַת לַמִּטָּה, וַיְיֵלִיל שָׁם בְּקוֹל מָר. וַיַּעַשׂ כָּזֹאת כְּמִשְׁפַּט בַּת הַיַּעֲנָה, אֲשֶׁר עָלֶיהָ יֵאָמֵר, כִּי בִרְאוֹתָהּ צַיָּדִים רוֹדְפִים אַחֲרֶיהָ, תָּשִׂים רֹאשָׁהּ בִּסְבַךְ עֵץ, בְּחָשְׁבָהּ כִּי אִם לֹא תִרְאֶה הִיא אֶת רוֹדְפֶיהָ, אָז לֹא יִרְאוּהָ גַּם הֵם.

וַאֲבִי אֲחִיטוּב שָׁמַע בִּבְכוֹת בְּנוֹ, וַיִּקְרָא לוֹ מִמַּחְבָּאוֹ, וַיִּקָּחֵהוּ וַיּוֹשִׁיבֵהוּ עַל בִּרְכָּיו לְיַד הַחַלּוֹן. וַיְבַקְשֵׁהוּ אָבִיו לְהַבִּיט בְּלִי־חָשָׂךְ אֶל הַשָּׁמַיִם, וּבְיִחוּד אֶל הָעָב אֲשֶׁר יָרֹב הַבָּרָק. אֲחִיטוּב עָשָׂה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה, כִּי בְשִׁבְתּוֹ חָבוּק בִּזְרוֹעוֹת אָבִיו, גָּדַל בִּטְחוֹנוֹ (בִּטָּחוֹן-בִּטְחָה) יוֹתֵר. בְּעוֹד רֶגַע קָרַץ בְּעֵינָיו, כִּי קֶרֶן הַבָּרָק יָרְדָה מֵהָעָב אַרְצָה, אֲבָל לֹא צָעַק. אַךְ כַּאֲשֶׁר הִרְעִים הָרַעַם אַחֲרֵי הַבָּרָק, אָז צָעַק בְּקוֹל מַר וַיַּסְתֵּר רֹאשׁוֹ בְּחֵיק אָבִיו.

— בְּנִי הַיָּקָר, אָמַר לוֹ הָאָב: הַשְׁקֵט וְאַל תִּפְחַד מֵהָרַעַם אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לְהָרַע מְאוּמָה. הַאֲמֵן לִי, בְּנִי, הֵן אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי אָנֹכִי לֹא אֲכַזֵּב לָךְ, לָכֵן הַאֲמֵן לִי, בְּנִי, כִּי אַחֲרֵי אֲשֶׁר שָׁמְעָה אָזְנֶךָ

אֶת קוֹל הָרַעַם, אָז אֵין עוֹד כָּל רָעָה לְנֶגְדֵּנוּ. הִנֵּה רָאִיתָ כִּי בָרִאשׁוֹנָה יָבֹא הַבָּרָק וְאַחֲרָיו הָרַעַם. וְאָמְנָם הַבָּרָק הוּא מְסֻכָּן מְאֹד, וְהוּא יָכֹל לַעֲשׂוֹת לָנוּ רָעָה, לוּלֵי ה׳ הַשּׁוֹמֵר אוֹתָנוּ וְהַמַּצִּילֵנוּ מִכָּל רָע. לָכֵן אִם בָּא לְאָזְנְךָ קוֹל הָרַעַם, שְׂמַח בִּלְבָבְךָ, כִּי זֶה אוֹת אֲשֶׁר הִצִּילְךָ ה׳ מֵהַבָּרָק.

אֲחִיטוּב שָׁמַע לְדִבְרֵי אָבִיו בְּאֹזֶן קַשֶּׁבֶת, וַיִּתְבּוֹנֵן וַיַּרְא וְהִנֵּה אָמְנָם הַבָּרָק מַקְדִּים לָבֹא וְאַחֲרָיו יָבֹא הָרַעַם, אֲשֶׁר אוֹתוֹ יָרֵא כָּכָה. וַיְכַלֵּם כִּי חָרַד מִקּוֹל רַעַשׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה מְאוּמָה. וּמֵהַיּוֹם הַהוּא לֹא הִסְתַּתֵּר עוֹד מֵאַחֲרֵי הַיְרִיעוֹת וּמִתַּחַת לַמִּטָּה. בְּהַרְעִישׁ הָרַעַם אֶת הָרוּחַ, וְלֹא הָיָה עוֹד לִשְׂחוֹק וּלְלַעַג לְאָחִיו וְלַאֲחוֹתוֹ. וּבְכָל לִבּוֹ הוֹדָה לְאָבִיו עַל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר הוֹרָהוּ. —

19.

הָעֲנָנִים עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם.

1	יוֹנָה (יוֹנִים).	טויבע	Голубь
2	לַקֵּט.	אויפפיקען, זאַממעלן.	Собирать, клевать
3	תְּכֵלֶת.	דיא בלייע	Лазурь, синева
4	הוֹעֵל (יעל).	ניטצליך זיין	Быть полезнымъ
5	הִתְעַלֵּף.	פערשמאַכטען (אָהנמעכטיג ווערדען)	Изнемогать
6	צֶמַח (צִמְחֵי, צְמָחִים צִמְחֵי).	געוואָכס, פפלאַנצע	Растенie
7	הַשְׁקֵה, הַרְוֵה.	טראָנקען, בעוואָססערן	Напоить, орошать
8	גַּמֵּא.	שלירפען	Всасывать

Наклонять, сгибать	ניעדערביינגען	שָׁחֹה, שְׁחוֹחַ.	9
Ростъ, вышина	האָהע, וואוכס	קוֹמָה.	10
Оборачивать	אומקעהרען	הָפֹךְ.	11
Плодъ	פֿרוכט	פְּרִי, (פִּרְיִי, פֵּרוֹת״).	12
Зерно	זאאמקאָרן	פְּרִדָּה.	13
Объяснять	ערקלאֶרען	בָּאֵר.	14
Портить, извращать	פֿערדערבען, ענטשטעללען	הַשְׁחֵת.	15
Необходимый	נאָטהווענדיג	נָחוּץ.	16
Пить	טרינקען	שָׁתֹה.	17
Молоко	מילך	חָלָב (חֲלֵב, חֲלָבִי).	18
Ротъ	מונד	פֶּה (פִּי, פִּיוֹת).	19
Освѣжать	ערקוויקען	שׁוֹבֵב נֶפֶשׁ.	20
Сосудъ	געשירר	כְּלִי (כְּלֵי, כֵּלִים).	21
Свѣжій	פֿריש	רַעֲנָן.	22
Молиться	בעטען	הִתְפַּלֵּל.	23
Вянуть	פֿערוועלקען	נָבֹל.	24
Отказать, лишать	פֿערווייגערן, ענטציעהען	מָנֹעַ.	25
Сѣрый	גרויא	אָמֹץ.	25
Бѣлый	וויים	לָבָן.	27
Видъ, ликъ	אויסזעהן, געשטאלט	מַרְאֶה.	28
Сіять	שיינען, גלאַנצען	זָרֹחַ.	29
Жаждущій	דורסטיג	צָמֵא.	30

31 צָמָא.	דורסט	Жажда
32 עָלֶה (עֲלֵה־).	בלאַטט	Листъ
33 שֹׁרֶשׁ (שָׁרְשֵׁי, שָׁרָשִׁים).	וואורצעל	Корень
34 יָצֹק.	בעגיעסען	Обливать
35 יָבֹשׁ.	פֿערטראָקנען, פֿערדאָרהען	Засыхать
36 זָקֹף.	אויפֿריכטען	Возставлять
37 דָּגָן.	געטריידע, ראָגגען	Хлѣбъ, рожь
38 פֶּרַח.	בלומע	Цвѣтъ

---

1) Pigeon 2) becqueter; cueillir.—*to pick, gather.* 3) Azur.—*Sky-blue.* 4) être utile.—*to be useful.* 5) s'évanouir.—*to swoon.* 6) Plante.—*Plant.* 7) abreuver, arroser.—*to water.* 8) absorber.—*to absorb.* 9) incliner; plier.—*to bend, decline.* 10) Taille; Hauteur.—*Size*; *Stature.* 11) tourner.—*to turn.* 12) Fruit. 13) Grain. 14) expliquer.—*to explain.* 15) gâter; déformer.—*to spoil*; *distort.* 16) indispensable. 17) boir.—*to drink.* 18) Lait.—*Milk.* 19) Bouche.—*Mooth.* 20) rafraichir.—*to freshen.* 21) Vase. 22) frais.—*fresh.* 23) prier Dieu.—*to pray to God.* 24) se flétrir.—*to wither.* 25) refuser; priver.—*to refuse*; *deprive.* 26) gris.—*grey.* 27) blanc.—*white.* 28) Figure, Air. 29) luire.—*to shine.* 30) altéré.—*thirsty.* 31) Soif.—*Thirst.* 32) Feuille.—*Leaf.* 33) Racine.—*Root.* 34) verser.—*to pour.* 35) se dessécher.—*to wither.* 36) relever.—*to set up.* 37) Blé; Seigle.—*Corn*; *Rye.* 38) Fleur.—*Flover.*

בְּאַחַד יְמֵי הַקַּיִץ הַחַמִּים, יָשַׁב יוֹנָתָן הַקָּטָן בְּתוֹךְ הָעֵשֶׂב בַּגַּן, לְרַגְלֵי אִמּוֹ. וַיִּתֵּן אֹכֶל לַיּוֹנִים אֲשֶׁר עָפוּ אֵלָיו לְלַקֵּט אֶת הַפְּרֻדוֹת מִכַּף יָדוֹ.

— אִמִּי! אָמַר פִּתְאֹם: מָה הֵם הַדְּבָרִים הָאֲמֻצִּים, הַלְּבָנִים וְהָאֲדַמְדַּמִּים (אָדֹם מְעַט), הָעוֹבְרִים עַל רֹאשִׁי, שָׁם בַּמָּרוֹם?

— אֵלֶּה הָעֲנָנִים, בְּנִי הַיָּקָר! עָנְתָה הָאֵם.

– עֲנָנִים? לֹא אֵדַע מַה זֹּאת, אָנָּא, אִמִּי, בָּאֲרִי לִי מָה הֵם הָעֲנָנִים וְלָמָּה יַעַמְדוּ בַּשָּׁמַיִם? הֵן הָעֲנָנִים הָאֵלֶּה יְכַסּוּ אֶת הֲדַר תְּכֵלֶת הַשָּׁמַיִם, וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת מַרְאָם הַיָּפֶה.

– הָעֲנָנִים הֵם דְּבָרִים נְחוּצִים וּמוֹעִילִים מְאֹד, אָמְרָה הָאֵם. וְלוּלֵי הֵם אֲזַי לֹא יָרַד הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ.

– אֲבָל לָמָּה לָנוּ הַגֶּשֶׁם, אִמִּי? הֵן בִּזְרוֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ תִּתְעַנַּג נַפְשִׁי יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּרֶדֶת הַגֶּשֶׁם.

– הֲלֹא תִתְאַוֶּה לִשְׁתּוֹת בִּהְיוֹתְךָ צָמֵא? וְהַאִם לֹא תִתְעַלֵּף בְּמָנְעִי מִמְּךָ מַיִם לִצְמָאֶךָ? שָׁאֲלָה הָאֵם.

– בְּלִי־שֶׁפֶק אֶתְעַלֵּף, עָנָה יוֹנָתָן: הוֹי, מַכְאֹב קָשֶׁה הוּא הַצָּמָא.

– אֲבָל גַּם הַצְּמָחִים צְמֵאִים לַמַּיִם, וְגַם הֵם יִתְעַלְּפוּ כָּמוֹךָ, לוּלֵי הִרְוָם ה׳ בִּמְטַר הָעֲנָנִים, מֵעֵת לְעֵת, כַּאֲשֶׁר אַשְׁקְךָ אֲנִי חָלָב אוֹ מַיִם לִצְמָאֶךָ.

– הֲיֵשׁ פֶּה לַצְּמָחִים? הוֹסִיף יוֹנָתָן לִשְׁאֹל: אָנֹכִי לֹא יָכֹלְתִּי לִשְׁתּוֹת בְּלִי פֶה. – וַתַּעַן הָאֵם וַתֹּאמַר: לַצְּמָחִים יֵשׁ הֲמוֹן פִּיּוֹת, יוֹנָתָן בְּנִי. וְאוּלָם בְּעֵינֵינוּ לֹא נוּכַל לִרְאוֹתָם, כִּי קְטַנִּים הֵם מְאֹד. הַצְּמָחִים שׁוֹתִים אֶת מֵי הַמָּטָר בְּעָלֵיהֶם, וְעוֹד יוֹתֵר בְּשָׁרְשֵׁיהֶם, הָעֲרוּכִים לָמוֹץ וּלְגַמֵּא. לֵךְ וְהָבֵא מֵחֲדַר־הַכִּירַיִם כְּלִי מָלֵא מַיִם, וְאַרְאֲךָ אֵיךְ יִשְׁתֶּה וִישׁוֹבֵב נַפְשׁוֹ הַצֶּמַח הַזֶּה אֲשֶׁר הֵשַׁח רֹאשׁוֹ מִצָּמָא.

יוֹנָתָן מִהֵר אֶל חֲדַר־הַכִּירַיִם, וַיָּשָׁב וּבְיָדוֹ כְּלִי מָלֵא מַיִם. הָאֵם יָצְקָה אֶת הַמַּיִם עַל הַצֶּמַח אֲשֶׁר נָבֵל חֶצְיוֹ, וַאֲשֶׁר יָבֵשׁ מֵחֹם קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ. וְאַךְ עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים, וַיַּרְא וְהִנֵּה זָקַף הַצֶּמַח אֶת קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֹד רַעֲנָן וְעָלֵז.

עַל זֹאת שָׂמַח יוֹנָתָן שִׂמְחָה גְדוֹלָה, וְאִמּוֹ אָמְרָה לוֹ: הִנְּךָ רוֹאֶה אֵפוֹא כִּי גַּם הַצֶּמַח יָכֹל לִשְׁתּוֹת כָּמוֹךָ, בְּנִי הַיָּקָר. וַה׳ טוֹב לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאֵינֶנּוּ חָפֵץ בְּהִתְעַלֵּף הָאֲדָמָה וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, וְלָכֵן בָּרָא אֶת הָעֲנָנִים, הַמּוֹרִידִים גֶּשֶׁם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאֲדָמָה.

וְעַתָּה הַעוֹד תִּקְצוֹף עַל הָעֲנָנִים הַמְכַסִּים לִפְעָמִים אֶת הֲדַר תְּכֵלֶת הַשָּׁמָיִם.

— חָלִילָה לִּי מִקְצוֹף עֲלֵיהֶם! קָרָא יוֹנָתָן: נַהֲפוֹךְ הוּא, הִנְנִי מוֹדֶה לַה׳ עַל אֲשֶׁר בָּרָא בְּחַסְדּוֹ אֶת הָעֲנָנִים. כִּי מַרְאֵה הָאֲדָמָה הָיָה מָשְׁחָת מְאֹד, לוּ הִתְעַלְּפוּ וְנָבְלוּ כָּל הַצְּמָחִים וְהַפְּרָחִים אֲשֶׁר עָלֶיהָ.

— וּמֵאַיִן נִקַּח אֶת אָכְלֵנוּ, אִם לֹא יִהְיֶה עוֹד דָּגָן וּפְרִי בָּאָרֶץ? הוֹסִיפָה הָאֵם לִשְׁאֹל: וְאִם לֹא יְהִי עוֹד עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה, מַה נִּתֵּן לִבְהֶמְתֵּנוּ לֶאֱכֹל? —

יוֹנָתָן שָׂמַח מְאֹד עַל חַסְדֵי ה׳, וּמֵהַיּוֹם הַהוּא הוֹקִיר (יָקַר) מְאֹד אֶת הָעֲנָנִים. וְיֵשׁ אֲשֶׁר, בְּיוֹם חַם מְאֹד, יִתְפַּלֵּל בַּלָּאט: אָנָּא ה׳, שְׁלַח נָא שְׁנַיִם, שְׁלשָׁה עֲנָנִים, לְבַל יִתְעַלְּפוּ בַּצָּמָא כָּל הַצְּמָחִים הַמּוֹעִילִים, וְכָל הַפְּרָחִים הַיָּפִים הָאֵלֶּה.

20.

הַקָּרָא הֶעָצֵל.

1	קָרָא.	קוקוק	Кукушка
2	קֵן (קִנִּי, קִנּוֹ).	נעסט	Гнѣздо
3	דָּגַר.	ברוטען	Высиживать яйца
4	כִּלְכֵּל.	ערנאֶהרען	Питать
5	חָטַף.	וועגנעהמען, ראַפפען	Схватить
6	הֵנִיחַ (נוח).	הינלעגען	Класть положить
7	חֶרֶשׁ.	היימליך	Тайно
8	זָר.	פרעמד, (זאָנדערבאַר)	Чужой, (странный)
9	גִּדֵּל.	ערציעהען	Воспитать
10	נֵתַח.	שטיק, ביססען	Кусокъ

11	בֵּיצָה (בֵּיצִים).	איי	Яйцо
12	צִפּוֹר , זו"נ.	[פֿאָגעל] שפּערלינג	[Птица]; воробей
13	בָּקֹעַ.	שפּאלטען, אָפּפֿנען	Вылуплять
14	חַיִּים.	דאַס לעבען	Жизнь
15	אֶפְרֹחַ.	קיכליין (יונגע פֿאָגעל)	Птенецъ
16	שָׁמֵן (פ׳)	פֿעטט	Жирный
17	רָפֹא , רַפֵּא.	היילען, אויסקורירען	Лечить, исцѣлять
18	הָקֵץ (קוץ).	ערוואַכען	Пробуждаться
19	רָעֹב.	הונגריג זיין	Голодать
20	יָעֹף.	פֿלוג	Полетъ
21	פָּצֹה.	אויפֿשפּעררען (אָפּפֿנען)	Раскрывать
22	הֵעָצֵל.	פֿויל זיין (ווערדען)	Сдѣлаться (быть) лѣнивымъ, лѣниться
23	בְּעֶצֶם (בְּעַצְמִי).	זעלבסט	Самъ
24	שֵׁנָה (שְׁנַת־, שְׁנָתִי).	שלאַף	Сонъ
25	רֶמֶשׂ.	אינזעקט, רויפּע	Насѣкомое, гусеница
26	חַרְטֹם*.	שנאַבעל	Клювъ
27	אַרְנֶבֶת.	האַזע	Заяцъ
28	עַצְלָה, עַצְלוּת.	פֿוילהייט	Лѣнь
29	בֹּקֶר.	מאָרגען (פֿריה)	Утро
30	רֵיק (רֵק).	לעער	Порожній, пустой
31	לְכוֹד, צוּד.	פֿאַנגען	Ловить, поймать

Утѣшаться	זיך טראָסטען	32 התנחם.
Тяжесть, бремя	לאַסט, מיהע	33 טרח.
Кромѣ меня	(בלעדיך, וכו'). אויסער מיר	34 בלעדי

1) Coucou.—*Cuckoo.* 2) Nid.—*Nest.* 3) couver. — *to hatch.* 4) nourrir.—*to nourish* 5) enlever; ravir.—*to take away, ravish.* 6) poser.—*to lay.* 7) secrétement.—*secretly.* 8) étranger; singulier.—*strange, foreign.* 9) élever.—*to educate.* 10) Morceau.—*Bit.* 11) Oeuf.—*Egg.* 12) Moineau (Oiseau).—*Sparrow (Bird).* 13) fendre (sortir de la Coque).—*to cleave, to break one's strell.* 14) Vie.—*Life.* 15) jeune oiseau.—*young bird.* 16) gras.—*fat.* 17) guérir.—*to heal.* 18) s'éveiller.—*to awake.* 19) avoir faim.—*to hnnger.* 20) Vol. — *Flight.* 21) ouvrir.—*to open.* 22) être paresseux. — *to be lazy.* 23) même.—*self.* 24) Sommeil.—*Sleep.* 25) Insecte.— 26) Bec.— *Beak.* 27) Lièvre.—*Hare.* 28) Paresse.—*Laziness.* 29) Matin.—*Morning.* 30) vide.—*empty.* 31) saisir; capturer.—*to catch, seize.* 32) se consoler.—*to console one's self.* 33) Fardeau.—*Burden.* 34) hormis moi.—*except myself.*

הקרא הניח את ביצתו, חרש, בקן-צפרים, כדרכו תמיד. ואשת הצפור לא ידעה כי ביצה זרה היא, ותדגר גם אותה יחד עם ביציה, ומקץ הימים נבקעה הביצה, וקרא קטן יצא מקרבה. אם הצפרים חשבה גם אותו כבן לה, ותכלכלהו ותגדלהו יחד עם בניה. — והקרא הקטן ראה חיים טובים בקן-הצפרים, ויחטף כל נתח טוב מפי האפרחים, ויגדל וישמן ויעצל דבר), עצלתו גדלה מאד, וישב כל היום בחבק ידים (מבלי עשות דבר, ויעצל גם למוש ממקומו. ובעוד אשר בני הצפור כבר למדו לעוף, וכבר יצאו יום יום ללקט ולבקש אכל לנפשם, ישב הקרא תחתיו, ויחכה עד אשר תאכילהו האם.

— הנני לרפאך מעצלותך, חשבה הצפור הזקנה. ותיעץ בלבה לעזבו יום אחד לנפשו, למען ילמד לכלכל את נפשו בעצמו.

וַיְהִי בַּבֹּקֶר, כַּאֲשֶׁר הֵקִיץ הַקֹּרֵא מִשְּׁנָתוֹ, וַיִּפֶן וַיַּבֵּט סְבִיבוֹתָיו, וַיַּרְא וְהִנֵּה הַקֵּן רֵיק וּבִלְעָדָיו אֵין אִישׁ אִתּוֹ. לַשָּׁוְא חִכָּה כִּי יָבִיאוּ לוֹ אֶת אֲרֻחַת־הַבֹּקֶר כְּפַעַם בְּפַעַם; אִישׁ לֹא בָא לְהַאֲכִילוֹ. — וַיִּרְעַב הַקֹּרֵא מְאֹד. וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עַל עֲנַף הָעֵץ אֲשֶׁר לְנֹכַח קִנּוֹ, שׁוֹכֵב רֶמֶשׂ יָפֶה וְשָׁמֵן. לוּ חָפֵץ הַקֹּרֵא כִּי עַתָּה לָכַד אֶת הָרֶמֶשׂ בִּיעָף אֶחָד, אֲבָל גַּם יָעֵף אֶחָד הָיָה עָלָיו לָטֹרַח; וַיִּבְחַר לִרְעֹב וּלְחַכּוֹת עַד אֲשֶׁר יוּשַׂם הָרֶמֶשׂ בְּחַרְטֻמּוֹ.

לָבֶטַח יָבֹא אִישׁ לְעֶזְרָתִי, הִתְנַחֵם הַקֹּרֵא. וְאַף אָמְנָם עוֹד מְעַט וְהִנֵּה צִפּוֹר עָף עַל פְּנֵי הַקֵּן, וְהַקֹּרֵא כְּבָר פָּצָה אֶת חַרְטֻמּוֹ, בְּקַוּוֹתוֹ כִּי הַצִּפּוֹר יְמַהֵר לָשִׂים אֶת הָרֶמֶשׂ אֶל תּוֹכוֹ, אֲבָל הַצִּפּוֹר עָף אֶל עֵץ אַחֵר, וְלֹא שָׂם לִבּוֹ אֶל הֶעָצֵל. — בְּעוֹד רֶגַע רָאָה הַקֹּרֵא וְהִנֵּה כֶּלֶב עוֹבֵר מִתַּחַת לְקִנּוֹ, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרֵי אַרְנֶבֶת; אַךְ גַּם הַכֶּלֶב לֹא הֵבִיא לוֹ אֶת הָרֶמֶשׂ אֶל פִּיו, וְעַל כֵּן קָצַף עָלָיו הַקֹּרֵא מְאֹד, וַיִּקְרָא לוֹ: כֶּלֶב גַּס!

(המשך).

1	סְנָאִי**.	אייכהארנכען	Бѣлка
2	טָרַח.	זיך בעמיהען	Потрудиться
3	גְּבֶרֶת (גְּבִירָה).	העררין, מאדאם	Госпожа
4	בָּשָׂר.	פלייש, לייב	Мясо, тѣло
5	פָּצַח.	קנאקען, צערברעכען	Щелкать, разломать
6	חֵרֵף.	שימפפען	Ругать
7	פָּרָה.	קוה	Корова
8	שִׁלְשֹׁם.	פארגעסטערן	Третьяго дня
9	תַּעֲנוּג, עֹנֶג.	פערגניגען	Удовольствіе

Объѣдать	אבפרעססען	לָחַךְ . 10
Обремененный, дородный	בעלאסטעט, [בעלייבט]	מְסֻבָּל . 11
Ласточка	שוואלבע	דְּרוֹר . נ׳ . 12
Лѣвая рука (налѣво)	לינקע האנד (לינקס)	שְׂמֹאל . 13
Полоса, пятно	שטרייפען	חֲבַרְבֻּרָה . 14
Возымѣть желаніе	בעגעהרען	חָשַׁק . 15
Ломать, утолять	צערברעכען, שטיללען	שָׁבַר . 16
Зеленый	גרין	יָרוֹק . 17
Ринуться	הערפאללען אויף	עוּט . 18
Понуждать	צווינגען	אָכַף (על) . 19
Убѣждаться	זיך איבערצייגען	הוּכַח . 20
Пестрый	געפלעקט	בָּרֹד . 21
Поглощать	פערשלינגען	בָּלַע . 22
Голодъ	הונגער	רָעָב, רְעָבוֹן(רַעֲבוֹן). 23
Опираться, полагаться	זיך שטיטצען, פערלאסען	הִשָּׁעֵן . 24

1) Ecureuil —*Squirrel.* 2) se doner la peine.—*to take pain.* 3) Dame.—*Lady* 4) Chair; Viande.—*Flesh*; *Meat.* 5) casser.—*to crack, break.* 6) injurier.—*to abuse.* 7) Vache.—*Cow.* 8) avant-hier.—*before yesterday.* 9) Plaisir.—*Pleasure.* 10) manger autour.—*to eat round.* 11) surchargé; corpulent.—*burdend*; *corpulent.* 12) Hirondelle.—*Swallow.* 13) gauche.—*left.* 14) Raie.—*Stripe.* 15) désirer.—*to desire.* 16) casser; appaiser.—*to break, allay.* 17) vert.—*green.* 18) se lancer.—*to rush.* 19) forcer.—*to compel.*

20) se convaincre.—*to be convinced.* 21) bariolé.—*diapred.* 22) engloutir.— *to swallow up.* 23) Faim. —*Hunger.* 24) s'appuyer.— *to lean, rely on.*

אָז רָאָה וְהִנֵּה שְׁנֵי סְנָאִים עַלִּיזִים יוֹשְׁבִים וּמְצַחֲקִים עַל צַמֶּרֶת הָעֵץ וּמְפַצְּחִים בְּתַעֲנוּג אֶת אֱגוֹזֵיהֶם. וַיִּקְרָא הַקֹּרֵא אֲלֵיהֶם לְהָחִישׁ וּלְהָבִיא לוֹ אֶת הָרֶמֶשׂ, כִּי רָעֵב הוּא וְעוֹד לֹא אָכַל אֶת אֲרֻחַת הַבֹּקֶר. אֲבָל הַסְּנָאִים שָׂחֲקוּ עָלָיו, לָעֲגוּ לוֹ, וַיְיָעֲצוּהוּ לִטְרֹחַ וְלָלֶכֶת לָקַחַת בְּעַצְמוֹ אֶת הָרֶמֶשׂ, וַיִּקְצֹף הַקֹּרֵא עֲלֵיהֶם מְאֹד וַיְחָרְפֵם: סְנָאִים רָעִים!

וַתָּבֹא פָּרָה וַתַּעֲמֹד לִלְחוֹךְ בִּמְנוּחָה אֶת הָעֵשֶׂב לְרַגְלֵי הָעֵץ. —

—אָנָּא, גְּבִרְתִּי הַפָּרָה! קָרָא אֵלֶיהָ: טַפְּסִי נָא עַל הָעֵץ הָעוֹמֵד לְנֶגְדֵּךְ, וְהָבִיאִי נָא לִי אֶת הָרֶמֶשׂ מֵהֶעָנָף וַאֲכַלְתִּיו, כִּי עָצֵל הִנְנִי לְקַחְתּוֹ בְּעַצְמִי. — אֲבָל הַפָּרָה לֹא יָכְלָה לְהִתְאַפֵּק מִצְּחוֹק עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ הַזָּרָה, כִּי מְסֻבֶּלֶת-בָּשָׂר כָּמוֹהָ תְּטַפֵּס עַל עֵץ לָצוּד רְמָשִׂים בְּעַד קֹרֵא אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם (=מֵעוֹלָם)!

בִּרְאוֹת הַקֹּרֵא כִּי אִישׁ לֹא יֹאבֶה לְהַאֲכִילוֹ, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: יָרֵא אֲנִי, כִּי הַפַּעַם יִהְיֶה עָלַי לִטְרֹחַ בְּעַצְמִי. אַךְ בְּרֶגַע הַזֶּה עָפָה דְרוֹר לִפְנֵי הַקֵּן, וַיֹּאמֶר הַקֹּרֵא לְנַסּוֹת לְבַקֵּשׁ עֶזְרָתָהּ. גְּבִירָה נִכְבָּדָה! קָרָא אֵלֶיהָ: תְּנִי נָא לִי אֶת הָרֶמֶשׂ אֲשֶׁר שָׁם עַל הֶעָנָף, כִּי עַצְלוּתִי לֹא תִתְּנֵנִי לְקַחְתּוֹ בְּעַצְמִי. — וְהַדְּרוֹר עָפָה אֶל הַקֹּרֵא וַתִּשְׁאָלֵהוּ בְּחִפָּזוֹן: אַיֵּה הָרֶמֶשׂ? —

—שָׁם לִשְׂמֹאלֵךְ רֶמֶשׂ יָרוֹק, יָפֶה, בָּרוּד בַּחֲבַרְבֻּרוֹת אֲדֻמּוֹת. —

—הִנְנִי רוֹאָה, הִנְנִי רוֹאָה, קָרְאָה הַדְּרוֹר, וַתַּעַט אֶל הָרֶמֶשׂ, — וַתְּבַלָּעֵהוּ. וְאַחַר אָמְרָה אֶל הַקֹּרֵא: אִם חָשַׁקְתָּ לֶאֱכוֹל רְמָשִׂים יְרוּקִים אֲדַמְדַּמִּים, עוּף וְלָכְדֵם בְּעַצְמְךָ. — וַתָּעָף לָהּ.

עַתָּה חָזַק הָרָעָב מְאֹד עַל קֹרְאֵנוּ הֶעָצֵל, וְהָרֶמֶשׂ הַשָּׁמֵן

שֶׁכָּבָה הָיָה קָרוֹב לְפִיו , גַּם הוּא אֵינֶנּוּ עוֹד · אָז אָכַף עָלָיו הָרָעָב לַעֲזוֹב אֶת הַקֵּן , וְלָתֵת לְבַקֵּשׁ לוֹ אֹכֶל . וְעַד מְהֵרָה מָצָא אֶת אֲשֶׁר חָפֵץ , וַיִּשְׁבֹּר רַעֲבוֹנוֹ . אָז נוֹכַח כִּי אַךְ טוֹב לַיָּצוּר לְהֵעָזֵר בְּכֹחוֹ וּבִיכָלְתּוֹ , וְלֹא לְהִשָּׁעֵן עַל חַסְדֵי אֲחֵרִים .

21.

הַכֶּבֶשׂ הַמֵּעִיד .

1	מוּסָר .	שטראַפֿע	Наказаніе
2	כֶּבֶשׂ (כֶּשֶׂב) .	לאַמם	Ягненокъ
3	הֵעִיד (עוד) , עָנָה .	בעצייגען	Свидѣтельствовать
4	שָׁקַד עַל .	פֿלייסיג זיין	Быть прилежнымъ
5	פּוֹחֵז .	לייכֿטזיננינגער	Легкомысленный
6	גָּלֹל .	וואָלצען	Катать, взваливать
7	שֶׁקֶר .	ליגע	Ложь
8	הֵסֵב (סבב) .	פֿעראורזאַכֿען	Причинять
9	נֶאֱמָן (אמן) .	טריי	Вѣрный
10	שִׁעֵר (בנפשו) .	פֿערמוטהען	Предполагать
11	תְּנוּעָה (נוע) .	בעוועגונג	Движеніе
12	רֶבַע .	פֿיערטעל	Четверть
13	סַפְסֵל* .	באַנק	Скамейка
14	דֶּלֶת (דְּלָתַיִם, דְּלָתוֹת) .	טהיר	Дверь
15	תָּמַהּ .	זיך וואונדערן	Удивляться
16	עִלֵּג .	שטאַממעלן	Заикаться

Рыдать	שלוּכצען	17 הִתְיַפֵּחַ.
Правда	וואַהרהייט	18 אֱמֶת, נ'.
Опозданіе	פערשפּאֶטונג	19 אֵחוּר.
Шея	האלז	20 צַוָּאר.
Невинность, добродѣтель	אונשולד, טוגענד	21 צֶדֶק, צְדָקָה.
Поведеніе	בעטראַגען	22 מִנְהָג.
Уголъ	ווינקעל	23 פִּנָּה.
Школа	שולע	24 בֵּית־סֵפֶר.
Тяжелый	שווער	25 כָּבֵד.
Порогъ	שוועללע	26 מִפְתָּן.
Предлогъ	פאָרוואַנד	27 תֹּאֲנָה.
Честь	עהרע	28 כָּבוֹד.
Блуждать	אירּרען	29 תָּעָה.
Срокъ	בעשטיממטע צייט	30 מוֹעֵד (מן "יָעַד").
Огорченіе	הערצלייד (פערדרוס)	31 מֹרַת־רוּחַ.
Возбуждать	ערּרעגען	32 הֵעֵר (עור).
Чудо	וואונדער	33 פֶּלֶא.
Не такъ-ли?	איסט'ס ניכט זאָ?	34 הַאַף אֵין זאת?

1) Pnnition.—*Punishment.* 2) Agneau.—*Lamb.* 3) témoigner.—*to testify.* 4) s'appliquer.—*to applicate.* 5) Étourdi.—*giddy.* 6) rouler.—*to roll.* 7) Mensonge.—*Lie.* 8) causer.—*to cause.* 9) fidèle.—*faithful.* 10) se douter.—*to suppose.* 11) Mouvement.—*Motion.* 12) Quart.—*Quarter.* 13) Banc.—*Bench.* 14) Porte.—*Door.* 15) s'étonner.—*to be astonished.* 16) bégayer.—*to stutter.* 17) sang-

Floter.—*to sob.* 18) Vérité.—*Truth.* 19) Refard.—*Delay.* 20) Cou.—*Neck.* 21) Innocence, Vertue.—*Virtue.* 22) Conduite.— *Behaviour.* 23) Angle; Coin.—*Corner.* 24) Ecole —*School.* 25) lourd; difficile.—*heavy.* 26) Seuil.—*Threshold.* 27) Prétexte.— 28) Honneur.— *Honor.* 29) errer. — *to err.* 30) Terme.—*Date.* 31) chagrin.—*Grief.* 32) exciter.— *to excite.* 33) Prodige.—*Wonder.* 34) N'est ce pas ?—*Is it not.*

כָּל הַתַּלְמִידִים יושבים כבר על סַפְסְלֵיהֶם בבית הַסֵּפֶר, זה כַּחֲצִי שעה, וְשׁוֹקְדִים על מְלַאכְתָּם; רק דָּוִד הקטן עוד לא בא. והנה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת ודוד הקטן נִרְאָה עומד בַּפֶּתַח. — אָכֵן עָוֹן כָּבֵד הוא לְאַחֵר לבא לבית הספר כַּחצי שעה, לכן אין לְהִתַּמֵּהַּ כי לא עָרַב הַיֶּלֶד את לבו לַעֲבוֹר את מִפְתַּן הבית, וַיַּעֲמוֹד תחתיו בַּפֶּתַח, חָרֵד וְשַׁח עֵינַיִם. המורה הִבִּיט אליו בְּפָנִים זוֹעֲפִים, וַיָּרוֹם לו לָבוֹא. ויאמר: רְאוּ נא את הָאָדוֹן הקטן הזה! הנה בלי ספק נֶעֱצַל לָקוּם מִמִּטָּתוֹ, וַיְחַכֶּה עד אשר יָבֹאוּ לִקְרֹא לו. מַדּוּעַ אֵחַרְתָּ לָבֹא, פּוֹחֵז קָטָן? —

— אנכי, אני — עִלֵּג דָּוִד בקול בּוֹכִים: אני—הַכֶּבֶשׂ—חָפַצְתִּי מאד לָבֹא לַמּוֹעֵד — אבל הכבש רָץ אַחֲרַי—הִים, הִים (וַיֵּבְךְּ הילד)— ואנכי הֲשִׁיבוֹתִיו אל בֵּיתֵנוּ—הִים—והוא מֵאֵן לַעֲמוֹד על מְקוֹמוֹ—הִים, הִים (כן בָּכָה הילד בְּלִי־חָשָׂךְ).

—מה? הכבש לא נְתָנְךָ לָלֶכֶת לבית הספר? קָשֶׁה לי לְהַאֲמִין דְּבַר־פֶּלֶא כָּזֶה, ידידי! דְּבַר הכבש אך תֹּאֲנָה הוא, הַאַף אין זאת? לכן זאת אֶעֱשֶׂה לך: עָמוֹד תַּעֲמוֹד בַּפִּנָּה, רֶבַע שעה, וְהָיָה לך לְמוּסָר לְבַל תוסיף עוד לְאַחֵר המועד, וּלְבַל תָּגֹל עוד עֲוֹנְךָ על ראש כבש נָקִי.

דָּוִד הִתְיַפֵּחַ וַיֵּבְךְּ מָרָה. הוא היה נער קטן השומר את כְּבוֹדוֹ מאד, וּמֵעוֹלָם לא הוציא מִפִּיו דְּבַר־שֶׁקֶר. וגם דְּבַר הכבש היה ספור אֱמֶת: כי בְּלֶכְתּוֹ לבית הספר רָץ אחריו כִּבְשׂוֹ הָאָהוּב

וְכַאֲשֶׁר יָרֵא דוד פֶּן יִתְעֶה הכבש ולא יִמְצָא את דַרְכּוֹ, הוֹלִיכָהוּ אל ביתו; ורק הדבר הזה הֵסֵב כְּאֵחוּרוֹ. ואולם המורה לֹא אָבָה לְהַאֲמִין לְדָבָר פֶּלֶא כזה; ולכן היה על דוד לַעֲמוֹד בַּפִּנָּה לְעֵינֵי כל חֲבֵרָיו. לב הילד חָשַׁב לְהִשָּׁבֵר מֵעֹצֶב וּכְלִמָּה.

אך עוד לא עמד חמשה רְגָעִים, והנה קול צאן עולה בְּאָזְנָיו, וּכְרֶגַע בא כִּבְשׂוֹ הַנֶּאֱמָן הַחֲדָרָה, וַיְמַהֵר וַיָּרָץ אל דוד וַיָּלֶק את פָּנָיו ואת צַוָּארוֹ בְּאַהֲבָה. וּכְמוֹ שָׁעַר הכבש בנפשו כי הֵסֵב מֹרַת־רוּחַ לַאֲדוֹנָיו הקטן, כי על כן חָשׁ לְעֶזְרָתוֹ לַעֲנוֹת צִדְקָתוֹ בּוֹ.

בּוֹא הכבש הֵעִיר תְּנוּעָה גדולה בְּקֶרֶב התלמידים, וגם המורה הִתְפַּלֵּא על הדבר. — צֵא מִפִּנָּתְךָ, דוד, אמר המורה: כִּבְשְׂךָ בא לְהָעִיד על צִדְקָתְךָ. עתה נוֹכַחְתִּי כי לֹא כִזַּבְתָּ לִי, וצר לי מאד כי הִכְלַמְתִּיךָ בְּחֶשֶׁר־שָׁוְא. — דוד יצא בְּשִׂמְחָה מן הפנה, וַיִּשְׂמַח כי שָׁב אֵלָיו כְּבוֹדוֹ, וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב על מקומו. וְהַכֶּבֶשׂ הלך אחריו כמו חָפֵץ לְעָזְרוֹ בְּלִמּוּדוֹ. המורה הִרְשָׁה לִהְיוֹת הכבש בבית הספר עד כְּלוֹת הלמודים. והכבש עמד כל הָעֵת במנוחה, מֵאַחֲרֵי אדוניו הקטן, וּמִנְהָגוֹ בבית הספר יָשַׁר בעיני המורה מִמִּנְהַג רֹב תַּלְמִידָיו. —

22.

תּוֹדַת הַיַּלְדָּה.

1	נָשַׁק.	קיססען	Цѣловать
2	רָאוּי.	אַנגעמעססען, שיקליך	Приличный
3	חָצָה.	טהיילען, (דורכשניידען)	Раздѣлить, прорѣзать
4	שַׁעֲשֻׁעִים (צַעֲצֻעִים).	שפיעלצייג	Игрушки
5	קַדַּחַת.	פיעבער	Горячка
6	אֹשֶׁר (אֹשְׁרִי).	גליק	Счастіе

7	עָרֹב .	אנגענעהם (זים) זיין	Быть пріятнымъ (сладкимъ)
8	הֵתֵל .	שפּאָס מאַכען	Издѣваться надъ
9	צְרוֹר .	בינדעל , שטרויס	Узелъ, букетъ
10	הִתְגַּנֵּב .	ווענשלייכען	Прокрадываться
11	מַעֲנֶה .	אַנטוואָרט	Отвѣтъ
12	עֻגָּה .	קוכען	Лепешка, пирогъ
13	חָלֹה .	ערקראַנקען	Заболѣть
14	הַקְשֵׁב .	האָרכען, געהאָרכען	Прислушаться
15	תֵּאָבוֹן* .	אַפּעטיט , עסלוסט	Апетитъ
16	מֻתָּר .	ערלויבט	Дозволенный
17	יוֹם־הֻלֶּדֶת .	געבורטסטאַג	День рожденія
18	כַּר .	וויעזע	Лугъ
19	קָלַע .	פלעכטען	Плесть
20	צָהֳרַיִם .	מיטטאַג	Полдень
21	רֹפֵא .	אַרצט	Врачъ
22	תַּפּוּחַ .	אַפּפעל	Яблоко
23	מַחֲלָה , חֳלִי (חָלְיִי) .	קראַנקהייט	Болѣзнь
24	נָגשׁ .	זיך נאָהערן	Приближаться
25	בְּשׂוֹרָה .	נאַכריכט	Вѣсть
26	אוּלָם .	זאַאל	Зала
27	אֶפְשָׁר* .	מאָגליך	Возможно
28	קָטֹף .	פפליקען	Срывать, сорвать

29 גִּבְעָה .	היגעל	Холмъ
30 מִנְחָה , מַתָּנָה .	נעשענק	Даръ

---

1) baiser.—*to kiss.* 2) convenable.—*becoming.* 3) partager (couper).—*to divide (Cut).* 4) Fièvre.—*Fever.* 5) Jouets.—*Playthings.* 6) Fortune.— 7) être agréable (doux).—*to be agreeable (sweet).* 8) se moquer de.—*to laugh at.* 9) Paquet; Bouquet.—*Bundle*; *Nosegay.* 10) glisser.—*to slip.* 11) Réponse.—*Answer.* 12) Gâteau.—*Cake.* 13) tomber malade.—*to fall ill.* 14) écouter (obéir).—*to hearken, obey.* 15) Appétit.— 16) permis.—*permitted.* 17) Jour de naissance.—*Birthday.* 18) Pré.—*Meadow.* 19) tresser.—*to tress.* 20) Midi —*Noon.* 21) Médecin.—*Physician.* 22) Pomme.—*Apple.* 23) Maladie.—*Illness.* 24) s'approcher.—*to approach.* 25) Nouvelle.—*News.* 26) Salle.—*Hall.* 27) possible.— 28) cueillir.—*to pluck.* 29) Colline.—*Hill.* 30) Présent.—

אַמְנוֹן וְתָמָר הָיוּ אח ואָחוֹת . הם אָהבוּ זה את זו בכל לב , כָּרָאוּי לילדים טובים . בְּמועד אחד שכבו לִישׁן ובעת אחת קָמוּ מִמִּשְׁכָּבָם . יַחְדָּו אכלו , יחדו שָׁתוּ , יחדו שִׂחקו . אל המקום אשר הלך הוא הָלכה גם היא , וגם הַקטנה בָּעֻגוֹת וגם הקטן בַּתַּפּוּחים אשר נִתַּן להם חָצוּ בין שְׁנֵיהם .

וַיְהִי היום וַיָּחַל אמנון , וּמַחלָתו כבדה מאד , וַיַּשְׁכִּיבוּהוּ בַּמִּטָּה . וַתִּתְעַצֵּב אחותו מאד , וַתֵּשֶׁב אל השלחן וַתֵּבְךְּ , וַתְּמָאֵן לְהִתנחם . ולא אָבְתָה לשַׂחק בְּשַׁעשועיה , ולא אָבְתָה לָלכת הַגַּנָּה , כי אָחִיהָ אין אִתָּהּ . עֶשֶׂר פעמים בַּיּום שָׁאלה את אמה : העוד לא נִרְפָּא אמנון , וּמָתַי יֵרֵד מִמִּטָּתוֹ ? — וְהָרוֹפֵא צִוָּה לְבִלְתִּי תֵּת את הילדה לבוא בַּחֲדַר אחיה הַחוֹלֶה . אבל הלא תַּרְשִׁינִי , אִמִּי , לָבֹא עד פתח הַחדר וּלְהַקְשִׁיב מעט . האף אין זאת ? אמרה הקטנה לְאִמָּהּ .

– זאת תוכלי לַעשות, עָנתה האם: רק אַל תְּדַבּרי אִתּוֹ ואַל תִּקְרְאִי לוֹ. – אז נִגשה הילדה מִשָּׁעָה לְשעה אֶל חדַר החולה, וַתַּעמוד לִפְני הפתח, וַתַּט אזן וַתַּקשב; ושִׂמְחָתה גָדלה מאד בבֹא לְאָזנה דבר אשר יצא מפי אמנון.

הַמַּחלָה אָרְכָה שְׁמונת ימים, ובעיני הילדה היו הימים כַּחֳדָשִׁים. בַּיּום הַשְּׁמיני אמרה הילדה לאִמּה: אִמִּי, הֲלא נִתפַּלל היום בָּעֶרב לֵאלהים וּנְבַקְשֵׁהוּ בכל לִבֵּנו כי יְמַהר נא לְרַפֵּא את אמנון ולהקימֵהוּ מֵחָלְיוֹ. – זאת נעשֶׂה, אמרה האם, ואני אָבֹא אל מִטָּתֵךְ בערב.

וכאשר שכבה תמר על מטתה בָּערב, וַתָּבֹא אִמָּה אליה וַתִּתְפַּלֵּלְנה יחדו בכל לֵבב. – מִמָּחרת היום ההוא הוקל (=קַל הָיָה) לַנער, הַקַּדַּחַת רָפְתָה (=הִרְפְּתָה) ממנו, וגם הַתְּאָבון שָׁב אליו. מה שָּׂמח לב תמר בשָׁמעה את הַבְּשׂורה הטובה הזאת! ועוד גָּדַל אָשְׁרָהּ בֶּאמור לה אמה: היום מֻתָּר לאמנון לָרֶדת ממטתו, ומחר יֵצא מחדרו וְיוכל לְהִשְׁתַּעשע אִתָּךְ. – ובבא אמנון בְּיום הַמָּחרת אל אולַם הבית, וַתָּרָץ תמר לִקְרָאתו בִּזרועות פְּתוחות, וַתְּחַבְּקֵהוּ וַתְּשַׁקֵּהוּ בַּאַהבה וּבְשָׂשׂון כמו לא רָאֲתָה אותו זֶה עשר שָׁנִים.

– אִמִּי, אמרה אחרי שעות אחדות; הן ה׳ הוא אשר רִפּא את אמנון מִמַּחלתו, האף אין זאת?

– כן הוא, בִּתִּי, ענתה האם: רק יד ה׳ עָשׂתה זאת, כי הוא רופא כל בשר –

– אָ, לו ידעתי בַּמה אוכל לַעשות עֹנֶג לה׳, על אשר הֵקִים את אחי מִמַּחלתו!

– הֱיִי טובה וּמַקְשִׁיבה, בתי. זאת היא תודַת הילדים לאלהים, והתודה הזאת תֶּעֱרַב לו מאד.

ביום השני בַּבֹּקר, נִגשה תמר אל אמה וַתִּמְשֹׁךְ אותה אל פִּנַּת החדר, וַתֹּאמר חָרֶשׁ: אמי, הנני לִשְׁאָלֵךְ דבר.

— מה תחפצי לָדעת, בתי? —

— אולי תֵדעי מָתַי יום הֻלֶּדת ה'? — . הָאֵם צָחקה מעט לְשֵׁמַע הַשְּׁאֵלָה הזָרה הזאת, וַתֹּאמר: בתי היקרה, לה' אלהינו אין יום־הֻלדת כאשר לנו בני האדם, כי מעולם לא היה ה' ילד קטן. — אבל תמר לא הִסְתַּפקה בְּמַענה הזה, וַתְּעַוֶּה מעט את פניה, כְּאומרת לִבְכּוֹת, וַתֹּאמר: אין זאת כי תְמָאֲני להגיד לי הדבר. הן אִי־אֶפְשָׁר הדבר כי אין לו יום־הֻלדת!

אז הלכה תמר בַּלאט אל הַכִּירים, וַתִּשאל את הַמְּבַשֶּׁלֶת מתי יום־הֻלֶּדת את ה'? — וְהַמבשלת אמרה לְהָתֵל בַּנערה הקטנה, וַתַּעַן: מחר הוא היום.

תמר הֶאֱמִינה לִדְבריה, וַתִּשמח מאד כי כה קרוב היום ההוא. וַתְּמַהר וַתֵּצא אל הַכַּר הקרוב, וַתִּקטֹף הֲמון פְּרָחִים יפים, וַתְּקַלְּעֵם לִצרור קטן, ככל אשר יָכלו ידיה הקטנות לַעֲשות. — אבל אנה תָּניח את צרור הפרחים? זאת היתה שְׁאֵלה חדשה. וַתֵּלך תמר אל המבשלת וַתִּשאל עֵצָה מִפִּיה. — והמבַשלת עָנתה בְּצחוק: הָנִיחִי את הצרור, היום בָּערב, על הַגִּבעה הקטנה אשר מֵאחרי ביתנו, ומחר בַּבֹּקר יִמְצָאֵהו ה' לבטח.

הקטנה הֶאמינה גם לַדברים האלה. וכאשר רַד (=יָרַד) היום, וַתִּתגנב תמר מן הבית, וַתֵּצא דרך הגן, וַתַּעַל על ראש הַגִּבעה הקטנה, וַתַּנַח את צרור הפרחים על אבן גדולה, וַתֹּאמר: ה' אלהים! הנה הֵבֵאתי לך צרור־פרחים קטן לְיום הֻלֶּדת אותך, להודות לך על אשר רִפֵּאתָ את אחי היקר מֵחָלְיוֹ.

וממחרת היום ההוא, בַּעֲלות תמר בַּצָּהרים על הגבעה, וַתֵּרא והנה הצרור אָיִן. לא נודע הדבר אֵיכָכה נֶעֱלַם הצרור, הֲלְקָחַתהוּ המבשלת, אם איש אחר אשר עבר על פני הגִבעה לְקָחָהוּ. ואולם תמר בִתֻמָּתהּ הֶאמינה בֶּאמת כי לקח ה' את מִנְחָתהּ

הקטנה. ועל זה שָׂמח לבה ימים רבים, עד אשר גָדלה וַתּוּבַת לָדעת כי אין לאלהים יום־הֻלדת. —

23.

הֶעָשִׁיר וְהַבָּרִיא.

1	עָיֵף.	מידע	Усталый
2	פַּת (פִּתִּי, פִּתִּים, פְּתוֹתִים), נ׳.	שטיק, ביססען (בראָד)	Кусокъ (хлѣба)
3	הַשֵּׂג (נשג).	עררייכען, פערמאָגען	Достигать, доставать
4	יַיִן.	וויין	Вино
5	הָמֵר (מור) בְּ־.	טוישען	Мѣнять
6	חָרֵב.	טראָקען	Сухой
7	שׁוֹק (שׁוֹקַיִם), זו״ג.	שענקעל (ביין)	Голень
8	עָנִי.	ארם	Бѣдный
9	מָלוֹן (לון).	הערבערגע	Гостиница
10	לֶחֶם.	בראָד	Хлѣбъ
11	מֶרְכָּבָה (רכב).	קאלעשע	Карета
12	קִנְאָה.	נייד	Зависть
13	מִשְׁעֶנֶת (מִשְׁעָנוֹת), נ׳	קריקע (שטיטצע)	Костыль (опора)
14	הוֹבֵל (יבל).	פיהרען	Водить
15	בָּרִיא.	געזונד	Здоровый
16	גּוּף.	קאָרפּער	Тѣло
17	סוּר אֶל.	איינקעהרען	Заходить

18	כּוֹס, נ׳.	גלאַס, (בעכער)	Стаканъ (чаша)
19	צָלִי.	געבראַטענעס	Жаркое
20	רֵעַ.	געדאנקען	Помыселъ
21	יָבֵשׁ.	געלאָהמט, (טראָקען)	Парализованный, (сухой)
22	צָדֹק.	רעכט האבען	Быть правымъ
23	הוֹן.	פערמאָגען, רייכטהום	Богатство, состоянiе
24	מוּם.	געברעכען (פעהלער)	Недостатокъ тѣла

1) fatigué.—*tired* 2) Morceau.—*Bit.* 3) atteindre.—*to attain.* 4) Vin.—*Wine.* 5) changer.—*to change.* 6) sec.—*dry.* 7) Jambe.—*Leg.* 8) pauvre.—*poor.* 9) Hôtel.—*Inn.* 10) Pain.—*Bread.* 11) Carrosse.—*Coach.* 12) Envie.—*Envy.* 13) Béquille. Appui.—*Crutch. Support.* 14) mener.—*to lead.* 15) sain.—*sound.* 16) Corps—*Body.* 17) passer, entrer.—*to come, go in.* 18) Verre (Coupe).—*Glass (Cup).* 19) Rôti.—*Roast.* 20) Pensée.—*Thought.* 21) paralysié (sec).—*paralised (dry).* 22) avoir raison.—*to be righty.* 23) Richesse, Fortune.—*Riches, Wealth.* 24) Défaut, Vice.—*Defect.*

רְאוּבֵן הלך בְּרַגְלָיו מִכְּפָרוֹ אל העיר. עָיֵף וזועף בא הָעִירָה וַיָּסַר אל מלון, וַיִּקַח לו פת לחם שָׁחוֹר וְכוֹס חלב, וַיֵּשֶׁב לֶאֱכוֹל. לִבּוֹ זָעֵף מאד כי עליו ללכת ברגליו, וכי אין ידו מַשֶּׂגֶת לִשְׁבּוֹר רְעָבוֹנוֹ בְּמאכל טוב מזה. — בעוד רגעים אחדים עָמְדָה לפני הַמָּלוֹן מֶרְכָּבָה יפה, ובה יָשַׁב איש עשיר. האיש צִוָּה לְהָבִיא לו צָלִי וְיַיִן אל מֶרְכַּבְתּוֹ ושם אכל. וַיַּבֵּט ראובן אל האיש בְּקִנְאָה, ויאמר בלבו: מה מְאֻשָּׁר (אֻשַּׁר) האיש הזה! — הֶעָשִׁיר הֵבִין לְרֵעוּ וַיֹּאמֶר אליו: הֲתֹאבֶה לְהָמִיר את אֲשֶׁר לך בְּשֶׁלִּי? — אֹבֶה וְאֹבֶה! ענה ראובן מִבְּלִי חֲשׁוֹב

הַרְבֵּה : יֵרֵד נא האדון מִמֶּרְכַּבְתּוֹ , וְיִתֵּן לי את כל אשר לו , וַאֲנִי אתן לו את כל אשר לי .

אז צִוָּה העשיר לַעֲבָדָיו להוציאו מֵהַמֶּרְכָּבָה . אֲהָהּ · אלהים , מה נורא מַרְאֵהוּ ! רגליו יְבֵשׁוֹת , והוא נִשְׁעָן על שני עבדיו , כי לא יָכֹל לַעֲמוֹד רגע בלי מִשְׁעֲנוֹתָיו . – וּמָה ? שָׁאַל את ראובן : העוד יש את נַפְשְׁךָ לְהָמִיר בי ?

– חָלִילָה לי מזאת ! קרא ראובן נִבְהָל לְמַרְאֵה עיניו : רַגְלַי יְקָרוֹת בעיני מֵאֶלֶף מִשְׁעָנוֹת . טוב לי לאכול פַּת חֲרֵבָה וְלִהְיוֹת אדון לְנַפְשִׁי , מֵאֱכוֹל צָלִי וְיַיִן וְלִהְיוֹת מוּבָל בִּידֵי אֲחֵרִים כְּיֶלֶד קטן . ה׳ יִשְׁמְרֵנִי ! – וּכְכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ לו .

וְהֶעָשִׁיר קָרָא אחריו : צָדְקוּ דבריך . לוּ נָתַתָּ לי את שׁוֹקֶיךָ הַבְּרִיאִים , כי עתה נָתַתִּי לך בשמחה את מרכבתי , את סוּסַי ואת כל הוֹנִי . אבל טוב הֱיוֹת איש עני וְשָׁלֵם בגופו , מֵאִישׁ אוֹצָרוֹת וּמוּם בו ! –

24.

רִיב הַחֹרֶף עִם הָאָבִיב .

1 רִיב .	שטרייט [שטרייטען]	Споръ, (спорить)
2 תְּקוּפָה .	יאהרעסצייט	Время года
3 בָּצִיר .	הערבסט	Осень
4 תֹּר .	רייהע	Очередь
5 תָּמֹם (תַּם , תַּמּוּ) .	ענדען	Кончаться
6 יָכֹל .	בייקאָממען (קאָננען)	Осилить, (мочь)
7 כְּפוֹר .	דיננע שנעעפלאָקען	Хлопья снѣга

Престолъ, стулъ	שטוהל , טהראָן	8 כִּסֵּא, כֵּס (כִּסְאוֹת) ז׳.
Борода	באַרט	9 זָקָן . זו״נ .
Властвовать	הערשען	10 מָשֹׁל .
Зима	ווינטער	11 חֹרֶף .
Досадовать	פֿערדריעסען	12 חָרֹה לְ־ .
Снѣгъ	שנעע	13 שֶׁלֶג .
Совершенно, окончательно	פֿאָללשטאָנדיג , גאָנצליך	14 כָּלָה .
Дуть, вѣять	וועהען, בלאַזען	15 נָשֹׁב . הַשֵּׁב .
Жаловаться	זיך בעקלאַגען	16 הִתְאוֹנֵן .
Повозка,(санки)	וואַגען ,(שליטטען)	17 עֲגָלָה (עֶגְלַת) .
Мятель, (взрывъ)	געשטאָבער	18 נֶפֶץ .
Весна	פֿריהלינג	19 אָבִיב .
Часть	טהייל	20 חֵלֶק . (חֶלְקִי. חֲלָקִים).
Владычество, (государство)	הערשאַפֿט, (רייך)	21 מֶמְשָׁלָה (ממשֶׁלֶת ־שַׁלְתִּי) .
Мягкій, изнѣженный	ווייך, צארט	22 רַךְ .
Прогонять	פֿערייאַגען	23 גָּרֵשׁ .
Оцѣпенѣть	ערשטאַררען, (שטאַרר זיין)	24 סָמֹר .
Оправдываться	זיך פֿערטהיידיגען , רעכֿטפֿערטיגען	25 הִצְטַדֵּק (צדק) .
Сильный	שטאַרק , מאָכֿטיג	26 אַדִּיר .

1) Querelle (se quereller).—*Quarrel (to quarrel.* 2) Saison.— סאַוויאָזו, עדן הילדים .

Season. 3) Automne. — *Harvest.* 4) Tour.—*Turn.* 5) finir.—*to end.* 6) vaincre (pouvoir).—*to overcome (can).* 7) Flocons de neige.—*Flakes of snow.* 8) Chaise, Trône.—*Throne, Chair.* 9) Barbe.—*Beard.* 10) régner.—*to reign.* 11) Hiver.—*Winter.* 12) dépiter.—*to wex'* 13) Neige. — *Snow.* 14) definitivement. — *definitively.* 15) souffler.—*to blow.* 16) se plaindre.—*to complain.* 17) Voiture (Traineau). — *Carriage (Sledge).* 18) Tourbillon de neige. — *Snow-Storm.* 19) Printemps,—*Spring.* 20) Partie.—*Part.* 21) Domination (Empire). 22) mou, tendre.—*soft, tender.* 23) chasser.—*to dispel.* 24) s'engourdir.—*to be numb.* 25) se justifier.—*to justify one's self.* 26) fort.— *strong.*

וַיִּברא אלהים את ארבַּע תְּקוּפוֹת השנה וַיֹּאמֶר אליהן: צְאוּ וּמְשלו בָּארץ איש אחרי רעהו; אתה הָאָבִיב רִאשׁונה, אחריך יָבא הַקַּיִץ, אחריו הַבָּצִיר, וְלָאחרונה הַחֹרֶף. - ויהי כן. וַיִּתְחַלְקוּ את שְׁנֵים עשר חָדְשֵׁי השנה לְאַרבעה חֲלָקים, שלשה חדשים, שלשה חדשים לְאֶחד. וַיִּתהלך האביב שלשה חדשים על פני הארץ ואחריו הַקַּיִץ שלשת חֳדָשיו ואחריו הבציר שלשת חדשיו. ויהי כאשר בא תֹּר החֹרף, וַיִּחַר לו כי עליו לִמְשֹׁל בָּאחרונה, וַיֹּאמֶר בלִבּו: אם עלי לִהיות הָאחרון, אַאֲרִיך נא את יְמֵי מֶמְשַׁלתי על האדמה, יותר מֵחֲבֵרַי!

וַיְהִי כאשר תַּמּוּ שלשת חדשיו, וַיָּבא האביב ויאמר: צֵא לך מִזֶּה, כי עתה הִגִּיעַ זְמַנִּי. אבל החֹרף עֲנָהוּ: לֵךְ ושוּב בעוד חדש ימים. וכאשר מֵאֵן האביב ללכת, וַיַּשְׁלֵךְ עליו החֹרף גֶּשֶׁץ שלג, וַיִּירא האביב וַיְמַהֵר לְהִמָּלֵט על נפשו. והחֹרף צָחַק ויאמר בלבו: לַנַּעַר הָרַךְ הזה יָכֹל אוכל וְכָלָה אֲגָרְשֵׁהוּ!

וכאשר בא האביב בעוד חדש ימים, ויאמר לו הַחֹרף עוד הפעם: לך ושוב בעוד חדש ימים. אך הָאביב מֵאֵן לשמוע בקולו. אז הִשְׁלִיג (שלג) עליו הַחֹרף כְּפֹר כָּאֵפֶר, וַיַּשֵּׁב בפניו רוח סְעָרָה קָרָה, עד אשר סָמַר האביב מִקֹּר.

ולא יכל עוד האביב לְהִתאפק, וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אל כִּסא־אלהים. וַיִּתְאונן לפניו על החרף. וַיִּקרא אלהים אל החֹרף ויאמר לו: מַה תַּעשה עוד בארץ, וכבר עָברו שלשת חדשיך? — ולא ידע החֹרף בַּמה לְהִצטדק, וַיֵּהֹם אל תוך זְקָנו הַלָּבָן לֵאמֹר: בני האדם לא יִתְּנוּני לְעָזבם, כי חֲפֵצים הם לִנסוע עוד בעֶגלַת החֹרף. —

— שֶׁקֶר הַדָּבָר, ענה אלהים: בני האדם כבר קָצו בך, וְאַדִּיר חֶפְצָם לְהֵחָלֵץ ממך; וּבְכֵן מַהֵר וַעֲלֵה מן הארץ!

(המשך).

1	גָּזֹר.	צערהאַקען	Разсѣкать
2	נַחַל (נְחָלִים).	באַך	Ручей
3	שָׂחֹה.	שווימען	Плавать
4	שִׂיחַ.	שטרויך	Кустъ
5	טָאטֵא.	צוזאַממענפעגען	Сметать
6	דַּק.	דינן	Тонкій
7	הָצֵץ (צוץ).	הערפאָרגוקען	Выглянуть
8	חֵפֶץ.	זאַכע, געגענשטאַנד	Вещь
9	צִיץ.	בליטהע	Цвѣтокъ
10	אֲחֻזָּה.	אייגענטהום	Собственность
11	אָטֹם.	פערשטאָפפען, פער-שליעסען	Затыкать, (затворять)
12	קֶרַח.	אייז [פראָסט]	Лёдъ, [морозъ]
13	אֲגַם (אֲגַמִּים, אַגְמֵי־).	דער זעע	Озеро
14	פָּתִיל.	באַנדכען (אייזצאַפּפען)	Сосулька
15	צָרֹר.	צוזאַממענבינדען	Связывать

Куча	הויפען	16 צֶבֶר.
Желтый	געלב	17 צָהֹב.
Шафранъ	זאַפראַן	18 כַּרְכֹּם*.
Цвѣсти	בליהען	19 הֵנֵץ.
Проходить (исчезать)	וועגגעהן, (פערשווינדען)	20 חָלַף.
Глубокій	טיעף	21 עָמֹק.
Мириться	זיך פערגלייכען	22 הִתְפַּשֵּׁר*.
Рѣка	פלוס	23 נָהָר (נְהָרִים–וֹת) 2).
Кусокъ	שטיק	24 גֶּזֶר.
Вѣшать	האַנגען, (הענגען)	25 תָּלָה.
Метла	בעזען	26 מַטְאֲטֵא.
Стебель	שטענגעל, האַלם	27 גִּבְעֹל.
Синій	בלוי	28 כָּחוֹל*.
Копать	גראַבען	29 חָפַר.
Открывать	ענטדעקען	30 גִּלָּה.
Расти	וואַכסען	31 צָמַח.
Спорить	שטרייטען, דיספוטירען	32 הִתְוַכַּח (יכח).
Нетерпѣніе	אונגעדולד	33 קֹצֶר־רוּחַ.
Остатокъ	רעסט	34 יֶתֶר.

1) Couper en morceaux. — *to cut up.* 2) Ruisseau. — *Brook.* 3) nager.—*to swim.* 4) Buisson. — *Bush.* 5) balayer.— *to sweep.* 6) fin.—*thin.* 7) regarder dehors.—*to look out.* 8) Chose.—*Matter.* 9) Fleur. — *Blossom.* 10) Propriété.— *Property.* 11) boucher.— *to stop up.* 12) Glace, Gelée.—*Ice, Frost.* 13) Lac.—*Lake.* 14) glaçon.—*Icicle* 15) lier.—*to tie together.* 16) Tas.—*Heap.* 17) jau-

ne.—*yellow.* 18) Safran.—*Saffron.* 19) fleurir.—*to flower.* 20) passer.—*to elapse.* 21) profond.—*deep.* 22) se réconcilier.—*to be reconciled.* 23) Rivière.—*River.* 24) Pièce.— 25) pendre; suspendre. — *to hang, suspend.* 26) Balai. — *Besom.* 27) Tige. — *Stalk.* 28 bleu.—*blue.* 29) creuser.—*to dig.* 30) découvrir.—*to discover.* 31) croitre.—*to grow.* 32) disputer.—*to dispute.* 33) s'impatienter.—*to be impatient.* 34) Reste.

וירא החורף כי דבר־אלהים הוא, אשר אין להשיב, ויקח קרדם גדול ויגזור את הקרח אשר על פני הנהרות, הנחלים והאגמים, לגזרים; וישח הקרח אל הים ויעלם שם. ואחרי כן קצץ את פתילי־הקרח התלויים בענפי העצים והשיחים, ויצר אותם בצרור גדול. ויקח מטאטא גדול ויטאטא את כל השלג, צבר גדול. ויהי בטאטאו את השלג וירא והנה ראשי גבעולים דקים, לבנים, צהובים וכחולים, מציצים מן האדמה; אלה היו ראשי פרחי הכרכם, וירא החורף כי פרחים הם, ויחפר באדמה להוציאם ולקחתם אתו. אבל האביב ראה זאת מרחוק, וירץ אליו ויאחז בזרועותיו ויאמר: מה אתה עושה?

— הנני צורר את חפצי, כאשר עיניך רואות, ענהו החורף.

— מותר לך לצר את חפציך, ענה האביב, אך לפרחים האלה אל תשלח ידך, כי לי המה. האינך רואה כי עוד לא הנצו, וגם עלים עוד אין להם? הם קדמו להוציא ראשם מן האדמה, כי קצרה רוחם לחכות עד עלותך מן הארץ.

וישב החורף את ידו מהפרחים, וילך לטאטא את יתר השלג. — ופתאם נגלו לעיניו המון עלים ופרחים ירקרקים (=ירוק מעט) העולים מתוך האדמה. וישמח החורף מאד ויחפר בעפר להוציא את הפרחים ולקחתם אתו. ויגש אליו שנית האביב ויאחז בזרועותיו ויאמר: מה זה תעשה? אל תשלח ידך אל פרחי!

וַיִּקְצֹף החֹרף מאד וַיקרא: הנה מְשַׁכתי ידי מִפִּרחי הַכַּרְכֹּם, אף כי בְּמִשפט גם הם לי הֵמה; ואולם הפרחים האלה לא אֶתֵּן לך, וְיַעֲבֹר עלי מָה!

– אבל, ענה האביב: האינך רואה כי הֶעָלים והַצִּיצים כבר יְרוקים הם? הן בְּנֵי הַבִּכּורים הם אשר נִמְהֲרו להוציא ראשם מן האדמה בְּטֶרם חָלַפת.

– לא אֹבֶה ולא אֶשמע לך, ענה החֹרף: ואם גם אנֹכי אינני מוציא כל יָרוק מן הארץ, הִנה הפרחים האלה לי הם, כי הֵם צָמחו מִתַּחַת לְמִכְסֵה השלג, וּבְחָדְשֵׁי הֵנֵצוּ; ולכן אֲחֻזָּתִי הם. – ובדַבּרו הֶעֱמִיק לַחפֹּר בעפר וַיּוֹצֵא את הפרחים בְּחָזקה.

אבל האביב מֵאֵן עוד לְהִתַּם לו וַיּוֹסֶף לָריב וּלְהִתְוַכַּח אתו. אך החֹרף אָטם אזנו מִשמוע וַיעמוד על דַעתו. ובראותם כי לא יוכלו לְהִתְפַּשֵׁר הלכו אל כסא אלהים וַיַּגִּישׁו את מִשְׁפָּטָם (=רִיבָם) לפניו.

(סוף).

1	וַתְּגַר*.	נאַכגעבען	Уступить
2	הִסְכֵּל.	אונפֿערנינפֿ-טיג טהון	Поступать безумно
3	הַכְעֵס, הַרְעֵם.	אֶרגערן	Гнѣвить, дразнить
4	קָצֶה (קְצֵה).	ענדע, ראַנד	Конецъ, край
5	אִוֶּלֶת.	דוממהייט	Глупость
6	גָּבִיעַ.	קעלך	Чаша (цвѣточная)
7	צִלְצֵל.	געלייט	Звонъ
8	הִתְקוֹטֵט, הִנָּצֵה.	זיך צאַנקען	Ссориться
9	הִלָּחֵם.	קאַמפּפֿען	Бороться

Сѣверъ	נאָרדען	צָפוֹן .	10
Созрѣвать	רייף ווערדען	בָּשַׁל .	11
Красить	פֿאַרבען	צָבַע .	12
Брызгать	שפּריטצען	הִזָּה (נזה) .	13
Кисть	פּינזעל	מִצְבֹּעַ* .	14
Благоволить, быть пріятнымъ	גערן האָבען, אַנגענעהם זיין	רָצָה .	15
Удовлетворять	בעפֿריעדיגען	רִצָּה .	16
Сходствовать, равняться	אֶהנליך, גלייך זיין	דָּמָה .	17
Разгораться	הערפֿאָרברעכען	הִתְגַּלַּע .	18
Посредничество, примиреніе	אויסגלייך, פֿערמיטטעלונג	פְּשָׁרָה* .	19
Медленно	לאַנגזאַם	אַט (לְאַט, לְאִטִּי) .	20
Приговоръ	אורטהייל	מִשְׁפָּט .	21
Трава, зелень	גראַס, גרינעס	דֶּשֶׁא .	22
Рѣшать	ענטשיידען	חָרַץ .	23
Блѣдный	בלאַס	חִוֵּר .	24
Капля	טראָפּפען	נֵטֶף .	25
Сажать	איינפּפֿלאַנצען	שָׁתֹל, נָטַע .	26
Звонокъ	גלאָקען (גלאָקע)	פַּעֲמוֹן .	27
Возвѣщать	פֿערקינדען	בִּשֵּׂר .	28
Рѣшиться, вознамѣриться	בעשליעסען	גָּמַר :	29
Возставать	זיך ענטגעגענשטעללען	הִתְקוֹמֵם (קום) .	30

31 תְּלוּנָה (לון).	דאַס מורמען	Ропотъ
32 חָיֹה.	לעבען	Жить

1) céder.—*to cede.* 2) agir sottement.—*to act foolishly.* 3) courroucer, irriter.—*to provoke, make angry.* 4) Bout. —*End.* 5) Sottise.—*Stupidity.* 6) Coupe.—*Cup.* 7) Son.—*Ring.* 8) se quereller. — *to quarrel.* 9) combattre. —*to fight.* 10) Nord. — *North.* 11) mûrir. —*to ripen.* 12) teindre.—*to dye.* 13) éclabousser.—*to splash.* 14) Pineeau. —*ha.r pencil.* 15) avoir bienveillance (être agréable).—*to be favourable (agreeable).* 16) satisfaire.—*to satisfy.* 17) ressembler, égaler. — *to resemble, equal.* 18) éclater.—*to burst out.* 19) Mediation.— 20) lentement.—*slowly.* 21) Arrêt.—*Iudgment.* 22) Herbe.—*Grass.* 23) décider. —*to decide.* 24) pâle.— 25) Goutte.—*Drop.* 26) planter.—*to plant.* 27) Clochette.—*Bell.* 28) anoncer.—*to anounce.* 29) résoudre.—*to resolve.* 30) s'opposer.—*to oppose.* 31) Murmure.—*Grumlle.* 32) vivre.—*to live.*

אחרי אשר שמע ה׳ את דִּברי שְׁניהם, וּבראותו כי אין מהם מְוַתֵּר, אמר: אמנם קשה הוא דְּבר ריבכם; לַחֹרף הַצְּדקה, כי הפּרחים צָמחו והֵנֵצו מִתחת לַשלג. ובכן פּרחי החֹרף הם. ואולם גם אתה האביב צָדַקת בִּדְברך, כי הן לא דרך החֹרף הוא לְהַצמיח כל יָרוק ואף כי פרחים. ואמנם הִסְכַּלת עֲשׂוֹ (=לעשות) כי הִבְשַׁלת אותם בטרם מועד. לכן זה מִשְׁפַּטכם אשר חָרצתי: למען תֵּת לכל אחד מִכם חֵלק בַּפּרחים האלה, יקח לו האביב את הַגִּבְעולים וְהֶעלים, והציצים יהיו לַחֹרף.

וַיִּקח החֹרף את הציצים הירוקים, וַיַּהֲזיקם בידו הַקָּרה עד אשר הִלְבִּינו (=נִהְיוּ לְבָנִים) כַּשלג. והאביב צָבַע בִּירַקְרַק-דֶּשא את העלים אשר מַרְאָם היה בָּראשונה חִוֵּר וצָהוב. ולמען הַרְעֵם את החֹרף הַזֶּה בְּקְצֵה-מַצְבְּעוֹ נְטָפים ירוקים אחדים גם על הציצים.

ואחרי כן שָׁבוּ וַיִּשְׁתְּלוּ את הפרחים בַּעֲפַר האדמה. וַיִּוָּעֲצוּ (יעץ) יחדו על אֹדות הַשֵּׁם אשר יתנו לַפרחים האלה. וַיֹּאמֶר החֹרף: אני יועץ לקרא להם „פִּרְחֵי-שלג" יען אשר צָמְחוּ וְהֵנֵצוּ מתחת לַשֶּׁלֶג.

אִוֶּלֶת היא! ענה האביב: הן הַשֵּׁם הזה יַזְכִּיר לַכֹּל אך את החֹרף, ואתה יודע כי גם לי חלק בַּפרחים האלה, וגם לי הצדקה לְקָרְאָם בְּשֵׁם הָרָצוּי לי. ובכן אני קורא להם „פַּעֲמוֹנֵי-אביב", כי גְּבִיעֵיהֶם דומים לְפַעֲמוֹנִים; והיו לי הפרחים האלה לפעמונים הַמְבַשְּׂרִים את מועד בּוֹאִי בָּארץ.

אבל החֹרף לֹא אָבָה ולא שָׁמַע לַשֵּׁם הזה, וַיֹּאמֶר כי אך לְהָתֵל בו וּלְהַכְעִיסוֹ בָּחַר האביב בַּשֵּׁם הזה, כמו יְבַשְּׂרוּ הפרחים בְּצִלְצַל-שמחה את צֵאת החֹרף ואת בּוֹא האביב. וכאשר הִתְגַּלַּע בֵּינֵיהֶם עוד פעם ריב גדול, גָּמְרוּ לְהָבִיא גם את הדבר הזה לפני אלהים.

וְכִשְׁמוֹעַ ה' את דְּבַר-ריבם, אָמַר: אחרי אשר יש לכם חלק כְּחֵלֶק בַּפרח הזה, לכן יש לִשְׁנֵיכֶם גם הצדקה לִקְרֹא לו שם. ואולם הלא תָּבִינוּ כי אִי-אֶפְשָׁר לקרא שני שֵׁמוֹת לפרח אחד. לכן זאת אֶעֱשֶׂה: הנני לוֹקֵחַ מן השם אשר קָרָא לו האביב, את „הַפַּעֲמוֹנִים", ומן השם אשר קרא לו החֹרף, את „השלג", והיה שֵׁם הפרח הזה „פַּעֲמוֹנֵי-שלג". אז יֵדַע כל איש כי הפרח הזה לִשְׁנֵיכֶם הוא. ועתה לכו לְשָׁלוֹם. ואל תוסיפו לָרִיב וּלְהִתְקוֹטֵט.

הַפְּשָׁרָה הזאת יָשְׁרָה גם בעיני החֹרף, גם בעיני האביב; וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם שְׂמֵחִים וּמְרֻצִּים. — ואולם את מִצְוַת ה', אשר צִוָּם לחיות בשלום, לא שמרו. כי הַכֹּל יודעים אשר בכל שנה ושנה עוֹדָם רָבִים וְנִצִּים איש ברעהו. החרף אומר תָּמִיד לְהַאֲרִיךְ יְמֵי מֶמְשַׁלְתּוֹ, והאביב יִתְקוֹמֵם לו, ואז יִלָּחֲמוּ איש באחיו מִלְחֲמוֹת אַרְפָּה. זה בא בְּנִפְצֵי-שֶׁלֶג, וזה בְּמִטְרוֹת-עֹז; זה בְּסַעֲרוֹת-צָפוֹן.

וזה בְּרוּחוֹת חַמִּים ; זה בְּקֹר חזק , וזה בְּקַרְנֵי שמש מְמִסּוֹת (=הָמֵס , מסס) , עד אשר יוּכַח החֹרף כי נִבְצַר ממנו לְהַחזיק מַעֲמָד , אז יָצֹר את חֲפָצָיו וַיֵּלֶךְ לו לְאִטּוֹ וּבִתְלוּנָה : וּפְעָמִים רבות עוד יָסֵב ראשו אל האדמה , כמו קשה לו לְעָזְבָהּ בִּידֵי האביב .

25.

אֵיךְ בָּא פֶּרַח הַזִּו בַּיַּעַר.

1	פֶּרַח־זִו .	מַאיבּלימכֿען (גלאָקכֿען)	Ландышъ
2	הַר (הָרִים) .	בּערג	Гора
3	עָנֵף .	צווייגפֿאָלל (בּעלויבּט)	Вѣтвистый
4	רֵיחַ .	דופֿט , וואָהלגערוך	Запахъ, благоуханіе
5	דָּלִיָּה, דָּלִית (דָּלִיּוֹת), נ׳.	צווייג	Вѣтвь
6	מוֹשָׁב (ישב) .	וואָהנפּלאַטץ	Мѣсто жительства
7	עֵמֶק .	טהאַל	Долина
8	צֵל .	שאטטען	Тѣнь
9	בֹּשֶׂם , בָּשָׂם .	געווירץ , בּאלזאם	Бальзамъ, благовоніе
10	שִׁיר .	זינגען , [געזאַנג] , ליעד	Пѣть,пѣснь
11	חָמַד , אִוָּה .	ווינשען , בּעגעהרען	Желать
12	בִּצָּה , בֹּץ .	זומפּף	Болото
13	תִּפְאֶרֶת	שמוק, גלאַנץ	Украшеніе, блескъ
14	כַּעַס , כַּעַשׂ .	פֿערדרוס , גראַם	Огорченіе, досада

15	רִקְמָה .	בּונטהייט , (געוועב)	Пестрота (ткань)
16	שָׁאֹף .	איינאַטהמען	Вдыхать
17	דִּמְעָה (דְּמָעוֹת) .	טהראֶנען	Слеза
18	נָגֹעַ .	ריהרען , אנפּאססען	Касаться, дотрагиваться
19	נָדֹד .	ענטוויכען , ענטפליהען	Улетѣть, удаляться
20	מַחֲנֶה .	צוג , שאַאר	Сонмъ, толпа
21	חַפֵּשׂ .	זוכען וויהלען	Обыскивать
22	שָׁמֹם .	אֶדע , לאנג-וויילינ זיין	Пустѣть, унывать
23	הִתְחַמֵּם .	זיך ערוואֶרמען	Согрѣваться
24	הִפָּרֵד .	זיך טרעננען .	Отдѣляться, разлучаться
25	קַדֵּם (פְּנֵי) .	עמפּפאַנגען , (ענטגעגענקאָממען)	Встрѣчать
26	פָּקֹחַ .	אֶפּפּנען	Открывать
27	אֹרֵחַ .	גאַסט	Гость
28	מָעוֹן .	וואָהנונג	Жилище
29	נַחֵם .	טראֶסטען	Утѣшать
30	יָגוֹן .	טרויער , קוממער	Печаль, скорбь
31	חֶבְרָה .	געזעללשאַפט	Товарищество
32	זְבוּב .	פליעגע	Муха
33	צָפֹן .	פערשטעקען	Прятать

1) Muguet.—*May-lily.* 2) Montagne.—*Mountain.* 3) Rameux.—*ramous.* 4) Odeur.—*Odour.* 5) Branche.—*Branch.* 6) Domicile.—*Dwelling.* 7) Vallée. — *Dale.* 8) Ombre. — *Shadow.* 9) Parfum (Baume). — *Perfume, Balsam.* 10) Chanter, chant.—*Song, to sing.* 11) Désirer.—*to desire.* 12) Marais.—*Marsh.* 13) Ornement, Splendeur.—*Adornment, Splendour.* 14) Chagrin.—*Sorrow.* 15) Bariolage (Tissue).—*Medley, (Web).* 16) respirer.—*to breathe.* 17) Larme.—*Tear.* 18) toucher; concerner. — *to touch, concern.* 19) s'envoler, s'échapper. — *to fly away, escape.* 20) Foule, Troupe. — *Crowd.* 21) chercher, fouiller. — *to seek, search.* 22) devenir désert, ennyyant.—*to grow desert, tedions.* 23) se réchauffer.—*to warm.* 24) se séparer.—*to part.* 25) accueillir.—*to receive.* 26) ouvrir.—*to open.* 27) Hôte.—*Guest.* 28) Demeure.—*Dwelling.* 29) consoler.—*to console.* 30) Societé.—*Society.* 32) Mouche.—*Fly.* 33) cacher.—*to hide.*

וַיְהִי כִּבְרֹא אלהים את הפרחים, וישאל את כל פֶּרַח ופרח אֵיזֶה מקום אָנָה לְמוֹשָׁב לו. והיה המקום אשר בָּחַר הפרח בו, וּנְשָׂאָהוּ מלאך-ה' שָׁמָּה וּנְטָעָהוּ בו, וְצָמַח שָׁם הפרח עד היום הזה. – וַיִּבחרו להם הפרחים מְקומות שונים: אלה חָמדו לָשֶׁבֶת על הֶהָרים, ואלה – בָּעֲמָקִים: אלה בָּאֲדָמָה חֲרֵבָה, ואלה בְּאַדמַת-בִּצָּה. אך רֻבָּם שָׂמוּ מִשְׁכָּנָם בַּשָּׂדות וּבַכְּרים, ואולם בַּיַּער לא אָבוּ לשבת, בִּגְלַל הָעצים הַגְּבֹהִים וְהָעֲנָפִים הַמַּסתירים מִנֶּגְדָּם את אור השמש הַמָּתוק. לכן לא היה לַיַּער בִּלתי אם פרחים מְעַטִּים; כי רק אלה אשר מצאו חֵפֶץ (=צֹרֶךְ) בַּצֵּל, הֵמָּה הלכו הַיַּערה.

ויהי כאשר הופיע האביב הראשון בארץ, וכל צִמְחֵי הַשָּׂדות וְהַכָּרים התנוססו בתִפְאֶרֶת-צִבְעֵיהֶם. והפרחים נתנו רֵיחַ-בְּשָׂמִים בכל הָאֲויר. וַיִּתְעַצֵּב היער אל לבו מאד, וַיִּמָּלֵא קִנְאָה וָכַעַס; כי על אַדְמָתוֹ צָמחו רק פרחים אשר אין להם ריח. וַיִּתְאוֹנֵן היער ויאמר: מה יועיל לי כי שָׁבוּ אלי הצפרים, וּבְדָלִיּוֹתַי יָשִׁירוּ? הן לרְגָעִים יַעזבוני, וְיָעוּפוּ אל הפרחים אשר בַּשָּׂדות וּבַכָּרים, לְהִתְעַנֵּג

עַל רִקְמַת־צִבְעֵיהֶם וּלְשֵׁאף רֵיחָם הַטּוֹב; וְלֹא יַאַרְכוּ הַיָּמִים וְיֵצְאוּ מִמֶּנִּי כֻּלָּהּ, וְלֹא יָשׁוּבוּ עוֹד אֵלַי, וְהָיִיתִי רֵיק וְשׁוֹמֵם. אַךְ לוּ הָיוּ גַם לִי פְרָחִים נֶחֱמָדִים נוֹתְנֵי־רֵיחַ אֲזַי גָּדְלָה הַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנִי, וְחַיִּים וּתְנוּעָה מִלְאוּנִי תָמִיד.

וַיִּשָּׂא הַיַּעַר אֶת קוֹלוֹ וַיִּקְרָא לַפְּרָחִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדוֹת וּבַכָּרִים, לֵאמֹר: עֲשׂוּ נָא עִמָּדִי חֶסֶד, יְלָדַי הַיְקָרִים, וְיָבֹאוּ נָא אֲחָדִים מִכֶּם לָשֶׁבֶת בְּקִרְבִּי, לְמַעַן אִיף (=אִיפֶה, יָפֶה) גַּם אֲנִי בְּשֶׁלֶל (=בֶּהָמוֹן) צְבָעַי, וּלְמַעַן אֶתֵּן גַּם אֲנִי רֵיחִי הַטּוֹב בְּכָל הָאֲוִיר. כִּי אִם אַיִן יֵצְאוּ מִמֶּנִּי כָּל הַצִּפֳּרִים לָלֶכֶת אֶל הַשָּׂדוֹת וְאֶל הַכָּרִים, וַאֲנִי אֶהְיֶה נֶעֱזָב וָרֵיק. —

וּבְדַבְּרוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בָּכָה הַיַּעַר בְּכִי גָדוֹל, וַיִּפְּלוּ נִטְפֵי־דִמְעוֹתָיו בִּגְבִיעֵי הַפְּרָחִים, וַתִּפֹּל דִּמְעָה אַחַת גַּם בִּגְבִיעַ־פֶּרַח הַזִּו. וַיִּכָּמְרוּ רַחֲמֵי הַפֶּרַח הַקָּטָן עַל הַיַּעַר הַבּוֹכֶה, וַיֹּאמֶר אֶל הַפְּרָחִים הָעוֹמְדִים מִסָּבִיב לוֹ: נְנַחֶם־נָא אֶת הַיַּעַר מִיגוֹנוֹ וְנָבוֹא לָשֶׁבֶת בְּקִרְבּוֹ. לִבִּי אוֹמֵר לִי כִּי גַם בַּיַּעַר נִמְצָא מוֹשָׁב טוֹב. אָמְנָם צַר שָׁם הַמָּקוֹם מְעַט, בִּגְלַל הָעֵצִים הָרַבִּים, וְגַם לֹא תָמִיד נוּכַל לְהִתְחַמֵּם שָׁם לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ; אֲבָל קוֹל־יִלְלָתוֹ נָגַע עַד לִבִּי, וְחָפֵץ אֲנִי לְנַחֲמֵהוּ. מִי וָמִי הַהוֹלְכִים אִתִּי הַיַּעְרָה?

כֹּה דִבֵּר פֶּרַח־הַזִּו אֲשֶׁר צָמַח אָז עַל כַּר נִרְחָב (=רָחָב). וְאָמְנָם רֹב אֶחָיו לֹא הִתְאַוּוּ עַד מְאֹד לָלֶכֶת לִחְיוֹת בַּיַּעַר הָאָפֵל. אַךְ מֵאַהֲבָתָם שֶׁאָהֲבוּ אֶת פֶּרַח הַזִּו לֹא יָכְלוּ לִמְנוֹעַ מִמֶּנּוּ דָבָר: כִּי בְּאַהֲבָה וּבִידִידוּת הִתְהַלֵּךְ הַפֶּרַח תָּמִיד עִם כָּל אֶחָיו, וַיִּקֶשׁ (קָשֶׁה) לָהֶם לְהִפָּרֵד מֵחֶבְרָתוֹ הַנְּעִימָה

לָכֵן, כַּאֲשֶׁר הוֹצִיא הַפֶּרַח אֶת רַגְלָיו הַקְּטַנּוֹת וְהַדַּקּוֹת, אַחַת אַחַר אַחַת, מֵאַדְמַת הַכָּר, לָלֶכֶת הַיַּעְרָה, וַיָּקוּמוּ גַם רַבִּים מֵחֲבֵרָיו, וַיֵּלְכוּ אִתּוֹ יַחְדָּו.

וְהַיַּעַר קִדֵּם פְּנֵי אֹרְחָיו בְּשִׂמְחָה וּבִידִידוּת, וְעוֹד מְעַט הִתְנוֹסֵס

גם הוא בְּתִפארת צְבָעָיו, עד כי לֹא הָיתה לו עוד תּוֹאֲנָה לְקַנֵּא (קִנְאָה) בַּשָׂדות וּבַכְּרָמִים, והצפרים לא עֲזָבוּהוּ עוד, וגם אלה אשר כבר נָדדו ממנו, שָׁבוּ אליו ועִמּם מַחנה כָּבֵד (=רַב): זבובים, צִפּוֹרוֹת וַהֲמוֹן רְמָשִׂים שונים. — והיער פֵּרַשׂ את עֲנָפָיו על פרח הזֶה וַיַּסְתִּירוּ מעין אדם, לבל תִּגַּע בו יד לְקָטְפוֹ; כי יָרֵא פֶּן יִקַּח (לקח) ממנו הפרח הַנֶּחמד עם ריח-בָּשְׂמוֹ וְיָצָא ממנו כל הֲדָרוֹ.

לָכֵן מי האיש הֶחָפֵץ לִמְצֹא פִּרחי-זוֹ, עליו לִפְקֹחַ עיניו הֵיטֵב, ולחַפֵּשׂ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ (=לְחַפֵּשׂ הרבה); כי היער יִצְפּוֹן את הפרח וְיִשְׁמֹר עליו, לְאוֹת תּוֹדָה על החסד אשר עשה לו. —

26.

הָאִכָּר הֶחָכָם.

1	יָסֹר, יַסֵּר.	בעשטראַפען	Наказывать
2	אִכָּר.	לאַנדמאַנן, בויער	Мужикъ
3	שַׁחַר.	מאָרגענראָטהע	Разсвѣтъ
4	מְבוּכָה.	פערווירורנג, פערלעגענהייט	Смущеніе, замѣшательство
5	כִּמְנַחֵשׁ.	אויף'ס געראַטהעוואָל	На угадъ
6	נַחֵשׁ.	ראַטהען, ערראַטהען	Гадать
7	מוֹקֵשׁ (יקש).	פאַללע	Ловушка
8	גָּנֹב.	שטעהלען	Воровать
9	שׁוּק (שְׁוָקִים).	מאַרקט	Рынокъ
10	שָׁגֹה, טָעֹה.	זיך איררען	Ошибаться
11	יְמָנִי (יָמִין).	רעכטע (זייטע)	Правый (правая сторона)

Рукоплескать	קלאַטשען	12 מָחֹא (כַּף) .
Продавать	פֿערקױפֿען	13 מָכֹר .
Конюшня	פפֿערדעשטאַלל	14 אֻרְוָה.
Узда	צױם	15 רֶסֶן .
Воровство	דיעבשטאַהל	16 גְּנֵבָה.
Вовсе не	גאַר ניכֿט	17 לֹא־כְּלָל* .
Поймать	ערגרײפֿען, פֿאַנגען	18 תָּפֹשׂ .

1) Punir.—*to punish.* 2) Paysan.—*Peasant.* 3) Aube.—*Dawn.* 4) Confusion. 5) au hasard. — *by guess.* 6) deviner. — *to guess.* 7) Trappe.—*Trap.* 8) voler.—*to steal.* 9) Marché.—*Market.* 10) se tromper.—*to mistake.* 11) droit.—*right.* 12) battre des mains.—*to clap (Hands).* 13) vendre.—*to sell.* 14) Ecurie.—*Stable.* 15) Bride.—*Bridle.* 16) Vol.—*Theft.* 17) mullement.—*not at all.* 18) saisir.—*to catch.*

סוס הָאִכָּר נִגְנַב בלילה מִתּוֹךְ הָאֻרוה. וַיָּקָם הָאִכָּר מִשְּׁנָתוֹ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּבוֹא אל הארוה. וַיַּרְא והנה הסוס אָיִן, וַיִּתְעַצֵּב מאד, אך מה יוּכַל לעשות? הן אכר בלי סוס, אֻמְלָל עוד מִיֶּלֶד בלי צַעֲצוּעִים; ובכן קם וַיֵּלֶךְ אל העיר הקרובה, לִקְנוֹת לו סוס אַחֵר. ויהי בבֹאו אל שוק הסוסים, וירא והנה סוסו הַנִּגְנָב עומד בין יֶתֶר הסוסים, וַיִּתְפֹּשׂ בְּרִסְנוֹ, וַיִּקְרָא: הסוס הזה לי הוא! אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה נִגְנַב מֵאֻרְוָתִי! — אבל האיש הַמּוֹכֵר את הסוס עָנָהוּ בְּנַחַת (נחת=מנוחה): שָׁגִיתָ, יְדִידִי; את הסוס הזה קָנִיתִי זה שנה תְּמִימָה (תָּמִים=שָׁלֵם). יוּכַל להיות כי הוא דומה לְסוּסְךָ, ולכן נִגְעֵית לַחְשֹׁב כי סוסך הוא.

אז מִהֵר האכר וַיָּשֶׂם את כַּפּוֹת־יָדָיו על עיני הסוס וַיִּקְרָא: אם

הסוס הזה לך הוא מֻמָּים רַבִּים, הַגִּידָה אֵיפֹא בְּאֵיזוֹ עַיִן הוּא עִוֵּר? —

הַשְּׁאֵלָה הזאת הֵביאה את האיש בִּמְבוּכָה; כי בֶּאֱמֶת היה הוא הַגַּנָּב (=הגוֹנֵב), ועוד לא היה לו זמן לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בִּגְנֵבָתוֹ. ואולם לְמַעַן עֲנוֹת דבר אָמַר כִּמְנַחֵשׁ: הוא עִוֵּר בְּעֵינוֹ הַשְּׂמָאלִית. —

— לא נִחַשְׁתָּ היטב, עָנָה הָאִכָּר: הסוס איננו עִוֵּר בעינו השְּׂמָאלית.

— הִנֵּה נִכְשַׁלְתִּי בִּדְבָרַי, קרא האיש: חָפַצְתִּי לאמר בְּעֵינוֹ הַיְמָנִית. — אז הֵסִיר האִכָּר את ידיו מעל עֵינֵי הסוס, וַיִּקְרָא: עתה נודע הדבר, כי הִנְּךָ גַּנָּב ודוֹבֵר שֶׁקֶר. — הַבִּיטוּ וּרְאוּ, הַסּוּס איננו עִוֵּר כלל, ורק לְמַעַן שִׁית (שׂים) לו מוֹקֵשׁ שָׁאַלְתִּי את הַשְּׁאֵלָה. — האנשים אשר עמדו מִסָּבִיב צָחֲקוּ וַיִּמְחֲאוּ כַף, וַיִּקְרְאוּ: נִתְפַּשְׂתָּ, נִתְפַּשְׂתָּ!

אז הוּשַׁב הסוס לָאִכָּר, והַגַּנָּב נוּסַר קָשֶׁה על עֲוֹנוֹ. —

27.

שְׁנֵי הַקַּדְמוֹנִים.

1	שָׂפָה.	ראַנד, אוּפער, (ליפּפּע)	Край, берегъ, (губа)
2	יָשָׁר.	געראַדע, עהרליך	Прямой, честный
3	קַרְקַע.	באָדען, גרונד	Дно, [полъ]
4	חֵן.	וואָהלגעפאַללען, (אַנמוטה)	Благосклонность, (прелесть)
5	מִרְמָה (רמה).	בעטרוג	Обманъ
6	צְדִיָּה.	אַבזיכט, פאָרזאַטץ	Намѣреніе
7	הִשָּׁמֵט.	ענטגלייטען	Упасть съ руки

Золото	גאָלד	זָהָב.	8
Желѣзо	אייזען	בַּרְזֶל.	9
Награждать	פערגעלטען, בעלאָהנען	גָּמֹל.	10
Хитрецъ, обманщикъ	ליסטיג, שפיטצבובע	נוֹכֵל.	11
Крыло	פליגעל	כָּנָף (כְּנָפַיִם־וֹת), נ׳.	12
Потерян. вещь, потеря	פערלוסט	אֲבֵדָה.	13
Молитва, моленіе	געבעט	תְּפִלָּה.	14
Бѣдствіе, бѣдность	ארמוטה, עלענד	עֳנִי (עָנִי).	15
Награда, плата	לאָהן, בעלאָהנונג	שָׂכָר, גְּמוּל.	16
Негодяй, нечестивый	ניכטסווירדיג, ניעדערטראַכטיג	בְּלִיַּעַל.	17
Печальный	טרויריג	אָבֵל.	18

1) Bord (Lèvre).—*Shore (Lip).* 2) droit, probe.—*right, honest.* 3) Fond (Plancher).—*Ground (Floor).* 4) Bienveillance, (Charme).—*Affability (Charm).* 5) Fraude. — *Cheat.* 6) Dessein. — *Design.* 7) tomber de main.—*to fall (from Hand).* 8) Or.—*Gold.* 9) Fer.—*Iron.* 10) récompenser. —*to reward.* 11) trompeur, rusé.—*cheat, crafty.* 12) Aile. — *Wing.* 13) Perte. — *Loss.* 14) Prière.—*Prayer.* 15) Pauvreté.—*Poorness.* 16) Récompense; Salaire.—*Reward, Hire.* 17) Méchant.—*Bad.* 18) triste.—*sad.*

חָרַשׁ־עֵצִים עשה מלאכתו על שְׂפַת הַנָּהָר, וַיִּשָּׁמֵט קַרְדֻּמּוֹ מִיָּדוֹ וַיִּפֹּל הַמַּיְמָה. וַיִּתְפַּלֵּל הֶחָרָשׁ אל ה׳ וַיֹּאמַר: אנא ה׳, צַו ־צַוֵּה לַנָּהָר וְיָשֵׁב לי את אֲבֵדָתִי, כי עָנִי אָנֹכִי, ואין יָדִי מַשֶּׂגֶת

לקנות לי קרדם אחר. – תְּפִלַּת הֶעָנִי נִשְׁמְעָה, וּכְרֶגַע עָלָה מַלְאַךְ ה׳ מן הנהר ובידו קרדם־זהב, ויאמר אל החרש: הזה הוא קרדֻמך?

אבל החרש העני היה איש ישר וצדיק, וַיְמָאֵן לָקַחַת את אשר לא לו, ויאמר אל המלאך: לא, אדוני, הקרדם הזה לא לי הוא. – וַיֵּרֶד המלאך שֵׁנִית אל קַרקע הנהר, ובעוד רגע שָׁב וקרדם־כסף בידו, ויאמר אל החרש: הזה הוא קרדֻמך? – גם הקרדם הזה לא לי הוא, ענה התמים (=תָּם).

והמלאך שב עוד הפעם המימה, וַיַּעַל וַיָּבֵא קרדם־ברזל. –הוא הקרדם אשר אָבַד לי! קרא החרש בשמחה, בראותו את קרדֻמו. – אז אמר אליו מלאך ה׳: יען אשר יָשָׁר לבך, וּבְעָנְיֶךָ עודך מַחזיק בְּתֻמָּתֶךָ, לכן מָצָאת חן בעיני ה׳, וּכְצִדְקָתְךָ יִגְמָלֶךָּ. קַח את כל שלשת הַקַּרְדֻּמִּים מִיָּדִי, וְהָיוּ שְׂכַר לְיָשְׁרֶךָ. – וַיּוֹדֶה החרש לה׳ על חסדו הגדול, וַיִּקַּח את שלשת הקרדמים, וַיֵּלֶךְ לביתו שָׂמֵחַ וטוב־לב.

עַד מְהֵרָה נודע דְּבַר הַפֶּלֶא הזה בכל העיר. ואחד מֵאַנְשֵׁי הַמקום, איש מִרמה, אמר בלבו: הָבָה, אֲנַסֶּה גם אני את ה׳. וְאֶראה הֲיַעַשׂ ה׳ גם עִמָּדִי חסד כְּכֹל אשר עשה לֶחָרָשׁ העני. – וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אל הנהר וַיַּשְׁלֵךְ את קַרדֻמּו הַמַּיְמָה, וַיִּצְעַק אל ה׳ כי יְרַחֲמֵהוּ וְיָשֵׁב לו את אֲבֵדָתוֹ. כרגע הופיע מלאך ה׳ ובְיָדוֹ קרדם זהב, וַיֹּאמר אל האיש: הזה הוא קרדמך? – כן, כן, שֶׁלִּי הוא, שלי הוא! קרא הנוכל בשמחה, וַיִּשְׁלַח ידו לְקַחְתּוֹ. אבל המלאך הָדַף אותו מפניו, וַיִּקְרָא בקצף: הוי, בְּלִיַּעַל! הֲתֹאמַר לְרַמּוֹת את ה׳, את בּוֹרַאֲךָ, אשר לב כל אדם גָּלוּי לְפָנָיו? עתה תְּיַסְּרֶךָ רָעָתֶךָ, וגם קרדמך אשר הִשְׁלַכְתָּ בִּצְדִיָּה אל הנהר, לא יוּשַׁב לך. – כה דִבֶּר המלאך, וַיִּפְרֹשׂ כְּנָפָיו וַיָּעָף. והנוכל שב לביתו אָבֵל וְנִכְלָם ובלי קַרדֹּם.

28.

הַזְּאֵב הָרַחוּם.

1	הִשָּׁבֵעַ.	שוואֶרען	Клясться
2	זְאֵב.	וואָלף	Волкъ
3	עָבֹד.	אַרבייטען, (דיענען)	Работать, (служить)
4	פֵּאָה.	ראַנד, ענדע	Край, конецъ
5	תְּשׁוּקָה.	נייגירדע	Любопытство
6	חֵמָה.	צאָרן, וואוטה	Гнѣвъ, ярость
7	מַקֵּל (מַקְלוֹת), ז׳.	שטאָק	Палка
8	הִשְׂתָּעֵר (שער).	אַנשטירמען	Ринуться на, нападать
9	קָצֹר.	מאָהען	Жать, косить
10	מַגָּל, חֶרְמֵשׁ.	זיכעל, זענזע	Серпъ, коса
11	עֵבֶר.	זייטע, (גענגענאיבער ליגענדע)	Сторона, (противоположная)
12	הַרְגִּיעַ.	בערוהיגען	Успокаивать
13	אָרֹר.	פֿלוּכען, פֿערפֿלוּכען	Проклинать
14	הוּעַד (יעד).	גערייכטעט זיין	Быть направлену
15	עֶצֶם (עֲצָמִים־וֹת), נ׳.	קנאָכען (לייב)	Кость, (тѣло)
16	עוֹלָל, עוֹלֵל,	קליינעס קינד	Малютка, ребенокъ
17	עֲרִישָׂה*, עֶרֶשׂ.	וויעגע, בעטט	Колыбель, кровать
18	הָנִיעַ (נוע).	שויקעלן, בעוועגען	Качать

19 רָבַץ.	ליעגען, קויערן	Лежать
20 רוֹצֵחַ.	מֶארדער	Убійца
21 שָׁפַךְ	ניעסען, אויסניעסען	Лить, изливать
22 אוֹיֵב.	פֿיינד	Врагъ
23 הִסְכִּין.	נעוואָהנט זיין, נעוואֶה־נען	Привыкать

1) jurer.—*to swear.* 2) Loup.—*Wolf.* 3) travailler. (servir).—*to labour. (serve)* 4) Bord.—*End.* 5) Curiosité.—*Curiosity.* 6) Courroux.—*Wrath.* 7) Bâton.—*Stick.* 8) fondre sur.—*to fall on.* 9) faucher.—*to mow.* 10) Faux.—*Scythe.* 11) Côté.—*Side.* 12) calmer.—*to quiet.* 13) maudire — *to curse.* 14) être dirigé. — *to be directed.* 15) Os.—*Bone.* 16) Petit enfant.—*a little one.* 17) Lit; Berceau.—*Bed, Cradle.* 18) balancer, agiter. — *to shake, swing.* 19) être couché.—*to lie.* 20) Meurtrier. — *Murder.* 21) verser; épancher. — *to pour.* 22) Ennemi. — *Foe.* 23) être accoutumé, s'accoutumer.—*to be habituated.*

ויהי היום וַתֵּלֶךְ אִשה אחת מִנְשֵׁי הָאִכָּרִים לִקְצוֹר את דְּגָנָהּ בְּשָׂדֶה הַנִּשְׁעָן אל היער, ואת עוֹלָלָה לָקחה אִתּה וַתַּשְׁכִּיבהו בַּעֲרִישָׂתו בַּמקום אשר הֵחֵלָּה לַעֲבוֹד עֲבוֹדתה (מלאכתה). והיה כאשר יִצעק הילד, וְהִניחה אמו את חֶרְמֵשָׁהּ על הארץ, וּבָאָה וְהֵניעה את הָעֲרִישׂה, עד אשר שָׁקַט הילד וַיִּישַׁן.

אבל ככל אשר הוסיפה לִקצור כן רָחקה האשה מֵעל בנה, עד כי בעוד שעה עָמדה בִּפְאַת השדה, מֵעֵבר השני.

וּזְאֵב אחד אשר רבץ בְּמַחבאוֹ ביער, הִתבונן בְּתשוקה גדולה, בבא הָאֵם כְּפַעם בְּפַעם לְהָניע את עֲרִישַׂת־בנה. — פתאֹם הֵקִיץ הָעולל מִשְּׁנָתו וַיָּחֶל לִבְכּוֹת ולִקרא לאמו. אבל בַּפעם הזאת לא הִגִּיעַ קולו אל אֹזן הָאם הָרַחֲמָנִיָּה, כי כבר הִרְחִיקָה ללכת בְּקָצְרָהּ.

וַיְּרַחֵם הזאב על הילד הצועק, וַיִּגְמֹר בלבו לְמַלֵּא הפעם את מְקוֹם הָאֵם ולעשות כְּמִשְׁפָּטָה למען הַרְגִּיעַ את הָעוֹלֵל. וַיִּקְרַב בַּלָּאט אל הָעֲרִישָׁה וַיָּנִיעַ אותה בְּרַגְלוֹ. — וְהָאִכָּרִים הַקּוֹצְרִים בַּשָּׂדֶה הקרוב, אך רָאֹה רָאוּ את הזאב אֵצֶל העֲרִישָׁה, וַיִּצְעֲקוּ צְעָקָה גדולה. הִנְנוּ אֵלֶיךָ, רוֹצֵחַ אָרוּר! קָרְאוּ: לֹא נִתֵּן לך לִטְרוֹף את הילד הָרַךְ! וַיָּרוּצוּ אליו בְּחֵמָה שְׁפוּכָה, בְּמַגְּלֵיהֶם וּבְמַקְלוֹתֵיהֶם.

וְהַזְּאֵב אמר בלבו: על מָה זה יָרוּצוּ וְיִצְעֲקוּ כָּכָה האנשים האלה? אוֹ הַאִם אֵלַי פְּנֵיהֶם מוּעָדוֹת? — וַיִּפֶן הזאב כֹּה וכֹה לִרְאוֹת אוּלַי יש אויב אחר, אשר אחריו ירדפו הָאִכָּרִים בִּזְעָקָה (צְעָקָה) וּבְקֶצֶף גדול כזה. אך בִּרְאוֹתוֹ כי אין נָס, וּבִרְאוֹתוֹ כי כל הַקָּהָל הולך וּמִשְׁתָּעֵר עליו, הֵבִין כי בְּשֶׁלּוֹ (בִּגְלָלוֹ) כל הַסַּעַר הזה. וַיִּשָּׂא את רגליו וַיְמַהֵר לְהִמָּלֵט אל היער. וכאשר בא לִמְנוּחָתוֹ אמר: אָרוּר הזאב אשר יַעֲשֶׂה טובה לבני אדם! הִנֵּה נפשי הטובה אִוְּתָה לְהַרְגִּיעַ ילד בוכה, וְזֶה הַגְּמוּל אשר הֵשִׁיבוּ לי בְּעַד מַחְשַׁבְתִּי הטובה! לָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי, כי כל הימים אשר יהיה עוֹרִי על עַצְמוֹתַי לא אֵיטִיב עוד לְאִישׁ.

וְאַתֶּם, יְלָדַי החכמים, הלא יְדַעְתֶּם למה קָרָה כַּדָּבָר הזה את זְאֵבֵנוּ? כי מי שֶׁהִסְכִּין לַעֲשׂוֹת רק רע כל ימיו, לֹא יַאֲמִינוּ בו גם אם יֹאבֶה לעשות טוב פַּעַם אחת.

29.

הַגֶּרֶשׂ.

1	גֶּרֶשׂ.	בוכווייצען	Гречиха
2	בֶּטֶן (בִּטְנִי), נ׳.	בויך	Животъ
3	שְׂעֹרָה (שְׂעֹרִים).	גערסטע	Ячмень
4	שִׁבֹּלֶת (שִׁבֳּלִים), נ׳.	אֶהרע	Колосъ

5	גַּאֲוָה, גָּאוֹן .	דער שטאָלץ	Высокомѣріе, горд.
6	נָאוֶה .	שאָן, אַנגענעהם	Красивый, пріятный
7	מַכָּר (מַכָּרָה) ,	בעקאַננטער	Знакомецъ
8	כָּפַף .	ביעגען [קריממען]	Сгибать
9	קָמָה (קום) .	געטריידע אין האַלמען שטעהענד	Хлѣбъ на корнѣ
10	עֲנָוָה (עַנְוַת) .	בעשיידענהייט [זאַנפטמוטה]	Скромность, [кротость]
11	הַזְהֵר .	וואַרנען	Предостерегать
12	סָלֹחַ .	פערצייהען	Прощать
13	עָרָב (עֲרָבִים) .	ווידע , ווידענבוים	Ива
14	חִטָּה (חִטִּים) .	וויצען	Пшеница
15	בָּר .	געטריידע	Жито
16	כָּפֹן .	צוזמענציעהען	Стягиватъ
17	קָרֹעַ .	צעררייססען, אויפרייססען	Раздирать, расторгать
18	הִתְנוֹדֵד .	זיך שיטטעלן	Трястись
19	רוּחַ .	נעמיטה , גייסט	Духъ, душа

1) Blé-noir.—*Buck-wheat.* 2) Ventre.—*Belly.* 3) Orge.—*Barley.* 4) Epi.—*Ear (of corn).* 5) Orgueil. —*Pride.* 6) beau, agréable.—*beautiful, agreable.* 7) Connaisance.—*Acquaitance.* 8) plier.—*to bend.* 9) Blé (en épis).—*Corn (in cars).* 10) Modestie, Douceur.—*Modesty, Kindness.* 11) prevenir.—*to warn.* 12) pardonner.—*pardono.* 13) Osier. — *Willow.* 14) Froment.— *Wheat.* 15) Blé.—*Corn.* 16) clore, resserer.—*to close.* 17) déchirer.—*to tear.* 18) se secouer.—*to shake one's self.* 19) Esprit, Humeur.—*Spirit, Temper.*

הִנני לְסַפֵּר לכם את הדבר אשר שָׁמעתי מִפִּי צִפּוֹר אחר מִמַּכָּרַי, וְהַצִּפּוֹר שְׁמָעָהוּ מפי עץ הֶעָרָב. — הֶעָרָב הזה הוא עץ גדול, זקן וּנְשׂוּא־פָנִים (=נִכְבָּד), אך מֵרוֹב ימים נִשחת מַרְאֵהוּ: בִּמְנוּ נִבְקָעָה, וַעֲשָׂבִים יַעֲלוּ מִתּוֹכָהּ; קוֹמָתוֹ כְּפוּפָה, וְדָלִיּוֹתָיו נוטות לָארץ, וּסְרוּחוֹת עליו כִּשְׂעָרוֹת אֲרוּכּוֹת וִירוּקוֹת.

מִסָּבִיב לְעץ הזקן הזה הִשְׂתָּרְעוּ (שָׂרְעוּ) שַׁדְמוֹת (=שדות) בָּר: דָּגָן, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה. הַקָּמָה כבר בָּשלה, וְהַשִּׁבֳּלִים מְלֵאוֹת וּמְסֻבָּלוֹת, וּככל אשר יִכְבַּד (כָּבֵד) סֻבֳּלָן (סֵבֶל־מַשָּׂא), כן תּוֹסִפְנָה לָכֹף ראשן בַּעֲנְוַת־רוּחַ. — וּבְאַחַד הַשָּׂדוֹת צָמַח הַגֶּרֶשׁ; והגרש לא הֵשַׁח ראשו כְּיֶתֶר הַשִּׁבֳּלִים, כי אם זָקַף קומתו בְּגַאֲוָה וּבְגֹדֶל־לֵבָב: גם אֲנִי עָשִׁיר כְּשִׁבֳּלֵי הדגן, אמר אל הָעָרָב הָעוֹמֵד מִמּוּלוֹ: וְיָפֶה אני מהם שִׁבְעָתַיִם (=שֶׁבַע פְּעָמִים, פעמים רבות), כי פְּרָחַי נָאוִים כְּצִיצֵי הַתַּפּוּחַ (עֵץ התפוח), הַגֶּד נא, הֲרָאִיתָ מִיָּמֶיךָ (=בִּימֵי חַיֶּיךָ) צֶמַח יפה ממני, אתה עָרָב זקן? — ועץ הָעָרָב הֵנִיעַ ראשו, כְּאוֹמֵר: אמנם רָאִיתִי! אך הגרש זָקַף את קומתו עוד בְּיֶתֶר גָּאוֹן, וַיֹּאמֶר: עץ זקן וּכְסִיל! הנה כבר עלו עֲשָׂבִים מִבִּטְנְךָ! —

והִנה קָמָה רוח סְעָרָה, וַתָּבֹא שׁוֹאָה נוראה, כל פִּרְחֵי השדה כָּפְפוּ עֲלֵיהֶם וַיָּשֹׁחוּ ראשם בַּעֲבוּר הַסַּעַר עליהם, רק הַגֶּרֶשׁ עָמַד קוֹמְמִיּוּת. הִכֹּף כְּמוֹנוּ! קָרְאוּ אליו הפרחים וְהַשִּׁבֳּלִים: פֶּן יָבֹא הָרוּחַ וִיפוֹצֶצְךָ בִּכְנָפָיו. אך הגרש ענה בְּגַאֲוָה: אנכי לא אָשַׁח ראשי מִפְּנֵי כֹל! — כְּפוֹף פְּרָחֶיךָ וְכֹף עָלֶיךָ! הִזְהִירוּ גם הָעָרָב הזקן: אל תִּשָּׂא עיניך מן הארץ, כי בִּקְרֹעַ הַבָּרָק את הָעֲנָנִים נָקֵל לִרְאוֹת מה שֶׁנַּעֲשָׂה בַּשָּׁמַיִם. וזאת לא יִסְלַח ה׳ גם לִבְנֵי האדם ואף כי לנו! — כי על כן אֶשָּׂא עיני לְהַבִּיט הַשָּׁמַיְמָה! הִתְפָּאֵר הגרש; וַיִּשָּׂא ראשו לְמַעְלָה — ויהי קולות וּבְרָקִים, וכל הארץ כמו בָּעֲרָה בָאֵשׁ.

ואחרי אשר עברה הַשּׁוֹאָה, עמדו כל הפרחים וכל הַצְּמָחִים,

שְׂמֵחִים וְרַעֲנַנִּים בָּאֲוִיר הַבָּהִיר וְהַשּׁוֹקֵט. ואולם הגרש נֶהְפַּךְ לְגַחֶלֶת שְׁחוֹרָה, כי הִכָּהוּ הַבָּרָק וַיָּמֹת.

והָעֹרֵב הזקן הִתְנוֹדֵד, וּנְטָפִים גדולים נָפְלוּ מֵעליו הירוקים, ניהיו כִּדְמָעוֹת. וַיִּשְׁאָלוּהוּ הצפרים: למה תִבְכֶּה, זקן? רְאֵה, הנה זָרחה השמש, וְחַיִּים רַעֲנַנִּים בָּאוּ בעולם. — אז סִפֵּר הָעֹרֵב לַצִּפֳּרִים את דְבַר הגרש; וּבָעֶרֶב סִפְּרוּ לי זאת הַצִּפֳּרִים, בְּשָׁאֲלִי מהם סִפּוּר בַּעֲדָם, יְלָדִים חֲכָמִים. —

30.

הָעַכְבָּר וְהָעֻגָּה.

1	גּוּר.	וואָהנען	Жить, обитать
2	עַכְבָּר.	מויז	Мышь
3	שֵׁן (שִׁנֵּי, שִׁנַּיִם), נ׳.	צאַהן	Зубъ
4	סָגֹר.	פערשליעסען	Запирать
5	אָרֹב.	לויערן	Подстерегать
6	דַּל.	מאַגער, אַרם	Худой, бѣдный
7	חֵלֶב.	טאַלג, [פעטט]	Сало, [жиръ]
8	טָפֹף.	טריפפעלן	Дѣлать мелкіе шаги
9	פָּסֹחַ, צָלֹעַ.	הינקען	Хромать
10	אָרוֹן.	שראַנק	Шкафъ
11	פַּח.	פאַללע (נעטץ)	Ловушка, (сѣть)
12	רֵחַיִם.	מיהלע	Мельница
13	אָמֹן.	ערציעהען	Воспитать
14	גְּבִינָה.	קאֶזע	Сыръ

Прятаться	זיך פֿערשטעקקען	15 הֵחָבֵא.
Столъ	טיש	16 שֻׁלְחָן (נות), ז׳.
Баловать, изнѣживать	פֿערצאַרטעלן, פֿערציעהען	17 פַּנֵּק.
Дубъ	אייכע	18 אַלּוֹן (אַלָּה).
Хитрый	ליסטיג, שלויא	19 עָרוּם.
Худѣть	מאַגער ווערדען	20 כָּחֹשׁ.
Свѣча	ליכט	21 נֵר (ות), ז׳.
Маленьк. монета	קליינע מינצע	22 אֲגוֹרָה.
Блюдо	שיססעל	23 קְעָרָה.

1) habiter. — *to lodge.* 2) Souris.—*Mouse.* 3) Dent. — *Tooth.* 4) serrer, enfermer.—*to shut, close.* 5) guetter.—*to watch.* 6) pauvre, maigre.—*meagre, poor.* 7) Suif, Graisse.—*Tallow, Grease.* 8) piétiner.—*to go slowly.* 9) boiter.—*to go lame.* 10) Armoire.—*Cupboard.* 11) Trappe. — *Trap,* 12) Moulin. — *Mill.* 13) élever. — *to educate.* 14) Fromage.—*Cheese.* 15) se cacher.—*to hide one's self.* 16) Table — 17) dorloter. — *to fondle.* 18) chêne. — *Oak.* 19) rusé. — *crafty.* 20) maigrir. — *emaciate.* 21) chandelle. — *Candle.* 22) petite monnaie.—*little coin.* 23) Plat.—*Dish.*

הָיֹה הָיָה עַכְבָּר קָטֹן, וְהָעַכְבָּר הַקָּטֹן הָיָה שָׁמֵן מְאֹד, כִּי הוּא גָר בְּחוֹר חֲנוּת־מַמְתַּקִּים אֲשֶׁר לְאִשָּׁה זְקֵנָה וַעֲנִיָּה. שֵׁם הָאִשָּׁה יוֹכֶבֶד; הִיא הָיְתָה זְקֵנָה וּפִסֵּחָה, אֲבָל כָּל אַנְשֵׁי עִירָהּ הַקְּטַנָּה אֲהֵבוּהָ, כִּי הָיְתָה טוֹבַת־לֵב, שְׂמֵחָה וּנְעִימָה. יָמִים רַבִּים חַי (־חָיָה) הָעַכְבָּר חַיִּים טוֹבִים בַּחֲנוּת יוֹכֶבֶד. וַיְפַנֵּק נַפְשׁוֹ בְּעֻגּוֹת, אֲבָל בַּבֹּקֶר אֶחָד נוֹכְחָה יוֹכֶבֶד כִּי הָעַכְבָּר מְשַׁלֵּחַ שִׁנָּיו בְּעֻגּוֹתֶיהָ, אָז קָנְתָה לָהּ אֲרוֹן־אַלּוֹנִים חָזָק וַתִּסְגֹּר בּוֹ אֶת כָּל מַמְתַּקֶּיהָ. בַּתְּחִלָּה (־בָּרִאשׁוֹנָה) נִסְּתָה לִלְכּוֹד

את העכבר בפח, אבל העכבר היה ערום מאד ונזהר להזהר (להיות זהיר) מפח וממוקש, וגם מעצרני החתול אשר ארב לו ימים רבים, כי עכברנו חי בילדותו עת ארכה, בבית־רחים בין המון עכברים, ושם שמעו אזניו ספורים רבים על אדות החתולים ומזמותיהם הרעות, וישמר ויזהר. — היום אשר הובא הארון אל החנות היה יום רע, יום אבל לעכברנו, ומן היום ההוא הלך ודל, ובשרו כחש מאד. כי איך יכל עכבר האמון על עגות וממתקים, להסתפק בנרות־חלב ובגבינה? —

וליוכבד מכרה קטנה ושמה רחל. ולה דוד זקן אשר אהבה מאד, ומעת לעת נתן לה אגורה. ורחל היתה בת ארבע שנים, ואבותיה לא הורוה מה לעשות באגורות. ולכן מדי הנתן לה האגורה, ותלך הלוך ותפוף אל חנות־יוכבד לקנות לה עגה.

ורחל היתה ילדה אדמונית (אדם), עליזה ואוהבת צחוק. והיה בבואה אל החנות, ודפקה על השלחן והניחה עליו את אגורתה, ואחר מהרה לברוח ותחבא. ככה תעשה כל הימים, עד כי הסכינה יוכבד את דרכה זה, והיה בראותה את האגורה על השלחן, וידעה למי היא. ולקחה אותה ושמה אותה בקערה אשר בקצה השלחן, והניחה במקום האגורה את הטובה בעגותיה, ומהרה וצלעה אל חדר־מעונה. ואז תמצא רחל ממחבאה מלאה ענג כי הצליח לה שחקה, ונשאה את שללה בשמחה הביתה.

(סוף).

1 ירך, ירכה.	הינטערע זייטע (תיפטע)	Задняя часть (бедро)
2 מלל (ברגל).	שאררען	Шаркать
3 מבחר (בחר).	אויסגעזוכט, בעסטעס	Отборное, лучшее

Желаніе, вожделѣніе	בעגירדע, געליסט	תַּאֲוָה (אוה).	4
Повторять	ווידערהאָלען	שָׁנֹה.	5
Очки	בריללע	מִשְׁקָפַיִם*.	6
Считать	צאָהלען	סָפֹר, מָנֹה.	7
Разинуть	אויפשפעררען	פָּצֹה.	8
Остатки	איבערבלייבזעל	שָׂרִיד.	9
Обтирать	אָבווישען	מָחֹה.	10
Сверлить, царапать (клевать)	(באָהרען), קראַטצען, (פיקען)	נַקֵּר.	11
Нёбо	גוימען	חֵךְ (חִכִּי).	12
Очищать	רייניגען	נַקֵּה.	13
Спутаться, смущаться	פערווירט זיין, (פערלעגען זיין)	הֵבוֹךְ (בוך).	14
Опирать, прислонять	שטיטצען, לעהנען	סָמֹךְ.	15
Вѣрный	ריכטיג	נָכוֹן, נְכוֹנָה.	16
Глядѣть	הינזעהען, בליקען	הַשְׁקֵף.	17
Плохой, слабый	שלעכט, שוואך	גָּרוּעַ*.	18
Хвостъ	שוויף	זָנָב.	19
Щедриться	פרייגיביג זיין	הִתְנַדֵּב.	20
Сгрызть	צערנאַגען	כַּרְסֵם.	21
Опытъ	פערזוך	נִסָּיוֹן* (נסה).	22
Считать, исчислять	רעכנען	חַשֵּׁב.	23
Счетъ, разсчетъ	רעכנונג	חֶשְׁבּוֹן.	24

25 מֵצַח (מִצְחִי).	שטירן	Лобъ
26 חָסֹר.	פֿעהלען	Недоставать
27 מַנְעוּל (נָעֹל).	שלאָס	Замо́къ
28 נִפְלָא.	וואונדערבאר	Дивный, чудесный

1) Côté arrière, (Hanche). — *Back-side (Hip).* 2) faire bruit avec les pieds.—*to scrap (with feet)* 3) Meilleur.—*Best.* 4) Désir.—*Desire.* 5) répéter. — *to repeat.* 6) Lunettes. — *Spectacles* 7) compter. —*to count.* 8) écarquiller. — *to open wide.* 9) Reste.—*Remaining.* 10) essuyer.—*to wipe over.* 11) égratigner.—*to scratch.* 12) Palais (de la bouche).—*Palate.* 13) nettoyer.—*to clean.* 14) s'embarrasser.—*to be confounded.* 15) appuyer.—*to lean.* 16) juste.—*exact.* 17) regarder. — *to look upon.* 18) Mauvais, faible. — *bad, feeble.* 19) Queue.— *Tail.* 20) être généreux. — *to be generous.* 21) ronger. —*to gnaw off.*22) Essai(y).— 23) calculer. — *to number.* 24) Compte.—*Account.* 25) Front.—26) manquer. — *to be in want.* 27)Serrure. —*Lock.* 28) merveilleux.—marvellous.

וַיְהִי היום וַתָבא רחל אל החנות, וַתַּעַשׂ כְּמִשְׁפָּטָהּ; וְהָעַכְבָּר רֹבֵץ בְּיַרְכְּתֵי החנות, וַיַּרְא את הַנַּעֲשֶׂה, וַיִּשְׂמַח מאד, וַיִּמַח דְמָעוֹתָיו בִּזְנָבוֹ הקטן ויאמר: אֵי שָׁמַיִם! הנה הַתַּחְבֻּלָה נִפְלָ..ה! עתה ידעתי אֵיזֶה הדרך תָּבֹאנָה הָעֻגוֹת: הָבָה, אֶעֱשֶׂה גם אני כַּיַּלְדָּה הזאת. וְנִרְאֶה הֲיַצְלִיחַ הדבר גם לי. – וַיְמַהֵר וַיַּעַל על הַשֻּׁלְחָן, וַיְחַפֵּשׂ וַיְנַקֵּר וַיָּנִיעַ וַיְמַלֵּל ברגליו, עד אשר צָלַח להוציא אגורה מן הַקְּעָרָה, וַיַּנִּיחַ את הָאגורה על השֻׁלחן, וַיִּרְפֹּק בִּזְנָבוֹ על הַשֻּׁלְחָן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, ואחר חָשׁ לְהֵחָבֵא בחורו, בְּפִנַּת הבית. – ויוכבד הזקנה צָלְעָה עוד פעם מֵחַדְרָהּ אל חנותה, וּבִרְאוֹתָהּ את האגורה על הַשֻּׁלְחָן, אָמְרָה: מה? עוד פעם, רחל? היום הִתְנַדֵּב הדוד הזקן בְּיָד רְחָבָה, האף אין זאת? – ואז הִנִּיחָה עֻגָה יפה על הַשֻּׁלְחָן,

ותאמר: הֵא לך (=הנה לך) מִמִּבְחַר עֻגוֹתַי. ואולם דְּעִי, בִּתִּי, כי לא טוב לאכול הרבה מֵהַמַּמְתַּקִּים האלה; אף כי לא לטובָתִי הוא לאמר לך כדבר הזה. — וַתָּשָׁב הזקנה לַחֲדרה והעכבר עִם אל השלל בקֹצֶר־רוּחַ.

—לֹא טוב לאכול! אמר: הֶהָהֶ! מה רבו הַכְּסִילִים בָּעולם! הנה מאכל־תַּאֲוָה אשר לא בא אל פי יָמִים רבים. — וּכְנִרְאֶה עָרְבָה הָעֻגָה לְחִכּוֹ מאד, כי בְּעֵת קְצָרָה מאד כִּרְסְמָהּ כֻּלָּהּ, ועוד לָקַק את הַשֻּׁלְחָן; ואחר טִאֲטֵא את הַשֻּׁלְחָן וַיְנַקֵּהוּ בִּזְנָבוֹ. וּבִרְאוֹתוֹ כי הַנִּסָּיוֹן הראשון הִצְלִיחַ בידו, וַיִּשְׁנֶה אותו יום יום, עד אשר שָׁמֵן כְּמִקֹּדֶם (=כְּמֵאָז) וּשְׂעַר־עוֹרוֹ זָרַח וַיְנוֹצֵץ יפה, כָּרָאוּי לַעֲכְבָּרִים נִכְבָּדִים.

ויוכבד הזקנה נְבוֹכָה בכל עֶרֶב, בְּמָצְאָהּ כי חָסְרָה בַקְּעָרָתָהּ אגוֹרָה לַיּוֹם, מִכֶּסֶף־מְמֻכָּרָהּ (=בְּעַד אשר מָכְרָה). יוכבד היתה מְחַשֶּׁבֶת גְּרוּעָה, וזאת ידעה בְעַצְמָהּ, על כן בְּשִׁבְתָּהּ לְחַשֵּׁב את כַּסְפָּהּ מָחֲתָה את מִשְׁקָפֶיהָ היטב, וַתִּסְמוֹךְ מִצְחָהּ על ידה, וַתְּסַפֵּר וַתִּמְנֶה את הכסף עשרים פעמים, עד כי יָגְעָה בעבודה הזאת, וַתֵּאָנַח וַתֹּאמַר: זאת לי כי הִתְעַצַּלְתִּי בְּיַלְדוּתִי ללמוד לְחַשֵּׁב בבית־הַסֵּפֶר! בטוחה אני כי חֶשְׁבּוֹן הכסף נָכוֹן וְצֶדֶק, רק אני אינני יודעת לִסְפּוֹר כראוי.

כֹּה חָלְפוּ ימים רבים. פעם אחת פגשה הזקנה את רחל בָּרְחוֹב, וַתֹּאמֶר לה: שִׁמְעִי, רחל, דודך הזקן מְפַנֵּק אותך עד מאד: שתי עֻגוֹת לַיּוֹם הֵן הַרְבֵּה מאד לְיַלְדָּה קטנה כמוך. —

וַתַּפְצֶה רחל את עיניה הַשְּׁחוֹרוֹת וַתֹּאמַר בְּתִמָּהוֹן: רחל לא שתי עֻגוֹת — מֵעוֹלָם לא — הַאֵם אומרת שְׁתֵּי עֻגוֹת מְבִיאוֹת מֵחלה על רחל. —

אז נָבוֹכָה יוכבד עוד יותר, ותשם כף ידה על מִצחה, וַתַּחְשׁוֹב, וַתַּחְשׁוֹב, ולא ידעה מה. וּלְסוֹף אמרה: אם כן אֵין נְכוֹנָה בַּדָּבָר, רחל. לְכִי נא אִתִּי אל חנותי, וְאָרְבִי לָאִישׁ הַקּוֹנֶה את הָעֻגָה הַשֵּׁנִית. אַתְּ הִנָּךְ קטנה, ולא יִבָּצֵר ממך לְהִסָּתֵר בַּאֲשֶׁר

תַּחפֹּצִי, ואולם אנכי מְסֻבֶּלֶת־בשר ובלתי מְהִירָה, ולא אוכל לְהִתְחַבֵּא.

וַתָּבֹא רחל אל החנות וַתִּחָבֵא תחת אַחַד הַשַּׂקִּים, לֶארוֹב לַנּוכל. – והעכבר היה רָעֵב מאד ביום ההוא, וַתִּקְצַר רוחו לְחַכּוֹת עד אשר תֵּחָבֵא רחל, וַיְמַהֵר וַיְטַפֵּס על השֻׁלחן, וַיעש כְּמִשְׁפָּטוֹ. וַתֵּצֵא הזקנה מֵחֲדרה וַתָּנַח את העֻגה על השֻׁלחן, וַתָּשָׁב החדרה, וַתַּשְׁקֵף בעד חור הַמַּנְעוּל. ועד מהרה רָאתה בֶּאֱכול העכבר את העֻגה עד בלתי הִשְׁאִיר שָׂרִיד. – בַּתְּחִלָּה קָצפה הזקנה מאד בְּהִוָּדַע לה מִרְמַת העכבר, אך בעוד רגע נתנה בצחוק קולה, וגם רחל שָׂחקה מאד.

וזוכבד אמרה: אכן מָהִיר וְעָרוּם אתה, עכבְּרִי, ולך יָאֵת לאכול עֻגות כל ימי חייך.

וכן עָשְׂתָה, יום יום מצא העכבר את עֻגָתוֹ על השלחן, אחרי דָפקו בזנבו שלש פעמים, כאשר הִסכין לעשות זה ימים רבים. –

31.

יִצְחָק וְהָעֻגָה.

1	הֲדוֹם.	שעמעל	Подножіе
2	מְשׁוּבָה.	ווילדהייט, אונאַרט	Рѣзвость
3	דָּרַשׁ.	פֿאָדערן, פֿערלאַנגען	Требовать, желать
4	קִבֵּל.	עמפּפֿאַנגען	Принимать
5	אָפָה.	באַקען	Печь
6	הוּתַר (יתר).	נאַכבלייבען	Оставаться

Таращить (глаза,	גלאָטצען אַנגלאָטצען	לָטַשׁ.	7
Чаша, чашка	טאַססע	סֵפֶל.	8
Печь	אָפֿען	תַּנּוּר.	9
Дѣяніе, поступокъ	טהאַט, האנדלונג	מַעֲלָל.	10
Узнавать, уразумѣть	אַנערקענ-נען, ערקעננען, איינזעהען	הַכֵּר (נַכֵּר).	11
Быть благоугодно	רעכֿט זיין	כָּשֵׁר.	12
Служанка	דינסטמאָדכֿען	שִׁפְחָה (שְׁפָחוֹת).	13
Карманъ	טאַשע	צַלַּחַת.	14
Дурной, гадкій	האָסליך	מְגוּנֶה*.	15
Высокій, громкій	האָך, לויט	רָם.	16
Замерзнуть	ערפֿריערען	קָפָא.	17
Заниматься	בעשאָפֿטיגען זיך	הִתְעַסֵּק.	18
Думать, воображать	מיינען, זיך איינבילדען	דַּמֵּה.	19
Провожать	בעגלייטען	לַוֵּה*, לָוֹה.	20
Отрѣзать	אויפֿשניידען, אבברעכֿען	בָּצַע.	21
Просить (молиться)	בּיטטען, (בעטען)	הַעְתֵּר.	22
Выговаривать (упрекать)	שעלטען (פֿערוויז ערטהיילען)	גָּעֹר.	23
Удерживать	צוריקהאַלטען	כָּלֹא.	24

1) Marchepied.—*Foot-stool.* 2) mauvaise conduite. —*bad behaviour*. 3) exiger, désirer.—*to claim, wish.* 4) accueillir. —*to receive.*

5) cuire.—*to bake.* 6) rester.—*to remain.* 7) écarquiller(yeux).—*to stare.* 8) Tasse.—*Cup.* 9) Poêle.—*Oven.* 10) Action.—*Behaviour.* 11) reconnaitre, comprendre.—*to recognise, conceive.* 12) trouver bon.—*to be pleased.* 13) Servante.—*Servant-maid.* 14) Poche.—*Pocket.* 15) vilain. — *ugly.* 16) haut, fort.—*high, loud.* 17) geler.—*to freeze.* 18) s'occuper.—*to occupy.* 19) penser, croire.—*to mean, imagine.* 20) accompagner. — *to accompany.* 21) couper. — *to cut.* 22) prier.—*to pray.* 23) réprimander.—*to reprimand.* 24) retenir.—*to retain.*

בְּאַחַד יְמֵי הַחֹרֶף יָשַׁב יִצְחָק הַקָּטָן עַל הֲדוֹם־רַגְלַיִם מֵאַחֲרֵי הַתַּנּוּר. פָּנָיו הָיוּ זוֹעֲפִים וּדְמָעוֹת נִרְאוּ בְעֵינָיו. הוּא הִתְאוֹנֵן כִּי יָדָיו וְרַגְלָיו קָפְאוּ מִקֹּר, אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא הַקֹּר הֵסֵב בִּיגוֹנוֹ, כִּי אִם מְשׁוּבָתוֹ וְרֹעַ מַעֲלָלָיו, כַּאֲשֶׁר תּוֹכִחוּ מִיָּד. — אֲחוֹתוֹ נַעֲמָה יָשְׁבָה אֶל הַשֻּׁלְחָן וַתֹּאכַל אֶת אֲרֻחַת־הַבֹּקֶר: אֲרֻחָתָהּ הָיְתָה תָמִיד רַק חָלָב וּפַת־לֶחֶם; וְאוּלָם הַיּוֹם מוּנַחַת (הוּנַח, שֻׁכַּב) גַּם פַּת־עֻגָה עַל קְעָרָתָהּ. — אֲרֻחַת יִצְחָק עוֹמְדָה גַם הִיא עַל הַשֻּׁלְחָן, אֲבָל הוּא מֵאֵן לֶאֱכֹלָה, כִּי לוֹ לֹא נָתְנָה אִמּוֹ פַּת־עֻגָה. הֲנָכֹם מְשַׁעֲרִים אֶל־נָכוֹן (=לָבֶטַח) כִּי בְּזֹאת חָפְצָה אִמּוֹ לְיַסְּרֵהוּ? וּבֶאֱמֶת כֵּן הוּא.

יִצְחָק הָיָה הַצָּעִיר מִכֹּל בְּנֵי הַבַּיִת, וְכֻלָּם אֲהֵבוּהוּ מְאֹד. וְהוּא חָשַׁב כִּי עַל אֲבוֹתָיו וְעַל כָּל בְּנֵי הַבַּיִת לְהִתְעַסֵּק אַךְ אִתּוֹ. עֶשְׂרִים פְּעָמִים בַּיּוֹם רָץ אֶל אִמּוֹ, וַיִּשְׁאָלֶהָ: אִמִּי, הֲתֹאהֲבִינִי? הַהִנֵּךְ כֻּלֵּךְ שֶׁלִּי? — וְהָאֵם עֲנָתְהוּ תָמִיד: אָכֵן אָהֹב אֹהַבְךָ בִּהְיוֹתְךָ טוֹב וּמַקְשִׁיב לְקוֹלִי. — אַךְ בְּמַעֲנֶה הַזֶּה לֹא הִסְתַּפֵּק יִצְחָק, וַיִּשְׁנֶה אֶת דְּבָרוֹ: הַהִנֵּךְ כֻּלֵּךְ שֶׁלִּי? וְאָז תֹּאמַר הָאֵם: אֵיךְ אוּכַל לִהְיוֹת כֻּלִּי שֶׁלְּךָ, יִצְחָק? הֵן גַּם אָחִיךָ וַאֲחוֹתְךָ דּוֹרְשִׁים אַהֲבָתִי; וְהָיָה אִם תִּדְרוֹשׁ אֲחוֹתְךָ נַעֲמָה כִּי אֶהְיֶה כֻלִּי שֶׁלָּהּ, וְכִי לֹא אָשִׂים לֵב לְךָ כְּלָל, הֲיִיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ?

אֲבָל יִצְחָק לֹא אָבָה לְהַכִּיר אֶת צִדְקַת דִּבְרֵי אִמּוֹ; וְזֶה יְהִי

לכם לאות כי היה ילד מְפוּנָק מעט, וַיְדַמֶּה בנפשו כי הכּל נִבְרָא אך לְמַעֲנוֹ.

בַּיוֹם הַקָּדוּם לְסִפּוּרֵנוּ הִתְפּוֹנְנָה (הִתְכּוֹנֵן-הָיָה נָכוֹן) אמו לְקַבֵּל בביתה את אחת מֵרֵעוֹתֶיהָ, אשר הִבְטִיחָה לְבַקְּרָה. הדבר הזה לֹא כָּשַׁר לפני יצחק, כי ירע אשר הָאוֹרֵחַ יָסֵב את לב אמו מנגדו, כשָׁעָה או שְׁתַּיִם, ולא תוכל לְהִתְעַכֵּב אִתּוֹ, כאשר הִסכינה לעשות בשִׁבְתָּה לבדה. — אז אמרה לו נעמה: הֵרָגַע נא, יצחק; אולי תביא לָנוּ רְעוּת-אִמֵּנוּ דבר מָה כְּמִשְׁפָּטָהּ תמיד. — יצחק שמר את הדבר בלבו, וישמח מאד. גם באה מחשבה בלבו, כי אִמּוֹ, תִּשְׁלַח אל־נכון, לִקנות עֻגָה לכבוד אורחָה; וַיְבַקֵּשׁ את אמו לָתֵת לו לְלַוּוֹת את הַשִּׁפְחָה בְּלֶכְתָּהּ אל האופה לקנות עֻגה. אִמּוֹ נֵאוֹתָה לו, בְּחָשְׁבָהּ כי עתה לא יוסיף עוד לִדְרוֹשׁ ממנה דָבָר. אבל בשובו הביתה עם הָעֻגה, בִּקֵּשׁ כי יִתֵּן לו כרגע פת מן הָעֻגה. — לא אוּכַל לִבְצֹעַ עתה את הָעֻגה, ענתה האם: אך אם יִוָּתֵר ממנה מעט, אֲחַלֵּק מחר את הַנּוֹתָר בינך ובין אחיך ואחותך.

כאשר באה רַעֲיַת־אמו, רץ יצחק לקראתה, וַיָּשֶׂם את ידו בצַלַּחַת שִׂמְלָתָהּ, וישאל: הֲהֵבֵאת לי דבר מה? — אך לא, ילד יקר! ענתה האשה טובת הלב: היום לא הֵבֵאתי לך מאומה, כי שָׁכַחְתִּי. ואולם בְּבֹאִי בפעם השֵׁנִית זָכֹר אֶזְכְּרֵךְ, וְהֵבֵאתִי לך דבר לבטח.

הָאֵם קצפה מאד בראותה את משובת בְּנָהּ, ותאמר לְשַׁלְּחוֹ מן החדר. אבל רְעוּתָהּ הֶעְתִּירָה בַּעֲדוֹ, וַתַּרְשֵׁהוּ אמו לְהִשָּׁאֵר בחדר, אם רק יֵשֵׁב במנוחה. ואף אמנם יָשַׁב על מקומו שׁוֹקֵט ולא הֵקִים כל שָׁאוֹן; אבל לְמַשֵּׁשׁ עיניו לָאִשָּׁה וַיַּבֵּט בה בלי חָשָׂךְ, מה שֶׁאֵינֶנּוּ נָאֶה כְּלָל. כן דרך ילדים רבים ללטוש עיניהם בלי חשך על שֶׁאֵינָם מַכִּירִים היטב; וזה מִנהג מגונה מאד. גם יצחק עשה כזאת פעמים רבות בבוא אורח לבקר בבית אבותיו, ועל זה גָּעֲרָה בו אמו תמיד.

כַּאשר שָׁתְתָה האשה סֵפֶל קַאפֶּע שֵׁנִי, וַתִּקח עוד פת־עֻגה בידה, לא יכֹל יצחק לְהִתְאַפֵּק, ויאמר בקול רם: אמי, הנה האשה אוכֶלת את כל הָעֻגה, ולנו לא תותיר מאומה! אז לא יכלה עוד האם לִכְלֹא את כַּעְסָהּ, וַתּוֹצֵא את יצחק מן החדר וַתַּעֲמידהו מאחרי הַפֶּתַח.

(המשך).

1	זְכוּת*.	רעכֿט, אַנשפרוך	Право, требованіе
2	חָשַׂךְ.	אויפֿבעוואהרען (שפּאַרען)	Сберегать
3	חָקַק.	צייכֿנען	Рисовать
4	גִּלָּיוֹן, נְיָר*.	פּאַפּיער	Бумага
5	תַּבְנִית, דְּמוּת, צֶלֶם.	געשטאלט, בילד	Образъ
6	הוֹלֵד (ילד).	געבאָרען, הערפֿאָרברינגען	Раждать, призводить
7	טַל.	טהוי	Роса
8	תָּאֵר, צַיֵּר.	מאַלען, (בעצייכֿנען)	(Очеркивать) писать красками
9	חָרַץ.	פֿלייסיג, געשיקט זיין	Быть прилежнымъ, искуснымъ.
10	הִתְנַהֵג.	זיך אויפֿפֿיהרען, בעטראגען	Вести себя
11	רִנֵּן.	זינגען	Пѣть
12	מִין.	ארט, גאַטטונג	Родъ, видъ
13	צִיּוּר*, תְּמוּנָה.	בילד, געמאָלדע	Картина
14	זְכוּכִית, שְׁמְשָׁה.	גלאַז, שייבע	Стекло
15	הֶבֶל, נְשָׁמָה (נִשְׁמַת).	הויך, אַטהעם	Дыханіе, духъ

Сырой, мокрый	פֵּייכְט , נאס	16 לַח .
Овдовѣлый, вдова	וויטווער , וויטווע	17 אַלְמָן , אַלְמָנָה .
Позволеніе	ערלויבּנים	18 רִשְׁיוֹן .
Дворъ	האָף	19 חָצֵר, זו"נ .
Болѣть, страдать	שמערצען , קראַנקען	20 דָּוֹה.
Господствовать	הערשען	21 שָׂרֹר .
Палецъ	פִֿינגער	22 אֶצְבַּע (־עוֹת), נ' .
Подражать	נאַכֿאַהמען	23 חַקֵּה* .
Сплетаться	זיך פֿערשלינגען	24 הִשְׂתָּרֵג (שרג) .
Топить	הייצען	25 הַשֵּׂק .
Зеркало	שפּיעגעל	26 רְאִי .
Искуственный (не естетвен.)	קינסטליך (ניכֿט נאַטירליך)	27 מְלַאכוּתִי* .
Меньше	וועניגער , גערינגער	28 פָּחוֹת* .

1) Droit.—*Right.* 2) réserver.—*to keep.* 3) dessiner.—*to draw.* 4) Papier.—*Paper.* 5) Forme.—*Image.* 6) engendrer, produire.—*to engender, produce.* 7) Rosée. — *Thaw.* 8) paindre. — *to paint.* 9) être habile, appliqué.—*to be skillful, applicated.* 10) se conduire.—*to behave.* 11) chanter.—*to sing.* 12) Genre, Espèce.—*Kind, Species.* 13) Tableau.—*Picture.* 14) Verre, Vitre.—*Glass, Pane.* 15) Haleine, Soufle.—*Breath(ing).* 16) humide.—*damp, humid.* 17) Veuf.—*Widow.* 18) Permission.— 19) Cour. — *Court.* 20) dominer. — *to dominate.* 20) faire mal.—*to pain.* 22) Doigt.—*Finger.* 23) imiter.—*to imitate.* 24) s'entrelacer.—*to interweave.* 25) chauffer.—*to heat.* 26) Miroir.—*Mirror.* 27) artificiel.—*artificial.* 28) moins.—*less.*

אחרי אשר הָלַךְ הָאוֹרֵחַ, הובא יצחק החדרה, וַתַּראהו אמו פת־עֻגָה גדולה אשר נשארה על השֻׁלחן, וַתאמר: הנך רואה, כי רֵעוֹתַי לא אכלה את כל העֻגה; עוד נוֹתַר ממנה פת גדולה. אבל לך אין חֵלֶק בַּנוֹתָר, כי אתה בְּמְשׁוּבָתְךָ אִבַּדְתָּ זְכוּתְךָ עליו, ולי לְיַסֵּרְךָ על רֹעַ דרכך, למען תִּלְמַד להתנהג כָּרָאוּי בפעם אחרת.

יצחק בכה וַיִּתחנן וַיִּבְטַח וַיִּשָּׁבַע להיטיב מעלליו, אך כל זה לא הועיל לו; הָעֻגה נֶחֱלְקָה בין אחיו ובין אחותו, ונעמה חָשְׂכָה את חֶלקה ליום המחרת לַאֲרֻחַת הַבֹּקֶר.

יצחק הָלַךְ לִישֹׁן בִּבְכִי, ובַבֹּקֶר קם ממשכבו בבכי: כי ראשונה דָּוֶה לִבּוֹ על הָעֻגה אשר לא נִתְּנָה לו, והשנית, צר לו כי הֶעֱצִיב את אמו במשובתו. אבל בִּכְיוֹ לא תִקֵּן את הַמְּעֻוָּת (=אשר עֻוָּה; עָוֹנוֹ).— עתה הנה ידעתם למה יָשַׁב מאחרי הַתַּנוּר, נעצב וזועף.

ובשבתו כה מאחרי התנור, באה אמו הביתה. היא רָאֲתָהוּ אבל לא פָּנְתָה אליו. כי לכם לדעת אשר יֶלֶד בּוֹכֶה איננו מַרְאֶה נֶחְמָד וְנָעִים.— וַיִּצְחָק יצא מִפִּנָּתוֹ וַיָּרָץ לקראת אמו, וַיִּשְׁאַל: הַגִּידִי נא, אמי, למה ברא ה' את החֹרֶף? בַּקַּיִץ בְּהָחֵם השמש את הארץ, בְּצֵאת הַפְּרחים, בְּבַשֵּׁל כל פרי עץ, בְּרָן (=בְּרַנֵּן) יחד כל עוף השמים, אז ישמח כל לֵב, וכל פה יודה לה' על חסדו. אבל בחֹרף אין על מה לשמוח וּלְהִתענג: בַּחוּץ יָשׁוּר קֹר קשה, וגם בַּחֶדֶר תִּקְפָּאנָה הָאֶצְבָּעוֹת מִקֹּרַח.

— כאשר תִּגדל, בני, ענתה האם, אז תּוּכַח כי גם החֹרף מביא לנו תענוגים, לא פחות מהקיץ; אך תענוגי החֹרף מִמִּין אַחֵר הם, ונָחוּץ לעשות דָּבָר למען הַשִּׂיגֵם. יְלָדִים שוקדים, מַרְבִּים ללמוד (=לומדים הַרְבֵּה) בַּחֹרף, יען כי בחֹרף לא יִשְׁתַּעַשְׁעוּ בַּחוּץ, לא יִקְטְפוּ פְּרָחִים ולא ישמעו רִנַּת (=רִנָּה, שִׁיר) הצפרים.

ונעמה ישבה אל החלון וַתִּשְׁקֹף על פני חוץ; ותקרא ליצחק ותאמר לו: ראה נא את הנער שמעון הַשּׁוֹכֵן מִמּוּלֵנוּ, מה ישקד

על מלאכתו בְחָקוֹ! כפי הנראה הנהו מְחַקֶּה על הגליון את תַּבנית הפרחים אשר הֶעלה הַקֹּר על חלונות מִשְׁכָּנוּ. עוד אתמול אמר לי: בחֲדָרֵנוּ קר מאד וְקִפָּאוֹן (קֶרַח) החלונות יִמַּס רק לְמֶחְצָה, אבל זה יִכשר לְפָנַי, כי על פני זכוכיות חלונותינו יִשְׂתָּרְגוּ פרחים נֶחמדים, ואותם אֹבֶה לָחֹק על הגליון.

— אבל איזה הדרך יבֹאו פרחים על הַשְּׁמָשׁוֹת? שאל יצחק.

— אתמול היו פרחים כאלה גם על שִׁמשות־חלונותינו, ענתה האם, רק אתה לא רְאִיתָם, כי כמעט שֶׁהֶשִּׂיקוּ התנור וַיִּמַּסּוּ הפרחים.

יצחק הִקשיב רב קֶשֶׁב, הוא חָדל לבכות, וַיְבַקֵּשׁ אך לדעת מה דבר פִּרחי־הַקִּפָּאוֹן בַּחלונות. אז בֵּאֲרָה לו אמו את הדבר לאמר: בהיות הָאויר בַּחוּץ קר מן האויר אשר בַּחדר, אז יְכֻסּוּ פני הזכוכית בְּהֶבֶל, כאשר ראית אל־נכון פעמים רבות. וכן יכסו פני הָרְאִי בהבל, בְּנָשְׁבְךָ בו, יען כי הַנְּשָׁמָה לַחָה היא. וְלֵחוּת מעט תִּמָּצֵא תמיד באויר החדר, והַלֵּחוּת הזאת תוליד נִטְפֵי טַל על פני הַשְּׁמָשׁוֹת, והיה כאשר יֶחזק הקֹר וְקָפְאוּ הַנְּטָפִים האלה, וְלִפְעָמים יִוָּלְדוּ מהם צִיוּרים יפים מאד, אשר לא יוכל איש לעשות כִּדְמוּתָם וּכְצַלְמָם.

— אִמִּי, תְּנִי נא לי ללכת אל שמעון, אמר יצחק, חפץ אני לראות את הציורים אשר תֵּאֵר.

— תְּנִי גם לי ללכת, בִּקשה נעמה, הנני לתת לשמעון הֶחָרוּץ פת מְעֻגָּתִי. — האֵם נתנה להם הָרִשְׁיוֹן, וילכו הילדים אל מִשְׁכַּן אֵם־שמעון, אשר גרה בבית קטן בֶּחָצֵר ההוא. היא היתה אַלְמָנָה עֲנִיָּה, וַתִּמצא לחמה בחֵפֶץ כַּפֶּיהָ (בידיה הֶחָרוצות) בַּעֲשׂוֹתָהּ פרחים מלאכותיים, וּבְחָקְקָהּ תמונות; כי גם היא חֹקְקָה יפה. וּבְנָהּ שמעון, היה כבן עשר שנים, וכבר היה לְעֵזֶר (עֶזְרָה) לאמו גם בִּמְלֶאכת הפרחים גם בחִקוק הציורים.

(סוף).

1	אֶשְׁכֹּל (אַשְׁכּלוֹת) ¹.	Виноград. кисть טרויבענשטראנג
2	שֵׂיבָה.	Сѣдина, сивость גרייזענאַלטער
3	הִשְׂתַּכֵּר (שכר).	Зарабатывать פֿערדיענען
4	שָׁעָה (אל).	Обращать вниманіе בעאַכטען, בעריקזיכטיגען
5	הֵגֵן (גנן).	Защищать בעשיטצען
6	בְּרוֹשׁ.	Ель טאנגע
7	מַד.	Одежда (бѣлье) קלייד (וואֶשע)
8	שָׁרֹק.	Свистать פפייפען
9	זָרֹק · פַּזֵּר.	Сыпать שטרייען
10	הַשְׂכֵּל.	Разумѣть קלוג מאכען עטוואס
11	שׁוּק־צְדָקָה.	Благо- וואָהלטהאָטינקייטס-באַזאַר творительный базаръ
12	פְּאֵר.	Украшеніе פֿערציערונג
13	מַרְזֵב*.	Жолобъ רינגע
14	צְפוּפִים*.	Тѣсно другъ у друга ענג אן איינאנדער
15	פָּאֵר.	Украшать שמיקען

1) Grappe.—*Bunch.* 2) Vieillesse, cheveux **gris.** — *Oldness, grey hairs.* 3) gagner.—*to earn, gain.* 4) prêter attention.—*to give attention.* 5) protéger. — *to protect.* 6) Sapin. — *Fir.* 7) Habit (Linge).—*Dress (Linnen-clothes).* 8) siffler. — *to whistle.* 9) répandre. — *to strew.* 10) comprendre. — *to understand.* 11) Bazar. 12) Ornement.—*Adornment.* 13) Gouttière.—*Gutter.* 14) serré.—*straitend.* 15) orner.—*to adorn.*

בבֹא יצחק ונעמה בַּחֲדַר הָאַלְמנה, ישב שמעון אל השלחן ויחקק על הגליון את תמונת הפרחים אשר בַּשְּׁמשות; וַיַּרְאֵם את הציורים היפים, אשר להם דְמות אַשְׁכֹּלות, בּרוֹשים קטנים, עָלִים וְכֹכָבִים. — מה תַּעֲשה בַּציורים האלה? שְׁאֵלַתהו נעמה.

— אני מְתָאֵר ציורים בְּעַד שוק־הַצדקה, אשר תְּמֻכַּרְנָה שם מְלָאכות־יד שונות לטובת הָעֲניים. ראו, הנה חַקֹּתִי על גליון את החֹרף בּדמות איש־שֵׂיבָה אשר זְקָנו הארוךְ יורד על מַדָּיו. וְהַפְּאֵרים אשר על שפת הגליון מסביב, עֲשוּיִם על־פי ציורי הַשְּׁמשות אשר צִיֵּר האדון החֹרף בּעֶצֶם ידו.

יצחק ונעמה הִתְפַּלאו על יְפִי המלאכה. וְיִצחק אמר: למה לך לתת זאת לַעניים? הן אתה בְּעַצְמְךָ עָני. —

— אמנם לא שָׁמֵן חֶלְקֵנו, ענה שמעון: אבל יש עניים הַדַּלִּים עוד ממנו, אשר אינם מַשִּׂיקִים כלל את חֶדרם, ואשר הַקֶּרח לא יֵרֵד לעולם מִזכוכית חלונותיהם.

— אם כן יש להם תמיד פרחים נֶחמדים על פני שְׁמשותיהם, האף אין זאת? שאל יצחק.

— אמנם כן. אבל אף כי יפים הפרחים מאד, בכל זאת קשה הקֹר ליושבי החדר; לכן חֲפֵצים אנחנו לְנַדֵּב (התנדב) דבר־מה לטובת העניים, למען תַּשִּׂג ידם לקנות עצים לְהַשִּׂיק; וּבְיִחוּד לְאֵלה הזקנים אשר כָּשַׁל כֹּחם לַעֲבוד עבודה וּלְהִשְׂתַּכֵּר כסף בַּעֲמַל ידיהם.

נעמה נָתנה לשמעון את הָעֻגה אשר הֵביאה אִתָּה. רק פת קטנה הותירה לה; היא קִוְּתָה כי אִמה תַּרְשֶׁה לה לתת את הפת ליצחק, כאשר יֵיטִיב דַרכו.

שמעון הודה לה על המתנה; וּבְצֵאתם מֵהַחדר אמר להם: הנני הולך עִמָּכֶם, כי עת לי לְהַאֲכִיל את הַצִּפֳּרים. — וַיִּקַּח פת־לחם בידו, וַיֵּרְדו שְׁלָשְׁתָּם אל הֶחָצר. וַיִּשְׁרֹק שמעון בִּשְׂפָתָיו, וכרגע עָפוּ אליו הצפרים מִמַּרְזֵב הגג, והם שְׂמֵחים וטובי־לב, כמו לא שָׁעוּ

אל החֹרף וְקָרְתו. – ראו נא, אמר שמעון, מה שמחים הם על פְּתוֹתַי (פת) הלחם אשר זָרקתי לפניהם. ועוד מעט, כַּהֲתִימָם לאכל, וְשָׁבוּ וְעָלו אל מושבם אשר על מרזב הגג. ושם יֵשבו צְפוּפִים, וְיָחֵמּוּ איש את רעהו. הצפרים חָיִים תמיד בְּחֶבְרָה, והאחד יָגֵן על חברו מפני הַקֹּר.

יצחק התפלא על חָכְמַת הצפרים הָעֲלִיזִים, אשר יַשְׂכִּילוּ לעשות ממנו; תחת אשר הוא יושב בַּפִּנָּה ובוכה, כי יִזְעַף לבו ואצבעותיו קופאות. – גם אנחנו נֵשֵׁב נא יחדו בחֹרף, וְנִהיה עליזים שוקדים וחרוצים, אמר אל אחותו: אם תַּעַזְרִינִי לִלמוד את האָלֶף־בֵּית וגם תְּשַׂחֲקִי מעט אִתִּי, אז לא תֶאֱרַךְ לי העת, אז לא אֶקְפָּא עוד בַּקֹּר, ואז אֶשמח בְּתָאֳר החֹרף דמות פְּרָחים וכוכבים על הַשְּׁמשות. –

וכן היה. הַיְלָדִים ישבו יחדו; וילמדו וַיִּשְׁתַּעַשְׁעוּ יחדו; וישכחו כי שם בַּחוּץ יְפַזֵּר הַחֹרף את קָרְחוֹ ואת כְּפוֹרוֹ על פני החלונות, מבלי לְפָאֲרָם בִּפרחים וְצִיצִים. וְהָאֵם הִבִּיטָה אליהם ותאמר: היום נְתַתֶּם שִׂמחה בלבי. כן תהיו כל הימים!

ואולם פת העֻגה, אשר חָשבה נַעֲמָה ליצחק, לא נִתנה לו עֵקֶב (יען) אשר הִשחית דרכו לפני רֵעַיַת־אִמו. –

32.

הַתַּבְנִית הַנּוֹרָאָה.

1	הָגוּת.	פֿער־טיעפֿונג, זיננען	Углубленіе, размышленіе
2	רַךְ־לֵבָב.	צאגהאַפֿט, פֿייגע	Трусливый
3	תְּשֻׁאָה (שאה).	גערייש	Шумъ
4	אָיֹם (אֲיֻמָּה).	פֿירכֿטערליך	Страшный

5	קֶרֶם .	האַקען	Крюкъ
6	לֶחִי (לֶחְיִ , לְחָיַיִם .	וואַנגע	Щека
7	נַרְתִּיק* .	שאַכטעל , פוטעראַל	Коробка
8	הִבָּלֵג .	זיך שטאַרקען	Собираться съ силами
9	אֵבָר* .	גליעד	Членъ
10	נִלְעָג .	לאַכערליך	Смѣшной
11	אַדֶּרֶת (אַדַּרְתִּי .	מאַנטעל	Плащъ, епанча
12	בִּינָה .	פערשטאַנד , איינזיכט	Разумъ, проницаніе
13	הַחֲרֵשׁ , חָרֹשׁ .	שווייגען	Молчать
14	צַעַד .	שריטט	Шагъ
15	רָחֹץ .	וואַשען , באַדען	Мыть (ся), купаться
16	עַמּוּד .	זוילע , קאָנסאָלע	Столбъ, консоль
17	סַנְוֵרִים .	בלענדונג	Ослѣпленіе
18	בָּנֹה .	בויען	Строить
19	גִּיר .	קאַלק , גיפס	Известь, гипсъ

---

1) Approfondissement. — *Deepning.* 2) poltron. — *cowardley.* 3) Bruit.—*Noise.* 4) terrible. 5) Croc. — *Hook.* 6) Joue. — *Cheek.* 7) Carton.—*Box.* 8) vaincre. — *to vanquish* 9) Membre.—*Member.* 10) ridicule. — *ridicullous.* 11) Manteau.—*Mantle.* 12) Bon sens.—*Reason.* 13) se taire.—*to be silent.* 14) Pas. — *Pace.* 15) laver, baigner. — *to wash, baithe.* 16) Colonne, Console.—*Column, Consol.* 17) Aveuglement. — *Blindness.* 18) bâtir. — *to build.* 19) Chaux, Gypse.—*Lime, Gypsum.*

היום יום־עָנָן. השמש לא הֵצִיץ אף פעם אחת מִבַּעַד לְמִפְלְשֵׂי (מִפְרְשֵׂי, מִכְסֶה) הֶעָבִים השחורים; והגשם לא חדל אף רֶגַע. הָרחוב הצר רֵיק מֵאדם, ודוּמִיַּת־עֶצֶב שוררת בו. ואולם בַּחדר הילדים, שם בַּבַּיִת אשר בִּקְצֵה הרחוב. שמחה ועֹנֶג: יְהוּדָה וְדִינָה, אח ואחות, יושבים או שוכבים על שלחָנם, וּמִשְׁתַּעַשְׁעִים בצַעֲצוּעֵיהֶם, בִּשְׁקִידָה (שקד) וּבְהָגוּת רַבָּה, מבלי שים לב כלל אל העת הָעֲצוּבָה. יהודה בָּנה עיר גדולה על פני השֻׁלחן, ועוד לו אך לְהַעמיד בִּרְחוֹבוֹתֶיהָ את השומרים בַּלֵּילוֹת. אך אז זָכר, כי את הַנַּרְתִּיק עם השומרים בלילות הִניח בבֹּקר בחֶדר אחר. ויאמר אל אחותו: התֵלכי להָביא את הנרתיק? — דִּינָה הֶחֱרִישָׁה. — שָׁכַחְתִּי כי הִנֵּךְ רַכַּת־לֵבָב, וְיִרְאָה אַתְּ ללכת בחדרים ריקים; הִשָּׁאֲרִי איפא פה, ואני אֵלֵךְ וְאָבִיא, דִּבֵּר יהודה.

— לא, הנני הוֹלֶכֶת! קראה דינה, וַתְּמַהֵר אל הפתח. — אמנם רכת־לב היתה, ולא בנפש־חֲפֵצָה הלכה דרך חדרים ריקים; אבל גם לַעֲגֹ אָחִיהָ לא נָעַם לה, לכן אמרה להראותו היום מה אַמִּיץ לבה.

היא פתחה את הדלת וַתָּבֹא בָּאוּלָם הארוך. לִבָּהּ דָּפַק מעט בּצְעָדָהּ בַּחֶדר הַשּׁוֹקֵט הזה, ולמען הַבְלֵג על פַּחְדָּהּ הִרְחִיבָה צְעָדֶיהָ וַתָּרָץ. והנה באה אל החדר, אשר הִניח יהודה שָׁם את הנרתיק. וַתִּפְתַּח את הדלת — וַתִּצְעַק צְעָקָה גדולה. שָׁם בַּפִּנָּה עמדה תַּבְנִית נוֹרָאָה! דינה כִּסתה פניה בכַפּוֹת־יָדֶיהָ, ולא שָׁאֲפָה רוח מִפַּחַד, והנה קול תְּשָׁאָה הולך וקרוב אליה. הֲכִי תָבֹא התַּבנית אליה לְתָפְשָׂהּ? — דינה הֵצִיצָה מבעד לְאֶצְבְּעוֹתֶיהָ: והנה, בֶּאמת, שתי זרועות ארוכות פרושות לקראתה! אז צָעקה שנית בקול גדול וּמַר, אך לא מָשָׁה מִמְּקוֹמָהּ, כי הַפַּחַד הוֹבִישׁ (יבש) כל אֵבָרֶיהָ.

והנה בא לאזנה קול יהודה. אז נֶחֶלְצָה מִבַּלְהוֹתֶיהָ (בַּלָּהָה, בֶּהָלָה), ותרץ לקראת אחיה, וַתִּפֹּל על צַוָּארוֹ וַתִּתְיַפֵּחַ. — יהודה

נִבהל מאד, וַיִּתְאַמֵּץ להרגיע את רוח אחותו. מִקֵּץ רגעים אחדים שָׁבָה נַפְשָׁהּ למנוחָתָהּ, ותגד לאחיה את דְּבַר פחדה. יהודה החל לצחוק בקול לשמע הדבר, אך בְּהַבִּיטוֹ בפני אחותו הרוחצת בדמעות, עצר בצחוקו, ויאמר לה בנעימות: בואי, אחותי, ונשים עינינו במנוחה על המראה הָאָיֹם. — בעמל רב הצליח לְהַטּוֹת את לב אחותו לשוב אל המקום הנורא. אך כמעט שעמדו רגליה על המקום אשר נבהלה ככה בתחלה, — וצחוק אַדִּיר פָּרַץ מפי שניהם. ואמנם נלעג מאד היה מַרְאֵה התבנית האיומה: ראש־גִּיר עֹמֵד על הָעַמּוּד, ועל קֶרֶס הָעַמּוּד תְּלֻיָה הָאַדֶּרֶת הָאֲרֻכָּה אשר לְאִמָּם; הַחַלּוֹן היה פָּתוּחַ, וְהָרוּחַ הֵנִיעַ את האדרת לקראת הילדים.

דינה נִכלמה מאד בִּראותה כי גם הפעם הִכָּה אותה הפחד בסנורים, וַיִּסְתַּר בינתה. אז גָּמְרָה בלבה לבלי שוב עוד לְכִסְלָהּ (אִוֶּלֶת), ולבלי תת עוד לְפַחַד־שָׁוְא לִמְשֹׁל בה. — ויהודה לא לָעַג לה הפעם ובשובם לשעשועיהם הֶרְאָה לה ידידות ונעימות, עד כי בעוד רגעים אחדים לא נִכְּרוּ עוד אותות־דמעה על לְחָיֶיהָ. —

33.

הַיַּלְדָּה הַזּוֹנַחַת סֵדֶר.

1	זָנַח.	פערנאַכלאֶסיגען, פערלאַססען	Пренебрегать, оставить
2	נָטַשׁ.	פערלאַססען, צערשטרייען	Оставлять, разбрасывать
3	אֹמֶנֶת.	קינדער ווערטערין	Няня
4	צַעֲצוּעָה*	פופפע	Кукла
5	גָּאַל.	פעראונרייניגען, בעשמוטצען	Осквернять, замарать

6 טִיט.	קאָטה, (לעהם)	Грязь, (глина)
7 תּוֹכַחַת (יכח).	טאַדעל, (שטראַפע)	Выговоръ, наказаніе
8 אֶמֶשׁ.	אַבענד פאָרהער, (נאַכט)	Канунъ, (ночь)
9 הַצֵּג (יצג).	הינשטעללען	Поставить
10 הַשְׁכֵּם.	פריה, (פריה אויפשטעהן)	Рано
11 עָקֵב (־ים־ות).	שפור, (פערזע)	Слѣдъ, (пята)
12 צָרָה.	לייד, נאָטה	Нужда, горе
13 שׂוּחַ.	שפאַציערען	Гулять
14 לָחשׁ.	פליסטערן	Шептать
15 נַצֵּל.	אויספלינדערן	Обирать кого
16 שֹׁטֵר.	בעאַמטער פאָליציסט	Урядникъ, чиновникъ

1) négliger, abandonner.—*to neglect, abandon.* 2) abandonner, disperser.—*to abandon, disperse.* 3) Bonne.—*Nurse.* 4) Poupée.—*Doll.* 5) souiller, tacher.—*to dirty, soil.* 6) Boue (Glaise).—*Mire (Loam).* 7) Reprimande (Punition) — *Reprimand (Punishment).* 8) Veille.—*Eve.* 9) mettre. — *to put.* 10) tôt.—*early.* 11) Trace, Talon. — *Track, Heel.* 12) Malheur, Chagrin. — *Ill-luck. Sorrow.* 13) promener.—*to take a walk.* 14) chachotter.—*to whisper.* 15) dépouiller.—*to spoil.* 16) Policier.—*an Orderly.*

— רָחֵל, אם תּוֹסִיפִי עוד לִנְטוֹשׁ את כְּלֵי שַׁעֲשׁוּעַיִךְ על פני הגן, וּבָא גַּנָּב וּלְקָחָם, כן אמרה דְבוֹרָה הזקנה, אֹמֶנֶת רחל, כהביאה את כלי השעשועים מן הגן אל החדר; וּרְאִי־נא, הנה

שִׂמְלַת־צַעֲצוּעֵתֵךְ רְטוּבָה וְנִשְׁחָתָה מִטַּל הָעֶרֶב, וְגַם הָעֲגָלָה הַקְּטַנָּה נִגְאֲלָה בַּטִּיט.

אַךְ רָחֵל לֹא שָׁעֲתָה אֶל תּוֹכַחַת אֹמַנְתָּהּ, וְעוֹד קָצְפָה עָלֶיהָ כִּי לֹא תֶחְדַּל לְיַסְּרָהּ תָּמִיד בְּאִמְרֵי (אֹמֶר־דָּבָר) פִּיהָ. — וַאֲבִי רָחֵל, אֲשֶׁר יָשַׁב בַּחֶדֶר הַנִּשְׁעָן אֶל חֲדַר הַיְלָדִים, שָׁמַע אֶת הַדָּבָר, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: הִנְנִי לְרַפֵּא אֶת בִּתִּי מִמְּשׁוּבָתָהּ, וּלְלַמְּדָהּ אַהֲבַת־סְדָרִים.

יָמִים אֲחָדִים אַחֲרֵי כֵן, הִתְהַלֵּךְ אֲבִי רָחֵל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם, בַּגָּן אֲשֶׁר מֵאַחֲרֵי בֵיתוֹ, וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁתֵּי צַעֲצוּעוֹת רָחֵל וְעֶגְלָתָהּ הַקְּטַנָּה מֻשְׁלָכוֹת עַל פְּנֵי הַדֶּשֶׁא. וַיִּקַּח אֶת הַצַּעֲצוּעִים וַיְבִיאֵם הַבַּיְתָה, נִסְגְּרֵם בָּאָרוֹן; וַיִּלְחַשׁ דָּבָר בְּאָזְנֵי הָאֹמֶנֶת הַזְּקֵנָה, וַיֵּלֶךְ לְמַעֲשֵׂהוּ. — וְרָחֵל קָמָה מִמִּשְׁכָּבָהּ, וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתָהּ קָפֶה, אָמְרָה אֶל אֹמַנְתָּהּ: דְּבוֹרָה, אַיֵּה עֶגְלָתִי? חֲפֵצָה אֲנִי לְהוֹבִיל אֶת צַעֲצוּעוֹתַי לָשׂוּחַ; וְאַיֵּה צַעֲצוּעוֹתַי? קָרְאָה בְּקוֹל מְצַוֶּה, כִּי כֵן הִסְכִּינָה עִם אֹמַנְתָּהּ אֲשֶׁר פִּנְּקָה אוֹתָהּ מְאֹד.

— גַּם אֲנִי לֹא אֵדַע, עָנְתָה הַזְּקֵנָה; אֵיפֹה נִטַּשְׁתֶּן אֶמֶשׁ? בַּחֶדֶר לֹא רְאִיתִין. — וַתִּבָּהֵל רָחֵל, וַתְּמַהֵר וַתָּרָץ הַגִּנָּה, וַתְּבַקֵּשׁ וַתְּחַפֵּשׂ, אַךְ עִקְּבוֹת הַשַּׁעֲשׁוּעִים לֹא נִרְאוּ. וַתְּמַהֵר וַתָּשָׁב הַבַּיְתָה, וְגַם אֲרוֹן הַשַּׁעֲשׁוּעִים רֵיק! — אָז אָמְרָה אֵלֶיהָ הָאֹמֶנֶת: רְאִי נָא, יַלְדָּה, הִנֵּה הַעִדוֹתִי (הֶעֱד־הִזְהַר) בָּךְ, לִשְׁמוֹר וּלְסַדֵּר אֶת כֵּלַיִךְ, וְאַתְּ לֹא הִקְשַׁבְתְּ לְקוֹלִי. וְהִנֵּה הַפַּעַם בָּא גַנָּב, וַיְנַצְּלֵךְ וַיַּצִּיגֵךְ רֵיקָה. —

וַתֵּבְךְּ רָחֵל וַתְּיַלֵּל מְאֹד. אָז בָּא אָבִיהָ. וַתְּסַפֵּר לוֹ בִתּוֹ אֶת צָרָתָהּ. וַיֹּאמֶר הָאָב: הִנְנִי לְבַקֵּשׁ אֶת הַשּׁוֹמֵר, אוּלַי יִתְפֹּשׂ אֶת הַגַּנָּב וְלָקַח מִמֶּנּוּ אֶת כְּלֵי חֶמְדָּתֵךְ (חֹמֶד). אֲבָל הַבְטִיחִינִי כִּי מֵהַיּוֹם הַזֶּה תֹּאהֲבִי סְדָרִים, וְלֹא תִטְּשִׁי עוֹד אֶת חֲפָצַיִךְ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. — רָחֵל הִבְטִיחָה בְּקוֹל בְּכִיָּם. וְאַף אָמְנָם מִמָּחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא בַּבֹּקֶר, עוֹד בְּטֶרֶם תָּקוּם רָחֵל מִשְּׁנָתָהּ, וְהַשּׁוֹטֵר מָצָא אֶת הַגַּנָּב וַיָּשֶׁב אֶת הַגְּנֵבָה לַחֲדַר רָחֵל.

מֵהיום הזה לא זָנְחָה עוד רָחל את כֻּלֶיה , ולא נִטְשָׁתַּם עוד על פני האדמה .

34.

שְׁנֵי הַכְּלָבִים.

1	עֲלִיצוּת.	מונטערקייט	Весёлость
2	נָבֹחַ.	בעללען, אַנבעללען	Лаять
3	מָזוֹן.	שפייזע	Пища
4	מְזָוֶה.	שפייזעקאַממער	Кладовая
5	דַּף*.	ברעטט	Доска
6	חֶמְאָה.	בוטטער	Масло (коровье)
7	נְבָלָה.	שאַנדטהאַט, פֿערברעכֿען	Мерзость, нечестіе
8	הִתְגּוֹלֵל, הִתְבּוֹסֵס.	זיך וואֶלצען	Валяться
9	כַּד, נ'.	קרוג	Кувшинъ
10	מִרְקַחַת (רקח).	איינגעמאַכֿטעס	Варенье
11	דָּבֹק.	אַנקלעבען, (זיך אַנהאֶנגען)	Прилипать (привязываться къ)
12	חָטֹא.	זינדיגען	Грѣшить
13	רְסִיסִים.	טרימּמער, טראָפּפֿען	Дребезги, (капли)
14	גֶּדֶר, נ'.	צוין	Ограда, заборъ
15	מַעַל.	פֿעראונטרייאונג, בעטרוג	Обманъ, измѣна
16	פָּרֹעַ.	צערוויהלען	Распускать (волосы)

17 נִצָּחוֹן.	זיעג	Побѣда
18 תּוּר.	אויסקונדשאַפטען, אומהערוואַנדערן	Вывѣдывать, странствовать

1) Gaité. — *Liveliness.* 2) aboyer. — *to bark.* 3) Aliment. 4) Garde - manger. — *Pantry.* 5) Planche. — *Plank.* 6) Beurre.— *Butter.* 7) Infamie.—*Infamy.* 8) se rouler.—*to roll.* 9) Cruche.— Pitcher. 10) Confitures.—*Conserves.* 11) coller, s'attacher.—*to cleave, adhere.* 12) pécher. — *to sin.* 13) Eclats, (Gouttes).—*Shatters, (Drops).* . 14) Enclos.—*Partition of boards.* 15) Fraude, Perfidie.— *Treachery, Cheat.* 16) dissoudre.—*to loose.* 17) Victoire.—*Victory.* 18) explorer.—*to explore.*

נַבְחִי וְנַשְׁכִי היו שני כלבים קטנים, וַאדונם אֲהֵבם מאד, כי שַׂמֵח שִׂמחוהו תמיד בַּעֲלִיצותם ובחכמתם. רק בעיני הַמְבַשלת לא מצאו חן, כי היא רָאתה בהם עָון כבד: זו אהבתם הָעַזה לַמְזָוֶה, אבל בכל פעם אשר באה המבשלת לְהתאונן באזני הארון על הכלבים, בְּהֵעָלֵם פִּתאֹם נֵתח־צלי או כל דבר מִשְּׂרִידֵי הָאֲרֻחָה, ולא שָׁעה האדון אל דבריה, ויאמר: אין זאת כי הֶחָתול עשה את הנבלה הזאת! — הֶחתול! אמרה המבשלת בקצף: חָתולי לא יִגנב דבר! רק שני הנוכְלים האלה, נַבחי ונַשכי הם עושֵׂי הרעה. — אך האדון לא האמין לַדבר, ולא נָתן לִנְגֹע לרעה בשני יַקִּירָיו (יַקִּיר־יָקר; אָהוּב).

ויהי היום ושני הכלבים התגנבו כפעם בפעם אל הַמְזָוֶה, והנה הֶאָח, רָאֲתָה עינם! נתח־צלי גדול מונח בַּקערה! — לי הוא! אמר נַבחי וַיָשֶׂם את כַּפּוֹ עַל הנתח. — לא, כֻּלו שלי הוא! קרא נַשכי אשר אֵחַר לבוא כַּחצי הָרֶגע: הן לולא הודַעתיך הדבר, כי עתה לא עלה על לבך ללכת לָתוּר היום במזוה. ואמנם נבָלה היא, כי היה עם לבך דבר־בליעל לבא הֲלוֹם בִּלְעָדַי!

—אבל סוף סוף (בכל זאת) הן אני באתי ראשונה, ענה נבחי ולכן לי הוא הצלי.

—לא נכון הדבר! אמר נשבי: נתחלק־נא את הנתח; אני נותן לך החצי. — אך נבחי נבח לו בבוז, לאמר: אחזתי זו צדקתי! ואין את נפשי לותר משלי מאומה. וכרגע אשלח שני בבשר הנחמד הזה.

אך כמעט החל נבחי לאכל ויקפוץ גם נשבי על הדף, וישלח שניו גם הוא בנתח. ואתם הלא תבינו, כי נבחי לא הרפה מהבשר— נתחל מלחמה כבדה ויתגוללו הכלבים על ארון המזון, ויתבוססו בחמאה אשר בקערה, ויהפכו את כד החלב, וישליכו ארצה סירות מרקחת עד אשר נפצו לרסיסים.

ובסערת המלחמה באה המבשלת אל המזוה! — כרגע קראה אל האדון, והאדון בא גם הוא. ושני החוטאים הורידו לארץ ראשם, ויגשו אל אדונם בשערותיהם הפרועות והמדבקות (המתרבקות).

—גם את הסירות שברו, גם את החלב שפכו, וגם את החמאה השחיתו! קראה השפחה: אין ככלבים האלה לרע!

ונבחי ונשבי נוסרו קשה, ונתח הצלי נתן לחתול. — כשעה אחרי זאת, ישבו שני הגנבים הנתפשים, בחצר, דוממים (דמם החרש) ועצובים, ולמעלה מהם, על הגדר, ישב החתול בבטחה, וילק את כפותיו בתענוג ובאות־נצחון. — אז נאנח נבחי ויאמר: לולי התקוטטנו, אזי לא נודע הדבר לאיש, ואדוננו היה אומר כפעם בפעם: לא אאמין לך, מבשלת, אין זאת כי יד החתול במעל הזה!—

35.

רוֹפֵא נִפְלָא.

1	קוֹף.	אַפּפּע	Обезьяна
2	שְׂאֵת.	געשוויר	Опухоль, нарывъ
3	הִוָּאֵשׁ (יאש).	אויפגעבען, פערצווייפעלן	Лишаться надежды, отчаиваться
4	הָדוּר.	אויסגעפוצט	Убранный
5	שַׁעֲשֵׁעַ.	אַמיזירען, ערגאָטצען.	Забавлять
6	גָּרוֹן.	קעהלע	Горло
7	מֶלְתָּחָה.	קלֵיידערצימּמער	Гардеробная
8	הִשְׁתַּחֲוָה (שחה).	זיך פערניינען, ביקען	Кланяться
9	תַּעֲלוּל.	שטרייך, שפּאַס	Проказы, шутка
10	הֶגֶה.	איין לויט	Звукъ
11	מִגְבָּעָה	הוט	Шляпа
12	חֲשִׁיבוּת*.	פאָרנעהמהייט,וויכטיגקייט	Важность

1) Singe.—*Ape.* 2) Abcès.—*Abcess.* 3) renoncer, désesperer.—*to renonce, despair.* 4) ajusté. —*dressed.* 5) amuser. —*to amuse.* 6) Gosier.—*Throat.* 7) Vestiaire.—*Ward-robe.* 8) saluer.—*to make a bow.* 9) Farce. 10) Son.—*Sound.* 11) Chapeau.—*Hat.* 12) *Gravité.—Importance.*

לאיש אחד היה קוף, אשר שִׁעֲשַׁע נפשו לפעמים בתעלוליו המעוררים (=מְעִירִים) צחוק. ויהי היום וַיָּחַל האיש, כי צמחה שְׂאֵת בְּגְרוֹנוֹ, עד כי לא יכֹל לִבְלֹעַ דבר ולהוציא הֶגֶה מפיו. והרופאים

כבר נוֹאֲשׁוּ מֵחַיָּיו. — פעם אחת קָרָה מִקְרֶה כי כל אנשי הבית יָצְאוּ החוצה, ולא נוֹתַר בַּבַּיִת בלתי אם הַחוֹלֶה והקוף. אז הִתְגַּנֵּב הקוף חֶרֶשׁ, אל הַמֶּלְתָּחָה, וַיִּקַּח את מִגְבַּעַת־אדונו וַיְשִׂימֶהָ על ראשו, ואת אַדַּרְתּוֹ לבש על גֵּוּוֹ (גֵּו=גוף), ואת מַקְלוֹ לקח בידו. הָדוּר בַּלְבוּשׁ הזה בא אל חֲדַר־הַמִּטּוֹת, אשר שכב החולה שָׁם. וַיִּשְׁתַּחוּ הקוף לַאדונו פעמים אחדות, ואחר הִתְהַלֵּךְ בחדר הֵנָּה וָהֵנָּה בַּחֲשִׁיבוּת גדולה. תַּעֲלוּלֵי הקוף האלה היו נִלְעָגִים כָּכָה, עד כי לא יָכֹל החולה לְהִתְאַפֵּק מִצְּחוֹק, וְלַמְרוֹת כְּאֵבוֹ הַנּוֹרָא בִּגְרוֹנוֹ, צָחַק בכל פה. אז הִתְבַּקְּעָה הַשְּׂאֵת בִּגְרוֹנוֹ, ובעוד ימים אחדים נִרְפָּא הָאִישׁ כָּלִיל.

36.

תַּחְבֹּלֶת עָרוּם.

1	הִנָּפֵשׁ.	זיך ערהאָלען	Отдыхать
2	שָׁרֵת.	בעדיענען	Прислуживать
3	שִׁבֹּלֶת־שׁוּעָל.	האַפֿער	Овесъ

1) se reposer. — *to repose.* 2) servir.—*to attend.* 3) Avoine.— *Oats.*

איש אחד נָסַע בַּדֶּרֶךְ ביום־חֹרֶף קַר. לִפְנוֹת־עֶרֶב סָר אֶל מָלוֹן לְהִנָּפֵשׁ מעט, וּלְהָחֵם את גֵּוּוֹ אשר קָמַר מִקֹּר. אך בְּבֹאוֹ בַּמָּלוֹן רָאָה והנה הֲמוֹן נוֹסְעִים אשר קָדְמוּ לָבֹא, יושבים צְפוּפִים מְסָבִיב לַתַּנּוּר, ולו אין עוד מקום לשבת וּלְהָחֵם את בְּשָׂרוֹ. — אז הִתְחַכֵּם האיש לְהַשִּׂיג לו מקום אצל התנור, בתחְבֹּלֶת־עָרְמָה. וַיִּפֶן אל מְשָׁרֵת המלון וַיֹּאמֶר בקול רָם: צא וּתֵן לסוּסַי עֲגוֹת! —

—אל־נָכון חָפַצת לאמֹר: שבֹּלת־שועל, ענה המשרת. — אני יודע את אשר אני אומר! קרא האיש בְּקֶצֶף: לא שבֹּלת־שועל כי אם עגות תִּתן לסוסי!—

וַיֵּצֵא המשרת. גם כל האנשים קָמו מִמושבם, וַיַּעזבו את מקומם אצל התנור, ויצאו לראות את הסוס הנפלא האוכל עֻגות.— אז ישב האיש אל התנור וַיָּחל להִתחמם. בעוד רגעים אחדים שָׁב המשרת עם קְהַל הנוסעים, ויאמר: אדוני, סוסך מֵאֵן לאכֹל את העֻגות.

— טוב מאד, ענה האיש במנוחה: אם כן שִׂים לפניו שבֹּלת־שועל, ואת הָעֻגות תן לי!—

37.

הֶחָתוּל וְהַסְּנָאִי.

1	טֶרֶף.	שפייזע, רויב	Пища, добыча
2	תֹּהוּ.	ניכטס, פֿערגעבענס (לעערע)	Пустота, тщетно
3	חַרְצָן.	קערן	Ядро
4	לָשׁוֹן. (לְשׁוֹנוֹת) נ׳.	צונגע, שפראַכע	Языкъ
5	תַּחְתּוֹן.	אונטערסטער	Нижній
6	הִשָּׂגֵב.	אונבעגרייפֿליך זיין, צו האָך זיין	Быть высокимъ, непостижимымъ
7	חָנֹךְ.	אונטערריכ־טען, ערציעהען	Учить, воспитать
8	כִּכָּר, נ׳.	אומגעגענד, פלאַטץ	Окрестность, площадь
9	כִּשְׁרוֹן.	פֿאֶהינקייט, טאַלענט	Способность, талантъ

1) Nourriture, Proie. — *Nourishment, Prey.* 2) Vide, en vain.— *Emptiness, vainly.* 3) Noyau.—*Kernel.* 4) Langue.—*Tongue, Language.* 5) inférieur.—*inferior.* 6) être haut, incompréhensible.— *to be high, incomprehensible.* 7) instruire, élever. — *to teach, educate.* 8) Environs, Place. 9) Capacité.—*Capacity, Talent.*

לַאחת החתולים מֵתוּ כל בניה, ועל זה דָוֶה לִבה מאד. גם כל הילדים, אשר גָרה בביתם החתול, הִתְאַבְּלוּ (אָבַל) מאד על צרת החתול. — ויהי היום וַיָבֵא הַצַיָד מן היער סְנָאִי קטן וצעיר לְיָמים מאד, אשר עוד לא יכֹל לראות בעיניו, ועוד לא יכֹל לאכֹל ולשתות לבדו. וַיִתנו הילדים את הסְנָאִי לְחתול, והיא הֵינִיקָה (ינק) אותו וַתְּלַקְקֵהוּ כמו היה בנה. בְּקֹרת הלילה הֶחֱמָה אותו, ובראותה מרחוק כלב אשר יכֹל לְהָרַע לַיֶלֶד, סִמְרָה את שערות עורה וַתִּקפוץ בָּחֳרִי־אַף (חֳרִי־אַף, קצף) לקראתו, עד הִבְרִיחָה אותו מִפָּניה. וכאשר גדל הסְנָאִי הוֹלִיכַתהוּ החתול הָאֵם לָשׂוּחַ, וַתראהו את כל אשר בבית, וַתְּלַמְדֵהוּ לָצוּד עַכבָּרים. בתחִלה הִנִיחה לפניו עכבר מת, נתוֹרֵהוּ איך לְתָפשו. אחרי כן הֵבִיאה עכבר מת לְמֶחצה, אשר יכֹל עוד לרוץ מעט; וַתְּלַמֵד את הסנאי לִרדוף אחריו ולהַשִׂיגו. ולאחרונה הֵבִיאה עכבר חי ושָׁלֵם, וַתִּתנהו לָנוס מעט ואחר תִּפשה בו. כל אלה היה על הסנאי לעשות גם הוא כמוה, למען יוכל למצא טַרפּוֹ לימים הבאים, ולמען יוכל לִחיות בלי עזרת הָאֵם.

אבל הסנאי לא היה תלמיד מַקְשִיב וחָרוּץ. הוא לא אבה לאכֹל עכברים ולצודם. גם את לְשוֹן־החתולים מֵאֵן ללמוד; והיה בִקרא אליו החתול „מְיוּי" וְעָנה הוא בִלשון הַסְנָאִים „מוּרר". — רַבּוֹת עָמלה החתול לְחַנְכוֹ על־פי דַרכה, אך כל עֲמָלָה עָלה בַתֹּהוּ! אז התעצבה החתול מאד, וכל היום דִברה לנפשה בִיָגוֹן: מה יהי גוֹרַל הבן הַמַּמְרֶה הזה? איך ימצא טַרפּוֹ בחיים? —

ותצא החתול אל הגן אשר מֵאחרי הבית, והסנָאי מְקַפֵּץ אחריה, וַיָבאו עד לִפני עץ־הָאֱגוז, אשר מִתַּחתיו שָׁכנו הָעַכברים בַּחור. ויהי כראות הסנאי את העץ היפה וַיְטַפֵּס כרגע וַיַעל עליו, וַיֵשֶׁב על אֲחד הָעֲנפים הַתַּחתונים, וַיַבֵּט אל החתול. — גם החתול יודעת לְטַפֵּס לְצָרְכָּהּ; וכבר עלתה פעמים רבות על העץ הזה לָצוּד צפרים. ובכן קפצה ותטפס גם היא על העץ. אך כמעט הִגִיעה אל הסנָאִי, והַלָּז מִהֵר לְקַפֵּץ מֵעָנָף אל ענף, עד אשר הִגִיעַ אל צַמֶּרֶת העץ. מִשָּׁם הִשְׁקִיף על פני הַכִּכָּר, וַיִקַח אגוז הַתָּלוּי בענף, וַיְפַצְּחֵהוּ ויאכל את חַרְצָנוֹ, ואת הַקְלִיפָּה זָרַק על ראש החתול. — הדבר הזה נִשְׂגַב מִבִּינַת החתול: איככה יכֹל בנה לקפץ על הענפים, לְפַצֵּחַ אגוזים ולאכל את חרצַנֵיהם! —

מהיום ההוא חָיוּ שניהם בְּשָׁלום, בַּגָן. כל אחד התַעֲנג על פי דרכו, וכל אחד כִּלְכֵּל נפשו על־פי דרכו. החתול צָד עכברים וַיאכלם, והסנָאִי הִתְנוֹעֵעַ (נוּעַ) על הענפים ויאכל אגוזים.

לְאִיש ואיש נתן ה׳ כִּשְׁרונות שונים בָּארץ, ועל כל אחד לחיות רק על פי דַרכו. ולכן אמר המלך הֶחָכם שְׁלֹמֹה: חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל־פִּי דַרְכּוֹ!

38.

עֵרֶךְ הַכֶּסֶף.

1	רָזֶה.	מאַגער	Тощій
2	עֵרֶךְ (עֶרְכּי).	ווערטה, שאַטצונג	Оцѣнка, достоинство
3	שׁוֹט	פייטשע (רוטהע)	Бичъ (розга)
4	שַׁרְשְׁרָה (שרשרת).	קעטטע	Цѣпочка
5	לְמִצְעָר.	ווענינסטענס	По крайней мѣрѣ

Сжалиться, одарить	זיך ערבאַרמען, מילדטהאָטיג זיין	חָנֹן.	6
Быть поражаему, растроганнымъ	ערשיטטערט זיין	הִפָּעֵם, הֵרָעֵשׁ	7
Литься	רינגען, פֿליעססען	נָזֹל.	8
Талеръ	טהאַלער	שֶׁקֶל.	9
Сосѣдъ	נאַכּבאַר	שָׁכֵן.	10
Ключъ	שליססעל	מַפְתֵּחַ (פָּתַח).	11
Бесѣдовать	זיך אונטערהאַלטען, בעשפּרעכען	שִׂיחַ.	12
Быть довольнымъ	גענוג זיין	שָׂפֹק.	13
Волненіе	אויפֿרעגונג	הָמוֹן.	14
Радость	פֿריידע	גִּיל.	15
Сѣдло	זאַטטעל	כַּר.	16
Часы	אוהר	שָׁעוֹן*.	17
Цѣна	פרייז	מְחִיר.	18
Надежда	האָפֿפֿנונג	תּוֹחֶלֶת (יחל);	19
Недѣля	ז׳. וואָכע	שָׁבֻעַ, שָׁבֻעִים, ־ות),	20
Чувство	געפֿיהל	רֶגֶשׁ.	21

1) maigre. — *lean*. 2) Valeur. — *Valour*. 3) Fouet (Verge).— *Whip (Rod)*. 4) Châine.—*Chain*. 5) au moins.—*at least*. 6) avoir pitié.—*to pity*. 7) s'émouvoir.—*to be affected* 8) couler.—*to flow*. 9) Ecu.—*Dollar*. 10) Voisin.—*Neighbour*. 11) Clef.—*Key*. 12) s'entretenir.—*to converse*. 13) suffire.— *to suffice*. 14) Agitation.—15) Joie.—*Joy*. 16) Selle. — *Sadlle* 17) Montre; Horloge. — *Watch*; *Clock*. 18) Prix.—*Prize*. 19) Espérance.—*Hope*. 20) Semaine.—*Week*.— 21) Sentiment.—*Feeling*.

יַעֲקֹב וְלֵאָה היו ילדים חכמים, אבל עֵרֶךְ הכסף טֶרֶם יָדעו עוד (=לא ידעו); כי מֵעולם לא נִתַּן כסף בידם. ובאמת כן ראוי להיות; כי מה לַילדים וּלְכֶסֶף? הן אבותיהם יודעים את כל מַחְסוֹרֵיהֶם (מַחסֹר=מה שֶׁיֶּחְסַר), ונותנים להם כל צָרְכֵיהם בְּעִתָּם.

וַיְהִי היום וַיְבַקֵּר בביתם אחד מִקְּרוֹבֵי הוֹרֵיהם, אשר בא מדרך רחוקה, וַיֵּשֶׁב אתם ימים אחדים. וְהָאִישׁ עָשִׁיר מאד; ולפני הִפָּרְדוֹ מהם נתן לַיְלָדִים שקל, שקל כסף, וַיֹּאמֶר אליהם: קנו בַכסף הזה את הטוב בעיניכם.

שִׂמחת הילדים גָּדלה מאד, כי זאת הפעם הראשונה אשר נִתַּן כסף בידם. אז אמר יעקב לאחותו: הֲיָדַעַתְּ, לאה, את אשר אעשה בְּכַסְפִּי? אני אקנה לי סוס גדול וְיָפֶה, עם כַּר, רֶסֶן וָשׁוֹט, כַּסוס אשר שְׁכֵנֵנוּ רוכב עליו.

—וַאֲנִי, אמרה לֵאה וַתַּבֵּט בעֹנֶג אל שִׁקְלָהּ: אני אקנה לי שָׁעוֹן זהב עם שַׁרְשֶׁרֶת וּמַפְתֵּחַ יפה, ככל אשר נתן אבינו לְאִמֵּנו ביום הַפּוּרים. שָׁעוֹן כזה הָאוֹמֵר בלי־חֶשֶׁךְ: תִּק־תַּק, הוא נֶחמד ונעים עד מאד; האף אין זאת?

—כן, כן, נחמד ונעים! אבל גם סוסי יְיִף עד מאד; האף אין זאת אָחוֹת? ואם לא יֵרַךְ לִבֵּךְ, אז אֶתְּנֵךְ לִרְכֹּב עליו לפעמים.

—אָה, לִבִּי אַמִּיץ כְּלִבְּךָ, יעקב! וַיַּעַן כי טוב לבך לתת לי לִרְכֹּב על סוסך, לכן אַרְשֶׁה לךָ גם אני לָשֵׂאת את שְׁעוֹנִי בְּצַלַּחְתְּךָ לפעמים, רק הִשָּׁמֵר וְהִזָּהֵר לבלתי הִשָּׁבְרוֹ! —

—חָלִילָה לי מִשָּׁבְרוֹ! הִבְטִיחַ יעקב. — וַיֵּלכו הילדים אל הוריהם להודיעם את אשר יָעֲצוּ (גמרו) לקנות בכַסְפָּם. אבל מה מאד נֶעֶצבו הילדים אל לבם, בֶּאֱמוֹר האב ליעקב, כי מְחִיר סוס כחֶפצו הוא לְמִצְעָר מֵאָה שקל, וּבֶאֱמוֹר הָאֵם לְלֵאָה כי לְשָׁעוֹן כחֶפצה יֶחְסְרוּ גם לה עוד תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה שקלים! — אז

יצאו הילדים את חדר אבותיהם בפנים זועפים, וילכו הַגִּנָּה לָשִׂיחַ בְּתוּחַלְתָּם הַנִּכְזָבָה. השקל האחד אשר בידם לא נֶחשב עוד בעיניהם למאומה, וַיִּבְזוּהוּ (בָּזָה=בּוּז) ולא הִביטו עוד אליו.

וּבְעָמְדם בְּפֶתח הגן, וַתַּעֲבוֹר על פניהם אשה עֲנִיָּה וְחִוֶּרֶת־פנים, וַתַּבֵּט בהם כְּמִתְחַנֶּנֶת וכאומרת: חָנּוּני נא, חָנּוּני, ילדים טובים! — הילדים הִביטו אִיש בפני אחותו, וּלִבָּם נִרְעַשׁ מאד. אז פָּתח יעקב את דֶלת הגן, וּבְהַראותו את שִׁקלו אמר אל העֲנִיה: כַּמה לֶחֶם תוכלי לִקנות בַּכסף הזה, אִשה עֲנִיה? —

—אָה, לחם רב מאד, אשר יִשפּוק לי וְלִשְׁנֵי יְלָדַי הָרְעֵבִים לִשְׂבוע תמים; קראה האשה ועיניה נוֹצְצוּ למראה השקל ביד יעקב.

—הֵא לך השקל! אמר יעקב, קְחֵיהוּ וּקְני לך לחם, לך וּלִילָדיך הרעבים. — הֵא לך עוד כסף, אמרה גם לאה וַתִּתֵּן לָאשה את שקלה.

האשה עמדה נִפְעָמָה מֵהֲמוֹן־לב וּמִשמחה. שני רְסִיסֵי־דֶמַע, דִמעות גיל, נָזְלוּ על לְחָיֶיהָ הָרָזוֹת. היא חפצה להודות למֵיטִיבֶיהָ הקטנים, אבל קולה נֶחבָּא בהמון־רגשותיה. — גם הילדים בָּכוּ עִמה, מִבְּלִי הֲדַעַת למה; מה מְתוּקוֹת הן הַדְּמָעוֹת האלה! אז יָדעו הילדים את עֵרך הכסף!

39.

הַיּוֹנִים הָעֲנָוֹת.

1	מָשָׁל.	ביישפיעל, פַּאבעל, שפּריכוואָרט	Примѣръ, посло-вица, басня
2	הָגֹה.	גיררען	Ворковать
3	נוֹצָה.	פֿעדער (ב. פֿאָגעל)	Перо

Давить	צערדריקען	מָעַךְ.	4
Взглянуть	שויען	שׁוּר.	5
Ссора, брань	שטרייט, צאַנק	מָדוֹן (מְדָנִים).	6
Наказывать	בעשטראַפען	עָנַשׁ.	7
Образецъ, (чудо)	מוסטער, (וואונדער)	מוֹפֵת.	8
Тѣснить, тискать	דריקען, קווע-טשען	לָחַץ.	9
Полировать, лощить	פאָלירען, (אַבשייערן)	מָרַק.	10
Растоптать	צערטרעטען	רָמַס.	11
Волноваться, безпокоиться	ערגעגט, אונרוהיג זיין	רָגַז.	12
Гнѣвъ, (носъ)	צאָרן, (נאַזע)	אַף.	13
Обезчестить	ענטעהרען, ענטווייהען	חִלֵּל.	14
Шевелиться, двигаться	זיך בעוועגען, ריהרען	נוּעַ, זוּעַ.	15
Семейство	פאַמיליע	מִשְׁפָּחָה.	16
Стѣна	וואנד	קִיר (קִירוֹת), ז'.	17
Сглаживать	גלאָטטען	הֶחֱלִק.	18
Часть, подаяніе	גאַבע, פּאָרציאָן	מָנָה.	19
Мигъ, знакъ	ווינק, צייכען	רֶמֶז*.	20
Горохъ	ערבסען	קִטְנִיּוֹת*.	21
Рѣзвый, непослушный	אונארטיג	שׁוֹבָב.	22
Кроткій, скромный	בעשיידען, זאַנפט	עָנָו.	23

1) Exemple; Proverbe; Fable. 2) roucouler. — *to coo.* 3) Plume. 4) écraser.—*to bruise.* 5) regarder.—*to look upon.* 6) Querelle.—*Quarrell.* 7) punir. — *to punish.* 8) Modèle (Merveille). — *Model (Marvel).* 9) presser.—*to squeeze.* 10) polir, plisser.—*to gloss, polish.* 11) fouler.—*to tread.* 12) s'inquiéter, s'agiter.—*to fret.* 13) Colère (Nez).—*Wrath, (Nose).* 14) déshonorer.—*to dishonour.* 15) se remuer.—*to stir.* 16) Famille.—*Family.* 17) Mur.—*Wall.* 18) polir; unir.—*to smoothe, polish.* 19) Donation.—*Portion.* 20) Signe.—*Sign.* 21) Pois. — *Peas.* 22) méchant.—*of bad behaviour.* 23) doux, modeste.—*mild, modest.*

—הלא תִכָּלַמנה, אחיותי! אמרה יוֹנָה קטנה לשתי אחיותיה הַצְּעִירות מִמנה, אשר נָקרו בחַרטֻמיהן אשה את אחותה, בחֵמה עזה: הלא תִכָּלמנה! לְמִצער, חֲשֹׁכְנָה את ריבכן עד אשר יַעברו האנשים העומדים פֹּה מתחת לְקִנֵּנוּ. הן אותנו הִציגו בני האדם לְמָשל ולמופת בְּעַנְוָתֵנו, וְאָמֹר יאמרו: עֲנָוִים וטובים כַּיונים! ועתה, אם תוסִפנה לָריב ולְהִתְנַכֵּר ככה, לא יַאמין עוד איש לַעֲנָוָתנו, וכבוד מִשְׁפַּחְתֵּנו יסור מעלינו.

— יאמרו בני־האדם מה שֶׁיֹּאמרו!" הָגתה אחת הַנִּלְחָמות: למה לאחותי מקום רָחב כזה? ולָמה תִלְחָצֵני אל הקיר? הן לא אוכל עוד לָנוע ולזוע, ונוצותי אשר מָרַקתי והֶחֱלַקתי בַּבֹּקר, הִנֵּן כְּמֻשְׁכּבות וּמְעוּכות ונִרְמָסות עתה. — ובדַברה הִכתה בחרטֻמה את אחותה, אשר הֵשיבה לה גם היא מָנה יפה.

בְּרֶגע הזה עברו שני ילדים על פני העֵץ אשר עליו קִנְּנוּ (קִנֵּן=עשה קֵן; שָׁכֹן) היונים.—קרו-קרו-קרו, הָגתה היונה הבכירה בִנְעִימוּת, למען הָסֵב את לב הילדים מאחרי מִדְּנֵי אחיותיה הצעירות.

— הֶאָח, מה יָפו ומה נָעמו היונים האלה! אמר אחד הילדים. — ומה רַךְ קולן, ענה השני: בטוח אני, כי הן לא תְרִיבֶנה לעולם.

— לָבֶטַח לא! ענה הראשון: אבל שור־נא, מדוע תְּרַגֵּזְנה זאת?

היונה הבכירה אשר שמעה את כל דברי הילדים, התאמצה לשוא להָבין בּרְמָזים את אחיותיה הנָצות לחדל מִמְּדנים. שתי הנלחמות לא שעו אליה ותוספנה להכות ולנַקר אשה את אחותה: וכאשר צר להן המקום בַּקֵן, יצאו ממנו. וַתֵּערכנה את מלחמתן בַּמֶרחב, באויר. — הילדים נֶעצבו מאד בראותם את העופות הנעימים האלה, נִלחמים באַף ובקֶצף גדול. גם נוצות אחדות מִכַּנְפֵי היונים הנצות, נִמְרטו בַּמלחמה וַתִּפלנה לרגלי הילדים; וקול היונה הבכירה ההוֹגה בְענוה לא גָבר בקול המָדון של אחיותיה הצעירות.

אז שבו אָבות הַיונים הביתה, וַיוכיחו (=דַּבֵּר תוֹכַחַת) את בניהם וַיִגערו בָּהֶן. וַיאמר האב: הזאת עֲנְוַתְכֶן הַמְּהֻללה בפי בני האדם?.

— ולוּ ראית, אבי, מה שָׂחקו עלינו הצפרים, ומה לָעגו לנו! אמרה הבכירה: „עתה יעבירו הצפרים את הַשְּׁמוּעָה (=בּשורה) לכל עוף השמים, כי רִיב ומְדָנים בְּקִנֵּנו! — והיונה הבכירה, אשר היתה ענָוה באמת, הֵחֵלה לבכות.

— צֶאֶינה כרגע מֵהקן, בנות שובָבות, וְהַחֲלֵקְנה את נוצותיכן! אמרה האם: ולמען עֲנָשְׁכֶן לא אֶתנכן ללכת אל שְׂדה הקטניות, שָׁבוּע תָּמים! ועוד אוסיף לְיַסרכן, כי חִלַּלְתן את שם מִשְׁפַּחתנו. הנה שני הילדים אשר ראו את דבַר ריבכן, בכו על משובַתכן, ויאמרו: עתה הנה נוכחנו כי גם הַיונים אינן טובות מכל עוף השמים, ואנחנו אמרנו כי אותן נתן ה׳ לנו לְמופת בענוָתן ובְאַהבתן את השלום!—

כן מתנהגים במשפחת הַיונים. — הנכם רואים איפא, ילדים חכמים, כי מַראה עינינו יַטְעֶה אותנו. לכן אך טוב לילדים לְהיות את אשר עליהם להיות, ולבַל לְדַמות איש.

40.

הַמִּכְתָּב.

1	מִכְתָּב.	בריעף	Письмо
2	זֵר.	קראַנץ	Вѣнокъ
3	רָפֶה.	שוואַך	Слабый
4	כָּתֹב.	שרייבען	Писать
5	קַו.	שטריך	Черта, линія
6	הַשְׂכָּלָה*.	בילדונג, געלעהרזאַמקייט	Ученость, образованіе
7	פַּזֵּז, רָקֹד.	טאַנצען, שפּרינגען	Плясать, прыгать
8	הִתְחָרֵה.	וועטטאייפערן	Состязаться, соревновать
9	הִתְנַהֵל.	זיך פאָרטבעוועגען	Водиться, подвигаться
10	אוֹת (אותיות), נ'.	בוכשטאַבע	Буква
11	עָגוֹל.	רונד	Круглый
12	כֶּתֶם*.	קלעקס (פלעק)	Пятно
13	אָסֹף.	זאַממעלן, פערזאַממעלן	Собирать
14	שָׁמֹם.	שטוינען	Изумляться
15	הֲבָרָה*.	זילבע	Слогъ
16	מַחְבֶּרֶת.	העפט	Тетрадь
17	זָחֹל.	קריעכען	Ползать
18	דְּיוֹ.	טינטע	Чернила

19 דֹּוֹאַר*.	פָּאסט	Почта
20 קֶסֶת.	טינטענפָאס	Чернильница
21 יָעַד.	בעשטימֶמען	Назначать
22 חָבַשׁ.	אומבינדען (זאַטעלן)	Обвязывать (сѣдлать)
23 הָגוּן*.	אַנשטאָנדיג	Прядочный
24 הָלְאָה.	ווייטער	Дальше
25 אַרְגָּז.	קאַסטען, קאָמאָדע	Ящикъ, комодъ
26 מִסְפָּר (סָפוֹר).	צאַהל	Число, количество

1) Lettre.—*Letter.* 2) Guirlande.—*Wreath.* 3) faible.—*weak.* 4) écrire.—*to write.* 5) Trait, Ligne.—*Stroke, Line.* 6) Culture, Erudition.—*Cultivation.* 7) danser, sauter.—*to dance, jump.* 8) rivaliser.—*to rival.* 9) avancer.—*to advance.* 10) Lettre (abc.).—*Letter (abc.).* 11) rond.—*round.* 12) Tache.—*Spot.* 13) asmasser, rassembler.—*to gather, assemble.* 14) s'étonner,—*to be astonished.* 15) Syllabe. — *Syllable.* 16) Cahier. — *Quire.* 17) ramper. — *ta crawl.* 18) Encre.—*Ink.* 19) Poste. 20) Encrier.—*Ink-stand.* 21) fixer.—*to designate.* 22) bander (seller).—*to tie round (saddle).* 23) honnête.—*honest.* 24) plus loin.—*more far.* 26) Coffre, Comode.—*Chest, Drawers.* 26) Nombre.—*Number.*

צִפּוֹרָה הקטנה אָהבה זֹאת הַשחוק וְהַשעשועים יותר מן הַלִמודים. בְּאַוַּת־נֶפֶש (=בְּתַאֲוָה) פִּזְזָה וַתרקד בַּגַּן. רָדְפָה אחרי הַצִפּורות, שָׁמָּה אַפָּהּ הקטן בִּגְבִיעַ כל פרח לִשְׁאֹף ריחו, אָספה את הפרי, וַתְּקַלַּע זֵרים מִפִּרחי השדה. ולולא יָרֵאתי לְהַכְלִימָהּ, כי עתה הוֹדַעְתִּיכם, כי פעם אחת רָאוּהָ רוכבת על מַקֵּל ארוך, בִּמְקום (=תחת) סוס, בְּהִתְחָרוּתָהּ עם אָחִיהָ הקטן בן חמש שנים,

אשר רָכב גם הוא על סוסו. וצפורה היתה אָז–שִׁמְעוּ וָשֹׁמּוּ!– בת שמונה שנים!–

ובכן הנכם רואים כי בשחוק הִגדילה לעשות. ואולם בלמודים היתה רָפָה וגם נִרְפָּה מאד. בקְריאָה עוד התנהלה בִּכְבֵדוּת (כָּבֵד), עוד קָראה רק הֲבָרות נִפְרָדות, לְמָשָׁל: בַּ–יִת, שֻׁל–מָה, וכָאֵלה. ואתם הלא יְדַעתם, כי הַיֶלד אשר עודנו עומד בקריאת הֲבָרות נִפְרָדות, עודנו רחוק מַהֲלָך (הלך=דֶרֶך) רב מן ההַשְׂכָּלה.

עתה הֵחֵלה ללמוד לִכתוב; כי הן בת שמונה שנים היא, וכבר הִגִיעַ זמן לדעת את הַמְלָאכה המועילה והַנְחוּצה הזאת.– אבל, אֵי שָׁמַים! מה נורא היה מַראה אוֹתִיוֹתֶיהָ אשר כָּתבה במַחְבַּרְתָּה! לא, לא אוֹתִיוֹת הֵן כי אם צִבּוּר קַוִים וְעִגוּלִים הַזּוֹחֲלִים זה על זה! אך תחת זה, היתה מְהִירָה מאד לברא בְּכָתְבה כְּתָמִים מכל המינים: עֲגוּלִים וַארוכים, רְחָבִים וְצָרִים. והאיש אשר הִבִּיט אל אֶצְבְּעוֹתיה הקטנות, יוּכל לַחְשֹׁב כי נַערה מְלֻמֶּדת וּמַשְׂכֶּלֶת היא מֵאֵין כָּמוֹהָ: כי כִּמְעַט חֲצִי הַדְיוֹ אשר בַּקֶסֶת דָבַק באצבעותיה; ויש אשר גם בשלמותיה דָבַק מְאוּם (מאומה) מֵהַשְׂכָּלָתָהּ הגדולה, כי לפעמים היו גם הן בִּרְדוֹת כִּידיו.– אִמָהּ קָצְפָה בְּצֶדֶק על בִּתָּהּ הָעֲצֵלה והשוֹבֵבָה ולפעמים קרובות יִסְרַתָּה קשה, אך כל זה היה ללא הועיל.

ולְצִפּוֹרה דוֹדָה בעיר יָפוֹ, אשר בארץ הַקְדושה. ויהי היום ויבא משם, על–ידי הדוֹאר, נַרְתִּיק גדול וכָבֵד, חָבוּשׁ היטב בַּחֶבֶל; וְיַחַד עם הַנַרתיק בא גם מִכתב על שֵׁם צִפּורה, לאות כי לה נוֹעַד הַמִשְׁלוֹחַ (הדבר הנִשְׁלָח).– עתה נִרְאֶה את אשר תַּעֲשִׂי! אמרה הָאֵם וַתִּקַח את הַנרתיק וַתִּסגרהו בארְגָזָה: הנה דוֹדְתֵךְ הטובה מְשַׁעֶרֶת כי כבר תֵּדְעִי קְרֹא וּכְתוֹב, ולכן כָּתבה מִכתב אֵלַיִךְ; ובנרתיק יש, לבטח, מַתָּנוֹת יָפוֹת בַּעֲדֵךְ; אבל

למען עֲנֹשֵׁךְ על עַצְלוּתֵךְ, לא תְקַבְּלִי את הַחֲפָצִים הַצְּפוּנִים בַּנרתיק, עד אשר תִּלְמְדִי קרֹא וכתוב כַּנָּכוֹן, ועד אשר תוּכְלִי לִקְרֹא בְּעַצְמֵךְ את המכתב אשר שָׁלחה לך דודתך.—

צִפּוֹרָה בָּכְתָה וַתִּתְחַנֵּן וַתַּבְטִיחַ וַתִּשָּׁבַע לְהֵיטִיב מַעֲלָלֶיהָ מֵהַיּוֹם ההוא וָהָלְאָה. אך כל זה לא הוֹעִיל לה, וכאשר אמרה האם כֵּן עָשׂתה: את המכתב עם הנרתיק סגרה בַּאַרְגָּזָהּ עד העת אשר יָעֲדָה.

מאד מאד גָּדַל יְגוֹן צִפּוֹרָה, כי נפשה חָשְׁקָה מאד לָדַעַת וְלִרְאוֹת את המַתָּנוֹת היפות אשר שלחה לה דודתה. אך מה יכלה לעשות? אין לה עֵצָה אחרת כי אם לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר אִמָּהּ.— וַתָּחֶל צפורה לִשְׁקוֹד על לִמּוּדֶיהָ. בַּתְּחִלָּה כָּבֵד עליה מאד לשים לב אל הַלִּמּוּד, וּבְכָתְבָהּ וּבְקָרְאָהּ היתה נפשה פְּזוּרָה, כי לִבָּהּ הלך אז אחרי הגן, אחרי אָחִיהָ הקטן ואחרי השעשועים. אך אז עלה על לִבָּהּ זִכְרוֹן המִכתב והנרתיק, וַתִּתְאַמֵּץ וַתַּצְלִיחַ. עוד לא עבר רֶבַע שנה, וצפורה ידעה לקרא נְכוֹנָה, וכַעֲבוֹר חצי שנה כבר כתבה כְּתָב הָגוּן, וּמִסְפַּר הַכְּתָמִים הלך הָלוֹךְ וְחָסוֹר. עתה נתנה לה אמה את הַמִּכְתָּב, וצפורה קָרְאָה אותו על נְקַלָּה (=קל). אז נִתַּן לה גם הנרתיק, ומה גדול שְׂשׂוֹנָהּ בְּפָתְחָהּ אותו ובמָצְאָהּ בו הֲמוֹן כלי שַׁעֲשׁוּעִים נֶחְמָדִים אשר לא רָאֲתָה כמוהם עד היום!

מהיום ההוא מָצְאָה צִפּוֹרָה חֵפֶץ בַּלִּמּוּדִים, ולשִׂמחת הוֹרֶיהָ היתה מֵעַתָּה שׁוֹקֶדָה וַחֲרוּצָה עד מאד.—

41.
כֹּחַ הָאַחֲוָה.

1 פָּרַח.	פֿאָרטפֿליעגען	Улетать
2 אַחֲוָה.	איינינקייט (ברידערשאַפֿט)	Единство (братство)

3 זָרָה.	אויסשטרייען (צער-שטרייען)	Разсыпать
4 חָפְשִׁי.	פריי	Свободный
5 שְׂבַע־רָצוֹן.	צופריעדען	Довольный
6 צְבִי (צְבָיִים).	הירש	Олень
7 אֵזוֹב.	מאָאָס	Мохъ
8 פֶּגֶר.	לייכנאַם, אַאָס	Трупъ
9 דָּרֹךְ.	טרעטען	Ступать, ставить ногу
10 עֹרֵב.	ראַבע	Ворона
11 עֳפָאִים	צווייג, לויב	Вѣтви
12 פָּצַר.	שטאַרק ביטטען	Сильно просить
13 צָב.	שילדקראָטע	Черепаха
14 דָּשֵׁן.	פעטט, זאַפטיג	Тучный, сочный
15 נַתֵּק.	צעררייססען	Разрывать, растоптать
16 הִסֹּג (אָחוֹר).	צוריקטרעטען	Отступать назадъ
17 עֵדָה.	שאַאַר, געמיינדע	Скопище, община
18 רֶשֶׁת (רִשְׁתּוֹ, 2').	נעטץ	Сѣть
19 כָּרֹת בְּרִית.	איינען בונד שליעסען	Заключить союзъ
20 הִכָּסֵף.	זיך זעהנען (בעגעהרען)	Тосковать по, томиться желаніемъ
21 שָׁלוֹ. שָׁלֵה.	רוהיג, זארגלאָס זיין	Быть спокойнымъ, беззаботнымъ
22 זַךְ.	קלאַר	Ясный, чистый

23 לוּט, הָלֵט.	אוּם הילּלען, איינוויקעלן	Окутывать, завертывать
24 הִתְעַלֵּל.	איינען צוּם בעסטען האַבען	Издѣваться надъ

1) s'envoler.—*to fly away.* 2) Union. Fraternité (y). 3) dissiper, répandre.—*to strew.* 4) libre.—*free.* 5) content. 6) Cerf.—*Deer.* 7) Mousse.—*Moss.* 8) Cadavre.—*Corpse.* 9) marcher.—*to step.* 10) Corbeau.—*Raven.* 11) Rameau.—*Twig.* 12) prier fortement.—*to pray strongly* 13) Tortue.—*Tortoise.* 14) grais, succulent.—*fat.* 15) déchirer. — *to tear.* 16) reculer. — *to retire.* 17) Attroupement (Commune).—*Crowd (Commune).* 18) Filet.—*Net.* 19) faire une confédération. — *to conclude a confederation.* 20) désirer ardement. — *to desire, languish.* 21) etre tranquille, insouciant.—*to be quiet, careless.* 22) clair, pur. — *clear, pure.* 23) envelopper.—*to wrap up.* 24) se moquer.—*to jeer.*

הָעֹרֵב ישב על אַחד עצי היער, וַיחשוב מחשבות רבות. והנה בא הַצָּד צפרים, וַיפרש רִשתּוֹ על הארץ, וַיְזָר בה פְּרֻדות וילך לו. אך העורב החכם לא יָרא מהרשת וַיִסָּתֵר בין הָעֳפָאים. — אז באה עֲדַת יוֹנֵי־יער וַתֵּראינה את פְּרֻדות הַשְּׂעורים. וַתָּעוּטְנָה אל השלל, ותאכלנה בכל פה. אבל עד מהרה נִלכדו בָּרשת, ולַמרות כל עֲמָלָן לא יכלו לצאת ממנה. וַתֹּאמר הַיונה הזקנה אל הַצעירות: אך לשוא נְאַמֵּץ כֹּחנו לצאת מן הָרֶשת, והיא (=וזה) לא תצלח. הבה, נְנַסֶּה נא להתנשא למעלה כלנו יחד, אולי נצליח אז להִתעופף עם הרשת. — ותעשינה הַיונים כַּעֲצַת הזקנה, וַתִּתְנַשֶּׂאנה יחד, ותַּעל גם הרשת עִמהן.

והעורב ראה מה גדול כֹּח הָאַחוה, וַיָּעף גם הוא אחריהן. והיונים הרחיקו לעוף, עד אשר עָיְפוּ מאד, כי כָבֵד עליהן מַשא הרשת; וַתֵּרדנה לָנוח ולהִנָּפש בשדה־פרי, וַתִּוָּעַצְנָה איך לְהֵחָלֵץ

מן הרשת. וַתֹּאמר האחת: הנה זה ימים רבים כָּרַתִּי ברית־רֵעוּת (יְדִידוּת) עם עַכבר היושב בְּקִרְבַת המקום הזה. אֶקְרָאֶנּוּ וְיָבֹא לְכַרְסֵם את רִשתנו. ותקרא בקול גדול. וַיבא העכבר מֵחוֹרוֹ. ויכרסם עד מהרה את הַחֲבָלִים, וַתֵּצֶאנָה היונים לַחָפְשִׁי, וַתּוֹדֶינָה לָעַכבר, וַתְּעוֹפֶינָה להן שמֵחות וַעליזות. – והעורב ראה זאת ויאמר: אָכֵן, רֵעַ־נֶאֱמָן אוֹצָר יָקָר הוא! וַיֵּשֶׁב בְּקִרבת חור העכבר, ויקרא לו לבא לכרות אתו ברית־אַחֲוָה. אבל כראות העכבר את העורב. וַיָּנָס מפניו ויתחבא בְּחוֹרוֹ.

–למה תִּבְרַח מִפָּנַי? קָרא העורב אחריו, האם לא תאבה להיות לי לְרֵעַ? – ויען העכבר מן הַחֹר: לא, לא, אַחֲוָה כזאת לא תִתָּכֵן (הִתָּכֵן=הָיֹה נָכוֹן, צֶדֶק), כי לא יעברו ימים אחדים, והִתְעוררה (עור) בך תַּאֲוָתְךָ לִבְשָׂרִי, וּטְרַפְתַּנִי כאחד העכברים.

אבל העורב פָּצַר בו מאד, וּבִדברים מְחֻכָּמִים הוציא מלב העכבר את הפחד אשר הוא מְפַחֵד, עד אשר נֶעְתַּר (הֵעָתֵר=הֵאוֹת) לו העכבר; וַיִּכרתו ברית וַיֵּשבו יחדו בלי חֲשַׁד, ויהיו שְׂבֵעֵי־רָצוֹן. רק העורב נִכְסֹף נִכְסַף אל מְקוֹמוֹ הראשון, כי יָרֵא את הַצַּיָּדים העוברים בַּשדה. לכן אמר אל העכבר בּאחד הָעֲרָבים: אם כָּשֵׁר הדבר לפניך, ידידי, נְסַע נא מזה, כי המקום הזה איננו מְקוֹם־סֵתֶר (נִסְתָּר) כְּחֶפְצִי. לֵךְ אתי וַאֲבִיאֲךָ אל מושב נֶחמד אשר שם יָגור אוֹהֲבִי הנאמן, הַצָּב, וְנָגוּר אתו יחדו.

וייטב הדבר בעיני העכבר; כי גם הוא לא שָׁלֵו במקום מוֹשָׁבוֹ, כי ראה חָתוּל מִתְהַלֵּךְ לפעמים בַּשדה לֶאֱרוֹב לו. – וַיֹּאחז העורב בחרטֻמו בִּזְנַב העכבר, וַיִּשָּׂאֵהוּ בַמָּרוֹם, אל המקום אשר אמר, וַיּוֹשב את העכבר תחת העץ, ויקרא לַצָּב. והַצָּב בא מן הַנַּחַל, וישמח מאד כי שָׁב אליו שְׁכֵנוֹ וכי הֵביא אתו עוד רֵעַ חדש. וַיֵּחָפֵר לו העכבר חור, וַיֵּשבו שְׁלָשְׁתָּם יחדו בשלום וּברֵעוּת.

ויהי היום וישבו וידַברו וַיָשיחו על אדות העולם ועל מִקרֵי חייהם הָרַבים, והנה צבי רץ לִקראתם, וַיעמוד על יד הנחל, וַיִפֶן כֹּה וָכֹה. אז נס הצב לִמעונו בנחל, והעכבר הִסתַתר בחורו. והעורב פרש כנפיו, וַיָעף בַּמָרום, וַיַשקף לראות אם לא יִרדוף צַיָד אחרי הצבי. ובראותו כי אין רודף, ירד ארצה ויאמר אל הצבי: אל תִירא, אדוני, כי פֹּה לא יִקְרֶךָ אָסון; בַּמָקום הזה עוד לא דָרְכָה רֶגל צַיָד. אם טוב בעיניך, שים מְשכָּנך במקום הזה: פֹּה בקרבת הַנחל יִצמח עֵשב דָשֵן, ומֵי הנחל מים־חיים וַעֲרֵבִים. — וכדַברו קרא לָעכבר וְלַצָב. וגם הם דִברו על לב הַצבי לָגור אִתם. והַצבי הִשקיף על פני הכִּכר, וירא והנה העשב דָשן, והמים זַכִּים, והמקום מְקום־סֵתר, וַיוֹאֶל לָשֶׁבת שם. ויעש לו הצבי מְקום־מִשכב מֵעֳפאים וְאֵזוב, וַיֵשב בידידות ובשלום עם שלשת שְׁכֵניו.

וַיְהִי הָעֶרב והצבי לא שָב לְמִשכנו. וַיִתעצבו רֵעיו מאד, ויאמרו: אין זאת כי קרהו אסון. וימהר העורב וַיָעף לבקש את רֵעו, וירא והנה הצבי נלכד בַּפָּח, וַיָשָב העורב אל חבריו וַיוֹדִיעם את הַשמוּעָה הרָעה. ויאמר העכבר: קָחֵנִי ושָׂא אותי אל המקום אשר שם נִלכד, וַאֲנַתֵּק את הרשת. וימהר העורב וַיִשָׂאֵהו אתו, וַיָחֶל העכבר לְכַרסם את הרשת. אז בא גם הצב לראות את הַנעשה. וַיִגְעֲרו בו רעיו על באו הלום, והעורב אמר: איך תְּמַלט נפשך בבֹא הַצַיָד? הנה אני אָעוּפָה, הצְבִי קַל ברגליו לנוס, והעכבר יסתתר בחורו, ואתה מה תעשה? הן מִתְנַהל אתה בִּכבֵדות ולא תוכל לְהִמָלט. — עוד העורב מְדַבר, והצַיָד הולך ובָא לראות מה נלכד ברשתו. ובראותו מרחוק את הצבי בְּרשת, וישמח מאד. אך בטרם יִגַש, וכבר נִתְּקָה הָרשת, והצבי רץ אל הַסִבְךְ, העוֹרֵב פָּרַח לו, הָעכבר התחבא בְּחור, רק הצב עמד תחתיו וכל עצמותיו רָעֲדו מפחד. וַיִחַר לַצַיָד מאד כי אָבַד

טַרְפּוֹ ; ולבלי שוב הביתה בידים רֵיקוֹת, לקח את הצב, וַיָּלֶט אותו בָּרשת הַקרועה, וילך לו. אבל העכבר ראה את הנעשָׂה, וימהר ויקרא לרעיו, וַיִּתיעצו איך להציל את הצב ויאמר העורב: אני יועץ כי יִשכב הצבי כַּמת ע׳ הדרך אשר ילך עליו הציד, ואנכי אֵרד על הצבי כְּרֶדת על הפֶּגר. והיה בראות הציד כזאת, והניח אל־נכון, את הרשת מידו, והלך לִתפּוש את הצבי. אז יקפוץ הצבי וְיָרוּץ הֵנה והנה, כמו תִּכְאַב לו רַגלו, וּבִקְרוֹב אליו הציד וְנָסוֹג אָחור; וכה יִתְעַלֵּל בַּצַּיָּד פעמים רבות, עד אשר יצליח העכבר לְנַתֵּק את הרשת, ועד אשר יִסְתַּתֵּר הצָּב בין הַשִּׂיחים, ואז נמַהֵר כלנו לְהִמלט.

ויעשו כְּדבַר העורב, וְעָרְמָתם הצליחה. — וכן הִצִּילוּ איש את רעהו בְּאַחֲוָתם וּבְאַהבתם הַנֶּאֱמָנה. —

42.

הָרַצְעָן הֶעָנִי.

1 רַצְעָן*.	שוהמאַכער	Сапожникъ
2 הָרֵם.	אויפהעבען	Поднимать
3 מוֹדָעָה (יָדַע).	אַנצייגע, אינזעראַט	Объявленіе
4 חַיָּט.	שניידער	Портной
5 יָצִיעַ, זו״נ.	שטאָקווערק, עטאַזש	Ярусъ, этажъ
6 הַפְרִיעַ.	שטאָרען	Мѣшать
7 כִּים.	בייטעל	Кошелекъ
8 אָבָק.	שטויב	Пыль
9 פַּךְ.	קאַננע	Кружка

Мячикъ	באַלל (צ. שפּיעלען)	10 כַּדּוּר .
Печатать	דרוקען	11 הַדְפֵּס* (דפס) .
Ремесленникъ, (художникъ)	האַנדווערקער , (קינסטלער)	12 אָמָּן (אוּמָן) .
Старый (не новый)	אַלט (ניכט נײַ)	13 יָשָׁן .
Изслѣдовать, провѣрять	אונטערזוכען , בעפּריפֿען	14 בָּדֹק .
Прервать	אונטערברעכען	15 הַפְסֵק* .
Крыльцо, (ступень)	טרעפּפּע (שטופֿע)	16 מַדְרֵגָה .
Солома	שטראָה	17 תֶּבֶן .
Терпѣть, выносить	דולדען , ערטראַגען	18 כַּלְכֵּל .
Катиться	ראָללען (זיך)	19 הִתְגַּלְגֵּל .
Газета	צייטונג	20 מִכְתָּב-עִתִּי(עִתּוֹן*) .
Торговецъ	האַנדעלסמאַנן	21 סוֹחֵר .
Сапогъ [обувь]	שוה , שטיעפֿעל	22 נַעַל .
Хозяйство	ווירטהשאַפֿט	23 מֶשֶׁק .
Заплатить, (наградить)	בעצאַהלען , (בעלאָהנען)	24 שַׁלֵּם .
Крутой	שטייל	25 תָּלוּל .
Густой	דיק	26 עָב .
Постоянный	בעשטאָנדיג	27 קָבוּעַ* .

---

1) Cordonnier.—*Shoemaker*. 2) lever.—*to raise*. 3) Annonce.—*Advertisement*. 4) Tailleur.—*Tailor*. 5) Etage.—*Story*. 6) déranger.—*to impede*. 7) Bourse.—*Purse*. 9) Poussière.—*Dust*. 9) Pinte.—

Tancard. 10) Balle.—*Ball.* 11) imprimer.—*to print.* 12) Artisan (Artiste). 13) vieux (pas neuf).—*old (not new).* 14) vérifier, rechercher.—*to examine, investigate.* 15) interrompre. — *to interrupt.* 16) Escalier (Marche).—*Perron (Step).* 17) Paille.—*Straw.* 18) souffrir, tolérer.—*to tolerate, endure.* 19) rouler.—*to roll.* 20) Gazette. 21) Marchand. — *Merchant.* 22) Soulier.—*Shoe.* 23) Ménage. — *Household.* 24) payer (recompenser). — *to pay (reward).* 25) escarpé. — *steep.* 26) épais.—*thick.* 27) fixe.—*steadfast.*

יוֹאֵל הקטן שִׂחק בְּכַדּוּר עם אחותו הקטנה בַּחדר־אמו ; וַיִּשָּׁמֵט הכדור מידו, וַיִּתגלגל תחת השלחן . וכאשר הֵשַׁח יואל את ראשו לְהֲרִימו מֵהארץ , וירא והנה על הקרקע גִּלָּיוֹן נִדְפָּס . ויקח את הגליון בידו, והנה הוא עֲלֵה מכתב־עִתִּי , ובו נִדפסו מוֹדָעוֹת שׁוֹנות מאת סוֹחֲרים וְאָמָּנִים . יואל ראה גם צִיּוּרים אצל הַמּוֹדעות , וּבִיחוּד לְקַחָה לבו תמונת נער קטן לָבוּשׁ בגדים יפים : כי כזאת יַדְפִּיסוּ הַחַיָּטִים בְּמוֹדְעוֹתיהם, למען מְשׁוֹךְ אליהן את לב הַקּוֹראים, למען יבאו לִקנות בחנותם. הַצִּיּוּרים מָשׁכו את לב יואל , ויתן את הכדור לאחותו , וַיֵּשֶׁב על הֲדוֹם , וַיָּחֶל לִקרא בַּגִּליון . והנה לנגד עיניו מודעה קְצָרה , לאמר : רַצְעָן עָנִי מְבַקֵּשׁ אֲנָשִׁים רַחֲמָנִים לתת לו עבודה . —אִמִּי , קרא יוֹאֵל בְּחִפָּזוֹן , רְאִי הנה בגליון הזה כָּתוּב כי רצען עני מבַקש עבודה , וְאַתְּ הלא אמרת תמיד כי רַצְעָנֵנוּ הַקָּבוּעַ איננו חפץ לְתַקֵּן את נְעָלֵינוּ הַיְשָׁנִים ; ובכן הלא נוכל לְתִתָּם לָרצען העני הזה לְתַקְּנָם ? הן הוא מבַקש נעלים לתקון מאת אנשים רחמנים, והן אנחנו הננו אנשים רחמנים . הַאַף אין זאת, תָּמָר ? אָמר בפנותו אל אחותו . — בְּוַדַּאי ! ענתה תמר הקטנה , אני רַחֲמָנִיָּה , וגם צַעֲצוּעָתִי רחמניה, ולה אָבַד שִׁלְשׁוֹם נעל אחד , וְהָרַצְעָן יוכל לעשות לה נעל חדש .x ואני הֶעמדתי את נְעָלַי על הַתַּנּוּר וַיִּכָּווּ , וגם אותם יוכל הרצען העני הזה לְתַקֵּן . אָה, הנני לְהַרְאוֹתוֹ מה רחמָניה אני ! ומה מאד תִּגדל אז שמחתו , האף

אין זאת, יואל? — כן, ענה יואל, הוא ישמח מאד; אנחנו נִתֵּן לו את נעליך ואת נעלי ואת נעל־צעצועתך, ואת כל הנעלים הישנים, אם תַּרְשֵׁנוּ אִמֵּנוּ לעשות כן. ויואל רָץ אל אמו וַיאמר: הגידי נא, אמי, הֲתַרְשִׁינִי ללכת אל הרצען העני בשובי מבית הספר? הן מִשְׁכָּנוֹ לא רחוק מביתנו, כי כן כָּתוּב בגליון: רחוב־הָעורות, מִסְפָּר 8 בַּיָּצִיעַ הרביעי. —

והאם היתה עֲסוּקָה (עָסֹק, התעסק) או לבדוק את חֶשבונות הַמֶּשֶׁק, ולא הִטְּתָה אֹזן לשמע את כל דברי בנה, וַתַּעַן בנפש פְּזוּרָה: אם רק לא תָשִׂיחוּ בקול שָׁאוֹן כזה, אתן לכם רשיון ללכת אל הרצען, רק אל תוסיפו לְהַפְרִיעֵנִי מִמַּעֲשַׂי.

— אנא אמי, אמר יואל, רַק עוד אחת אֶשְׁאָלֵךְ: הֲמֻתָּר לי לי לשלם לרצען העני בְּיָדִי?

— לא! הִפְסִיקָה אותו תמר הקטנה, צעצועתי תשלם בעצמה, כי יש לה כִּיס־כסף קטן, וממנו יוּקַח כל הכסף הַדָּרוּשׁ לְמַלְבּוּשָׁה (לבוש).

— אבל הן הצעצועה לא תוכל לעלות אל היָּצִיעַ הרביעי, לשלם את מחיר נַעֲלָהּ, ולכן לי לעשות זאת בַּעֲדָהּ; אמר יואל. — ותמר כבר עִוְּתָה פניה לִבכות, ואולם האם אשר חפצה לשבת עתה במנוחה, אמרה: יואל יקרא את הרצען אֵלַי, ואז תתנו לו את כל נעליכם הקרועים, ואַחַר תְּשַׁלְּמוּ לו בעצמכם.

הילדים רָצוּ (רָצָה) את העֵצה הזאת, וְיואל הֵחֵל לָצֹר את ספריו, כי היום נִכְסֹף נִכְסַף ללכת לבית הספר, למען יעלה, בשובו מבית הספר, אל מְעוֹן הרצען העני, אשר על זה שמח מאד.— בשובי הביתה אֲסַפֵּר לך הכל, אמר לאחותו, וימהר ויצא את הבית.

מֵעולם לא ארכו לו השעות בבית הספר, כאשר ביום ההוא. אך לְסוֹף כָּלוּ הלמודים, ויואל רָץ אל הבית אשר יָגוּר בו הרצען.

ניעל על המדרגה. הוי, מה אֲיומה היא המדרגה הזאת! מה אֲפֵלָה ומה תְלוּלָה היא! אך יואל עלה בה, וַיִמצא את פתח המעון. וידפוק בַּדֶלֶת וַיָבֹא הַחֲדֵרָה.

והחדר צר מאד, ורק חַלון אחד בו, ולפני החלון הזה ישב האיש על השלחן וַיְתַקֵן נַעל גדולה וִישָׁנה, וכלי מְלַאכְתּו פְזוּרים סְבִיבותָיו מעולם לא היה יואל בחדר דל כזה; בחַדְרֵי בית הורָיו עמדו הֲמון כֵּלִים וַחֲפָצִים, אשר לא היו דרושים לאיש, וְהַשִׁפחה הִתְאוננה תמיד כי עליה לְנַקּוֹת המון שלחנות וכסאות אשר אין בהם כל מועִיל; הן כל אלה עומדים פה רק למען יכַסֶם האבק, אמרה תמיד בִתְלוּנה. — ואולם פה בחדר הרצען, אין כל בלתי אם כסא אחד, מִטָּה עם שַׂק מָלֵא תֶבֶן וּמְכֻסה עָב, וַאֲרְגָז אשר עליו עמדו כוסות אחדים ופַּךְ שָׁבוּר לבַשֵׁל בו קָפֶע. — מה יאמר אבי, לו ראה את הפַּךְ הזה, חָשַׁב יואל בלִבּו, הן הוא לא יוכל כַּלְכֵּל כֵּלִים שְׁבוּרים.

אז הֵסֵב הרצען את ראשו אל יואל, וַיִשאל: מה תַּחפֹּץ, נער קטן? במה אוכל לְשָׁרֶתְךָ? — ולב יואל מָלֵא רחמים למראה המִטה הָרְעוּעָה והפַּךְ הַשָׁבוּר, לכן דִבֵּר אל הרצען בידידות, ויאמר: רצען טוב, אמי מְבַקֶשֶׁת, כי תבֹא אלינו לְתַקֵן את נְעָלַי ואת נַעֲלֵי תמר אחותי. גם לצַעֲצוּעַת אחותי אָבַד נעל, ואתה תעשה לה נַעל חָדש. — והרצען קרא אל אשתו אשר ישבה בַּחדר השני, ויאמר: הֲשָׁמַעַת, זְלָפָּה? עלי ללכת אל אֵם הנער הזה. הֲתִקַנְתְּ את בְּגָדַי? כי אם אֵין לא אוכל לצאת החוצה. — והאשה ענתה: לולי כָאֲבוּ לי אצבעותי כי עתה כבר כִּלִיתי מלאכתי בבִגדך. אבל בעוד שעה תוכל לְלָבְשׁוֹ.

(סוף).

1 שָׁהָה*.	פערבלייבען, פערווײלען	Пробыть
2 כְּלוּב.	קאֶפיג, פאֶגעלבויער	Клѣтка

3	עֲבוֹט.	פפֿאַנד	Залогъ
4	שִׁוָּה.	זיך פֿאָרשטעללען	Представить
5	סַפָּה.	זאָפֿאַ	Софа
6	פָּדֹה.	לאָסקויפֿען , איינלאָזען	Выкупать
7	עֲלִיָּה.	באָדענקאַממער	Свѣтёлка
8	לָוֹה.	לייהען (פֿאָן)	Брать въ заемъ
9	רָתֹם.	אַנשפאַננען	Запрягать
10	עַיִר.	יונגער עזעל	Ослёнокъ
11	קִיטוֹר.	דאַמפף	Паръ
12	בַּלֵּה.	פֿערברינגען , פֿערברויכֿען	Проводить, истратить
13	הָרִיעַ.	יויכֿצען, (בלאַזען)	Возликовать,(трубить)
14	שִׁכְחָה.	פֿערגעסליכֿקייט	Забывчивость
15	אָבֹס.	פֿיטטערן (טהיערע)	Накармливать (животн.)
16	חָלִיל.	פפֿייפֿע	Свистокъ
17	מְפֹרָשׁ.	אויסדריקליך, דייטליך, בעשטיממט	Ясно, выразительно
18	בַּעַל.	בעזיטצער, הערר, (עהעמאַן)	Хозяинъ, владѣлецъ (супругъ)
19	פַּחֲזוּת.	לייכֿטזינן	Легкомысліе
20	מְסִלָּה (סָלֹל).	באַהן (היער אייזענבאַהן)	Путь, дорога (зд. ж. д.)
21	מַסַּע (נָסֹעַ).	צוג,(רייזע)	Поѣздъ(путешествіе)
22	בַּעֵת.	ערשרעקען	Испугать

23 בֶּצַע.	נעוויין,פָּארטהייל	Нажива, выгода
24 מִיַּד*.	זאָפָּארט	Тотчасъ

1) demeurer.—*to sojourn.* 2) Cage. 3) Gage.—*Pledge.* 4) se figurer.—*to imagine.* 5) Sofa. 6) racheter, dégager. — *to redeem. buy back.* 7) Mansarde. 8) emprunter. — *to borrow.* 9) atteler.—*to put to.* 10) Anon.—*Ass-foal.* 11) Vapeur.— *Steam.* 12) passer, consumer.—*to pass, consume.* 13) être joyeux (jouer de trompette).—*to exult (trumpet).* 14) Oubli.—*Forgetfullness.* 15) donner à manger.—*to feed.* 16) Sifflet.— *Whistle.* 17) exprès.—*clearly.* 18) Propiétaire (Mari).—*Owner (Husband).* 19) Etourderie.—*Giddiness.* 20) Chemin (de fer).—*Road (Railroad).* 21) Train (Voyage). 22) effrayer.—*to frighten.* 23) Profit. 24) à l'instant.—*directlg.*

יואל יצא מן החדר הצַר. הוא לא יכל לִשְהות שם יותר, כי מראה עיניו הֶעֱצִיבוּ מאד. רק דבר אחד מצא חן בעיניו: זה כלוב צפור התלוי לפני החלון, ואשר הצפור היושב בו רִנֵּן מטוב־לב. — הנער מִהר הביתה, ויסַפֵּר לאחותו את כל אשר ראה.

— שַוִי בלִבך, תמר! אמר יואל, הנה פַּךְ־קֶפֶע שבור עומד שם על הארגז!

— מה מגונה הדבר! אמרה הקטנה: מדוע לא יִקנה לו האיש פך אחר? — הֲיִקְנֶה דבר בלי כסף? ענה הנער: ולו אין כסף, דל הוא מאד, והוא גָר בחדר אשר מַרְאֵהוּ כחדר הָעֲלִיָּה שֶשָּם תוֹבִיש (יבש) אמנו את המַדים. — האין לו סַפָּה ושלחן הכתיבה? שאלה תמר. — לא! ענה יואל: רק שלחן אחד יש לו, ועליו הוא יושב ועושה מלַאכתו. — על זה צָחקה תמר מאד: איש גדול יושב על השלחן! מה נִלעג הדבר הזה!

עוֹדם מדַברים ויבא הרצען החדרה. והילדים מִהרו וַיְחַפשו וַיאַספו את כל הנעלים הישָנים אשר נמצאו בבית, וכל אלה נִתנו לָרצען לְתקון. ואֵם יואל שאלה את הרצען למַעשהו, ויאמר האיש:

בשנה הזאת רע לי מאד, כי פעמים רבות תֶחסר לי עבודה, וגם במְצאי עבודה לא יְשַׁלֵם לי תמיד, כי האנשים העניים אשר להם אֶעבוד, חַסְרֵי־כֶסֶף גם הם.

— אמי, אמר יואל, חפץ אני לשַׁלֵם לרצען בעד נעלַי, עוד היום, בטרם יתקנם. — מֵראש לא אֶקח כסף מידך, ענה הרצען, אבל מחר לעת הצהרים אָשיב את הנעלים, ואז אֶדרוש הכסף. כי בְדַעתי אשר אֶשְׂתַּכר מאומה מִכֶם לָוִיתִי מִשְּׁכֶנְתִּי חֲצִי השקל, והיא לקחה ממני בַעבוט את צִפֳּרִי, זה תענוגי הַיָחיד בביתי. ואם לא אָשיב לה הכסף מחר עד הצהרים, לא תשיב לי את צפרי; כן אמרה לי מְפֹרָשׁ.

—בֹּא מָחר בשעה השתים עשרה, לְמוֹעֵד שובי מבית־הספר, ואז אשַלֵם לךָ מיד, אמר יואל. הרצען הודָה להם וילך לו. והאם אמרה לִבנה: עתה רְאֵה לשמר הַבְטָחָתְךָ (=את אשר הִבְטַחְתָּ), כי עליה נִשְׁעַן האיש. לכן שוב מיד כִּכלות הלמודים, ואל תשַחק בחוץ כאשר הִסכנת לעשות.

כיום המחרת בלכת יואל לבית הספר, גָמַר בלבו לשוב הביתה למועד הָאָמור, בלי אחור; ואת חצי השקל שָׂם בכִיסו, לִפדות בו את צִפור הרצען.

בשובו מבית הספר לעת הצהרים, ראה ברחוב עגלה רְתוּמָה לְעַיִר קטן. נערים שובבים רבים נִקְהֲלוּ (=נֶאספו) על הָעַיִר, ויצחקו עליו וַיִשתעשעו אתו; והעַיִר טוב הלב רָצָה את מעשיהם. השחוק הזה מצא חן מאד בעיני יואל, וַיעמוד לֶאבוס את העַיר מִפַּת הלחם אשר נִשארה בצלַחתו מֵארֻחת הַבֹּקר. רֶבע שעה עָבר בַּשחוק הזה; אז זכר יואל כי הִבטיח לאִמו לבלי שַׂחק היום ברחוב, וישא רגליו וירץ הביתה לבַל יְאַחר המועד. ויהי בעָברו על פני גן, וירא והנה שנים מֵחֲבֵרָיו משַׂחקים בגן, והאחד קרא אליו: ראה נא, יואל, עתה תָבֹא עֶגלת הקיטור! — ועגלת הקיטור היה הנער השני, אשר תָקַע

(=שרק) בְּחָלִיל וַיַּעַשׂ את כל האותות כְּנָהוּג לעת צאת מַסָּע על מסִלַּת־הברזל; והוא בעצמו היה עגלת הקיטור, וַיִּסֹּב בַּגַּן בִּמְרוּצָה (רוּץ) מְהֵירָה. — השחוק הזה יָשַׁר מאד בעיני יואל, כי חָדָשׁ היה לו; מעולם לא היה הוא לעגלת קיטור. ובכן נִסָּה גם הוא לעשות כְּרֵעֵהוּ, וַיִּשְׁרוֹק בִּשְׂפָתָיו, וירץ אחרי רעהו, ויקרא: עתה הנה שתי עגלות־קיטור. — בשחוק הזה בִּלָּה יואל זמן לא־מעט, אך לסוף נִפְרַד מרעיו וירץ בחפזון הביתה.

בבית סִפְּרָה לו אחותו, כי הרצען העני הֵשִׁיב את הנעלים אשר נִתְּנוּ לו לתקון, זה כשעה, וַיִּדְרֹשׁ את מַשְׂכֻּרְתּוֹ (מַשְׂכֹּרֶת =שָׂכָר), וכי היא, תמר, שִׁלְּמָה לו עשר אגורות בעד נעל צַעְצָעָתָהּ, אך יותר לא היה לה, וגם האם לא היתה בביתה. — והוסף תמר ותאמר בְּתוּגָה (=יָגוֹן): האיש אמר כי עתה לא יוּשַׁב לו צִפֳּרוֹ, כי שְׁכֶנְתּוֹ אשה קָשָׁה, ומְפֹרָשׁ אמרה כי אם לא יביא לה הכסף למועד אשר אמר, לא תשיב לו את הצפור; ועתה לבטח כבר מכרה את הצפור.

יואל נִבְעַת מאד לשמע הדברים האלה, ויקצוף על נפשו כי לא שמר את הַבְטָחָתוֹ. — אז שבה האֵם הביתה, ויואל הגיד לה את צָרַת־נפשו.

— רע הדבר מאד, אמרה האם, כי אם גם תביא עתה את הכסף אל הרצען, הנה בְּוַדַּאי כבר אָחֲרָה המועד, ולא יוכל עוד לפדות את צפרו. לכן עלי ללכת אתך, אולי אַצְלִיחַ אני לפַתּוֹת את שכֶנתּוֹ להשיב לו את עֲבוֹטוֹ. — יואל הודה לאמו על חסדה, וילכו שניהם אל הרצען, ובבאם אליו סִפֵּר להם, כי כבר בִּקֵּשׁ את שכנתו לחַכּוֹת עוד כְּשָׁעָה, וגם חפץ לתת לה את עשר האגורות אשר קִבֵּל מתמר, אך שכנתו אָטְמָה אזניה מִשְּׁמוֹעַ, והִמָּאֵן ותאמר כי הצפור לה הוא עתה בְּמִשְׁפָּט. — ויתעצב יואל

מאד לִשְׁמֹעַ הדבר, ובראות אמו את עצבונו אמרה: הבה, נלכה
אל האשה, אולי תֵּעָתֵר לְבַקָּשָׁתִי.

הַשְּׁכֵנָה מֵאֲנָה בתחלה לשמוע לדברי אם־יואל, אך כאשר
אמרה לה לְשַׁלֵּם שֶׁקֶל כֶּסֶף, במחיר הצפור, נִפְתָּה לב האשה אל
הַבֶּצַע, וַתָּשֶׁב את הצפור. אז הביא יואל את הצפור לִבְעָלָיו.
וְהָרַצְעָן שָׂמַח עליו מאד, וגם הצפור הֵרִיעַ בְּגִיל בִּכְלוּבוֹ.

—הפעם תִּקַּנְתִּי את מְעֻוָּתֵךְ, אמרה האם ליואל: אבל לא
תמיד נוכל לתקן את אשר נְעֻוָּה בְּשִׁכְחָה ובפחזות.

43.

מַסְּעֵי בֶן־הַצִּפּוֹר.

1	עֲרֵמָה.	הויפען, געטריידע־הויפען	Ворохъ, куча
2	חֹשֶׁן.	ברוסטלאטץ	Фуфайка
3	פַּעַם.	שריטט, [פוס]	Шагъ, [нога]
4	אָסָם.	געטריידעשפייכער	Житница
5	חָצוּף*, עַז־פָּנִים.	פרעך	Дерзкій
6	זָמִיר.	נאכטיגאלל	Соловей
7	שָׂבֹעַ.	זאטט ווערדען	Насыщаться
8	הִתְפַּרְנֵס*.	זיך ערנאהרען	Кормиться
9	חֲסִידָה.	שטארך	Аистъ
10	מְעִיל.	ראק	Сюртукъ
11	מְשׁוֹרֵר, מְזַמֵּר.	זאנגער	Пѣвецъ
12	תֵּבֵל נ׳.	וועלט (וועלט־אלל)	Свѣтъ (вселенная)

Честность	עהרליכקייט	13 אֱמוּנָה.
Скитаться (двигаться)	זיך אומהערטרייבען, (בעוועגען)	14 נוּעַ.
Смотрѣть съ удивленіемъ	אַנשטוינען	15 הִשְׁתָּאֵה (שאה).
Карликъ	צווערג	16 גַּמָּד.
Дерзости	פרעכהייט (ען)	17 עַזּוּת, חוּצְפָּה.
Возбранять, препятствовать	פערוועהרען, פערוויזען	18 כַּהֵה בְּ־.
Проколоть	שטעכען, ערשטעכען	19 דָּקֹר.
Привязываться	זיך אַנשליעססען אַנהאַנגען	20 הִצָּמֵד.
Вздрогнуть	ערשרעקען, ערציטטערן	21 הִתְחַלְחֵל.
Клясть	פלוכען	22 קַלֵּל.

1) Tas.—*Heap.* 2) Camisole.—*Under- Waistcoat.* 3) Pas (Pied).—*Pace (Foot).* 4) Grenier.—*Granary.* 5) Insolent. 6) Rossignol.—*Nightingale.* 7) se rassasier.—*to be sated.* 8) se nourrir. — *to subsist.* 9) Cigogne.—*Stork.* 10) Robe. 11) Chanteur.—*Singer.* 12) Monde (Univers).—*World (Universe).* 13) Probité.—*Probity.* 14) vagabonder.—*to stroll.* 15) regader avec étonnement. — *to look with astonishment.* 16) Nain.—*Dwarf.* 17) Insolence. 18) réprimander, prohiber.—*to reprimand, prohibit.* 19) percer, piquer.—*to prick, pierce.* 20) s'attacher. — *to attach one's self.* 21) trembler. — *to tremble.* 22) maudire.—*to curse.*

הַצִּפּוֹר הזקן הַקִּיץ זה עתה מִשְּׁנָתוֹ. עודנו מִשְׂתָּרֵעַ בתענוג על מִשְׁכָּבוֹ בקִנּוֹ הַחַם, ולבו עודנו שָׂמֵחַ על החטים היפות אשר גָּנַב אֶמֶשׁ מַעֲרֵמַת הָאִכָּר, – והנה בנו הצעיר, ערוך כְּיוצא לדרך

רחוקה, קָפַץ הַקִּנָּה, ויאמר אל אביו בִּלְשׁוֹן־חָצוּף, כְּמִשְׁפַּט בני־צפור: זָקֵן!! עתה הנני הו ךְ לראו את העולם הגדול! הנה הַחֲסִידָה ארוּכַּת הרגלים וארוּכַּת החוֹטוֹם, כבר הלכה אתמול לְמַסָּעֶיהָ; גם הַדְּרוֹר הַגֵּאֶה הֶלְבּוּשׁ תמיד בִּגְדֵי־שַׁבָּת: מְעִיל שָׁחוֹר וחֹשֶׁן לָבָן, נכון גם הוא לצאת מזה; גם מְשׁוֹרְרֵנוּ הַנִּכְבָּד, האדון הַזָּמִיר, הַמִּתְגּוֹרֵר (גוּר) שם על יד הנחל, כבר נָדַד הלך לו — ומה לי עוד פֹּה בכפר השומם? ובכן הנני שָׂם גם אני לְדֶרֶךְ פְּעָמַי (=הנני יוצא לִנְסֹעַ), והנני הולך לְהִתְבּוֹנֵן בְּאַרְצוֹת־תֵּבֵל. שלום לך, זָקֵן! אולי עוד אָשׁוּב אליך, אחרי אשר תִּשְׂבַּעְנָה עֵינַי לראות את כל חֶמְדַּת הַתֵּבֵל (חֶמְדָּה=הָדָר).

—הִנְּךָ חפץ לצאת לְמֶרְחֲבֵי־תבל? אמר הצפור הזקן בְּתִמָּהוֹן ובנחת, וַיִּקְרוֹץ בעיניו לִבְנוֹ הָאַמִּיץ... אל תַּסְכִּיל לעשות, חצוף קטן! מה לך וְלָעוֹלָם הגדול? לא לנו, צפרים, לָעוּף בְּמֶרְחַקִּים (=ארצות רחוקות). לנו לָשֶׁבֶת בכפר עם האכרים, ועליהם לכלכל אותנו. פֹּה במקום מוֹשָׁבֵנוּ, הכל גָּלוּי וְיָדוּעַ לנו: כל הגנים, כל העצים וכל הָאֲסָמִים; פה נמצא תמיד אֹכֶל לנפשנו. ואם גם יִצְפֹּן הָאִכָּר את הַבָּר בְּמִסְתָּרִים (=מָקוֹם נִסְתָּר), מִשָּׁם נְחַפְּשֵׂהוּ וְנִמְצָאֵהוּ. אבל שָׁם על ארץ רַבָּה (=גדולה), מי יודע מה יִקְרֵנוּ שם? שֵׁב בִּמְקוֹמְךָ וְהִתְפַּרְנֵס בֶּאֱמוּנָה! זאת הַתּוֹרָה לַצִּפֳּרִים מֵאָז מֵעוֹלָם; ולכן לא יַעַזְבוּ את מְקוֹם מוֹלַדְתָּם, (מוֹלֶדֶת=מקום שֶׁבּוֹ נוֹלַד איש), ולא יִתְאַוּוּ לָנוּעַ על ארץ רַבָּה.

—דַּע־נָא, זקן יקר, כי לא כַּיָּמִים הראשונים הימים האלה! ענה בן־הצפור עַזּוּת: ואנחנו הצפרים הצעירים, חֲכָמִים הִנֶּנוּ ממך ומכל רעיך הזקנים הַנִּצְמָדִים לְקִנָּם. אנכי והצפרים אשר כְּגִילִי חפצים לראות את העולם וְלִשְׂמוֹחַ ולהתענג בחיינו, ופה בכפר יְמִיתֵנִי הַשִּׁמָּמוֹן. — ובן הצפור פָּרַשׂ את כנפיו וַיָּעַף, וַיִּפְצַח (פָּצַח=הֵרִיעַ) רִנָּה מטוב־לב.

בַּיּוֹם הראשון נָעַם לו המַסע עד מאד. טֶרף לא חסר לו בכל הדרך, ועיניו ראו המון־חדשות ונפלאות, אשר הִשְׁתָּאָה להם עד מאד. ויהי מְאֻשָּׁר בעיניו, כי חָפְשִׁי הוא לנפשו לעשות כַּטּוֹב בעיניו מבלי אשר כְּהָה בו איש.

לִפְנוֹת־ערב בא צִפֹּרֵנוּ ביער גדול, ויאמר לָלוּן שם. אך כמעט שֶׁבָּחַר לו מקום לְמִשְׁכָּב, והנה קְהַל־עוֹרְבִים באו, וַיִּצְרְחוּ בקול נורא, עד כי התחלחל בן־הצפור הקטן וַיִּירָא מאד. — מה לך פה, נֵגֶד אָמוּץ? אמר עוֹרֵב זקן אל צפרנו הֶחָרֵד: המקום הזה לנו הוא, ולך אין כל חלק וכל נַחֲלָה בו. מַהֵר וּלֵךְ מזה, פן יִרַע לך!

נִבְהַל וּנְבְעַת פָּרַח לו צפרנו, ולא קמה בו עוד רוּחַ (=אֹמֶץ) לָתוּר לו מקום לִישׁן בַּיער המְסֻכָּן הזה.

—לוּ נִשְׁאַרְתִּי בביתי, בקִנֵּי הֶחָם! אמר הצפור הנוסע בעִצָּבוֹן: מה טוב ומה נעים שם בִּמְעוֹן־אבי! אכן הִסְכַּלְתִּי לַעֲשׂוֹת כי נָדַדְתִּי מִקִּנִּי.

עָצוּב ובנפש־מרה הוסיף צפרנו לעוף הָלְאָה, הלאה, עד אשר בא אל אַחַד הכפרים. שם מצא לו מָנוֹחַ (=מקום־מנוחה) תחת גַג־סֻכָּה, וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן, ויהי ממחרת, אך קָם ממשכבו, והנה המון צפרים באו, וַיִּצְעֲקוּ צעקה גדולה: הוי, הוי, נכרי (=זָר) בא, נכרי בא; מה לו פה? הנה הוא בא לאכל את פְּרֵדוֹתֵינוּ, גָּרְשׁוּהוּ מזה! לא נחפוץ כי יֵשְׁבוּ זָרים בתוכנו! גֶּשׁ הָלְאָה! פן נְדַקְדֵּק בחרטֻמֵּינוּ. — וַיִּבָּהֵל הצפור מאד, וימהר וַיָּנָס מפניהם; והצפרים הוסיפו עוד לְקַלְּלוֹ וּלְחָרְפוֹ עד אשר נֶעְלַם מעיניהם.

(סוף).

1 הֵיכָל.	פאַלאַסט	Дворецъ
2 חַלָּשׁ.	שוואַך	Слабый

3	פַּרְכֵּס*.	צאַפּפּעלן	Барахтаться
4	רָחֹף.	ציטטערן	Дрожать
5	אָסִיר.	געפֿאַנגענער	Плѣнникъ
6	בּוֹשׁ (בּוֹשְׁתִּי־ בּוֹשׁ !).	זיך שאָמען	Стыдиться
7	צְוָחָה (צוֹוַחַת־צְוָחָתִי).	געשריי, געקרֶ[illegible]	Крикъ, к[illegible]каніе
8	הַמְרִיא.	זיך ערהעבען אין דיע האָה[illegible]	Подниматься в[illegible] высоту
9	אָטֹר.	פֿער־ שליעסען , [illegible]שליעסען	Обхватывать, с[illegible]вать
10	פָּקֹד.	געדענ־ קען , שטראַפֿען , צור פֿעראַנטוואָר־ טונג ציעהען	Взыскивать, наказывать
11	קָמֹט.	צערקוועטשען ,(איינ־ שרומפּפֿען לאסען	Сморщивать
12	צִפְצוּף.	דאַס פּיפּסען	Чириканіе
13	בָּרֵךְ.	זעגנען , גריסען , (דאנקען)	Привѣтствовать,, благодарить
14	פִּשְׁפֵּשׁ*.	קלאפּפּערן	Хлопать
15	טָמֹן.	פֿערשטעקען	Прятать
16	אֶגְרוֹף.	פֿויסט	Кулакъ
17	מָשֹׁשׁ . מוּשׁ.	בעפֿיהלען, בעטאַס־ טען	Ощупывать
18	נֶשֶׁף.	אַבענדדאָמע־ רונג, (דונקעלהייט)	Сумерки,(темнота)
19	עַנֵּה.	פּלאַגען , בעדריקען	Притѣснять, изнурять

1) Château.—*Palace.* 2) faible.—*feeble.* 3) se débattre.—*to wrestle.* 4) trembler.—*to tremble.* 5) Prisonnier—*Captive.* 6) evoir honte.—*to be ashamed.* 7) Cri, Croassement.—*Cri, Croaking.* 8) s'élever en haut.—*to arise in the height.* 9) étreindre.—*to envelope.* 10) punir; demander compte.—*to call to account.* 11) chiffoner.—*to crumple.* 12) Piaulement. — *Pipe.* 13) bénir; saluer (remercier). — *to bless; greet (thank).* 14) claquer. — *to clap.* 15) cacher. — *to hide* 16) Poing.—*Fist.* 17) tâter.—*to feel.* 18) Crépuscule. 19) accabler vexer.—*to exhaust, oppress.*

והצפור הָאֻמְלָל עָף הָלאה, הלאה, והוא רעב ונֶעצב. והנה עֲדַת חֲסִידוֹת עוברת על פניו. ובתוך החסידות הִכִּיר גם את החסידה בת־כְּפָרוֹ, והוא ידע אותה היטב, כי קֵן מולדתו היה קרוב מאד לְקֵן החסידה, וְיום יום הִתְפַּלֵּא עַל **הַגְּבִירָה** הגדולה וְהַגֵּאָה הזאת. ויהי בראות צִפֳּרֵנוּ כי ירדו החסידות לָנוח על אַחַד הַגַּגּוֹת, וַיָּעַף גם הוא אליהן, וַיִּגַּשׁ אל החסידה מַכָּרְתּוֹ, ויאמר בְחֻצְפָּה: שלום לך, גְּבִרְתִּי הַחסידה, הֲגַם אַתְּ פֹּה? —

החסידה הִבִּיטָה על הֶחָצוּף הקטן בְתִמָּהוֹן, וַתַּעַן ותאמר: מי אתה, גַּמָּד אָמוּץ וַעַז־פנים? מה לך אֵלַי?

—האִם לא תַכִּירִינִי עוד, גברתי החסידה? שאל בן־הצפור נִכְלָם: הלא בְנֵי כפר אחד אנחנו, שְׁכֵנִים קרובים, כי בית אֲבוֹתַי עוֹמד קרוב לְהֵיכָלֵךְ, וְיוֹם יוֹם פְּגַשְׁנוּ איש את רֵעֵהוּ, האם לא תֵדָעֵינִי?

—הַאוּכַל לָדַעַת את כל הצפרים הַחֲצוּפִים אשר במקום מְגוּרַי? (מָגוּר, מגוּרים=מִשְׁכָּן; מן גוּר), ענתה החסידה בְּגָאוֹן: רבים הם הצפרים הפוחזים וְהָרֵיקִים, אשר הִפְרִיעוּנִי מִמַּעֲשֵׂי בִצְוָחָתָם! דְגִירָה, מה תִשְׁאַל ממני?

—נִכְסֹף נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹת את העולם הַגָּדוֹל, ענה בן־הַצִּפּוֹר:

עֲשִׂי איפא חֶסד עמדי, וּקְחִיני אתך בּמַסָעֵיךְ, יַעֲקב אשר שכֵנים ובני כפר אחד אנחנו. וּבְאָביב נשוב יחדו הַבַּיְתָה.

והחסידה כִּשְׁכְּשָׁה בִּכְנָפיה, וַתִּצחק ותאמר: מה זה עלה על לבך, חצוף קטן? איך תוכל לנסע עמדי ואתה קטן וחַלָּש עד מאד? שֵׁב במקומך והִתפַּרנס בֶּאמונה —

—כּדברים האלה דִבר לי גם אבי, ענה בן הצפור בְּשָׂפָה רָפָה.

— אם כן שְׁמַע בקולו, כי דבריו צָדקו מאד. ועתה שלום לך, והָחִישָׁה לשוב לביתך, אָמרה החסידה וַתַּמְרִיא לַמרום, ובעוד רגע נֶעלמה מעיני הצפור, אשר נִשאר על מקומו עָצוּב ונכלם.

רגעים אחדים עמד עוד הצפור על הגג, ולבו מלא מַחֲשְׁבוֹת־יָגוֹן. ויהי כאשר חָנַק עליו הָרָעָב, וַיִּפֶן כּה וָכה וירא והנה חור קטן בְּקִיר־הבית, ויאמר לְהִתגנב בּעַד החור אל תוך הבית, לחַפּשׂ שם פְּרֻדּוֹת, כאשר הִסכין לעשות בבתי האכרים אשר בכְפָרוֹ. אבל, הוי, צָרה! כמעט שֶׁעָבר דרך החור, וַיִּלָּכד בַּפַּח אשר טָמַן שם הָאִכָּר. לַשָּׁוא התאמץ צִפֳּרֵנוּ לְהֵחָלֵץ מן הפח, כי בכל אשר הוסיף לפַרְכֵּס ברגליו, כן הוסיף הפח לֶאטוֹר עליו פִּיו. אז הֵחֵל הצפור לִצְעֹק מר ולִקרֹא לעזרה. וישמע האכר, וַיִּקרב אל הָרֶשֶׁת בצחוק, וַיִּתפּוֹשׂ את הצפור בְּאֶגְרופו הקשה, עד אשר כמעט הִתְפָּרְדוּ (נפרדו) כל עַצְמוֹת הצפור הָרַךְ. — הַמְּצָאתִיךָ, חצוף קטן, גּוֹנֵב בָּר? קרא האכר: עתה אֲשַׁלֵּם לך במעשיך, וְאֶפְקוֹד עליך את כל חַטֹּאתֶיךָ! (חַטָּאת=עָוֹן).

כל עצמות הצפור רָחֲפוּ מִפַּחַד, אך לא עָרַב את לבו לִפְצוֹת חרטֻמּוֹ. — ויהי כאשר רָאוּ יַלְדֵי האכר את הצפור בְּכַף אֲבִיהם, וַיִּקראו: אבינו, אבינו, תֵּן לנו את הצפור, וְנשׂמנוהו בכְלוּב וְשִׂמַּח אותנו בשיריו.

—אך זה הוא מְזַמֵּר מַשְׂכִּיל! אמר האכר בצחוק: לא, בָּנַי!

שיריו לא יתנו עֹנג לנפשכם; לא מְזַמֵּר הוא, כי אם גַּנָּב. לכן מות יוּמָת!

כִּשמוע הצפור את דברי האכר, חָרַד חֲרָדָה גדולה, וְחִוְּרַת־מָוֶת כִּסְּתָה את פניו. ולא ערב לבו לְהָנִיעַ אֵבֶר. ואולם הילדים לא נָחו ולא שָׁקטו. וַיִּפצרו בַּאֲבִיהם מאד, עד אשר נֶעתר להם ויתן להם את הצפור, בְּאָמרו: רק הִשָּׁמרו והִזָּהרו פן יִמָּלֵט הַנוכל הקטן מידכם, כי עוד לי לְעָנשו על חַטָּאתו.

הילדים הִתענגו מאד על אֲסִירָם הקטן, וכל אחד ואחד לְקחהו בידו לְמַשְׁשֵׁהוּ ולהתבונן בו. ויהי כאשר לְקָחהו צְעִיר־הילדים בידיו הקטנות, ויצלח לַצפור הַמעוך להִתעופף מידו. לשוא נִסו הילדים לרדף אחריו ולהשיגו; צפרֵנו מִהֵר להִמָּלט על נפשו.

עוד צרות רבות באו על הַנוסֵע הקטן, אך מקץ הימים שב לביתו. אַמִּיץ וְגֵאֶה היה בצאתו לדרכו; ורעֵב, נכלם וְקָמוּט היה בשובו לביתו בְּנֶשֶׁף בָּעֶרב. (כי בוש לבא למקום־מְגוּרָיו לְאור יום, פן יִרְאוּהוּ הצפרים האחרים, וְלָעֲגוּ לו וְשָׂחֲקוּ עליו). — בְּצִפְצוּף־חֶרֶשׁ וּבַעֲנָוָה רבה בֵּרַךְ את אבותיו בשובו עתה לְקִנָּם, תחת אשר בְּהִפָּרדו מהם דִבֵּר עזות וּבִשְׂפַת־גָאוֹן.

—הַאַתָּה זה, בני? אמר הצפור הזקן בלעג. האם כבר כִּלית מַסָּעֶיךָ? אמנם רואה אני בך כי עֻנֵּיתָ מאד בדרכך. ואולם אנכי מֵראשית כזאת ידעתי: לְצִפּוֹר הָגוּן וּלְאִכָּר הָגוּן אך טוב לשבת במקומם, ואַל להם לָנוּעַ בעולם. עתה הַגֵּד לי, העוד תִּתְאָו נפשך לנסוע לְמֶרְחַקִּים?

—לא, לא! ענה הבן בְּשָׂפָה רפה: שם בָּעולם הגדול נוֹרָא מאד. אֵין טוב מִשֶּׁבֶת בַּבַּיִת; לא אֶעֱזוב עוד את מקומי.

—כִּדְבָרְךָ כן הוא, אמר הזקן בְּבִינָה יְתֵרָה: לא כַּדרור

וְבַחֲסִידָה הַצִּפּוֹר. וּמִסִּפּוּרֵךְ יִהְיֶה לְךָ לְמוּסָר, לְבַל יִתְאַמְּרוּ (=יִתְפָּאֲרוּ) עוֹד הַצְּפָרִים הַקְּטַנִּים כִּי חֲכָמִים הֵם מֵאֲבוֹתֵיהֶם.

44.

גַּם זֶה לְטוֹבָה.

1	אֵם־זְקֵנָה.	גראָסמוטטער	Бабушка
2	נִמְרָץ.	העפּטיג, שטרענג	Рѣзкій, сильный, (строгій)
3	נֶכֶד (נְכָדִי).	ענקעל	Внукъ
4	חוּשׁ.	פֿיהלען	Чувствовать
5	עָשֵׁשׁ.	מאַטט זיין	Быть усталымъ
6	פּוּגָה.	דאַס נאַכלאַסען, אויפֿהאָרען	Остановка
7	אוֹפָן.	ראַד	Колесо
8	מָנוֹד (נוד).	דאָס שיטטעלן	Качаніе
9	זָמֹם.	בעאַבזיכטיגען, דענקען	Замышлять, вознамѣриться
10	עֶלְיוֹן (עָלָה).	אָבערסטער, האָכסט	Верхній, вышній
11	חֲרָטָה*.	רייע	Раскаяніе
12	כִּלְיוֹן־עֵינַיִם.	זעהנזוכט	Нетерпѣливое желаніе
13	מָחֹל עַל* (הִוָּאֵשׁ מִן).	פֿערציכטען	Отрекаться
14	גַּהֵץ*.	פלאָטטען, אויפפלאָטטען	Утюжить
15	חִתּוּל.	פֿערבאַנד, אומשלאַג	Перевязка
16	הוּגוֹת (יגה).	בעטריבען	Огорчить

Утѣшеніе	טראָסטונג	תַּנְחוּם (־ים־ות, נחם).	17
Растекать (ся), растворяться	צערפליעסען, זיך אויפלאָזען	מוּג.	18
Кормъ	פוטער	מִסְפּוֹא.	19
Разумъ	פערשטאַנד	שֶׂכֶל.	20
Несправедливость	אונרעכט	עָוֶל, עַוְלָה.	21
Сравнивать	פערגלייכען	הִמְשִׁיל (משל).	22
Праздникъ	פייערטאַג	חַג.	23
Взволнованный	אויפגערעגט	נִגְרָשׁ.	24
Кучеръ, извощикъ	קוטשער, (פוהרמאַנן)	רַכָּב, עֶגְלוֹן.	25
Стенаніе	דאַס שטאָהנען	אֲנָקָה.	26
Пылать, горѣть	גליהען, [ברעננען]	לָהַט.	27
Носить, терпѣть	טראַגען, [דולדען], ליידען	סָבַל.	28
Топотъ	שטאַמפּפען, ראַססעלן	שְׁעָטָה.	29
Выдавать, отдать	איבערליעפערן, איבערגעבען	מָסַר.	30
Лютый	גרויזאַם	אַכְזָר, אַכְזָרִי.	31
Провидѣніе	פֿאָרזעהונג	הַשְׁגָּחָה.	32
Ранить	פערוואונדען	פָּצַע.	33
Сглупить	טהאָריכט, דום זיין	הוֹאִיל (יאל).	34

1) Grand'mère.—*Grand-mother.* 2) vif. (sévère).—*forcible (severe).* 3) Grand-fils.—*Grand-son.* 4) sentir,—*to feel.* 5) être fatigué.—*to be wearied.* 6) Relâchement.—*Diminution.* 7) Roue.—*Wheel.* 8) Hochement, secouement. — *Shaking.* 9) avoir l'intention.—*to in-*

tent. 10) superieur.—*superior.* 11) Repentir.—*Regret.* 12) Envie.—*Desire.* 13) renoncer.—*to renounce.* 14) repasser.—*to iron.* 15) Bandage. — *Cataplasme.* 16) affliger. — *to chagrin.* 17) Consolation. 18) fondre.—*to melt.* 19) fourrage.—*Fodder.* 20) Raison.—*Reason.* 21) Injustice. 22) comparer. — *to compare.* 23) Fete. — *Holiday.* 24) agité.—*ogitated.* 25) Cocher; Voiturier. — *Coachman; Carrier.* 26) Gémissement.—*Groaning.* 27) flamber. — *to flame.* 28) porter, tolerer. —*to bear,tolerate.* 29) Trépignement.—*Stumping.* 30) remettre.—*to deliver.* 31) cruel. 32) Providence. 33) blesser.—*to wound.* 34) être sot.—*to be foolish.*

הַהוֹרִים גָּמְרוּ לִנְסֹעַ לְחַג הַשָּׁבֻעוֹת אֶל הָאֵם הַזְקֵנָה; ועל זאת שָׂמְחוּ מאד שני הילדים, רְאוּבֵן וְרָחֵל. בְּיִחוּד חִכָּה ראובן בִּכְלְיוֹן־עינים אל הַמַּסָּע הזה, ויהי נִגְרָשׁ עד מאד. ולכן הוֹכִיחָה אותו כְּמוֹ לֵאמֹר: תְּשׁוּקָתְךָ הָעַזָּה וְהַנִּמְרָצָה לא טובה בעיני. מי יודע אולי יִקְרֶה מִקְרֶה אשר יְכַזֵּב תּוֹחַלְתְּךָ, ואז הֵן יֻקַּשׁ לך מאד לִמְחוֹל על תַּאֲוָתְךָ, בהיותך נגרש כָּכָה.

—אֲבָל מה־זה יוכל לְעָצְרֵנוּ מִמַּסָּעֵנוּ? אמר ראובן, ודְמָעוֹת עלו בעיניו.

—עוד לא אֵדַע גם אני, ענתה האם: אבל מי זה יֵדַע מֵרֹאשׁ את אשר יֵלֶד יום־מחר? הן בְּיַד ה׳ הוא לְהָשִׁיב את מַחְשְׁבוֹתֵינוּ כְּחֶפְצוֹ. וּכְבָר אמר הַמֶּלֶךְ הֶחָכָם שְׁלֹמֹה: לב־אדם יְחַשֵּׁב דַּרְכּוֹ וה׳ יָכִין צַעֲדוֹ. —

בין כֹּה וכֹה הוּכַן הַכֹּל אל המסע. והָאֵם הזקנה אשר ישבה בַּכְּפָר לא רחוק מֵהָעִיר, הוֹדִיעָה את הילדים בְּמִכְתָּב, כי נכונה היא לִקְרַאת בּוֹאָם, וכי תִּשְׁלַח את מֶרְכַּבְתָּהּ היפה עם הָרַכָּב הזקן, להביא אליה את בניה וּנְכָדֶיהָ.

והנה הִגִּיעַ הערב לִפְנֵי יום המסע: הילדים פִּזְּזוּ וַיְרַקְּדוּ בְּשִׂמְחַת־נפש, ולבם דֹּפֵק מִגִּיל, כְּמִשְׁפַּט ילדים לפני מסע נעים.

השפחה הביאה את הבגדים הַמְגֹהָצִים וַתַּנִיחם יחד בחדר, למען יהי הכל נכון בַּבֹּקֶר. — אבל אֲהָהּ! בַּחצי הלילה נֵעוֹרָה פתאֹם רחל הקטנה בִּבְכִי וַאֲנָקָה. היא חָשׁה כְּאֵב נִמרץ בִּגְרוֹנה, ועוד בלילה נִקרא אליה הָרוֹפא; וּבַבֹּקֶר בִּזרוח השמש הנעים בחדר הילדים, שכבה רחל על מִטתה בְּחִתּוּל על צַוָּארה, ופניה להטו מִקַּדַּחַת.

ראובן קפץ מִמִּטתו בְּבֶהָלָה; הוא לא ידע את כל אשר נַעשׂה בלילה, ובראותו את השמש הַמְּאִירה בחדרו, נִבְעַת מִפַּחַד פן אֵחַר את מועד הַמַּסָּע. אבל מה זאת? הנה הָאֵם עומדת לפני השלחן, והיא חִוֶּרֶת־פנים עד מאד, ועיניה עֲשֵׁשׁוֹת. והיא עושׂה חִתּוּל לְצַוַּאר רחל.

— אמי! קרא ראובן בַּחֲרדה גדולה: הַאִם לא נִסַּע? —

— לא, בני היקר, לא נוכל לנסוע; אחותך חָלתה מַחלה קשה מאד, כאשר עיניך רואות. והן אנכי אמרתי לך מראש, כי לא טוב להתאוות דבר בְּחֵשֶׁק (=תשוקה) נמרץ, פן יִכְבַּד אחרי כן לְהִתְיָאֵשׁ מן הַדָּבָר הַנִּכְסָף, אם לא יָבֹא.

הַתּוחלת הַנִּכזבה הוֹגְתָה מאד את נפש הילד, וַיִּתְנַפֵּל על מִטתו, וַיִּתְיַפֵּחַ בקול רם, עד כי הֵקִיצה רחל וַתָּחֶל לְהֵאָנֵק (=הַשְׁמִיעַ אֲנָקָה) מַר.

— דֹּם, ילד שובב! אמרה האם לבנה: הנך מַפְרִיעַ את שְׁנַת אחותך החוֹלָה; וְהֵן גם היא תְּחַסֵּר את נַפְשָׁהּ עַתָּה מֵעֹנֶג המסע, ועוד לה גם לִסבול מַכְאֹבים קָשִׁים בְּחָלְיָהּ. —

אבל ראובן לא חדל לְהִתְיַפֵּחַ; וַתּוציאהו אמו מֵחדר הילדים וַתְּבִיאֵהוּ אל האולָם. אך הדברים אשר ראה בָאולם לא הוֹעִילו כלל לתת פוּגָה לִבְכִיוֹ: השִׁפחה עָסקה שם לקחת את בגדי הילדים הָעֲרוּכִים למסע, ולשוב להניחם בָּארון; גם פָּתחה את כִּיס־הַמַּסָּע אשר מִלְּאָה האם אֶמֶשׁ, וַתּוֹצֵא ממנו את כל החפָצים.

ולמַראה המעשה הזה עוד גָדַל יְגוֹן־ראובן, וכל תַּנחומות השִׁפחה עָלו בַתֹּהו. מי יודע? אולַי גם זה לטובה, אמרה השפחה.

וּבְרגע הזה נִשמע בחוץ קול שַׁעֲטַת־סוסים וְרַעַשׁ אוֹפַנִּים; והמרכבה עמדה לפני פֶּתַח הבית, והרַכָּב הזקן יָרַד מִמּוֹשָׁבוֹ, וַיַּשְׁקֵף בעד הַחַלּונות, ולנגד עיניו נראו פני ילד מִתְמוֹגֵג בִּדמעות, ילד הַלָּבוּשׁ לְמֶחְצָה. לא! לא כן מִתְכּוֹנְנִים לַמַּסָּע! אמר הָרַכָּב בלבו. — לְמַראה המרכבה יָרְדוּ דִמעות ראובן מֵעֵין הַפּוּגוֹת (=פוגה).

וְהָאֵם כָּתבה בְּחִפָּזוֹן מכתב קָטן אל הַזְּקֵנָה, והמכתב נִמְסַר אל הָרַכָּב אשר הֵנִיחוֹ בְּצַלַּחְתּוֹ בִּמְנוֹד־ראש. כַּדָּבָר הזה עוד לא קָרָהוּ! הוא נתן מספוא לסוסיו במנוד־ראש, וַיֹּאכַל את הָאֲרֻחָה אשר הובאה לו מֵהבית, במנוד ראש—וְאַחַר מָשָׁה העֲגָלה מִמְּקוֹמָהּ, וַתָּשָׁב ריקה כמו שֶׁבָּאָה.

וראובן רואה את כל זאת, ועיניו יורדות (=בוכות) מאין הֲפוּגוֹת. הֲבָכָה על מַחלת אחותו, או על דַאגת אמו? לא! הוא בכה רק על תוחלתו הַנִּכְזָבָה, רק על הָעֹנֶג אשר יֶחְסַר מנפשו.

חג השָׁבֻעות עבר בִּדְמָמָה ובלי נַחַת (=ענג). רחל סָבְלָה הרבה מִמַּחֲלָתָהּ, וראובן לא יכל לְהַבְלִיג על כַּעְסוֹ. ובלִבּו הַפּוֹתֶה הִתְעוֹרֵר (עור) רֶגֶשׁ כעס על אחותו הקטנה, אשר בְּמַחֲלָתָהּ שֶׁבָּאָה לא בְּזְמַנָּהּ, מָנְעָה ממנו את עֹנֶג המסע.

אחרי ימים אחדים רָפתה מַחלת רחל, והאם יצאה לָשׂוּחַ עם בנה הקטן, אשר ישב כל העת בבית. על דַרכם רָאתה האם רֶמֶשׂ קטן מִתְנַהֵל על פּני הָרחוב, וַתָּשַׁח וַתִּקַּח את הרמש בְּיָדָהּ, וַתַּנִּיחֵהוּ על עֲלֵה־שִׂיחַ. — למה עָשִׂית כזאת, אמי? שאל ראובן.

— למה? ענתה האם: יען כי לולי הֲרִימוֹתִיו מהארץ כי עתה היה לְמִרְמָס (רֶמֶס) לרגלֵי העוברים בדרך הזה. אנכי הִצַּלְתִּיו מִמָּוֶת: בטוחה אני, כי בתָפְשִׂי בו וּבְשֵׂאתִי אותו בידי, לא היה לו הדבר

לְרָצוֹן (רָצֹה). ולו יכֹל הרֶמֶש לַחשוב מחשבות, כי עתה חָשב בדברים האלה: מה רעה, ומה אַכְזָרִיָּה היא היד הגדולה והזָרה, אשר הִפְרִיעַתני מִלֶּכת על הדרך היפה הזה, ומֵהִתְחַמֵּם לאור השמש! מה רעה היא כי תְפָשַׂתְנִי וַתַּשליכני אל המקום הזה אשר לא יָשַׁר בעינַי כלל! מה אַכְזָר הוא לְהָנִיא אותי מתענוּגי אשר זַמּוֹתִי!

ראובן הִביט אל אמו בתמהון. והאֵם שְׁאֵלַתהו: ומה תַּחשוב אתה, בני? האין מחשבות הרמש הזה פְּתָיוּת? והאֵיננו שוֹכֵח-חסד לי, לְמַצִּילָתהו מִמָּוֶת?

— כן, כן! קרא ראובן. והאֵם הוסיפה ותאמר: אבל האם איננו גם אנחנו, בני האדם, כסִילים וְשוכחי־חֶסד לַיָּד היותר גדולה והיותר חֲכָמה, זאת יד ה׳, אשר לפעמים יַעצְרֵנו מֵהַתענוגים אשר זַמֹּנוּ, יען כי הוא יודע אשר רָעה תְּבוֹאֵנו בהם?!

פני ראובן אָדמו. הִתְאוננותו, תלוּנָתו וכַעשׂו עלו עתה על לבו. האם אלי מוּעָדים דבריך? שאל בִּמבוכה.

— אליך ולכל האנשים המתאוננים על השגחת אֱלֹהִים —

— אבל מה יכֹל לִקְרות אותנו על מַסָּעֵנו היפה ההוא? —

— לא אֵדע, בני, ענתה האם: אבל בטוחה אני כי כל מַעֲשֵׂי ה׳ לטוֹבָתֵנו הם. אנחנו בשִׂכְלֵנו הָרָפֶה לא נוכל להשיג ולהָבין את מַחשְׁבות ההשגחה הָעֶליונה, הַנִּראות לנו כְּקָשות. אולי חָפֵץ ה׳ רק להראותך כי אין לנו לְהִתאוות דבר בתַאוה עַזה, וכי לנו לְהַסְכִּין בְּיַלדוּתֵנו לִכְלֹא את רוּחֵנוּ.

ראובן הֵחל לחשוב מחשבות; הוא ראה כי עָשה עָוֶל, ובכל זאת לא יכֹל לְהַאמין לדברי אִמו.

בשׁובם הביתה מצאו מִכתב מאת האם הזקנה. וַתִּפתח האֵם את המכתב וַתִּקרא בו, ואַחַר אמרה לבָניה: ראו נא, בָּנַי, מה טובים מַעֲשֵׂי ה׳. מַחלת־רחל, אשר מְנָעַתנו מִמַּסענו, הִצִּילַתנו מֵאָסון יותר גדול. הנה אמי כּותבת לי, כי המרכבה, בשובה על

דרכה, נִכְשְׁלָה באבן גדולה, וַתֵּהָפֵךְ על פניה וַתִּשָּׁבֵר. הרכב הזקן נפל מִמּוֹשָׁבוֹ, וַיִּפָּצַע פְּצָעִים קשים. עתה הִוָּכְחוּ מה נפלאים דַּרְכֵי ה׳ אשר הציל אותנו מִצָּרָה גדולה!

הילדים שמעו וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ (שִׁמֹּם). ומעיני ראובן נָזלו דְּמָעוֹת, דִּמְעוֹת־חֲרָטָה, על אשר התאונן על מעשי ה׳! הן לו נסעו אז במרכבה, אזי נִפְצעו כלם, ואולי גם מֵתוּ! — הַאִם לא צָדַקְתִּי, בְּהַמְשִׁילִי אותך ואת כל האנשים המתאוננים על הַשְׁגָּחַת ה׳, כאשר קְצָרָה בִינָתָם מֵהַשִּׂיגָה, אל הָרֶמֶשׁ הפותה? שאלה האם.

— צָדַקְתְּ, צָדַקְתְּ, אמי היקרה, עתה רואה אני מה נוֹאַלְתִּי! קרא ראובן.

— ועתה, רחל בתי היקרה, אמרה האם באהבה: מַהֲרִי לְהֵרָפֵא מֵחָלְיֵךְ, אז נִסַּע עוד אל הָאֵם הזקנה. עד העת ההיא יֵרָפֵא, לבטח, גם הָרַכָּב הזקן, וגם הַמֶּרְכָּבָה תֵּרָפֵא מִשִּׁבְרָהּ. —

45.

סִפּוּרֵי הַדּוֹד הַזָּקֵן.

סִפּוּר רִאשׁוֹן.

1	אֹרַח (אֳרָחוֹת, אֹרְחוֹת־), וועג, ור"ג. [געוואָהנהייט]		Дорога. [обыкновеніе]
2	נָפֹחַ.	בלאָזען, אויפבלאָזען	Дуть
3	הִתְעַצֵּם*.	זיך שטרייבען	Упираться
4	סוֹד.	געהיימניס	Тайна
5	פָּשֹׁט.	אויסציעהען	Раздѣвать,
6	הַרְשֵׁעַ.	פרעפלען	Поступать беззаконно, самовольничать
7	עֲקַלְקַל, עֲקַלָּתוֹן.	קרומם	Кривой

8	חַבֵּב.	איינשמייכלען	Ласкать
9	הוֹשִׁיַע (ישע).	העלפען, (רעטטען)	Помогать, (спасать)
10	קְוֻצָּה.	לאָקע	Кудри
11	אָסֹר (אָסוֹר).	פערביעטען, (בינדען)	Запрещать, (связывать)
12	כַּחֵד.	פערלייגנען, פערהעהלען	Отрицать, утаивать
13	הֵעָזֵר ב־.	נעברויך מאכען פאָן	Употреблять
14	חֲצֹצְרָה (חָצֹצְרָתִי).	טראָמפעטע	Труба
15	בָּעֹט.	אויסשלאַגען, (פערשמאֶהען)	Брыкаться, (пренебрегать)
16	פֶּרֶד (פִּרְדִי).	מוילעזעל	Лошакъ
17	סַלְסֵל*.	קרייזעלן	Завивать
18	הַשְׁאֵל.	לייהווייזע געבען	Ссужать кого
19	אַחַת.	גאנץ עגאל!	Всё равно
20	לַמְרוֹת (מָרֹה).	טראָטץ	Не смотря

1) Voie, (Coutume). — *Way (Custom).* 2) Souffler; gonfler. — *to blow, swell.* 3) résister, se débatter.—*to resist.* 4) Secret. 5) déshabiller.—*to undress.* 6) agir méchamment.—*to act badly.* 7) tortue.—*crooked.* 8) caresser.—*te caress.* 9) aider (sauver).—*to help (save).* 10) Boucle.—*Curls.* 11) prohiber (lier).—*to prohibit (tie).* 12) nier, receler.—*to abnegatet secrete.* 13) employer.—*to use.* 14) Trompette.—*Trumpet.* 15) regimber, (mépriser).—*to kick (contemn).* 16) Mulet.—*Mule.* 17) boucler. — *to curl.* 18) prêter.—*to lend.* 19) tout égal!—*all equal.* 20) malgré.—*not withstanding.*

בהיותי נַער קטן, אמר אלי אבי באחד הימים: אינני אוהב את הַנְעָרִים הָעֲרוּמִים מאד בְמַעֲשֵׂיהם, וְהַהוֹלכים ארחות עֲקַלְקַלּוֹת

(=לא בדרך הישר והטוב) למען הַשֵּׂג חֶפְצָם. — ומדוע אמר לי אבי כדברים האלה? שִׁמְעוּ וַאֲסַפֵּר לכם.

פעם אחת הוֹלִיכַנִי אבי אל בית רֵעוֹ, אשר לו נער קטן הַצָּעִיר ממני לְיָמִים. לַנַּעַר הקטן ההוא היתה חצֹצרה יפה, אשר הִשְׁמִיעָה קול גדול בְּתָקְעַ איש בה. אבי ישב לָשִׂיחַ עם רֵעוֹ, ואותי שלחו עם הילד להשתעשע בגן. וַתְּכַל נַפְשִׁי (כָּלְתָה נפש =הִכְסִף) לתקֹע בַּחֲצֹצַרְתוֹ, כִּי נִדְמָה לִי שֶׁאָנֹכִי אַפְלִיא לַעֲשׂוֹת (=אעשה נִפְלָאוֹת) בְּתָקְעִי בה. ואֹמר אל הילד: יְדִידִיָה, תֶּן־נא לי את חצֹצַרְתְּךָ; אנא תְּנָה, וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנָּה לך בעוד רגע.

— לא אוֹבֶה ולא אֶתֵּן! ענה הֶלֶז.

— אם כן הנך ילד רַע! —

— אחת היא לי! ענה הוא; וכמו להכעיסֵנִי הֵחֵל לתקֹע בה בכל כֹּחוֹ, וּלְחָיָיו הִתְנַפְּחוּ מאד; ורק כאשר רָפָה כחו חדל לתקֹע.

— אנא תְּנֶהָ לי רגע, רק עד הַנֶּפֶשׁ, אמרתי לו בקול מְחַבֵּב. והוא ענה: לא אתן! לי היא! —

— ידעתי כי לך היא, וגם אַבְטִיחֲךָ לַהֲשִׁיבֶנָּה לך בְּדָרְשְׁךָ אותה מִיָּדִי. הלא תתן לי, האף אין זאת? — אך הוא ענה: לא! לא אֹבֶה!

— עתה נִרְאֶה! קראתי, וָאֶתְנַפֵּל עליו, וָאֶחְטֹף את החצצרה מידו לַמְרוֹת קול צַעֲקָתוֹ, לַמְרוֹת בְּעִיטוֹת רגליו, וּלַמְרוֹת הִתְעַצְּמוּתוֹ הנוֹאָשָׁה. אז נשא הילד רגליו וירץ הביתה בקול מר צוֹרֵחַ. — כְּרֶגַע הופיע אָבִי בגן, וַיִּשְׁאָלֵנִי: מה זאת?

— הוא לקח ממני את חצֹצַרְתִּי, הִתְיַפֵּחַ ידידיה.

— מדוע לְקַחְתָּהּ ממנו? שְׁאָלַנִי אָבִי בקול נִמְרָץ. — יען אשר מֵאֵן לְתִתָּהּ לי ברצון, עניתי.

— לו היתה הַצְּדָקָה לְמָאֵן, ואתה הִרְשַׁעְתָּ לעשות בְּקַחְתְּךָ אותה מידו בְּחָזְקָה.

— אבל אבי...

— אַל תוסף דַבֵּר עוד, אמר אבי: שְׁמַע־נא, הנה אתה אומר אלי תמיד כי תַחפֹּץ להיות לאיש, לכן דע לך, כי איש, איש הָגוּן, לא יֵעָזֵר בִּגְבוּרתו (=בכֹחו) לְהָרֵעַ לַחֲלָשִׁים מִמֶּנּוּ. נַהֲפוֹך הוא, הוא נֶעזר בגבורתו להושיע לַחַלָּשִׁים.

עברו שני חֳדָשִׁים. ויהי היום ותבא אחת מֵרַעיות אמי לְבַקרה, וַתָּבֵא אִתּה את שני בניה, יֶלֶד וַיַלדה. הַיַלדה היתה טוֹבַת־לב מאד, אך הילד היה קְשֵׁה־עֹרֶף כְּפֶרֶד. על דַרכּה אל ביתנו, קָנתה לו אמו עֲגָלה קטנה בַּעֲלַת ארבעה אוֹפַנים, ובכל עת שִׁבְתּוֹ אתנו, חָבק הילד את העגלה אל לבו, ולא נתן לאיש לִנְגֹעַ בּה. אז הולכתי את הילד הַגַּנה, וָאֲבִינֵהוּ לדעת כי העֲגָלות בַּעלות ארבעה אופנים נעשו לְהִתְגַלְגל על פני הגן, ולא לִהיותן נשׂואות על לב ילדים קטנים. ובראות הילד את עֶגלתו סוֹבֶבֶת על אופניה על פני הארץ, וַיָגֶל (גיל=שָׂמֹחַ) מאד וַיָרִיעַ תרוּעַת שמחה. וְיַעַן כי אנכי גִלִיתי לו את הסוד הַנִכְבּד הזה, מה לַעֲשׂות בעגלה, לכן דִמִּיתי לנכון כי עליו לְשַׁלם לי תודה, וּלְהַרְשֵׁנִי לִמשוך גם אני את עגלתו. — אך הילד מֵאֵן לתתָּה לי, וככל אשר הוֹסַפתי להתחנן אליו, כן הוסיף הוא לקרא: לא, לא, לא, גש הָלאה!

אז באה תחבֻּלת־ערמה בלבּי. שַׁבתי הַחַדרה וָאֶקח את מִגְבַּעַת אחותו הקטנה ואת אַדַּרְתָּהּ, ואשוב הַגַּנה וָאֹמר אל הילד: הן קְוֻצוֹת ראשך הַמְסֻלְסָלוֹת דומות לִקְוֻצּוֹת יַלדה יפה. וַיצחק הילד. ואנכי הוספתי ואֹמר: הנני לַחֲבֹשׁ לְראשךָ את מִגְבַּעַת אחותך הקטנה, ואז תִּדְמֶה עוד יותר לְיַלדה נעימה. — הילד לא סֵרֵב, וָאעש כדברי. וָאֹמַר עוד: ואם תהי אדרת־אחותך עליך, אז תִּיף עוד יותר, וְדָמִית בַּכֹּל לְיַלדה נֶחמדה.

הילד נתן לי לעשות כדברי. ובעָמדו לבוּש בּגדי אחותו,

קרא בעליצות: הָאָח, עתה הנני ילדה קטַנה! — אז אמרתי לו: הנך יודע כי ילדות קטנות אינן מושכות בעגלה, כי כָבֵד הדבר מהן, ובכן ילדה נעימה, תני לי לִמשוך את עגלתך, כי אנכי הנני נער, ולנער יָאֶה להיות עֶגְלוֹן.

הילד נָבוֹך, ומִבלי דַבֵּר דָבר, שָׂם את חֶבל העגלה בידי. אז הַחִלותי לרוץ וְלָסֹב בִּמְהִירוּת (מַהֵר). אך מְרוּצָתִי לא אָרכה עת רַבה. כִּמְעט צָעַדתי עשרים צְעָדִים. והנה הַיֶלד־הַיַלדה הֵחל לצעק בקול גדול, בקול נִיָר, וברגע הופיע אבי נכח החלון. — יונתן! קרא אלי אבי בקול נִמרץ. וָאֶחדל מִמְרוּצָתִי.

—הָשֵׁב לַיֶלד את עגלתו כרגע! אמר אבי — אבל, אבי, עניתי, הן לא לְקַחְתִּיה מידו בְחָזקה.

—אין לך לבאר לי את הדבר; כי אנכי ראיתי הכֹל בעינַי. אתה נֶעזרת בְתֻמַת הילד וּבְאִוַלְתּו לְטוֹבָתך. הפַּעם לא עשית בכֹחך, כי אם בְעָרמתך. ואולם הָעָרמה גם היא, כַּחֲזָקה, איננה רְאוּיָה לאיש הָגוּן. אינני אוהב את הנערים הקטנים הָעֲרוּמים במעשיהם מאד, וההולכים בדרך עֲקַלְתוֹן למען הַשֵׂג חפצם. הֲבַנְתָּ (בִין) לְדַעְי?

—בַּנְתִּי, אבי! אמרתי וָאָשֵב את העגלה לַיֶלד, וָאַפשיטהו את בגדי אחותו. אבל... אבל... אמרתי. — אבל מה? שאל אבי.

—אבל, אבי, אם אָסוּר לְאיש לְהֵעָזֵר לא בכֹחו ולא בעָרמָתו, מה אעשה איפא אם לא יאבה נער קטן לְהַשְׁאִילֵנִי את עֶגלתו? —

—אז עליך לִמחול על העגלה ולהִשְׁתַּעשע בְּחֵפֶץ אחר, ענה אבי. — הדבר הזה לא עלה על לבי. ולא אֲכַחֵד, כי בַּתְּחִלה לא יָשרה הָעֵצה הזאת בעיני, יַעַן כי בְּהִתְאַוּוֹתִי לְדָבר, הִסכנתי להתאמץ לַהֲשִׂיגו בכל הַתַּחְבֻּלות. אך מִקֵץ הימים נוכחתי כי טובה עֲצַת־אבי. ואָמנם יש דבָרים רבים בַּחַיים, אשר נוכל למחול עליהם, מִבלי אשר נָמות בחָסְרָם לנו. —

46.

הַגַּרְגְּרִים הַיְקָרִים.

1	גַּרְגַּר.	בעערע	Ягода
2	אֲרוּכָה.	היילונג, בעססערונג	Исцѣленіе, исправленіе
3	טִיּוּל*.	שפאציערגאנג	Прогулка
4	בְּרִיאוּת.	געזונדהייט	Здоровье
5	גָּבֹר.	צונעהמען, זיך שטארקען	Возрастать, усиливаться
6	דָּחֹה.	אויפשיעבען, (שטאָסען)	Отлагать, (толкать)
7	סַל, סַלְסַל*.	קארב, קארבכען	Корзина, корзиночка
8	אָגֹר (אֶאֱגוֹר).	זאממעלן, צוזאממענטראגען	Собирать, скоплять
9	הַחֲלֵם.	געזונד מאכען	Сдѣлать здоровымъ

1) Baie.—*Berry*. 2) Guérison. *Healing*. 3) Promenade.—*Walking*. 4) Santé.—*Health*. 5) renforcer., augmenter.—*to strengthen, increase*. 6) différer (pousser).—*to defer (jostle)*. 7) Corbeile.—*Basket*. 8) ramasser, amasser.—*te gather, amass*. 9) faire sain, fortifier.—*to make sound, comfort*.

הרופא אָסָא הלך לשוח שָׁעוֹת אחדות בכל יום וָיום. בִּיחוּד אהב להתהלך ביער, כי אמר: אין טוב לַבְּרִיאוּת מֵאֲוִיר היער! — ויהי היום בבאו היערה, וַיִּפְגַּע (פָּגַע ב-פָּגַשׁ) בְּנַעֲרָה עֲנִיָּה, שׁוֹשַׁנָּה שְׁמָהּ, אשר נשאה בידה סַלסל מלא גַּרְגְּרֵי־אֲדָמָה נָאוִים לְמַרְאֶה.

ויחמוד הרופא את הגרגרים היפים והאדמים, ויאמר אל הנערה בידידות: מכרי־נא לי, בתי, את הגרגרים האלה. — לא! לא אמכרם לך! ענתה שושנה.

—ואם ארבה במחירם מאד, התאבי? —

גם אז לא אתנם לך; כי הגרגרים יקרים בעיני מאד, ומאד ששתי כי הצלחתי למצא גרגרים נחמדים כאלה.

—אך אם אתן לך במחירם שקל כסף הלא תאותי? האף אין זאת? הוסיף הרופא לשאל. אך הנערה ענתה: לא, בעד כל הון לא אתנם!

—אך מדוע זה לא תמכרים? אדמה כי בני־עניים כמוך שמחים מאד למכר בכסף את הגרגרים אשר אגרו ביער.

—בפעם אחרת מכרתים לך גם אני בחפץ־לב. אך הפעם לא אוכל, כי אחי הקטן חולה עתה, חולה מאד, ואמי כבר בכתה אמש בראותה כי מחלתו גברה. ואולם היום בבקר נכסף אחי כתאם לגרגרי־אדמה. אז מהרתי היערה ואאגור למענו מלא־ סלסלי. עתה הלא תבין, אדוני, כי לא אוכל למכרם. מי יודע? אולי יעלו לו הגרגרים האלה ארוכה, או למצער יקלו מעט ממכאביו.

—אם כן הדבר, ענה הרופא: חלילה לי לקנותם מידך! אבל הגידי־נא לי, האין לכם רופא המכלכל את מחלת אחיך?

—רופא? לא! הן אין לנו כסף לשלם לרופא, כי אבותי עניים מאד, ענתה הנערה. — על הדברים האלה נכמרו רחמי הרופא, ויגמר בלבו לדחות את טיולו ביער ליום מחר. וישב וילך עם הנערה אל אחיה החולה. עד מהרה ידע את מחלתו, ובעזרת ה' הצליח לרפאהו ולהחלימו. ואתם הלא תבינו כי לא לקח הרופא כל שכר מידי העניים. — ושושנה שמחה מאד ברדת

אחיה הקטן מעל עֶרֶשׂ־דְוָיו (מחלָתו–מן „דָוֶה״; ותאמר אל הרופא בַעליצות־נפשה: היום, אדוני הרופא, הנני לֶאגור למענך גרגרים נֶחמדים, אשר יֶערבו לחִכֵּך מאד. אני יודעת אֵיפֹה מְקוֹם הגרגרים הַנִבְחָרִים!

47.

שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר.

1	שֶׁבֶר.	אונגליק	Несчастіе
2	פְּקֻדָּה.	אויפזיכט	Надзоръ
3	תּוּת*.	בראָמבעערע	Ежевика
4	גַּרְגְּרֵי־שָׁנִי.	הימבעערען	Малины
5	קָם.	שטאַרר	Пристально
6	שָׁשַׁר.	ראָטהע פארבע	Красная краска
7	אָשֵׁם.	שולדיג	Виновный
8	מוֹט, מוֹטָה.	שטאַנגע	Шестъ
9	פּוּזְמָק.	שטרומפף	Чулокъ
10	נָקַב.	לאָכערן, דורכבאָהרען	Сверлить, буравить
11	טִנֵּף.	בעשמוטצען, בעפלעקען	Пачкать, грязнить
12	עֶלֶם, עַלְמָה.	יינגלינג, יונגפרויא, פריילין	Юноша, дѣвица, барышня
13	גָּרַע.	אבנעהמען, [פערריגערן]	Отвлекать, [отбавлять]
14	טָעַם.	אבשמעקען, קאָסטען	Отвѣдывать, вкушать

Удобство, (облегченіе)	בעקוועמליכקייט, [ערלייכטערונג]	רְוָחָה.	15
Усы	שנורבארט	שָׂפָם.	16
Мыть (бѣлье)	וואשען (וואַשע)	כַּבֵּס.	17
Клониться [на колѣни]	קניעען	כָּרַע.	18
Выжимъ	אויסגעפרעסטעס	מִיץ.	19
Конецъ, кончикъ	שפיטצע	עֹקֶץ*.	20
Расширяться	זיך אויסברייטען	פָּשֹׂה.	21
Свинья	שוויין	חֲזִיר.	22
Рядъ, аллея	רייהע, אַללעע	שְׂדֵרָה.	23
Накладывать, нагружать	בעלאַדען	עָמֹס.	24
Подтверждать, подкрѣплять	בעשטאֶטיגען, בעקראֶפטיגען	קַיֵּם.	25
Хохотъ (ржаніе)	העפטיגעס לאכען, (וויעהרען)	מִצְהָלָה (צָהֹל).	26
Подбородокъ	קינן	סַנְטֵר*.	27
Холстъ (льняной)	לייגוואנד (לייננען)	בַּד.	28
Поскользнуться	אויסגלייטען	הִמָּעֵד.	29
Полотенце	האנדטוך	אֲלוּנְטִית*.	30
Кровь	בלוט	דָּם.	31

---

1) Malheur.—*Misfortune.* 2) Surveillance.—*Oversight.* 3) Mûre (de ronce).—*common bramble.* 4) Framboise.—*Raspberry.* 5) fixement.—*stare.* 6) Couleur rouge.—*Red colour.* 7) coupable.—*culpable.* 8) Perche.—*Perch.* 9) Bas.—*Stocking.* 10) percer.—*to bore.*

11) crotter.—*to bemire.* 12) Adolescent. Demoiselle.—*A Youth, Miss.* 13) détourner (diminuer). — *to divert (diminish).* 14) goûter. — *to taste.* 15) Commodité (Soulagement).—*Comodity (Relief).* 16) Moustache.—*Mustache.* 17) laver (Linge). *to wash (Linen).* 18) s'agenouiller. — *to knee.* 19) Extrait. — *Extraction.* 20) Pointe.—*Point.* 21) s'elargir. — *to enlarge.* 22) Porc.—*Swine.* 23) Allée, Avenue.—*File.* 24) charger.—*to load.* 25) confirmer.—*to confirm.* 26) Eclat de rire (Hennissement).—*a loud laugh (Neighing).* 27) Menton.—*Chin.* 28) Toile. — *Cloth, Linen.* 29) glisser.—*to slip.* 30) Essuie-main.—*Towel.* 31) Sang.—*Blood.*

בבֹקר אחד מימי האביב, הִלבִּישוּ את רָחֵל וְלֵאָה את בִּגְדֵיהם הַחֲמוּדים: שְׂמָלות לְבָנות הַמִּתנוססות לאור שמש הַזִּו (זִו=חֹדש האביב). וְהָאֵם נתנה להן ללכת לשוח בַּשָׂדה הַנִּשעָן אל הבית. רק הִשָּׁמַרְנָה לָכֵן לבל תְּטַנֵּפְנה בִּכְתָמים את שַׂלמותיכן הלבָנות! הִזְהִירָתן הָאֵם.

—כְּתָמִים? צָחקה רחל: איזה הדרך יבֹאו כתמים על לבוּשֵׁנו? הן לא חֲזִירים אנחנו! — גם לאה צחקה. וּבֶאמת. איך יעלה על לב איש כי הֵן תְּטַנֵּפְנה את בגדיהן! הלא נערות גדולות הן: רחל היא כבת שמונה שנים, ולאה כבת שש; והנער המשרת באֻרְוַת הסוסים, קורא להן תמיד: עֲלָמות כְּבוּדות! —

וַתִּחבּוֹשְׁנה הנְעָרות את מִגבּעותיהן לְרָאשֵׁיהן, וַתֵּצאנה אל הגן. לְאַט̇ן התנהלו בין שְׂדֵרות העצים, וַתִּקטפנה פִּרחי־חֶמד הַצּוֹמְחים בֶּהָמוֹן. וַתֵּצאנה את הגן, וַתָּבאנה בַּשדה אשר לַאביהן; שם רָעו הַפָּרות תחת פְּקֻדַּת נער רוֹעֶה. ויהי בְּעָברן בשדה, והנה שִׁיחֵי־תּוּת לפניהן. ותעמוד רחל תַּחתיה וַתִּמחא כף מִגִּיל; וגם לֵאה עמדה וַתִּמחא כף. — רְאִי נא, הנה בָשלו הַתּוּתים מעת אשר ירד עליהם המטר באחרונה! אמרה רחל. — אמנם כן, בָּשְׁלו כָלִיל! ענתה לאה. וַתִּשרקנה בִּשְׂפָתותיהן, ולא גָרעו עַיִן

מֵהַשִׂיח היפה העומד לפניהן עָמוּס גַרגרים נחמדים וּמְתוּקִים, וכמו יִקְרָאֶן לְקָטפם.

—בַּמה נֶחֱטָא אם נִטְעַם מן התותים האלה? אמרה רחל: הן גם בשנה שֶׁעברה עשינו כזאת ברשיון־אמנו. —

—כן הוא! אמרה לאה: ואמנו תִּתֵּן לנו רִשיון גם בשנה הזאת, בשָׁמעה כי כבר בָּשלו. — כן הוא! קִיְּמָה רחל את הדבר, וַתִּקרב אל השיח. האח, מה יפים הם, מה נְעימים הם! קָראה באָכלה את הגרגר הראשון: מִיָּמַי לא אכלתי תותים טובים כאלה! — גם לאה מָלאה פִּיהָ תהִלַּת התותים. וַתאמר: התותים האלה טובים גם מגרגרי־שָׁנִי!

—מִגַרגרי־שָׁנִי? ואנכי לא אֲמִירֵם (הֵמֵר) גם בגרגרי־אֲדָמה! קראה רחל. — כן עמדו ויאכלו זמן־מעט מן הַשִּׂיח. אז נוֹעֲצוּ לְהָכִין מַאכלם בְּרְוָחה, וַתקטֹפנה המון־גרגרים וַתָּשִׂימוּם בחֵיקן, וַתֵּשבנה בצֵל השיח לאכל במנוחה וברְוָחה. — אחרי אָכלָן דַיָּן, שֶׁאָבוּ רוח וַתַּבֵּטנה אשה אל אחותה. ובהַבִּיטָן אשה בפני רעותה, וַתִּשתּוֹמַמנה למראה עיניהן, ופתאֹם פָּרַץ צחוק אַדִּיר מפי שתיהן, וקול מִצְהֲלוּתיהן גדל מאד, עד כי הֵרִימוּ הפָּרות את ראשן מֵהָעשב, וַתִּשְׁגַּחנה (הִשְׁגִּיחַ־הִשְׁקִיף) אליהן בעיניהן הגדולות והַקָּמוֹת.

ומדוע צחקו הילָדות ככה? אָה, על זאת אין לִתְמֹהַּ: כי פני שתיהן היו כמו הוּצַק (יצק) עֲלֵיהֶם סיר מלא שָׁשַׁר! כי באָכלן את הגרגרים באַוּת־נפש, לא נִזהרו בהם, ולכן נִכְּרוּ עִקבוֹתיהם בכל פניהן. מתחת לאַף־רחל נִראה שָׂפָם אָדום, ועל סַנטר לאה הוֹפִיעַ זקן־קטן אָדֹם, וגם חֲצִי השָׂפם. ומלבד זאת היו שלשה קַוִּים אֲדֻמִּים על מֵצַח־רחל; כי באֶצבעוֹתיה הלַחוֹת הֶחלִיקָה פַּעַם את שערותיה. גם אף לאה אָדֹם בְקָצֵהוּ, ולא נוֹדַע איך נָגַע אַפּה בְדַם־התותים. — כן היו מַרְאֵיהֶם, ואיך לא תִּצַחַקנה?

אך עד מהרה נָדַם (דמם) קוֹל צַחקן. כי ראו והנה שִׂמלוֹתיהן

מלֵאות בֶּהָרות (כְּתָמִים) אֲדֻמּות, כון הגרגרים אשר שבבו בחֵיקן. לב רחל דָּפַק מאד, ופְניה אדמו מִבֹּשֶׁת (כְּלִמה) ופחד; כי זכרה את דברי אִמה, שֶׁבָּכָה צָחקָה להם זה כַּחצי שעה, לאמר: רק הִשָּׁמרנה פן תָּשובנה בִכְתָמים על לבושכן! ועתה הנה הַכְּתָמים, והַשְּׂמָלות ברודות וּמְגֹאָלות. ואיך תִּצחק?

—הוי, רחל! אמרה לאה בקול בוכים: מה תאמר אִמנו על הכתמים האלה? אֲהָהּ אלהים, מה נַעשה עתה לשלמותינו? — רחל הֶחרישה, כי לא ידעה עֶזרה בַצָּרה הזאת. ולֵאה הוסיפה נַתֵּילִיל: הוי, איך אָרִים ראשי בפני אמי, בִּלבוש מְגֹאָל כזה! אוי מה היה לשלמותינו הלבָנות והיפות!

—הַתּותים הַפּוֹתִים אֲשֵׁמִים בכל הרעה! אמרה רחל בְּזַעַף, מבלי חֲשוב כי הַתּותים, בטרם יְקֻטָּפו, לא יָרֵעו ולא יַשחיתו אַף לשִׂמלה הַלְּבָנה בַּלְּבָנות. — אחרי רֶגע הוסיפה רחל ותאמר: נָחוץ איפא לְהַעביר את הַבֶּהָרות מִשַּׂלמותינו; בְּמַרְאֵנו זה לא נוכל לשוב הביתה. קומי, לאה, וְנֵלכה אל הַנַּחל! —

וַתֵּרַדנה אל הנחל אשר בִּקצה השדה. והַנַּחל נחל שוקט, ומימיו זַכִּים, וממנו יִשתו האדם וְהַבְּהֵמה וּבו כִּבְּסוּ גם את בגדי הַבַּד לכל הבית. גם עתה היו תלוים מִדֵּי־בַד לְיִבְשָׁה, על חֶבל הַמָּתוח בין שְׁנֵי עֲצֵי־עָרב, והַנִשען על שתי מוטות. — הילדות באו אל הנחל, וַתִּכרענה על בִּרְכֵּיהן וַתָּחֵלּנה לְכַבֵּס את בִּגדיהן. ויהי כְּכָרְעָ לֵאָה, וַתִּמְעַד, וַתָּבֹא רַגלה בְמֵי הַנַּחל. וַתִּצעק מַר, כי נַעֲלָה מָלֵא מים, וּפוּזְמֵקָה רָטֹב כֻּלּו! — זאת היתה הַצָּרה הַשֵּׁנִית; אבל בה לא נִשכחה ולא עברה הַצָּרה הראשונה: הכתָמים לא נִמְחוּ ולא נִכְחֲדוּ! —

—בלי בֹרִית יהיה כל עֲמָלֵנו לשוא! נֶאנחה רחל. ופתאֹם עלתה מחשבה בלבה, ותקרא בגיל: לֵאה! הנה מָצאתי תחבּוּלה! — הַגִּידי! אמרה לאה. —

—הֲתִזכרי כי לפני שבֻעות אחדים הֵסירה אמי את הֶבְּהרות משלמתי הָאֲדָמה, במיץ־עֵשֶׂב יָדוע? —

—אֶזְכֹּר; אבל אֵי מִזֶה נִקח עתה את המִיץ ההוא? אמרה לאה. ורחל הוסיפה לאמר: הִנֵה הָעֵשֶׂב ההוא צומח פה בשדה; ומה לנו מיץ־עשב או עשב? הבה, נקח את הָעֵשֶׂב ונְמָרק את הבהרות. — וַתִּקחנה את העשב וַתָּחֵלנה למרק בו את השמלות. אך ככל אשר הוסיפו למרק, כן פָּשׂוּ הַבֶּהרות, ועוד נוספו עליהן כְּתָמים ירוקים כְּעֵין (עֵין־צֶבַע) הָעֵשֶׂב. אז עצרו הילדות במלאכתן, וַתִּבטנה אשה אל אֲחותה כאובדות עֵצה.

—אהה, רחל! קראה לאה: הנה לא טובה עֲצָתך; כנִרְאֶה אֵיננו דומה מִיץ־עֵשֶׂב לְעֵשֶׂב בְּעַצמו. — רחל החרישה, כי ידעה בנפשה אשר הִכסילה והֵרֵעָה לעשות בַּעֲצָתה. זאת היתה הצרה השלישית.

כַּעבור רגעים אחדים אמרה רחל: שִׁמְעי נא, לאה! הנה הַבֶּהרות לא נַצליח להָסיר מִבְּגדינו. נִרחַץ נא, לְמִצְער, את פָּנינו בַּמַיִם, כי מַרְאֵנו נורא מאד. — וַתַּעשינה כן.

—עתה נְחוּצָה לנו אֲלונְטית, אמרה רחל. וַתֵּרֶא והנה על החבל תְּלוּיות גם אלונְטִיות אחדות; אמנם עוד לא יָבשו כָּלִיל. אך באֵין אֲחֵרות, טובות גם הָרטובות. — וַתְּנַס רחל להוריד אלונטית אחת מעל החבל; אבל החבל היה מָרום מִנֶגדה, וַתִּקצר ידה מֵהַשִׂיג את האלונטית, וַתֵּפֶן סביבותיה, ותרא והנה דָלִיָה יבֵשה שוכבת על שפת הנחל, וַתִּקָחֶהָ ותאמר להוריד את האלונטית בראש הדָלִיָה החד; אבל עֻקְצָה נִתְקַע בָּאלונטית וַיִּקֹּב בה חור. זאת היתה הצרה הרביעית! —

רחל הִתְחַלחלה מאד, אך הַמְעֻוָּת אין לְתקון, ובכן מָשְׁכה את האלונטית בחָזקה להורידה — ואף אמנם ירדה האלונטית; אבל מֵעָצְמַת הַמְשִׁיכָה הִתְנודדו (נוד) שתי המוטות אשר עליהן נִמְתַּח החבל, ותפֹּלנה המוטות לארץ ואחריהן כל מַדֵי הַבַּד;

זאת הָיתה הצרה החמִשית והַגדולה מִכֻּלָן! הפעם לא ידעו כל התחבֻּלה, כי ילדות קטנות כמוהן לא תוכַלנה לְזקוף את המוטות ולָשוב ולִנטות את החבל ולִתלות עליו כל מדי הבד! — אז נשאו קולן, ותבכינה ותְּיַלֵלנה בזַעקת שבר. והקול נִשמע באזני הנער הרועה, ויבא וירא את הַנַעשה, וימַהר ויתַקֵן את המֻעוּת, ויְדַבר על לב הילדות לשוב הביתה, ואחרי סֵרְבָן זמן־מעט שמעו לעצתו.

בּוש אני לסַפֵּר לכם, קוֹרְאַי הקטַנים, את הַמִשפט אשר חָרצה הָאֵם על בנותיה, בשובן הביתה. אך מלבד הַמוסר אשר יִסְרַתָּן אִמָן, שָׂם עליהן האב עוד ענֹש קשה מאד: לָשֶׁבת כל הַיום, בפני כל, בשַלמותיהן המגֹאָלות! ואתם הלא ידעתם מה נורא המשפט הַזה לַיְלָדים.

48.

הַפֶּרַח הַמַּר.

1	הָרִיחַ.	ריעכֿען, פֿיהלען	Обонять, чуять
2	לָעֹס*.	צערקויען	Разжевать
3	שַׁבֵּחַ.	לאָבען, ריהמען	Хвалить, славить
4	נִתְעָב (תָעֹב).	אַבשייליך,(פֿעראַכֿטעט)	Скверный, презрѣнный
5	הִמָּלֵךְ (לִבּוֹ).	זיך בעראַטהען	Разсуждать
6	נִיחֹחַ (רֵיחַ).	אַנגענעהם	Пріятный

---

1) flairer, sentir.—*to smell, scent.* 2) mâcher.—*to chew.* 3) vanter, célébrer.—*to laud, celebrate.* 4) vilain (meprisé).—*odious (contempted).* 5) se délibérer.—*to deliber.* 6) agréable.—*agreable.*

הָאֵם הלכה עם בתה הקטנה לָשוח מחוץ לעיר. וַתִּשמח הילדה מאד על המון הפרָחים והצמָחים אשר צָמחו ליד הדרך. ביחוד מצא חן בעיניה פֶּרח אֲדַמְדָם, קטן ורַך. רִבְקָה — זה שֵׁם הילדה — קָטפה את הפרח היפה, ותתבונן בו בשמחת־נפש, וַתִּשָּׁקֵהו וַתָּרַח בו, ולא חדלה לשַבחו וּלְהַלְלוֹ. אך עד מהרה שבעו עיניה להביט בו, וַיִּמָּלֵךְ עליה לבה לֶאֱכוֹל את הפרח היפה הזה. הן פרח נחמד כזה, מאכל תאוה הוא אֶל־נכון, כן דִמְּתָה בלבה, וַתָּבֵא את הפרח אל פיה, וַתְּלָעֲסֵהו בְּשִׁנֶּיהָ.

אך מה זאת? הנה רחל עִוְּתָה את פניה, ותָּרָץ אל אמה ותקרא בִּבְכִי: אהה, אמי! הנה הפרח הזה היה יפה־מראה ומתנוסס בצבעו היפה, וָאֹכְלֵהו. והנה עתה נֶהפך בפי למרורים (מַר), וחִכִּי ולשוני כואבים מאד. הוי פרָחים רעים ונִתְעָבִים! — וַתַּעַן אמה וַתֹּאמר: בתי היקרה, למה זה תחָרפי את הפרָחים הַנְּקִיִּים? הן כאָז כן עתה נֶחמדים הם למראה, ונותנים ריח־ניחוח. והאם אין דַּי לנו בזה? ואולם לך היה לדַעת כי הפרחים היפים לא נִבראו לְמַאֲכַל אדם.

49.

הַמְּבוּכָה.

1 אֶבְיוֹן.	אַרמער	Бѣдный
2 תְּשׁוּרָה.	געשענק	Подарокъ
3 בָּחֹן.	פּריפֿען, אונטערזוכען	Изслѣдовать, испытать
4 בֵּין־הַדְּבָקִים.	צווישען דער נאָטה	Межъ швами
5 שׁוּמָן *.	דאס פֿעטט	Жиръ

1) Pauvre.—*poor.* 2) Present. 3) scruter, examiner.—*to investigate, search.* 4) aux coutures.—*at seams.* 5) Graisse.—*Grease.*

הנכם יודעים, ילדים חכמים, כי בחג הפורים משפט הוא לישראל לשלוח מָנות איש לרעהו, ולתת מתנות לאֶביונים, לְעֲבדים ולַשפחות. — ויהי ביום הפורים בַבֹּקֶר וַיֹאמר איש עשיר לִמְשָׁרתו: קח לך את בגדי הַשָׁחור אשר לָבשתי אתמול, הנני נותנו לך לְתְשורה.

ולָאיש הזה שני בגדים שְׁחורים, האחד ישן אשר כבר הֵחל לְהַלבין בין הדבקים, והשני חדש; וביום הַקודם נשא על בשָׂרו את שניהם, את האחד בַבקר, ואת השני בערב. המשרת נָבוך מאד, ולא יָדע איזה בגד יַחפֹּץ אדונו לתת לו. ואולם אחרי אשר בָּהַן ובָדַק את שניהם, בָּחַר בבגד החדש, וַיִלבשהו מִיַד. — לְעֵת אֲרֻחת הצהרים הופיע המשרת בַחֲדר־הָאֹכל, וירא אדונו והנה הוא לָבוש בגדו החדש, ויקרא: מה זאת? הנה לבש הכסיל הזה את בגדי החדש! — הן אדוני נְתָנו לי לתשורה! ענה המשרת. — לא את זה, כי אם את השני, את הבגד הישן, נָתַתי לך! קרא הארון.

— את הבגד אשר עליו כֶּתֶם שֶׁל שׁוּמָן? שאל המשרת בְּמִתְפַּלֵא. —

— כן הוא, ענה האדון.

— אבל הן אדוני הֵעֵד הֵעִיד בי זה ימים רבים, כי יְגָרְשֵׁנִי מביתו אם אָבא לפניו בבֶגד נִכְתָּם (מְגֹאָל)!

50.

תַּחְבֻּלָה נִכְזָבָה.

1 מַשְׁגִיחַ. אינספעקטאָר Инспекторъ

Четыреугольный	פּיערעקיג	מְרֻבָּע, רָבוּעַ.	2
Коробка, табакерка	דאָזע	קוּפְסָה*.	3
Предсказать, пророчествовать	פֿאָרהערזאַגען, פּראָפֿעצייהען	הִנָּבֵא.	4
Будни, (не священный)	וואָכֿענטאגע, (ניכֿט הייליג)	חֹל.	5
Быть ложнымъ, обманчивымъ	טריגעריש, טײַשענד זיין	הִכָּזֵב.	6

---

1) Inspecteur. 2) carré.—*square*. 3) Boite (Tabatière).—*Box (snuff)*. 4) prophétiser, prédire.—*to prophesy, foretell*. 5) jour ouvrier (pas saint).—*week-day (not holy)*. 6) être trompeur, illusoire.—*to be deceitful, illusive*

ויהי היום ויאמר הַמורה לתַלְמידי בית־סֵפרו הקטנים: בַּשָּׁבֻעַ הַבָּא יָבא הַמַשגיח לְבָחָנכם בלמודיכם, ואני יודע מֵראש כי שָׁאֹל ישאלכם: מה היא דְמות הארץ? והיה, אולי ישכח הַנִשְׁאָל את המַענה הַנָכון, והביט אל קוּפְסַת הַטַבַּק אשר בְּיָדִי, וְזָכַר כי הארץ עֲגֻלָּה היא כקוּפְסָתִי.

וְלַמורה היו שתי קופסות: הָאַחַת עֲגֻלָּה, לְצָרְכו בימי שַׁבת ומועֵד (-חג); והאחת מְרֻבַּעַת, לצרכו בכל ימי הַחֹל. — היום הַנורא בא: וכאשר נִבָּא המורה כן היה; המַשגיח פָּנה אל ילד קטן, וישאלהו: מה היא דמות הארץ? — הילד נִבְעַת וְנָבוך בראשונה למראה פני המשגיח הזָר; אך כרגע התאושש, וַיֵט עיניו אל מול מורֵהו אשר הֶרְאָהו את קופסָתו. ויען הילד ויאמר: אדוני! הארץ עֻגָלה בימי שַׁבת ומועד, וּמְרֻבַּעַת בכל ימי הַחֹל!

51.

הַדֹּב הַמְדַבֵּר.

1	נָהֹג, נַהֵל.	פֿיהרען, לייטען	Водить, править
2	הַשְׂנִיא (שָׂנֹא),	פֿערהאַסט מאַכֿען	Дѣлать ненавистнымъ
3	נַפָּח*, חָרַשׁ בַּרְזֶל.	שמיעד	Кузнецъ
4	פַּעַם, סַדָּן*.	אַמבאָס	Наковальня
5	פֶּשֶׁר, פִּתְרוֹן.	דייטונג, ערקלאֶרונג	Толкованіе, объясненіе
6	נָקֹם.	ראַכֿען	Мстить
7	אוֹב.	בויכֿרעדנער	Чревовѣщатель

1) mener, diriger. — *to lead, guide*, 2) causer à détesler. — *to cause to detest.* 3) Forgeron. — *Blacksmith.* 4) Enclume. — *Anvil.* 5) Explication.—*Explanation.* 6) venger.—*to venge.* 7) Ventriloque.—*Ventriloquist.*

על השוק הגדול עמד דֹב מְרַקֵד, וַאדוניו נוהג בו. קהל גדול נֶאסף עליהם, לראות ולהתענג על תעלולֵי הַדֹב. וַיָבֹא איש זָר וַיִגש אל מְנַהֵל הדֹב, וַיִשאלהו: היודע הדֹב גם לְדַבֵּר? — שְׁאַל אותו וְיַגֶּדְךָ! ענהו המנהל בדַמותו כי האיש מְהַתֵּל בו. — וַיִקרב האיש אל הדֹב, ויאמר: אֵי מזה אתה, אדוני? — והדֹב ענה בקול גַם: מארץ רוסְיָה! — כל העומדים שם הִשתוממו, נִסֹגו אָחור צְעָדים אחדים, כי רְעָדָה (-פחד) אֲחָזָתַם. והאיש הוסיף לָשִׂיח עם הדֹב לאמר: הֲרַבִּים הימים אשר הנך עובד את אדוניך? — לא רבים, ענה הדֹב, אבל דַיָם לְהַשְׂנִיאֵהו עלי. —

— האם רע הוא לך? —

— רע מאד. הוא מִתנהג אִתי כנֵפח עם הַסַדן! —

— ומה הנך זומם לעשות למען הִנָקם ממנו? שאל האיש. —

יבא יום ואֲטָרְפֵהו! ענה הדֹב בקול זועף. אז הֵחלו כל העומדים לָנוס בבֶהלה: והַמְנַהל אמר למשוך את הדֹב אחריו בְּחֶבל. אז נשמע קול נַהַם (=שְׁאָגָה) נורא, ויִברח המנהל בחָשבו כי עתה אומר הדֹב להִנָקם ממנו.

ואַתֶּם, ילדים חכמים, הלא תִתמהו גם אתם על הדבר הזה? אך באמת אין בזה כל פֶּלֶא, והנני להַגִּידכם פֵּשר הדבר. האיש אשר דִבֵּר עם הַדֹב היה — אוב. ועתה שַׁאלו נא את מוריכם ויבַאֲרו לכם מה הוא אוב. או אולי כבר ידוּעים לכם מעשי האובות מִכבר? —

52.

אֵין שָׁלוֹם לָרְשָׁעִים.

1	שִׂיחָה.	אונטערהאַלטונג	Бесѣда
2	נָדֹף.	אומהערטרייבען, פערשטאָסען	Развѣвать, гонять
3	רָשָׁע.	זינדער, באָזעוויכט	Нечестивецъ, злодѣй

1) Conversation. 2) disperser en soufflant. — *to blow asunder*. 3) Pécheur, Scélérat. — *Sinner*, *Wretch*.

הַזְּאֵב אכל לְשָׂבְעַ־נפשו וַיִּיטב לבו, ויצא לָשׂוח. בְּלֶכתו צעדים אחדים פגע בכלב. גם לב הכלב היה טוב ביום ההוא, לכן נֶעתּר לבַקָּשַׁת הזאב לְלַווֹתו על דרכו. כן הלכו וַיָּשִׂיחו ויסַפּרו איש לרעהו מִקְרוֹת (קָרה) ימי חַיֵּיהם. ואולם הַשִּׂיחה הִתנהלה

בְּכְבדות, ולִרְגָעים נִפְסְקָה וְנֶעצָרה. כי מִדֵי שְׁמוֹעַ הזאב קול שְׁאוֹן קַל, פָּקח את אוזניו וַיַקשב רב קשב, ועיניו הֵפִיקו דְאָגה ורֹגֶז. קול עָלֶה נִדָף, צִלְצַל כַּנפות צִפור, או בַּעֲבוֹר הרוח על פני הַקָמה: כל אלה הֶחרידו את הזאב, ויהי נָכון בכל רגע למלחמה או לִמְנוּסָה (נוּס). — רואה אני, ידידי, אמר הכלב, כי לבך רַגָז, ובכל זאת אין כל עִקְבות סַכָּנָה (=חַתְחַתִּים) סביבותינו. הַשְׁקֵט נא ולֵךְ אתי בלי פַּחד. — לא אוכל, ענה הזאב בפנים זוֹעֲפים: אנכי מְפַחֵד תמיד. — אָמנם אֲבִינְךָ, אמר הכלב: לִבך לא יֵדַע מנוחה, יען כי הנך עושה רק רע. —

וכן כָּתוּב בספרי הקֹדֶש: אֵין שָׁלוֹם, אָמַר ה׳, לָרְשָׁעִים! —

53.

הֶחָכָם.

שָׁאֲלוּ את אַחַד הַחֲכָמִים הגדולים: בְּאֵיזֶה דרך קָנָה את חָכמתו הגדולה? – בְּדֶרֶךְ קַלָה מאד, ענה החכם: מִיָמַי לא בוֹשְׁתִּי לִשאל מֵאחרים, את פֵּשֶׁר הדבר אשר קָצְרָה בִינָתִי מִדַעְתּוֹ. — לָכן אמרו חכמי ישראל: לא הַבַּיְשָׁן (האדם הַבּוֹשׁ) לָמֵד! (=לוֹמֵד).

54.

אֵיךְ לָמְדוּ הַצִפֳּרִים לָשִׁיר.

1 זֶרַע (זַרְעִי).	נאַכקָאמֶען, (זאַאט)	Потомство, (семя)
2 נֹגַהּ.	גלאַנץ	Сіяніе, блескъ
3 מַקְהֵלָה (קהל).	קָאהר	Хоръ
4 טַעַם.	געשמאַק, (פערשטאַנד)	Вкусъ, (разумъ)

Толкать, тѣснить	דריקען, שטאָסען	דָּחַק .	5
Сонъ	טרוים	חֲלוֹם (חֲלוֹמוֹת, ז'.	6
Станъ, наружность	שטאַטור, אויסערעס	תֹּאַר .	7
Стыдъ, срамъ	שאַנדע, שמאַך	חֶרְפָּה .	8
Взоръ, (видъ)	בליק, (אויסזיכט)	מַבָּט .	9
Вѣчность	עוויגקייט	נֶצַח .	10
Смѣсь	געמיש	תַּעֲרוּבָה (ערב) .	11
Играть (на иструментѣ)	מוזיק מאַכען	נִגֵּן .	12
Часто повторять, (острить)	אײנאיבען, (שאַרפען)	שִׁנֵּן .	13
Павлинъ	פפויא	תֻּכִּי (תֻּכִּיִּים) .	14
Вѣкъ, поколѣ	נאַכקאָממען, מענשענאַלטער	דּוֹר .	15
Чирикать, щебетать	צווימשערן, פיפסען	צִפְצֵף .	16
Капля	טראָפּפען	אֶגֶל .	17
Охриплый	הייזער	נִחַר .	18
Надѣлить, одарить	בעשענקען, (בעלאַדען)	הֶעֱנִיק .	19
Поученіе, урокъ	לעהרע, לעקציאָן	לֶקַח .	20
Природа, натура	נאַטור	טֶבַע* .	21
Посмѣшище, позоръ	שפּאָטט, האָהן	קַלָּסָה .	22

23 הָשֵׁב נֶפֶשׁ. ערקוויקען Подкрѣплять, Услаждать

1) Postérité (Semence).—*Posterity (Seed).* 2) Rayonnement.—*Shine.* 3) Choeur,—*Chorus.* 4) Goût (Sens).—*Taste* (*Sense*). 5) pousser, presser.—*to josle, press.* 6) Rêve.—*Dream.* 7) Exterieur.—*Stature.* 8) Honte.—*Shame.* 9) Regard (Perspective).—*Look.* 10) Eternité.—*Eternity.* 11) Mélange.— *Mixture.* 12) musiquer.—*to music.* 13) répéter (aiguiser).—*to repeate,* (*sharpen*). 14) Paon.—*Peacock.* 15) Age. Generation. 16) gazouiller. — *to chirp.* 17) Goutte.—*Drop.* 18) enroué.—*hoarse.* 19) douer.—*to endow.* 20) Leçon.—*Lesson.* 21) Nature. 22) Opprobre; Raillerie. — *Shame, Raillery.* 23) récréer. — *to delight.*

באחד מימי האביב הִשְׁכַּמְתִּי קום, וָאֵלֵךְ לשוח ביער. השמש קם גם הוא, זה עתה, מִשְּׁנָתוֹ, וַיַּשְׁקֵף על הארץ בעיניו הגדולות; וּמִנֹּגַהּ מַבָּטוֹ נוצצו אֶגְלֵי הַטַּל על הֶעָלִים כַּאַבְנֵי־חן (·אבנים יקרות), ומבין עֳפָאִים הֵצִיצוּ הצפרים הרוחצים בטל־רענן, וַיָּשִׁירוּ במקהלה את שִׁירַת־הַבֹּקֶר.

האח, ה׳ אלהים, אמרתי בלבי, מה יפה עולמך אשר בָּרָאתָ!

ובראות הצפרים העליזים אותי, וַיָּנִיעוּ לי בראשם לאות בִּרְכַּת־שָׁלוֹם; אך לא עצרו בשירם. אז נִגַּשְׁתִּי אל צפור קטן, אשר אִמֵּץ כֹּחוֹ גם הוא לְכַבֵּד את השמש מִגְּרוֹנוֹ, וָאֶשְׁאָלֵהוּ: הַגֵּד נא לי, צפור נָעִים, מי לִמֵּד אותך לָשִׁיר שירים נחמדים כאלה הַמַּרְקִידִים את לב הַהֵלֶךְ (ההולך) מִשִּׂמְחָה ותענוג?

— אִמִּי לִמְּדַתְנִי! צִפְצֵף לי הצפור לְמַעֲנֶה. ואֵם הצפור אשר ישבה על הֶעָנָף הקרוב, ואשר שָׁמעה את שְׁאֵלָתִי, אמרה אלי בחֵן: ואני לָמַדְתִּי זאת מֵאִמִּי, אבל זה היה לפני ימים רבים מאד!— ואִמֵּךְ ממי לָמְדָה? הוספתי לשאל. — מֵאִמָּהּ היא; אבל הן זה

היה לפני נצח־נצחים! — ולמעלה מאם־אמה לא ידעה הצפור מאומה. —

ושם ישב צפור זקן מאד, אשר הניד ראשו בלי־השך מזקן, ואשר הכרת־פניו (־מראהו) ענתה בו כי חכם הוא ומלמד עד מאד. ויהי בשמעו את שיחתנו, ויקרץ לי בעיניו לגשת אליו. קרבתי אל הצפור הזקן, והוא פתח את חרטמו, ובקול ממשך ונחר מעט הורני כדברים האלה: בימים הראשונים אחרי הברא העולם, עוד לא ידעו אבותינו הצפרים טוב־טעם, סדר ונעם בשיר; ויזמרו ככל היוצא מחרטמם, וישרקו ויצרחו ויצפצפו ויהגו בתערובה משונה. הם שמחו מאד על העולם היפה אשר נגלה לעיניהם, ויעופו מעלה ומטה, מענף אל ענף, מפרח אל פרח, ויקראו מטוב לב, בכל כח גרונם. אך אדון העולם, הטוב והמיטיב לכל יצוריו, חפץ להעניק גם לצפרים מתנה יפה, ופתאם עלה באזנם, מן הכר אשר על יד היער, קול שיר נעים ונפלא, אשר מלא את נפשם עליצות וענג אין־קץ. ויתרוצצו (רויץ) הצפרים, ויתעופפו וידחקו איש את אחיו, לרדת אל הכר לראות את המנגנים הנפלאים. ומה ראו שם? שם ישבו שלשה מלאכים, נחמדים למראה עד מאד, ויננגו מנגינות נפלאות וערבות, אשר כמוהן לא שמעה עוד אזן למן היום ההוא. — עתה הטו אזנכם לשמע, אמרו המלאכים, אל הצפרים: הננו להורותכם שיר וזמר וישבו הצפרים סביבותם, ויקשיבו רב קשב למנגינות המלאכים, ויתאמצו לזמר לפי המנגינות, בעזרת מוריהם הטובים. אבל לא כל הצפרים עשו כזאת. צפרים רבים עצלים ופוחזים, אשר גם עמל מעט היה עליהם לטרח, לא הטו אזנם לשמוע ולא שמו לב אל לקח המלאכים; ובראותם כי יארך הלקח מאד, פרחו להם, ויבעטו במנחת ה׳. לו נתנה להם מתנת השיר בחלום הלילה, אזי קבלו אותה באהבה; אבל ללמוד ולשנן — זאת זרה לרוחם! גם יש צפרים אשר לא חנן אותם הטבע בכשרון

הזמרה (שיר); וצפרים אחרים אשר נתן להם ה׳ תֹּאַר יפה, הִתְגָּאוּ בְיָפְיָם, ובְאִוַּלְתָּם אמרו: מה לנו ללמוד עוד מפי המלאכים? — לכן לָמדו הצפרים האלה רק מעט, או גם לא־מאומה, ממוריהם המלאכים וַיוסיפו לצרֹחַ ולִצְוֹחַ (צְוָחָה) עד היום הזה, לחֶרפה ולקַלסה, כאשר יעשה הַתֻּכִּי, לְמָשָׁל. ואולם צפרים רבים, אשר מַרְאָם אָמנם איננו נָאוֶה, אבל תְּמִימִים וַעֲנָוִים הם, ולִבָּם הֵבִין עֵרך שיר־יפה, הם הִטּוּ אזן קַשבת לַמַּנגינות המלאכים, ויזמרו לפיהן, וַיְשַׁננו היטב את שיריהם, ויכַבדו מאד את התשורה היפה אשר נתן להם אלהים לתענוגם הם, ולְמְשִׁיבַת נפש האדם. — צפור טוב וְעָנו כזה, היה אז הַזָּמִיר, ולכן יְשַׂמח עוד, עד הַיום, את כל הלבבות בשיריו הַנְּעִימים והנפלאים. כי כל הימים אשר לָמדו וְנָטְעוּ בלבם אז, הָיוּ לְנַחלה לַזֶּרַע אחריהם לדור דוֹרים. —

כִּכלות הצפור הזקן את סִפּוּרו הָאָרוך, נִשְׁעַן על הענף, עָיֵף וְיָגֵעַ, וַיָּרם את רַגלו לאות בִּרכַּת הַפְּרִידָה (הַפָּרֵד). ואנכי הוֹדיתי לו בכל לבי, וָאֲבָרְכֵהו וָאֵלֵך. ואמנם בָּטוּח אני, כי ככל הדברים אשר סִפֵּר לי, כן הוא: כי אם לא כן, מֵאַיִן לָמד הזמיר את שיריו הַנֶּחמדים? — ואולם הָאיש אשר יְמָאֵן להאמין לי, יִטְרַח נא גם הוא לְהַשְׁכִּים בבֹּקר ביום־אביב, וְיֵלך בַּיער, וְשָׁנָה לו הצפור הזקן את כל הדברים האלה, אם רק עוֹדֶנּוּ בַחַיִּים. —

55.

הַצְּבֹעִים וְהַלַּיִשׁ.

1	הֵד.	ווידערהאַלל, עכאָ	Откликъ, эхо
2	צָבֹעַ.	היאֶנע	Гіена
3	סָחֹב.	שלעפפען	Таскать
4	צוּר.	בעלאַגערן	Осаждать

5	לַיִשׁ.	לעאָפּאַרד	Леопардъ
6	מְאוּרָה.	האָהלע, שלופּלאָך	Нора
7	חַיִל (חֵיל).	העער, [קראַפט]	Войско [сила]
8	אָנֹף, הִתְאַנֵּף.	צירנען, וויטהענד זיין	Прогнѣваться
9	עוּל־יָמִים.	יונג, מינדעריאָהריג	Малолѣтній
10	חָרשׁ.	אויסדענקען	Задумывать

1) Echo. 2) Hyène.—*Hyena.* 3) trainer.—*to drag.* 4) assiéger.—*to bessiege.* 5) Leopard. 6) Repaire.—*Hole.* 7) Armée (Force).—*Army* (*Strength*). 8) s'irriter.—*to become angry.* 9) jeune.—*young.* 10) projeter.—*to imagine.*

הַצְּבֹעִים הִתְאַנְּפוּ מאד בְּלַיִשׁ אשר נשא את הַכֶּבֶשׂ שֶׁיָּעֲדוּ לַאֲרֻחָתם. „הֶבָה! נָסֹב עליו וְנִקֹּם נִקְמָתֵנוּ ממנו. הִנֵּהוּ רובץ עתה לבדו, ועל־נְקַלָּה יהיה לנו לְטֶרֶף. וְהַנְּקָמָה אשר נַעֲשֶׂה בו תַּפִּיל אֵימָתֵנוּ (אֵימָה (מן אָיֹם) פחד) על כל בני מִשְׁפַּחתּוֹ, וְחָרדוּ מפנינו ולא יוסיפו עוד לקחת טרף מִפִּינוּ". כן גָמרו הצבֹעים בְּאֲסֵפָתָם (אסף) הגדולה.

— האח, מה יגדל כבודנו בְּסָחבֵנו לִמְאוּרתנו גופת לַיִשׁ מוּמָת! אמר צָבֹע עוּל־ימים. — אנֹכי אקח לי את ראשו! אמר הָאַחֵר. — ואנֹכי את זְנָבוֹ! — ואנֹכי את כַּפּוֹ השְּׂמָאלית! — וְגֵוו הגדול יהיה לְכֻלָּנוּ לַאֲרֻחָה שְׁמֵנָה! —

וַיָּחֵלּוּ לָצוּר על הליש, וַיָּסֹבּוּ את מאוּרָתו, ולא נְתָנוּהוּ לצאת. ובראות הליש כי חֵיל הָאוֹיֵב עָצוּם (חזק, רב) וְרַב מאד, נִמְנַע לְהִלָּחֵם אתם ביד חזקה, וַיַּחֲרשׁ מְזִמּוֹת לְהִמָּלֵט מהם

בערמה. — לא רחוק ממאורתו עמד עץ גָּבֹהַ, וכרגע קָפַץ הליש מִמַּעַל לראש אויביו, וַיַּעַל על העץ. אז צָרו האויבים על העץ. אך הליש הוא מִמִּשְׁפַּחַת הַחתולים הערומים; וגם הפעם מצא תַּחבלת־ערמה לְהִנָּצֵל מאויביו. הוא הֵחֵל לִשְׁאֹג, והנה לקול שַׁאֲגָתוֹ הָאֲיֻמָּה עָנוּ בְּמֶרְחָק עוד קולות שְׁאָגָה. וַיִּבָּהֲלוּ הצבֹעים, ואמץ־לבם החל לִרְפּוֹת. והליש שָׁאַג עוד הפעם, שְׁאָגָה יותר נוֹרָאָה, וכרגע נִשְׁמְעָה שְׁאָגָה לְמַעֲנֶה, ממרחק לא רב. — הַלֵּישִׁים באים! קרא אַחַד הצבֹעים: הבה נָנוּסָה! — וַחֲרָדָה גדולה אחזה את חֵיל הַצָּרִים, וַיִּפְנוּ עֹרֶף וינוסו, מבלי הבט אחריהם.

אז ירד הליש מהעץ, ויאמר: אכן טובה ערמה מגבורה! הנה זכרתי את הַהֵד אשר בִּמְסִבֵּי (סביב) היער הזה, וְהַהֵד הזה היה לי לִישׁוּעָה (לְעֶזְרָה)! —

56.

כָּל אִישׁ עַל־פִּי דַּרְכּוֹ.

1	נָטַל.	אויפערלעגען	Возлагать
2	מוֹרַג.	דרעשפלעגעל	Молотильникъ
3	מוֹץ.	שפרעע, אויסזיבזעל.	Мякина, высѣвка
4	בָּקָר.	רינדפיעה	Рогатый скотъ
5	מַחֲרֵשָׁה.	פפלוגשאאר	Плугъ
6	בָּעַר.	דוםם זיין, (אונגעבילדעט	Быть глупымъ, (не образорaннымъ
7	חָבַט, דּוּשׁ.	דרעשען, (קלאפפען)	Молотить
8	כְּבָרָה.	זיעב	Рѣшето

9 הָנִיעַ. זיעבען (שיטטעלן) Просѣвать, трясти

1) imposer.—*to impose.* 2) Fléau.—*Flail.* 3) Balle, Criblure.—*Chaff, Sifting.* 4) Bêtes à cornes.—*Horned cattle.* 5) Charrue.—*Plough.* 6) être imbecile (inculte).—*to be imbecile (not cultivated).* 7) batire (le blé).—*to thrash.* 8) Crible.—*Sieve.* 9) Cribler.—*to bolt.*

—ראה נא, אבי, אמר נער קטן ושמו שלמה, אל אביו: ראה נא, מה סָכָל זה הנער נַפְתָּלִי. שַׁוֵּה נא בנפשך: הנהו כבר בן שתים־עֶשרה שנה, ואיננו יודע אף קְרֹא וּכְתוֹב! בָּטוּחַ אני כי גם לִמְנוֹת לא יוכל. — אֶפְשַׁר הדבר, ענה האב: הן אבותיו אִכָּרִים עניים הם, עניים מאד, וּבְוַדאי לא לָמד מאומה, כי בעודו ילד כבר נָטלו עליו לִרעות את הצאן, וכאשר גדל מעט רָעה את הבקר, למען עֲזוֹר לאבותיו להשתכר. עתה הִנֵּהו מְשָׁרֵת בְּאֻרְוַת־סוּסַי, ובַעֲבודתו הזאת הנהו מִשתכר לא רק לחם לְנַפשו, כי גם עֵרֶךְ־בְּגָדיו. ואת הנוֹתָר יתן להוריו האביונים, כאשר נוֹדַע לי. אמנם חֲסַר־דֵעָה הוא בדברים רבים, ובודאי לא יהיה לִמְלֻמָּד גדול, כאשר יש עם לבבך אתה להיות. אבל סָכָל איננו בכל זאת, בני; כי סכָלים הם רק אנשים אשר לא יבינו מאומה; ואולם נפתלי מֵבִין היטב את מַעֲשֵׂהוּ, ואני שְׂבַע רצון מֵעבודתו.

אך לַמְרוֹת הדברים האלה, עוד חָשב שלמה את נפתלי לְסָכָל וּלְבַעַר, אחרי אשר הוא, נפתלי, לא ידע קרֹא וכתוב בהיותו בן שתים עשרה שנה; והוא, שלמה, יודע כזאת, אף כי עוד לא מָלאוּ לו תֵּשַׁע שָׁנִים!

ממחרת היום ההוא, חָבַט נפתלי חטים; וּמְלַאכתו נַעֲשתה יפה, ואף פעם אחת לא הִכה הַמּוֹרג על אזניו, כי יָדַע לְתָפְשׂוֹ בידו כָּרָאוּי. זאת ראה שלמה ויאמר: אך מלאכה קלה היא! ויקח

גם הוא מורג בידו, וַיָּנָס לָדוּשׁ. אבל כרגע צעק: אוי וַאבוי! כי המורג חָבַט לו שְׂאֵת גדולה בראשו.

פעם אחרת ראה את נפתלי הולך אחרי הַמַּחרשה בשדה, ויאמר: הבה, אעשה גם אני זאת, הן המלאכה קַלָּה מאד. ויעמוד הוא בִּמקום נפתלי. אך כרגע קרא העבד היושב על הסוס: לא, לא, אדוני הקטן! המחרשה לא תָּמוּשׁ ממקומה! ישוב נא נפתלי הֲלוֹם, כי הוא יודע את המלאכה! – שלמה נִכלם מאד וַיֵּלֶךְ לו. פעם אחרת הֵניע נפתלי דגן בַּכברה הגדולה, וַיּוֹאֶל שלמה לעשות גם הוא את המלאכה הזאת. אבל הוא לא הִצליח במלאכתו, כי נָפל הדגן יחד עם הַמּוֹץ מֵהַכּברה. נפתלי צחק ויאמר: לא, אדוני הקטן, אתה לא תדע את המלאכה הזאת.

אז נוכַח שלמה כי נַפתלי איננו נִבְעָר מִדַּעַת כאשר דִּמה בראשונה, אחרי אשר הוא יודע מלאכות רבות, אשר נִבְצְרָה משלמה לעשותן. –

כל איש על־פי דרכו, ילָדים! אַל תָּבוּזוּ לאיש אם לא ידע את אשר תדעו אתם. הן יוכל היות, כי מֵבין הוא מלאכות רבות, אשר קָצרה ידכן מֵעֲשׂוֹתָן. –

57.

חָכְמַת נַעַר רוֹעֶה.

1	מִשְׁמֶרֶת (שָׁמֹר).	אַמְט, אַנשטעללונג	Должность, служба
2	עֵט (עטי).	פֿעדער, (שרייבּפֿעדער)	Перо
3	מֹרֶךְ (רך).	שיכֿטערנהייט, פֿייגהייט	Робость, трусость
4	שָׁטַף.	זיך ערגיעסען, איבערשוועממען	Разливаться, (наводнять)

Смущаться, страшиться	ערשרעקען, פֿערווירט זיין	חָרַת.	5
Прямота, правда	דאַס גערעַדע, ריכֿטיגע	נְכֹחָה.	6
Точка	פונקט	נְקֻדָּה.	7

1) Office.—*Place.* 2) Plume (à écrire).—*Pen.* 3) Timidité; Poltronnerie.—*Ttmidity*; *Cowardice.* 4) se répandre (inonder).—*to diffuse*, *deluge.* 5) s'effrayer; se déconcerter.—*to fear, be troubled.* 6) Juste, Droit.—*Right. Just.* 7) Point.

פעם אחת הלך הַמֶּלֶךְ דָּוִד לָשׁוּחַ בִּמְסִבֵּי יְרוּשָׁלַיִם, וְיוֹאָב שַׂר־צְבָאוֹ הולך עִמּוֹ. וַיִּפְגְּשׁוּ בְּנַעַר קטן אשר רעה עֵדֶר־צֹאן גדול. ויהי כראות הרועה הקטן את המלך ואת שר־צבאו, וַיִּשְׁתַּחוּ לקראתם, וַיֹּאמַר: שלום עליך, אדוני יואב, ושלום עליך, אדוני המלך! — ויאמר לו המלך בְּמִתְקַצֵּף: הלא ידעת כי אני המלך, ולמה זה בֵּרַכְתָּ אותי בָּאַחֲרוֹנָה? — ויען הנער בְּבִטְחָה אַךְ בְּעַנְוַת־חֵן: עדר הצאן הזה לאדוני ליואב הוא, ואנכי רועהו, לכן עלי לברך אותו ראשונה, כי הוא נותן לחמי. ואולם אותך לא ידעתי עד היום, ורק בִּרְאוֹתִי כי אדוני יואב מתהלך אתך בְּכָבוֹד גדול וָאָבִין כי אתה המלך.

דברי הרועה הקטן הַנֶּאֱמָרִים בבטחה ובלי מֹרֶךְ, מצאו חן בעיני המלך. וַיּוֹסֶף ויאמר אל הנער: בא אלי מחר בהיכָלי לעת הצהרים, כי דָבָר לי אליך. — ויען הנער: אדוני המלך! בעת הצהרים לא אוכל לבא אליך, כי על מי אֶטֹּשׁ את צאן אדוני יואב? — וַיִּצְחַק המלך. ויואב אמר אל הרועה: הן מִצְוַת מַלְכֵּנוּ היא, ועליך לעשותה; ואנכי אשלח מחר את אָבִיךָ אשר על סוּסַי לרעות את הצאן תחתיך. —

ביום המחרת לעת הצהרים בא הרועה הקטן אל היכל המלך, וַיְבִיאהו המלך אל חדרו אשר שם עמדו שרים רבים מְרַבֵּי (מגדולי) המלך; והנער לא נִחַת מפניהם, וַיבט סביבותיו במנוחת־לֵבב. אז אמר לו המלך: שמע נא, נער קטן, הנני לִשְׁאָלך שלש שאֵלות, ואם תֵּדע לענות מַענה נכון, ונתתי לך מִשְׁמֶרת וּפְקוּדה בהֵיכָלִי, וטוב לך כל הימים. — ישאל נא אדוני המלך, וְאֶתאמץ לענות נכֹחָה, אמר הנער. — וישאל המלך: כמה נִטפֵי־מים בַּיָם הגדול? — ויען הנער: הנני ללכת ולמנות את נטפי הים, רק יְצַוה נא את אדוני המלך לִסכור את כל הנהרות אשר בארץ, לבל יִשְׁטוף מהם נֶטף הַיָמָה, עד אם כִּליתי לספור; אז אגיד לך מִסְפָּרם אל נכון. — ויצחק המלך וַיוסף וישאל: כמה כֹּכבים בשָׁמַים? — ויאמר הנער: יִתֶן לי גליון נְיָר גדול; ויתנו לו. אז לקח הנער עֵט וַיְמַלא את פני הגליון נקודות, נקודות דַקות ורבות מאד, אשר לא יכל איש למנותן, כי עָששו העינים בהבִיטן על הנקודות. וַיאמר: כְּמִספר הנקודות על פני הגליון הזה, כן מספר הכֹּכבים בשמים; עתה יִמנה נא אדוני המלך! — וַיִצחק המלך וישאל בַּשלישית: כמה רְגָעים בַּנֶצח? — ויען הנער: אל הָהָר הגדול, הַר־הַלְּבָנון, יבא צפור קטן, אחת לְמֵאה שנה, וִינַקר בו בַחַרְטֻמו; והיה כאשר יְכַל הַצִפור לְנַקֵר את כל ההר, עד בלתי הַשאר לו שָׂריד, אז יַעבור הרגע הראשון מֵהַנֶצח. —

ויאמר המלך: הִנך בֶּן־חַיִל (נָבון, אַמִיץ), וּמִן־היום הזה תֵשב בהיכָלִי. —

58.

הַחוֹחַ.

1 חוֹחַ. דאָרנשטרויך Терновникъ

2	עָרוֹם.	נאַקט, קאַהל	Нагой, голый
3	מָאַס.	פֿעראַכֿטען	Презирать
4	צֶמֶר.	וואָללע	Шерсть
5	נָטוֹר.	נאַכֿטראַגען צאָרן, [היטען]	Злопамятствовать, стеречь
6	גְּדִי (גְּדָיִים).	ציקליין	Козленокъ
7	דְּבוֹרָה (דְּבוֹרִים).	ביענע	Пчела
8	מַנֵּה.	צוטהיילען, בעשטיממען (איינעם)	Назначать (комучто), приготовлять
9	קָלוֹן.	שאַנדע, שימפף	Срамота, руганіе
10	גַּנָּן.	גאָרטנער	Садовникъ
11	הִכָּנֵעַ.	גערעמיטהיגט זיין	Смиряться
12	קוֹץ.	שטאַכֿעל (ד. דאָרן)	Игла (терновника)
13	גִּדּוּף, דֹּפִי.	שמאָהונג, האָהן	Хуленіе, злословіе
14	חָשֹׂף.	ענטבלאָטטערן, ענטבלאָסען	Обезлиствить, обнажать
15	שָׁפָל.	ניעדעריג, (לייזע)	Низкій
16	צָחוֹר.	ווייס, (גלאָנצענר)	Бѣлый
17	נִצָּה, נִצָּן.	בליטהע	Цвѣтокъ
18	עַרְעָר.	נאקטער שטרויך	Голое дерево
19	שְׁנִינָה.	שטאַכֿעל-רערע, שפאָטט, (וויטץ)	Острота, насмѣшка
20	אַשְׁמָה.	שולד, פֿערגעהען	Вина, преступленіе

21 מְכֹעָר*.	הָאֶסליך (פָֿאָם אויסזעהען)	Гадкій (съ наружности)
22 שׁוֹשָׁן, שׁוֹשַׁנָּה.	רָאָזע	Роза
23 דְּבַשׁ (דִּבְשִׁי).	הָאָניג	Мёдъ
24 לְאַט־לְאַט.	אַלמָאֶהליך	Мало по малу

1) Buisson épineux.—*Thorn-bush.* 2) Nu.—*naked, bare.* 3) mépriser.—*to despise.* 4) Laine.—*Wool.* 5) garder rancune (garder).—*to bear a grudge (watch).* 6) Chevreau.—*Kid.* 7) Abeille.—*Bee.* 8) destiner.—*to destine.* 9) Honte.—*Opprobre.* 10) Jardinier.—*Gardener.* 11) s'humilier.—*to humble one's self.* 12) Épine.—*Prickle.* 13) Médisance, Injure.—*Slander, Abuse.* 14) effeuiller, découvrir.—*to bare.* 15) bas.—*low.* 16) blanc.—*white.* 17) Fleur.—*Blossom.* 18) Arbre nue.—*a bare tree.* 19) Raillerie (Saillie). — *Raillery (Witticism).* 20) Faute.—*Fault.* 21) laid. 22) Rose. 23) Miel.--*Honey.* 24) peu à peu, *by and by.*

—הוי, חוח נִבְזֶה! הִנְךָ קְלוֹן־גַּנֵּנוּ! כֹּה דִּבֵּר בגאון עץ־הָעֶרֶב המתנוסס בנִצָּנָיו, ויבט בבוז על החוח הערום. והדבורה והצִּפֹּרֶת עצרו בִּמְעוֹפָן וַתִּבֵּטְנָה על הַחוח בְּקַלָּסָה, והצפרים אשר באו בקִרְבָתו, נִזְהרו מאֹד פן תִּגַּעְנָה כַּנפיהן בַּחוח הנִבזה. וַיָּעופו סָבִיב לו, הַרְחֵק, הַרְחֵק. גם הפרחים הקטנים אשר צמחו לרגליו, בָּזוּ לו ויאמרו: הוי מה מָשְׁחַת מראֵהו! חלילה לנו מֵהַבִּיט אליו! ומדוע זה לא יְקַצֵּץ הַגַּנָּן את הָעַרְעָר הנמאס הזה? —

וַיִּגְמְרוּ כלם כי החוח הוא חֶרְפַּת הגן. — דּוֹמָם ונִכְנָע שמע החוח את כל הדברים האלה, ומאד מאד חפץ לְכַסּוֹת את פניו הִתְעָבִים, לוּ היה לו רק עָלֶה אחד. ובמַר־נַפשו אמר: מי יִתֵּן וּבָא הגנן וקצץ אותי, תחת אשר עלי להיות פה לחרפה ולשנינה לכל רואַי! — וברגע ההוא עָברה כִּבְשָׂה על פניו, וַיֶּחֱזַק (תפש)

צִמְרָה בקוצי־החוח, וַיִּקָּרַע בשרה עד שֻׁפַּךְ דם. — אוי לי! ילל החוח: מה אֻמלל אני! הנה עתה פָּצַעתי את הכִּבשה התמה הזאת! אכן בְּצֶדק יִשְׂנָאוני כל היְצורים, ובבוז יִרחקו ממני. — אל נא תאמר כזאת! ענתה הכבשה התמה: הן לא אַשְׁמָתךָ היא כי נִפצעתי בך, כי אם אַשמָתי ואִי חריצותי: מה פִּשְׁעֲךָ ומה חַטָּאתךָ אם קוצים דוקרים עליך? לוּ נִזהרתי בלֶכתי, כי עתה לא עשית לי רעה. ואף אמנם לא גדול הכאֵב — עוד אשוב אליך לבַקרך בימי הקיץ, למען תראה כי אינני נוֹטֶרת לך! —

נְעִימוּת הכִּבשה שִׂמחה מאד את החוח, ולא נֶעצב עוד כבה על גִדוּפֵי האחרים. ואף גם לפעמים ירד אחד הצפרים להִנָּפש עליו. ולאַט לאַט הֶאמין, כי הסכינו הבהֵמה והעוף והַצֶּמח עִם מַראֵהו הַמְכֹעָר, כי על כן לא הוסיפו עוד לדבר בו דֹּפִי.

כה עברו ימים רבים. נִצָּנו הֶערב כבר נָבלו, וגם עָליו הירוקים כבר פֻּרְסְמוּ כֻּלה בשִׁני הגְדָיִים והָעִזִים אשר רעו על הכר הקרוב. ערום ונֶחשף עמד עץ הֶערב, דָּלִיּוֹתיו סרוחות לארץ, ולא דִבֵּר דָבר אל החוח. — ויהי היום וצפור קָטן עָף בקִרבת החוח. מה זאת? קרא הצפור בתמהון: איזה הדרך באה השושנה אל החוח? הן לפני ימים אחדים היה עוד חוח נבזה וערום, ועתה הנהו הָדוּר בלבושו, והוא תִּפְאֶרֶת הגן! חִיש אָכִין לי קִני בענפיו. —

וגם הדבורים והצפורות באו וּתִשתוֹמֵמנה מאד לראות את החוח הַנִּמאס, נושא שושנים נחמדות. וַתְּבַקשנה ממנו לִסלֹח להן על דִברי הבוז אשר דִברו לְפָנִים (קודם לזמן הזה). וגם הפרחים הקטנים אשר לרגליו, הֵשַׁחו ראשיהם בבשת־פנים, וּבִשְׁפַל־קוֹלם אמרו: לו ידענו כי תִצמַחנה עליך שושנים יפות כאלה, כי עתה לא דברנו בך דֹּפִי. עתה בֹּשנו ונכלמנו להָרים ראש אליך. — אך החוח דבר א ֵיהם דברי אהבה וידידות, וַיִּפְרוֹש

עליהם את סֻכַּת (סֻכָּה-מִכְסֶה) שושניו ; וַיִּרעד מִגִּיל וָאֹשֶׁר , וַיִּבָּצֵר ממנו לְהָבִין איך נֶהפך לעץ־שׁושן . וַיָּשַׁח ראשו בענָוה ויאמר : מה נואַלתי להתאונן על גורלי בטֶרם יָדעתי את אשר מִנָּה לי ה׳ ! —

והצפרים קִננו בו , והדבורים מָצו (מָצה-מָצֹץ) דבש משושניו הנעימות , והחוח היה לתפארת הגן . הכל אֲהֵבוהו ויביטו בו בנחת ; והוא היה מְאֻשר מאד .

ואולם את היָפות בשושניו צָפַן (חָשַׂך) לַכִּבשה התמִימה , וַיְפָאֵר בהן את עורה הַצָּחֹר . —

59.

הַמִּתְהַלֵּל בִּגְבוּרָתוֹ.

1	פִּיל .	עלעפַאנט	Слонъ
2	גְּדוֹת (גָּדָה) .	אוּפער	Берегъ
3	אַחֲרִית .	ענדע , פָאלגע	Послѣдствіе, конецъ
4	הֵסֵת (סות) .	אַנרייצען, [פערלייטען]	Подстрекать, подманить
5	טָבֹעַ .	ערטרינקען , (איינזינקען)	Тонуть, (втыкаться)
6	הִשְׁתַּמֵּשׁ* .	געברויכען	Употреблять, воспользоваться
7	שׁוּעָל .	פוּקס	Лисица
8	מְצוּלָה .	טיעפע	Глубина
9	כַּבִּיר .	מאַכטיג, (פיעל)	Могучій, (много)

1) Elephant. 2) Bord.—*Shore*. 3) Fin; Suite —*End*; *Result*. 4) inciter (séduire).—*to stimulate (delude)*. 5) se noyer (couler a fond).—

to drown (sink). 6) employer.—*to use.* 7) Renard.—*Fox.* 8) Profondeur, Fond.—*Depth.* 9) puissant (beaucoup).—*fort (much).*

—הנני הֶחָזָק מכל חַיָּתוֹ (חיות) יער! אמר הַפִּיל בְּעָקְרוֹ עץ־רך עם כל שרשיו מן האדמה: הנני כַּבִּיר־כֹּחַ גם מֵהָאֲרִי, הנקרא בפיכם מֶלֶךְ הַחַיּוֹת!

—אם כן נַס (נַסֵּה) נא אֵפוֹא לשבר את העץ הזה, הֵסִיתוֹ שועל ערום. וַיראהו עץ שָׁתוּל על שְׂפַת הנחל: שָׁלשׁוֹם הֵנִיעַ אותו הָאֲרִיֵה בכל מַאֲמַצֵּי־כֹחוֹ ולא יכל לו.

—אָה! הדבר הזה מִשְׂחָק (שחוק) הוא לי! קרא הפיל וַיִּשָּׁעֵן בכל כֹּבֶד גופו על העץ. העץ כָּפַף, רָעַשׁ, התבַּקַע וַיִּפֹּל המימה. וְהַפִּיל לא הֶחזיק מַעֲמָד וַיִּפֹּל אחריו. וגדות הנחל היו תְּלוּלוֹת ורָמוֹת, וַיִּבָּצֵר מֵהפיל לשוב ולעלות, וַיִּטָּבַע בִּמְצוּלַת הנחל.—

זאת אַחֲרִית שומע לַעֲצַת ערומים. וזאת גם אַחֲרִית הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹחוֹ בלי חֶשְׁבּוֹן ודַעַת!—

60.

אֵיפֹה יַעֲשׂוּ הַסּוּסִים.

1	פַּעַם־בַּרְזֶל.	הופאייזען	Подкова
2	פַּרְסָה.	הוף	Копыто
3	מַסְמֵר (מַסְמְרִים, ־וֹת), ז.	נאַגעל	Гвоздь

1) Fer (de cheval).—*Horse-shoe.* 2) Sabot.—*Hoof.* 3) Clou.—*Nail.*

אֶסְתֵּר הקטנה הלכה ברחוב, ותרא מֵרחוק והנה חָרַשׁ־ברזל שָׂם פַּעֲמֵי־בַרזל על פַּרסות־סוס. ותמהר ותָּרָץ הביתה, ותַּגֵּד לְאִמָּהּ לאמר: היום

מצאתי את המקום, אשר יַעשו שם הסוסים. רָאיתי בבית המלָאכה איש אשר כִּלָה לעשות סוס, בתָקעו את הַמַּסְמְרִים בַּרַגְלוֹ הָאַחרונה.

61.

שְׁנֵי הַצִּפֳּרִים.

1	שׁוֹט, שׁוֹטֵט.	אומהערשווייפען	Ходить туда и сюда
2	מְכֻרְבָּל.	איינגעוויקעלט, געהיללט	Окутанный
3	מַהְפֵּכָה (הפך).	צערשטאָרונג, אומוואַלצונג	Разрушеніе, превращеніе
4	שָׁוֶה.	ווערטה זיין	Стóить
5	הוֹדוֹת (ידה)	איינגעשטעהן, בעקעננען	Признать
6	חוּט.	פֿאַדען	Нитка
7	עָשָׁן.	רויך	Дымъ
8	לְבֵנָה.	ציעגעל	Кирпичъ
9	הָרֹס.	צערשטאָרען, ניעדעררייסען	Разстраивать, разрушать
10	גַּב.	ריקען	Спина
11	זְוָעָה, זַעֲוָה.	שרעקען, ענטזעטצען	Ужасъ, отвращеніе
12	עָקֹד.	געשטרייפט	Полосатый
13	הִתְאַבֵּךְ.	זיך ווירבעלן	Клубиться, взвиваться
14	נַעֵר.	אַבשיטטעלן	Вытряхивать
15	הַצִּיעַ.	בעטטען, אויסלעגען	Стлать

16 עָפָר.	עררע(צעררייעבענע)	Земля,прахъ
17 לַהַג.	געשוואַטץ	Болтовня
18 כִּרְכֵּר.	זיך דרעהען, טאַנצען	Плясать,кружиться

1) aller ça et la.—*to go hither and thither.* 2) empaqueté, affublé.—*wrapped up.* 3) Destruction. — *Revolution.* 4) valoir.—*to be worth.* 5) reconnaitre, avouer. — *to acknowledge, avow.* 6) Fil.—*Thread.* 7) Fumée.—*Smoke.* 8) Brique.—*Brick.* 9) Détruire, démolir.—*to destruct, demolish.* 10) Dos.—*Back.* 11) Horreur.—*Horror.* 12) rayé. — *striped.* 13) tourbilloner. — *to whirl.* 14) secouer. — *to shake.* 15) poser, faire le lit.—*to spread, litter.* 16) Terre (=Poussière). *Earth (=Dust).* 17) Caquet.—*Chat.* 18) danser. (se tourner).—*to dance (turn round).*

החֹרף שורר בארץ. רוח־סערה וקר קשה יסַמרו את נוצות שני הצפרים היושבים על שפת הגג. הוי, מה ירעדו מקֹרח, הצפרים הקטנים! לרגעים יניעו את רגליהם הקפאות, יביטו איש אל אחיו, וכמו יאמרו: אַל נִיאָש, נחַכה נא עוד רגע! — עיניהם הקטנות משוטטות בכל עֵבר, מַשגיחות אל החלונות, אך איש לא יזרוק לפניהם פְּתותים. — לסוף נִפתח אחד החלונות, ונערה קטנה הוציאה את ראשה ותקרא: בֹּאו, בֹּאו! ושני הצפרים יודעים את הקול הנעים הזה, והם עונים בצפצוף־גיל לקראתו, והם עָפים אל החלון, אשר על שְׂפָתו הניחה הנערה פתותֵי־לחם. גם צפרים אחרים היושבים בקִרבת המקום, באו לקול הַקְּרִיאה, לאכל אתם יחד את אֲרֻחת הבֹּקר. ועד מהרה כִּלו את אֲרֻחתם, וַיְצַפצפו: פִּי, פִּי, פִּי, לאות תודה להנערה הטובה הַמְּמַנָּה להם אָכלם בעתו, יום יום; ואז יעופו להם.

שני צִפֳּרינו שבו לקִנם בחור הקיר מתחת לגג, ויתַּבקו איש את רעהו למען יֵחַם להם מעט. — והרוח הולך וסוֹעֵר,

עַנְנֵי־שֶׁלֶג יתרוממו (רום) מן הארץ, עֲשַׁן הארֻבּות יִתְאַבֵּך במהירות גדולה! והאנשים העוברים בַּחוצות מְכֻרְבָּלים וַחבושים, ודומים לִצרורות־בגדים מתנועעים.

— רוח־סערה כזאת עוד לא ראיתי מִיָּמַי! אמר הצפור האחד בהוציאו את ראשו מִקִנּו לראות בחוץ: אבל מה קול הרעש הזה? אֲדָמֶה כי הבית נופל תחתיו. — ברגע ההוא נפלה ארֻבַּת־העשן מעל הגג בקול רעש אדיר וחזק, ובְנָפלה נָגעה גם בלְבֵנה אשר היתה למכסה לקן הצפרים, ותשליכנה ארצה. הצפרים האֻמללים חרדו חרדה גדולה, וכמעט יָצאה נפשם מִפַּחד. — לסוף, פָּקח הצפור האחד את עיניו, וירא והנה תכלת השמים פרושה ממעל לראשו, וַיִתנער, וַיָנִיע בראשו, וַיָנֶד את כנפיו, ויתפלא כי עוד חי הוא אחרי המהפכה האיומה הזאת. — שמעי נא, אשתי, אמר אל הצפור השניה: הנה גג קִנֵּנו נֶהרס ונֻפַּץ, ולמה לנו לִרבוץ עוד בקן הֶהָרוס הזה? קומי נא ונלכה מזה. אֲקַוֶּה כי לא קָרך אסון בַמהפכה הזאת, יונָתִי תַמָּתִי, האף אין זאת? — שלום לי! ענתה אשתו, וכל גופה עודנו רועד מִפַּחד.

— כי עתה קומי ולכי אחרי; יודע אני מִשכן יפה, אשר ייטב לנו שָׁם, אמר הבַּעל. וַיָעופו אל הָרחוב הַקָרוב, וַיֵשבו שם על מוט אשר אצל אחד החלונות.

— מה תַחשבי, רַעְיָתִי? הלא ייטב לנו בַּקַן־הדְרורים הזה? אמר הצפור הבעל; — בַּקן הזה? ענתה אשתו: מה זה עלה על לבך? ומה יאמרו צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר בשובם הביתה? הן קצף יקצפו עלינו מאד. — אל תדאגי, רַעְיָתִי! ענה הבעל: עד אשר ישובו צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר נָתור וְנִמצא לנו קן אחר. ואולם לעת כָּזאת קַר לי מאד; הבה, נָבא הַקִנָּה! ובדַבּרו קָפץ הקנה ואשתו אחריו.

נִפְלָאת היא בעינַי, אמרה אשת הצפור: כי רֵיק הקן מכּל; הֵן משפט צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר לְמַלֵּא את קִנֵּיהם בְּהָמון חפצים יפים. —

וַתֵּפֶן אל בעלה ותאמר: ואתה לֵךְ וְהָבֵא את הַתֶּבֶן והאֵזוֹב אשר בקִנֵּנו הישן, וְהַצַּעְנוּ פה וְחַם לנו. אל תִשכח להביא גם את גֵּזֶר הצמר אשר בַּפִּנָּה מְיָמִין, ואת שַׂעֲרוֹת החתול אשר אָסַפְנוּ מֵעַל הגנות! — הצִפּור הלך. ואשתו הֵחֵלָּה לְנַקּוֹת את מְעוֹנָם החדש, ובהִתבוננה בו אָמרה: אכן חרוצים הם מאד צפרי הדרור, עד כי יַצליחו לִבנות להם קן מֵעָפָר לבד, ולכוננו (כּוֹנֵן=סָמוֹךְ וְחַזֵּק) אל הקיר. אנחנו הצפרים בחרטֻמֵּנו הָעָב לא יכלנו לעשות כזאת. ואולם, לְדַעְתִּי, הם עֲצֵלִים בבִנְיָנָם יותר מִדַּי: לו גם עשו להם קִנים כמונו, גם אז גָּדלו וְיָפוּ בניהם. אך מדוע עוד לא שָׁב אישי? אַה, הִנֵּהוּ בא. ומה זה הֵביא? אך גֶּזֶר נְיָר! זה איננו שָׁוֶה בַּעֲמָלו!—

—צר לי מאד כי נִתְּתִיךְ לְחַכּוֹת לי זמן רב, אמר הצפור בבֹאו הקִנה: אבל שִׁמעי נא את אשר קָרָני. בְּעָבְרִי על פְּנֵי קן בַּת־דוֹדִי, וָאֶשמע והנה היא מִתקוטטת בבַעלה. מה מְכֹעָר אתה, אמרה, בנֶגְבְּךָ האדמדם; הן לולי החבַרְבֻּרוֹת השחורות, אזי היית לזְוָעָה! — ואת תְדַמִּי בלִבֵּך כי יָפִית עד מאד? הֵשיב אישה אֲמָרָיו לה, ובכל זאת הכֹּל מודים כי הצפרים יפים מנשותיהם. הגם צַוָּארֵךְ שָׁחוֹר כצַוארי? — לא! — הגם בִּכְנָפַיִךְ קַו לבן כבִכנפַי? — לא! — אם כן החרישי ושִׂימי יד לְפֶה! — קרובָתִי לא ענתה דבר, ותֵּצא מאת הקן בְּחֵרִי־אַף (=קצף). ובראותה אותי שָׁפכה לפני את כל לבה. אנכי נִחַמְתִּיהָ בכל יְכָלְתִּי, ולסוף הוכַחתי לה כי צָדְקוּ דברי אישה, וָאֲשִׁיבֶנָּה אל קִנָּה ואַעַשׂ שלום בֵּינָה ובין אישה. ואחרי־כן עַפְתִּי אל חורֵנוּ הישן וָאֶקַּח בחרטֻמִּי ככל אשר יוכל שְׂאֵת; אבל הרוח חָטַף הכֹּל, ולא נשאר לי בלתי אם גֵזֶר הנְיָר הזה. ועתה הנני קָפֵא מִקֹּר, נִשכבה וְיֵחַם לנו.—

את החֹרף בִּלו הצפרים בַּנעימים; בבֹּקר בבֹּקר הלכו לאכל אֳרחתם על חלון הנערה הקטנה, ובימים בְּהִירים טִיְלוּ (טַיֵּל=הלך לשוח) גם ברחובות הקרובים. לפעמים נשמע לַהֲגָם גם מעל הגגות ומראשי הארֻבות. אל־נכון נִדְבְּרוּ (=שָׂחוּ) את הצפרים שְׁכֵנֵיהם על אדות שוב האָביב.

החדש ניסן בא, ובקן צִפֳּרֵינוּ רבה הַתנועה. הם הולכים וְשָׁבִים, מצפצפים וּמַהְגִּים (הגה) בלי־חָשֶׂךְ, מְטַיְּלִים פעמים אין מִסְפָּר בכל יום, ובכל פעם אשר ישובו הביתה יָבִיאו בחרטֻמם דבר־מה: חוּטֵי צמר או נוֹצות קטנות. — מה תאמרי, מַחֲמַד־נַפשי, הלא יִיטב לִילָדֵינו במקום הזה? אמר הצפור: מה מאד אָשִׂיש לקראתם! מה מְאֻשר אהיה כאשר יקראו לי: אָבִי! ואַת, אֲהוּבָתִי, הלא תִשמחי גם אַת עד מאד? — עתה תן לי לָנוח מעט, כי עֲיֵפה אני מאד, ענתה אשתו.

וַיְהִי בֹּקר. הצִּפור הָאֵם שָׁכבה בקִנה, בעת אשר אִישָׁהּ כִּרְכֵּר על הַמוט. מה עלֵז הוא! הנהו נִגש אל אשתו ואומר: הַרְאִיני נא אותה עוד הפעם! אז תָּקום אשתו ממשכבה, ותראֵהוּ בֵּיצה קטנה ונֶחמדה, לבָנה וַעֲקוּדה בקַוִּים צְהובים, אשר מִלְּטָה (מַלֵּט=הולֵד ביצים) בַּלילה. — מה נֶחמד מַרְאֶהָ! קורא האב: חיש, כַּסִּי אותה פן יֵקַר לה! — והאב הלך וַיֵּשֶׁב על מַרזב הגג, וַיְשׁוֹרֵר: פִּי, פִּי, פִּי, ביצה נִתנה לי! — ויבאו כל בְּעִיו לְבָרְכו כי יֵצֵא צפור יָפה מן הביצה.

ובעוד שָׁבֻעַ דָּגְרה אשתו ארבע ביצים, ואז לא עוזבה אותן בלתי אם למען הָבִיא אֹכל לנפשה. ובעלה יָשַׁב אז על ידה ויזַמֵּר לפניה, ויספר לה את כל החדשות אשר צָמחו (קָרוּ) בכל הכִּכָּר. — ובבֹּקר אחד קראה לו אשתו ותאמר: הנה כקול שָׁאון נשמע בבֵיצתי הראשונה, כמו יִדפֹּק אֶפרוחנו בחרטֻמו בַּקְלִיפה. אולי חפץ הוא לצאת? — וכרגע נִבקעה הקליפה ועד מהרה

נִגלה הרטֹם, ואַחר ראש קטן, ואחרי כן יצא אֶפרֹח עָרום מִבלי כל נוצה .

— לא אָבין מדוע אין לו כל נוֹצָה, אמר האב . — ואני נִפְעָמה מאד לראות כי עיניו סגורות, אמרה האֵם : אולי חולה הוא ? אנא מַהֵר והָבֵא הלום את אמי הזקנה, היא מְנֻסָּה (=בעלת נִסָּיון) יותר ממני, ויָכלה להועיל לנו בעֲצתה . — וַיֵלך האב, ויָשב במהרה עם הצפור הזקנה . הבה, נִראה את הַיֶלד, אָמרה : אבל למה זה תִתאוננו ? הן ילד נחמד הוא, וכל הצפרים נוֹלָדים כמהו . מֵהַיום הזה תָּחֵל נוֹצָתו לִצמוח, ובעוד שבעת ימים תִּפָּקַחנה עיניו . תנו לו רק לאכל דֵי־שָׂבעו, ואני מַבְטִיחכם כי האפרֹח הזה יהי לכבוד לְמִשְׁפַּחְתֵּנו . —

(סוף) .

1	חָפֹה .	בעדעקען	Закрывать
2	הִסְתַּפֵּק (ספק) .	צווייפעלן	Сомнѣваться
3	עָצֹם .	צודריקען	Сжимать
4	תַּרְדֵּמָה (רדם) .	טיעפער שלאַף	Глубокій сонъ
5	הַשְׁמֵד .	פערטילגען	Истреблять
6	תּוֹלָע, תּוֹלַעַת (תּוֹלָעִים) .	וואורם	Червь
7	חִנָּם .	אומזאָנסט, אונגיטיץ	Напрасно, даромъ
8	נָוֶה .	וואָהנונג, אויפענטהאַלטסאָרט	Жилище, пристанище
9	פַּרְדֵּס .	בוימגאַרטען	Садъ
10	יְבוּל, תְּבוּאָה .	ערטראַג, (פרוכט)	Произведеніе, (плодъ)

11 הִתְכַּוֵּץ* .	זיך צוזאַממענדריקען, =קויערן	Стиснуться, прикорнуть
12 גּוּר , יָגֹר .	פֿירכטען, בעזאָרגט זיין	Бояться, опасаться
13 הֲמֻלָּה .	גערייש, לאַרם	Шумъ, тревога
14 שָׁקֹעַ .	פֿערזינקען	Погружаться
15 נֵץ .	שפּערבער	Перепелятникъ
16 דֻּבְדְּבָן* .	קירשע, (קירשבוים)	Вишня

---

1) couvrir. — *to cover.* 2) douter. — *ta doubt.* 3) fermer. — *to queeze.* 4) Sommeil profond.—*Deep sleep.* 5) exterminer.—*to extirpate.* 6) Ver.—*Worm.* 7) gratis; en vain. — *gratis; in rain.* 8) Demeure.—*Dwelling.* 9) Verger.—*Oranger.* 10) Produit, (Fruit).—*Produce, (Fruit).* 11) se blottir.— *to be compressed cower.* 12) craindre.— *to fear.* 13) Bruit (Allarme). — *Noise (Allarm).* 14) se pslonger, ensevelir. enfoncer.—*to be dipped.* 15) Epervier.—*Sparrow—hawk.* 16) Cerise (Cerisier).—*Cherry (tree).*

אחרי ימים אחדים יצאו גם יתר האפרחים מקליפָּתם, הִנָּם עתה נֶחְפִּים בנוצות יפות, ולרגעים יִשָּׁמַע קולם: רָעֵב אני, רעב אני! וכמעט שֶׁתִּשמע האם את קולם וְעָפה לתור להם אכל. ובשובה הביתה ותולעת בפיה, יתרוצצו הבנים, ודחקו איש את אחיו וְקָראו: תני לי, תני לי! אז יתעופפו האבות לרגעים בחוץ ואין מספר לַתּוֹלָעים אשר יִטרפו בְּדֵי (=בעד) אפרֹחֵיהם. — רק בערב כאשר יישנו הילדים, אז ינוחו גם אבותיהם. האב אוהב מאד את כל בניו, אך אהבתו עוד גָּדלה לבִתּו היפה והנעימה.

בבֹקר אחד כאשר אחרו ההורים לשוב הביתה מְצַיד

התולעים, והנה ילדיהם רובצים נפעָמים ונִבְעָתים בירכתי הקן, ואין נודד כנף מִפַּחד. — אבי, אבי! קראה הבת: לו ידעת מה קָרָנוּ! שני צפרים אשר אינם דומים כלל לך ולְאִמנו, באו וידברו אִתָּנו קָשות, ואני יודעת לבטח כי קוצפים הם עלינו מאד.

— אולי צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר הם אשר שבו מִנְּדוּדֵיהֶם (מִמַּסעיהם), אמר האב בַּחרדה; התוכלו להגיד לנו, ילָדי, מה צֶבַע העופות ההם? — בִּטְנָם כמעט כֻּלה לבָנה, אמרה הבת — וְגַבָּם שָׁחור־כְּחַלְחַל (=כָּחוּל מעט), אמר האפרֹח האחד. — וצוָארם אדַמדם, ארמדם, אמר השני.

— אשר יָגֹרְתִּי בא! קרא האב: אהה ה׳, מה נעשה עתה, וילָדינו עוד לא למדו לעוף. ואמנם קדמו הדרורים לשוב מאשר חָשבתי; הן זה מעט עבר חג הַפֶּסח.

— אך לחִנם תְּעַנֶּה* את נפשך בדאגותיך! אמרה האם: צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר עופות טובים ומַשכילים הם, ויודעים הם מה קשה גִּדול־בנים (לגַדֵּל בנים). לכן בָטַחתי כי בנפש־יפה (טובה) יואילו להשאירנו בקִנם עוד ימים אחדים. — ואולם אנכי מִסְתַּפֵּק מאד בטוב־לִבם, ענה האב: אך אם כֹּה ואם כה, הנה עלי לְהִשָּׁאֵר בבית, ולחכות עד בואם שֵׁנית. ואַתּ, רעיתי, לְכִי ובקשי מזון לבנינו. שם על עץ התפוח, מֵאַחרי הבית הגדול, תִּמצאי רְמָשִׂים יפים מאד.

האם יצאה לתור אֹכל, והאב ישב ליד בניו, וַיְסַמֵּר את נוצותיו, וַיְחַכֶּה בלב־אַמִּיץ לבֹא הדרורים. — עד מהרה נשמע קול המוּלַּת כְּנָפַיִם, ושני דרורים באו וַיֵּשבו על המוטה אשר לפני הקן. — שָׂמֵחַ אני לִמְצֹאֲךָ פֹּה, אמר הַדְּרוֹר־הַבַּעַל, בפנותו אל הצפור: אמנם הֻגַּד לי מפי רֵעַי, כי יש אשר יֶאֱחֲזוּ (=יקחו לַאֲחֻזָּה) הצפרים בקִנֵּי הדרורים; אך אנכי לא האמנתי לַשְּׁמוּעָה, כי חשבתי את הצפרים לעופות הֲגוּנים. ואולם עתה, אדוני, רואה אני כי

לֹא נִמְנַעַת לָשׂוּם מִשְׁכָּנְךָ בְּקִנִּי בִּימֵי־נוּדִי. וְיַעַן אֲשֶׁר אֵין בִּרְצוֹנִי לִבְנוֹת לִי קֵן אַחֵר בַּשָּׁנָה הַזֹּאת, לָכֵן אֲבַקֶּשְׁךָ לְהָשִׁיב לִי אֶת קִנִּי, בְּלִי מַעְצוֹר (עֹצֶר).

—נָכוֹן הִנְנִי לַעֲשׂוֹת חֶפְצְךָ, אֲדוֹנִי! עָנָה הַצִּפּוֹר בַּחֲרָדָה קַלָּה: וְגַם לֹא לָקַחְתִּי אֶת קִנְּךָ כִּי אִם עֵקֶב רוּחַ־סְעָרָה אֲשֶׁר הֵשַׁם (שִׁמֵּם) אֶת נָוִי. אֲבָל הֲלֹא תִרְאֶה, אֲדוֹנִי, כִּי יְלָדַי עוֹד טֶרֶם יוּכְלוּ לַעֲזוֹב אֶת הַקֵּן, כִּי עוֹד לֹא לָמְדוּ לָעוּף.

—אִם כֵּן נְחַכֶּה עוֹד יָמִים אֲחָדִים, אָמְרָה אֵשֶׁת הַדְּרוֹר, כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל הָאֶפְרוֹחִים אֲשֶׁר הִתְכַּוְּצוּ בְּיַרְכְּתֵי הַקֵּן.—צִפֳּרֵי־הַדְּרוֹר נִדְבְּרוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ דְּבָרִים אֲחָדִים, בְּלָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא יָדַע הַצִּפּוֹר [לָבֶטַח לְשׁוֹן־אַפְרִיקָה], וְאַחַר פָּרְחוּ לָהֶם. — אָז הִשְׁמִיעַ הַצִּפּוֹר־הָאָב קוֹל צִפְצוּף: פִּי, פִּי, פִּי, מִשִּׂמְחַת־לֵב; הָאֶפְרוֹחִים נָעֲרוּ אֶת כַּנְפֵיהֶם, וְהַבַּת פָּקְחָה אֶת עֵינֶיהָ אֲשֶׁר עָצְמָה כָּל זְמַן הַשִּׂיחָה. וּבְשׁוּב הָאֵם הַבַּיְתָה, פָּעֲרוּ כֻלָּם אֶת חַרְטֻמֵּיהֶם כְּפַעַם בְּפַעַם.

עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים. בַּבֹּקֶר אֶחָד, וְהַשֶּׁמֶשׁ הֵקִיצָה זֶה עַתָּה מִשְּׁנָתָהּ, וְיַלְדֵי הַצִּפֳּרִים עוֹדָם שְׁקוּעִים בְּתַרְדֵּמָתָם. וְאוּלָם הָאָבוֹת יוֹשְׁבִים כְּבָר וּמְשׂוֹחֲחִים (שָׂח) זֶה זְמַן רַב.

—הִנְנִי מַבְטִיחֲךָ, אָמַר הָאָב, כִּי עוֹד הַיּוֹם יוּכְלוּ לִלְמוֹד לָעוּף. — מַה זֶּה עוֹלֶה עַל לְבָבְךָ? עָנְתָה הָאֵם: הֵן כַּנְפֵיהֶם עוֹדֶן רָפוֹת, וְאִם תְּנַסֶּה בְּתֻמּוֹ לְהִתְעוֹפֵף וְנָפְלוּ אַרְצָה וְהָיְתָה לְטֶרֶף לְשִׁנֵּי הַחֲתוּלִים. אָנָּא, שְׁמַע נָא בְּקוֹלִי וּנְחַכֶּה נָא עוֹד יָמִים אֲחָדִים. — לֹא, לֹא! אָמַר הָאָב: כְּבָר גָּמַרְתִּי בְלִבִּי לָתֵת לָהֶם הַיּוֹם אֶת הַלֶּקַח הָרִאשׁוֹן, כִּי כְבָר הִגִּיעָה הָעֵת לַעֲזוֹב אֶת הַקֵּן הַזֶּה. — הָאֶפְרוֹחִים נֵעוֹרוּ; וּבְשָׁמְעָם אֶת שִׂיחַת הוֹרֵיהֶם, נוֹצְצוּ עֵינֵיהֶם מִגִּיל, כִּי זֹאת הַאַוַּת־נֶפֶשׁ כָּל צִפּוֹר קָטָן לִלְמוֹד לָעוּף.

וַיְהִי הַלֶּקַח. הַבֵּן הַבְּכוֹר עוֹמֵד עַל הַמּוֹטָה. הוֹי, מַה יִּרְעַד כָּל גּוּפוֹ בְּהַבִּיטוֹ אַרְצָה! הוֹי, מַה עֲמוּקָּה הִיא הֶחָצֵר מִתַּחְתָּם!

וַיִּתְחַלְחַל הצפור הקטן ויצעק, וַתִּצְעַק גם האם הַנִּבְהָלָה, וַיָּרִימוּ גם כל הבנים את קולם. — אֵין דָּבָר, אין דבר! אמר האב: חֲזַק וֶאֱמָץ! הַבֵּט למעלה! עֲמוֹד הָכֵן (חזק) על המוטה, הַצֵּג שלש אצבעות לְפָנִים ואַחת לְאָחוֹר; עתה הבה נֵרֵד אל הגג הקטן אשר מִתַּחְתֵּנוּ. — כמוני תראה וכן תראה וכן תעשה! אמר האב וַיֵּט את צוארו, וַיֵּט גם הבן את צַוָּארוֹ; האב פָּרַשׂ את כְּנָפָיו, וַיִּפְרֹשׂ גם הבן את כנפיו; האב הִתְעוֹפֵף, והבן—נִשְׁאַר על מקומו!—אז קָצַף האב, וַיָּשָׁב אל המוטה, ויושב את בנו הבכור בְּקִנּוֹ, ויחל לְלַמֵּד את יתר בניו. אבל כלם היו חֲרֵדִים ומוּגֵי־לב (רכי־לב); רק הבת עָרְבָה לִבָּהּ לגשת עד קְצֵה הגג. — ימים אחדים נִשְּׁנוּ (שָׁנָה) הַמַּסּוֹת (נסיון), עד אשר לסוף אָמְצוּ הקטנים את לבם, ויתעופפו הֵנָּה והֵנָּה; וּלְמִקֵּץ שָׁבֻעַ כבר יכלו לְלַוֺּת את הוריהם על דרכם.

אז גמר האב להושיב את בניו בכפר, בִּנְאוֹת־דֶּשֶׁא, לְמַעַן חַזֵּק את גופם ואת בְּרִיאוּתָם. וּמִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הלכה כל המשפחה אל הדרורים, להודות להם על הַאֲרוּכָה (אֹרֶךְ זמן) אשר נתנו לָמוֹ; ואַחר הלכו לדרכם. ובבאָם אל כְּפָר, הושיב האב את משפחתו על גג נִשָּׂא (רָם) הַנִּשְׁקָף על פני כל הַכִּכָּר, ויאמר: ראו נא, בָּנַי, אלה שַׁדְמוֹת הַבַּר, אלה הגנים, אלה הפרדסים, כל אלה לכם הם. פה תִּמְצְאוּ אַלְפֵי מִינֵי זֶרַע, פְּרִי ורְמָשִׂים. רק הִשָּׁמְרוּ לכם מפני הַנֵּץ, כי הוא טורף את כל הצפרים הקטנים. הִזָּהֲרוּ גם מפני הָאִכָּר, כי הוא איננו אוֹהֵב את בני משפחתנו. — הַאָמְנָם?! אמרה הבת: וּמַדּוּעַ? —

— מדוע? יען אשר אנחנו אוכלים פְּרָדוֹת אחדות מתבואות השדה, ופרי־דֻבְדְּבָן מעט. אבל כפוי טובה (=שוכח־חסד) הוא! הוא שוכח כי לולי הִשְׁמַדְנוּ את הרמשים האוכלים את עצי הפרי, כי עתה היו עצי גנו ריקים מפרי.

הַיְשִׁיבָה בַּכפר היטיבה מאד לבריאות הצפרים הקטנים,

נִתְלְמוּ וַיִּגְדְלוּ ויהיו לצפרים יפים המצַפצפים והמַהגים בלי־חשך. ונערה קְטנה אחת חִבבה אותם, וַתְּמַן להם את אֻרחתם, דְבַר יום ביומו. —

62.

הֶעֱדִי הַיָּקָר.

1	עֲדִי (עֶדְיִי, עֲדָיִים).	שמוק	Украшеніе, уборъ
2	יָרִיד*.	יאַהרמאַרקט	Ярмарка
3	עִקָּר*.	הויפּטזאַכע	Главное дѣло
4	מַחַט*.	נאַדעל	Иголка
5	חֶדְוָה.	פריידע	Радость
6	נָחָה.	פיהרען, לייטען	Водить
7	פָּשׁוּט*.	איינפאַך, געוואֶהנליך	Простой, обыкновенный
8	טָהוֹר.	ריין	Чистый

1) Parure, Bijoux.—*Attire, Jewel.* 2) Foire.—*Fair.* 3) Essentiel.—*Principal.* 4) Aiguille. — *Needle.* 5) Joie. — *Joy.* 6) guider, mener,—*to guide, lead.* 7) simple. 8) pur.—*pure.*

הילדים הקטנים שָׁאלו פעם אחת את אִמם: מה המַחט הזה אשר בארגזך? הנך שומרת אותו ככה, והנך מַבֶּטֶת בו תמיד באהבה, כמו היה יקר בעיניך מכל העֲדָיים אשר לך, אף כי הוא מַחט פָּשוט מאד. ומדוע לא תַעֲדִי (עֲדה־פְּאֵר) בו את לבושך?

—ילָדי היקרים, ענתה האם: הנכם יודעים כי אין דרכי

לְפָאֵר את בגדי בעֲדָיִים. ואולם את דבַר המחט שֶׁכָּכה יקר בעינַי, הנני לסַפר לכם: לפני שנים רבות גַרנו בעיר קטנה. שם היה יריד גדול לילדים, פעם בשנה. אחֵיכם הגדולים חָשכו כל השנה את מעט הכסף אשר בידם, למועד היריד הזה. כל אחד מהם אָגַר בַשנה עשרים אֲגורות, ובבא היום הגדול הלכו כלם אל היריד. שני הבנים הגדולים קנו בכסף הזה מָנות לכם, הקטנים. ואולם בנִי השלישי, יהודה, שָׁב ברַגלים מְמַהרות מן היריד, ובעינים מְפִיקות חדוה מָסר לי צרור קטן, חָבוש בניָר דַק. — אמי! קרא: קחי נא, זאת קניתי לך! וָאקח את הצרור וָאֶפרשהו וָאֶפתחהו, ופני יהודה הֵפיקו דאגה, פן לא תִישַׁר תשורָתו בעינַי. ובַצרור היה מחט צהוב, הנוצץ כזהב, ואבן ירוקה בו. — האִם זהב טָהור הוא? שאל יהודה נִגרָש. ואנכי חִבַּקתיו בזרועותַי ואֲלחָצהו אל לבי וָאַעַן: על שֶׁאֶלתך נִטל עלי להַשיבך כי המחט איננו זהב טהור. אבל לא עֵרך־הַמחט לעַצמו הוא הָעִקר, כי אם ערכו בעינַי; ולי יקר הוא מאלפי זהב וכסף: כי לִבך הטוב נָחֲךָ לקנותו לי לְמנה. ואַהבתך אלי, אשר נָתנה בלבך את החֵפץ לקנות לי דבר, היא אהבה טהורה ויקרה; ולכן אחת היא בעיני אם יקרה המִנחה אם אָיִן. את המחט הזה אָשים בין חפָצי היותר יקרים, ועד עולם יהיה שָׁמור אתי. — וכן היה, ורְאו נא, ילָדי, בכל פעם אשר אֶפתח את ארגַזי, יָאִיר אלי המחט הפשוט הזה, יותר מכל העדיים היקרים הצפונים בו. —

63.

הַגְדולים וְהַקְּטַנִּים.

1 עֲנָק.	ריעזע	Великанъ
2 אֶרֶז.	צעדער (בוים)	Кедръ

3 סַנּוֹר*.	שירצע	Передникъ
4 מְצוּדָה.	בורג (פעסטונג)	Укрепленное мѣсто, зàмокъ
5 חָגָב.	היישרעקע	Саранча
6 צָבֹר.	אויפהייפען	Накоплять, навалить
7 קֶדֶם.	אלטערטהום, (פריהער)	Старина, (прежде)
8 רָמֹשׂ.	אומהערקריעכען, זיך בעוועגען	Шевелиться, двигаться
9 נְמָלָה (נְמָלִים), נ׳.	אמייזע	Муравей

1) Géant. — *Giant.* 2) Cèdre. — *Cedar.* 3) Tablier. — *Apron.* 4) Fort.—*Castel.* 5) Sauterelle.—*Locust.* 6) entasser, accumuler.—*to heap on, accumulate.* 7) Antiquité.—*Antiquity.* 8) se remuer, ramper.—*to stir, creep.* 9) Fourmi.—*Ant.*

בימי־קדם, בהיות עוד עֲנָקים בארץ, חי ענק אחד במצודתו על הר גבוה מאד. ולו בת קטנה כבת שש שנים. ואולם באמרי „קטנה" לא דִבַּרתי נכונה. כי הילדה הזאת היתה אמנם קטנה מאביה ומאמה; אבל בעיני אנשים כמונו, נֶחשבה גם היא לענק, כי גָבְהָהּ היה כגֹבַה אֲרָזִים.

הילדה הזאת לא יצאה מִיָּמֶיהָ ממצודת־אביה, ורק מרחוק ראתה כי שם בָּעֵמק מִתַּחת ההר יִרמְשׂוּ יצורים קטנים, אשר היו בעיניה כַּחֲגָבים. זה כַּמֶּה נִכסַף נכספה נפשה, ללכת לראות מִקָּרוב את היצורים הקטנים אשר בָּעֵמק, אך אביה הֵנִיאָהּ תמיד מֵעשׂות חֶפצה. — ויהי היום ואביה יצא לָצוּד צַיִד, ואִמה שכבה לְהִנָּפש בְּמִטָּתהּ; ותִּסתּר הילדה ותרד אל העמק, ותרא והנה

אנשים קטנים מאד [כן היו בעיניה] עובדים בשדה, וסוסים קטנים רְתוּמִים לַעֲגָלוֹת קטַנוֹת, עומדים על ידם. — אָח, מה יפים הצעצועים האלה! קראה בת הענק: הנני לְקַחְתָּם אתי אל חַדרי והיו לי לשעשועים. — ותפרוש את סִנורה אשר כִּסָּה את כל השדה, וַתֶּאֱסוֹף אליו אנשים קטנים אחדים עם סוסיהם וֶעגלותיהם; ובשלש קפיצות (קְפִיץ) שבה אל המצודה.

אביה ואמה ישבו אז אל השלחן ויחַכו לה. והילדה צָבְרה לפניהם על השלחן את צַעצועיה החיים, ובראותה את היצורים רוחשים, זוחלים על השלחן כַּעֲדַת נמָלים, וַתִּתְענג מאד על המַראה, וַתִּמחא כף וַתְּפַזז ותצחק מטוב־לב. — אך אביה הָענק רָעַם פנים (זָעַף) וַיאמר: לא טוב הדבר אשר עשית, בתי! לא כלי־שעשועים הם, כאשר תְּדַמִּי, כי אם יצורים הָראוים לכבוד ולאהבה. אֱסָפִים כרגע אל סִנורך, בִּזְהִירוּת, וַהֲשִׁיבִם אל המקום אשר לְקַחְתִּים משם, כי לולי היצורים האלה העובדים את האדמה והמוציאים להם ממנה, כבר מֵתנו בָּרָעָב אנחנו הענָקים. —

64.

שִׂנְאַת חִנָּם.

1 תּוֹלַעַת־יוֹחָנָא (נוֹצֶצֶת)*	יאָהאננישוּוירמכען	Свѣтля́къ
2 קַרְפַּדָּה*.	קראָטע	Жаба
3 אֶרֶס*.	גיפט	Ядъ

1) Ver luisant.—*Glow-worm.* 2) Crapaud.—*Toad.* 3) Venin, Poison.—*Venom.*

תולעת־יוחנא ישבה בָּעֵשֶׂב הרַך בַּיַּער מֵצַל (נוטה צל)

ונפשה לא ידעה כי נֻגַּה לה. והנה קַרְפָּדָה באה חרש מֵהַבִּצָּה הקרובה, ותזרק את כל אַרְסָהּ בַּתּוֹלַעַת. – הָהּ, מה עשיתי לך שֶׁבָּכָה קָצַפְתְּ עלי? שאלה התולעת. – לא עשית לי מאומה, ענתה הקרפדה: אבל מַדּוּעַ תִּתְנוֹצְצִי ככה? –

65.

הַמֶּלֶךְ הַשּׁוֹמֵם.

1	אִטְרִיּוֹת*.	נודעלן	Лапша
2	שׁוֹמֵם.	לאַנגווייליג	Скучный
3	אַמָּה.	גרונדפֿעסטע, (עללע)	Основаніе, (локоть)
4	עוֹנֵן, מְעוֹנֵן.	צויבערער	Волхвъ
5	שׁוֹפָר.	פּאָזוינע	Трубный рогъ
6	אָנַס, אָלַץ	נאָטהיגען, צווינגען	Принуждать, настаивать,
7	כַּדְכֹּד.	רובין (עדעלשטיין)	Рубинъ (драгоцѣнный камень)
8	פֵּאָה־נָכְרִית.	פעררוקע	Парикъ
9	חוּגָא*.	לערכע	Жаворонокъ
10	נָגַע, נֶגַע.	פּלאַגען, שלאַגען	Мучить, бить
11	מַרְבַד.	פּאָלסטער, טעפּפיך	Коверъ, подушка
12	סַף (סִפִּים).	איינגאַנגס־רוים, שוועללע	Проходъ, порогъ
13	דָּחַף.	הינאויסשטיר־צען, אנטרייבען	Толкать, погонять

14	אָרֹג .	וועבען,(פלעכטען)	Ткать, (плести)
15	אָנוּשׁ .	געפֿאָהרליך , הייללאָז	Опасный, неизлѣчимый
16	שָׁחֹק .	צערדייבען	Растирать
17	פְּרָגִ*.	פינק	Зябликъ
18	שַׁעַר .	דאס טהאָר , פפאָרטע	Ворота
19	פֵּהֵק*.	גאָהנען	Зѣвать
20	נוּד (לְ־)	בעדויערן	Соболѣзновать
21	לֵץ .	שפאָסמאַ ער	Насмѣшникъ
22	מְדִינָה .	לאַנד . פראָווינץ	Область, край
23	טָוֹה .	שפיננען	Прясть
24	מוּעָקָה (עוק) .	געדראָנגע	Тѣснота
25	יַצֵּב , נָצֹב .	הינשטעללען	Ставить
26	לַבֵּב .	הערץ געווינגען , אינטערעססירען	Плѣнять сердце

1) Vermicelles.—*Vermicelli.* 2) ennuyeux. — *tedions.* 3) Fondement (Coudée).—*Fondation (Cubit).* 4) Devin.—*Magician.* 5) Trombone. 6) forcer.—*to compel.* 7) Rubis.—*Ruby.* 8) Perruque.—*Wig.* 9) Alouette. — *Lark.* 10) tourmenter, battre. — *to torment, beat.* 11) Coussin (Tapis). — *Cushion (Carpet)* 12) Seuil. — *Threshold.* 13) pousser, chasser. — *to push, drive on.* 14) tisser, tresser.—*to weave, plait.* 15) dangereux, incurable.—*perilous, incurable.* 16) broyer. — *to rub small.* 17) Pinson. — *Chaffinch.* 18) Porte. — *Gate.* 19) bâiller. — *to yawn.* 20) compatir. —*to condole.* 21) Moqueur.—*Mocker.* 22) Province, Pays. — *Land, Province.* 23) filer.—*to spin.* 24) Foule.—*Throng.* 25) placer.—*to place.* 26) charmer, intéresser.—*to charm, interest.*

לפני שְׁנות־מֵאות רבות מאד מָלַך בארץ רחוקה מאד, מֶלך עול־ימים אשר נקרא בשם „המֶלך השומם". השם הזה יָאָה לו מאד, כי הוא הפיל שִׁמָמון על כל הקרוב אליו, והוא גם הוא היה נְגוּע־שממון מאד, ואין דבר אשר מצא חֵפֶץ בו. הוא שכב כל היום על מַרבַדים רכים, בחדר היפה שֶׁבְּהֵיכָלו הַנֶהדָר (הדר) והמָלא כְּלִי־יְקָר ותִפאֶרת—שָׁכַב וַיְפַהֵק, ויפהק בלי חָשַׂך. וכל שָׂריו ועבדיו העומדים לפניו, כְּשֶׁהָיוּ שומעים את קול הַפִּהוּק יוצא מפי מַלכם, היו מְפַהקים גם הם בְּמַקְהֵלָה, עד אשר רָעֲשׁוּ החלונות וַיָנֻעוּ אַמות הַסִפִּים (־כל הבית). — אוי לי! פִּהֵק המלך השומם באחד הימים: אוי לי, הנני מֵת בשִׁמָמון! גם אבי וַאֲבִי־אבי מֵתו בשממון, וביום לֶדְתִּי (ילד) נִבְּאוּ לי הַמְעוֹנְנִים כי אם לא אתענג לְמִצער פעם אחת בטֶרם מְלֹאת (יִמָלֵא) לי עשרים שנה אז אָמות גם אני.

—אֲהָה, אהה! נָדוּ לו כל שריו ועבדיו; וכרגע שָׂמוּ ידם למו (ל) פִּיהם ויפהקו, כי ראו את המלך מפהק.

—הנני היום בן תְּשַׁע־עשרה שנה ואחד עשר חדשים, ושלשה שָׁבֻעות וששה ימים. בעוד עשרים וארבע שעות תִּמָלֶאנה לי עשרים שנה; ועד עתה לא עבר עלי רגע בלי שממון. בֶּעה, בֶּעה, פִּהֵק המלך. — בֶּעה, בֶּעה, ענו כל שריו ועבדיו. הם חפצו לענות דבר אחר, אבל נֶאנסו לְפַהֵק.

—ובכן, הוסיף המלך: הנני מְצַוה עליכם להַעביר קול (להַשְׁמִיעַ) בארץ־מַמְלַכְתִּי, כי כל איש ואשה אשר אינם שוממים ומְשוממים יבאו להיכָלי, והאיש אשר יַצליח לְעַנְגֵנִי (לשַׁעַשְׁעֵנִי) אֲעַשְּׁרֶנּוּ עשֶׁר רב (אעש אותו לעָשִׁיר), וגם יִנָתֵן לו הַשֵׁם „ראש לֵצֵי המלך". —

השָׂרים והעבדים יצאו דְחוּפִים וּמְבֹהָלִים (מהר), וַיִתקעו בַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת, וַיַשְׁמִיעוּ לכל יושבי הארץ את דְבַר המלך. —

ובמְדִינה הַנִשְׁעָנה לְמַמְלֶכת המלך השומם, גָרו בסֻכּה קטנה על פני השדה, איש עני עם אשתו. ולהם שנים־עשר בנים, כלם טובים ויפים. ואילם היפה והנעימה בהם היתה הבת הבכירה, נערה קטנה אשר קראו לה עֲלִיזה; והשם הזה יאֶה לה, כי היא היתה עֲליזה כל הימים, וַתִּצחק תמיד מטוב לב. וכל אשר שמע את מִצְהֲלות צַחקה אָלַץ לצחוק גם הוא אף אם רוחו עצובה; כי קול צחקה היה נעים ומְלַבֵּב עד מאד. — ויהי היום וַיִוָּלד לעניים האלה הבן השלשה העשר. אז נאנחו האבות וַיִבכו על שִׁבְרם, כי בביתם היה מקום רק לשנים עשר ילדים, וגם הלחם ותַפּוּחי־האֲדָמה והחָלב אשר בביתם, הִשפיק רק לשנים עשר ילדים. —

אבל הַעֲלִיזה נִחמה אותם, ותאמר: אל נא תֵעָצבו, הורַי היקרים; הן אנכי למדתי לבַשֵׁל, לִטוות ולֶארוג. לכן הנני ללכת בארץ להִשתַּכֵּר דֵי־מִחְיָתִי (חיים), ורֶוַח לכם (רְוָחה) והיה מקום ואֹכל לילד השלשה העשר. — האבות מֵאנו לשַׁלח את בתם הנעימה מביתם, אך היא צָחקה להם בַעליצות, ואז אֻלְצו גם הם לצחוק אתה, ויהיו שמֵחים ועליזים, ויְבָרכוה וישַלחוה ללכת בארץ. —

ותלך הנערה, ותלך וַתָּבוא לפני שער־זהב, ותרא והנה על השער כתוב באותִיות־כַּדכֹּד: „מַמלֶכת המלך השומם”. ומאחרי שער הזהב שכבו בַעֲצַלְתַּיִם (=עַצלוּת) על הארץ שני השוֹעֲרִים (שוֹעֵר=שומר השַעַר), ויָחֵמּו את בִּטְנם לאור השמש. — הו, הו! קראה העליזה: פִּתחו לי את השער וְאָבֹא בארצכם. — וַיֵאָנקו שני השוערים, ויקומו בלי־חֶמדה (=חֵפץ), ויפתחו את שער הממלכה לפני העליזה. — למה זה תֵאָנקו ביום בָּהִיר כזה? שָׁאלה העליזה בחֶמְלה (רַחמים). אהה, אלהים! ענו השוערים: בעוד שעה ימות מַלְכֵּנו עול הימים, ועל זה דָוֶה לִבֵּנו. — ומה היא מַחלַת מַלְכְּכֶם?

הוסיפה העליזה לשאל.— אהה, מחלתו אֲנוּשָׁה, זאת מחלת השממון, ענו השומרים, ויספרו לה את כל הדברים, וכי הִזְעִיק (הַזְעֵק=אָסֹף על ידי קְרִיאָה וּזְעָקָה) המלך בהיכלו את כל איש ואשה אשר אינם משוממים. ותאמר העליזה: הנה אני רִפֵּאתִי את אבותי מֵעַצְבוּתֵיהֶם, אֲנַסֶּה אולי אוכל לְגָרֵשׁ גם את שִׁמְּמוֹן־מלככם. ובְדַבְּרָהּ צָחֲקָה בנעימות כְּדַרְכָּהּ, וצָחֲקָה לְבֵב מאד גם את השוערים הזועפים, ויצחקו גם הם, וַיִּסְגְּרוּ את שער הממלכה ויובילו את העליזה אל היכל המלך.

והרחובות אשר בקִרבת ההיכל, הוֹמִים מֵאָדָם; כי כל יושבי המדינה הִתְבָּרְכוּ (התאַמרו) בלבם כי אינם משוממים, ויבֹאו לְנַסּוֹת כֹּחָם בַּמֶּלֶךְ, ולְקַבֵּל את ההון הרב אשר הבטיח לתת לִמְעַנְּגוֹ. ובַחצר ההיכל גָדלה המוּעָקָה עד מאד, כי שם הִתְנַגֵּשׁ (נגש=נִדְחַק) קָהל גדול מאד. שם נמצאו המון לֵצִים מְשׁוּנִים. הנה, לְמָשָׁל, איש אחד אֲדוֹם־הַזָּקָן ופאה־נכרית צהובה על ראשו, והוא יכֹל לבלֹעַ חֲרָבוֹת, כמו לו היו אִטְרִיּוֹת. וּכְבָלְעוֹ חֶרֶב הַבִּיט סביבותיו כִּמְנַצֵּחַ, לאמר: האין זה מְעַנֵּג וּמְשַׁעֲשֵׁעַ? — הדבר הזה איננו מְעַנֵּג כלל! ענה בבוז איש אחר, ויקח את מִגְבַּעְתּוֹ השחורה מעל ראשו, וַיְשַׁחֲקֶנָּה בין ידיו עד אשר נֶהפכה לצִפּוֹר־קַנָּרִי, והצפּור עף וַיִּתְיַצֵּב על ראש האיש וַיִּקְרָא: פִּיפּ! — המעשה הזה לִבֵּב מאד את כל הקהל; אז קרא איש אחר: מי יִצְחַק על מעשה פָּשׁוּט כזה? ואולם אנכי אַעַשׂ (אֶעֱשֶׂה) לפניכם דָּבָר אשר תִּשְׁתּוֹמְמוּ עליו. פִּקְחוּ עַיִן! והאיש הוציא מִצַּלַּחְתּוֹ חֲלִיל־כסף קטן, ויָחֶל לְנַגֵּן בו. וכרגע נִקְהֲלוּ (הִקָּהֵל=הֵאָסֵף) עליו כל הצפרים הַמְזַמְּרִים אשר בכל הכִּכָּר: הַזָּמִיר, הַחוּגָא הַפְּרָגִ, ועוד רבים, וַיֵּשְׁבוּ על גג ההיכל וַיָּשִׁירוּ לפי מַנְגִּינָתוֹ. המעשה הזה העיר תִּמָּהוֹן גדול בכל הקהל, וכלם אמרו בלבם כי האיש הזה יצליח אל־נכון לשַׂמַּח לב המלך השומם. —

(סוף).

1	יָרֹה, הוֹרוֹת (אִירֶה).	שיעסען, (ווערפֿען)	Стрѣлять, (бросать)
2	זֶרֶם.	גוס, שטראָם	Ливень, потокъ
3	גְּדֵרָה.	הירדע [אָרט פֿיר שאַאַף]	Дворъ для загона скота
4	הוֹד.	מאַיעסטעֶט, (גלאַנץ)	Величество, (блескъ),
5	צָנֹחַ.	זיך העראַבלאַססען פֿאָן	Спускаться съ
6	תּוֹתָח.	קאַנאָנע	Пушка
7	צִנּוֹר (צִנּוֹרִים, ־וֹת, ז׳.	וואַססערראָהרע, שפּריטצע	Водопроводъ, шприцъ
8	מָרֹט.	שלייפֿען, (פּאָלירען)	Точить, (шлифовать)
9	גּוֹסֵס*.	אין דען לעטצטען ציגען	При смерти
10	מְהוּמָה (הום).	געטיממעל, פֿערווירדונג	Смятеніе, тревога
11	מְבוּסָה (בוס).	צערטרעטונג	Попираніе
12	אַרְמוֹן.	פּאַלאַסט	Чертогъ, дворецъ
13	עָם (עַמִּי, עַמִּים).	פֿאָלק, לייטע	Народъ, люди

1) tirer (jeter).—*to shoot* (*throw*). 2) Torrent, Giboulée.—*Torrent, Shower.* 3) Enceinte.—*Enclosure.* 4) Majesté (Splendeur).—*Majesty*, (*Splendour.*) 5) descendre.—*to descend.* 6) Canon.—*Gun.* 7) Seringue.— *Syringe.* 8) aiguiser (polir).— *to sharpen* (*polish.*)— 9) a la mort. — *at the point of death.* 10) Trouble. — *Disturbance.*

16

11) Ecrasement.—*Crush.* 12) Palais.—*Palace.* 13) Peuple, Monde.—*People, Men.*

כראות „הָעֲלִיזָה" את כל המעשים הַנִּפלאים האלה, וַתִּדְאַג כמעט ותאמר בלבה: אם כל אלה לא יענגו את המלך, בַּמֶּה אוכל אני לשַׁעשעֵהו, ואנכי אין כחי כי אם בִּצחוק? — מִקֵּץ שעה נשמע קול יְרִיַת־תּוֹתָח, והיְרִיָּה הזאת הודיעה את העם, כי קם המלך מִשְּׁנָתו, וכי עתה יואיל לְקַבֵּל את הבאים אליו. אז נִדְחֲקוּ כלם אל הַפֶּתח, וַתְּהִי מהומה ומבוסה אֲיוּמָּה, כי כל איש חפץ לבא ראשונה. אך שרי הָאַרמון הִתחַכְּמוּ וַיִּפתחו את הַצִּנּוֹרוֹת, וַיַּזּוּ זֶרֶם־מים על הַקָּהל, וַיָּנוּעוּ הַנִּקְהָלִים וַיַּעַמדו מרחוק, וַיִּתְיַצבו בְּסֵדר, שורות שורות. — ו„העליזה" אשר היתה הקטנה בכל הקהל, עמדה אחרונה, ועל זה צַר לה מאד, כי יָרְאָה פן ימות המלך בטרם יַגִּיעַ תּוֹרָהּ לבא לפניו.

דַּלתי הארמון נִפתחו, וּבוֹלֵעַ־הַחֲרָבוֹת בא ראשונה לפני המלך. הוא הִשְׁתַּחֲוה, ויקח את החרב הַמְּרוּטָה וַיַּגִּיעָה אל שפתיו, ויאמר לְבָלעָה; אך ברגע ההוא הֵחֵל המלך לפַהק בקול רם, וַיִּבָּהֵל האיש, ומבלי הדעת פִּהֵק גם הוא, ותחת לִבְלוֹעַ את החרב קרא: בֶּעה, בֶּעה. — גש הלאה! קרא המלך בזַעף: אם אינך יודע מאומה מלבד לקרא בֶּעה, בֶּעה, לֵךְ אל גִּדְרוֹת הצאן ולא אל הארמון! — אֲבָל וְנִכלם יצא בולע־החרבות מלפני המלך, ואיש אחר בא; זה היה האיש הַמְכַוֵּן את מִגבַּעתו לצִפּור. — מה זה יְגַלְגֵּל הֶסְכֵּל הזה את מְגבעתו בידו בלי חשך? הן הדבר הזה משוֹמָם עד מאד! קרא המלך ויפהק.

— בֶּעה! פִּהֵק גם בעל הַמִּגבַּעת, וימהר וַיָּשֶׂם ידו לפיו. — ויקרא המלך: אם לא תדע מאומה מלבד לקרא בֶּעה, לֵךְ לגְדרות הצאן! וימהרו מְשָׁרְתֵי המלך וַיַּשְׁלִיכו את האיש החוצה, ואת

מגבעתו אחריו. — אז בא האיש עם הֶחָלִיל. וכמעט אמר לְהַגִּיעַ את חלילו אל פיו, ויחל המלך לפהק. ולא יכל האיש להתאַפֵּק, וַיִּפְעַר גם הוא את פיו ויקרא: בֶּעָה.

וכן קָרָה לכל האנשים אשר אמרו לשעשֵעַ את המלך. והמלך עָיֵף וְיָגֵעַ ושומם עד מאד. וברגע הזה הֵחֵל מורה־השעות (שָׁעוֹן) לְהַשְׁמִיעַ את השעה השתים עשרה; ויאמר המלך: אהה אלהים, הנה קֵץ חַיַּי, הנני מת בְּשִׁמָּמוֹן! — אך ברגע הזה נִדְחַף אחד המשָׁרתים אל הָאַרמון, ויקרא: אדוני המלך! חַכֵּה נא מעט! הנה שם בֶּחָצֵר עומדת נערה קְטַנָּה המבַקשת לבא לפני הוד־מַלכוּתְךָ. — ותבא ה„עליזה״. ובבואה הארמונָה וַתִּשְׁתּוֹמֵם לְמַראה עיניה, כי מעולם לא רָאֲתָה תִּפְאֶרֶת וְהָדָר כזה. אז הֱבִיאוּהָ לפני המלך אשר שכב גוסס על מַרבַדּוֹ. וירא המלך את העליזה וַיְּפַהֵק. אך „העליזה״ לא יכלה להתאַפֵּק מצחוק על המראה הזה, כי כל זה היה נִלְעָג בעיניה מאד, וַתִּצְחַק, וַתִּצְחַק כאשר לא צָחקה מִיָּמֶיהָ. וַתִּמְחָא כַף, וַתִּתְנוֹדֵד וַתִּצְחַק עד אשר נָזלו דְּמָעוֹת מעיניה. ופתאֹם החלו גם שרי המלך לצחוק, וגם המלך החל לצחוק, לראשונה בקול דְּמָמָה דַקָּה, ואחרי כן בקול גדול, הָלוֹךְ וחזק, וּלְסוֹף צָנַח מעל הַמַּרבד, וַיִּתגולל על הָרִצְפָּה, ויניע את ידיו ואת רגליו בגֹדֶל תענוגו, וכמִתהולל הֵנִיד ראשו וַיַּרְאֶה באצבעותיו על שָׂרָיו הַמְּסֻבָּלִים אשר החזיקו בבִטְנֵיהם הַמִּתְנוֹעֲעוֹת, וַיְּצַהֲלוּ (צהל־צחק בִּמְצַהֲלוֹת) כסוסים, עד אשר רעשו שְׁמָשׁוֹת התלונות.

שעה תמימה עברה עד אשר כִּלָּה המלך לִצחוק. אז נפל על צַוָּארֵי ה„עליזה״ ויקרא: נַערה נעִימה, הַהַהַ, עתה לא אֶרֶף מִמֵּךְ, הַהַהַ, בְּבֵיתִי תֵּשְׁבִי, הַהַהַ, וּתְהִי לי לְאִשָּׁה, הַהַהַ. האף אין זאת, הַהַהַ? — מוּבָן הדבר כי העליזה לא סֵרְבָה לו; ותהי לו לְאִשָּׁה, וַיִּקְרָא שמה „המלכה הַשּׁוֹמֵמָה, לִפנים הָעֲלִיזָה״.

על השם הנלעג הזה צחקה העליזה עוד פעם, וגם המלך צָחַק מאד.

ומאז והלאה חָדַל המלך להיות שוֹמֵם. —

66.

סִפּוּרֵי הַדּוֹד הַזָּקֵן.

סִפּוּר שֵׁנִי.

1	כָּפֹל.	פֿערדאָפּפּעלן, מולטיפליצירען	Умножить, усугу-удвоить
2	עָלֹה עַל.	איבערטרעפֿפֿען	Превосходить
3	צִיּוּן.	ציעפֿער, [צייכֿען]	Цыфра, [знакъ]
4	הִנָּחֵם (נִחַמְתִּי).	בעדויערן, בערייען	Сожалѣть, раскаиваться
5	חָכְמַת־הָרְפוּאָה.	מעדיצין, היילקונדע	Медицина
6	חָתֹם.	פֿערזיעגעלן	Запечатать
7	חֹק, חֻקָּה.	געזעטץ, פֿעראָרדנונג	Законъ, предписаніе
8	כָּלֹה.	בעשטיממט, בעשלאָסען זיין	Быть рѣшену
9	לוּחַ.	טאפֿעל, ברעטט	Скрижаль, доска
10	חוּס (עַל)	שאָנען, (ערבאַרמען)	Щадить, (сжалиться)
11	נוֹפֵף.	שווינגען די האנד	Помахивать рукою
1°	פָּעֹל.	בעווירקען, מאכֿען	Дѣйствовать, дѣлать

13	פתק*.	צעטטעל, (רעצעפט)	Записка, (рецептъ)
14	שעור*.	אויפגאבע (שול—)	Урокъ
15	התאם.	צו איינאנדער פאססען, שטיממען	Соотвѣтствовать, согласоваться
16	הצק (צוק).	דריקען, דראנגען	Тѣснить
17	העויה* (עוה).	גרימאססע, פראטצע	Кривлянiе, гримасы
18	הוקש (יקש).	פערווירט ווערדען, שטאקען	Запутываться
19	הסה.	שווייגען מאכען	Заставить молчать
20	משגע (שגע).	פערריקטער	Сумасшедшiй
21	מעטפה (עטף).	בריעפקווער	Конвертъ
22	אוץ.	(זיך) בעאיילען	Торопить[ся]
23	רצינות*.	דער ערנסט	Серьёзность
24	גרה, התגרה.	רייצען	Раздражать

1) Multiplier, redoubler.—*to redouble, multiply.* 2) surpasser.—*to surpass.* 3) Chiffre [Signe].—*Cipher [Sign].* 4) regretter, se repentir.—*to regret.* 5) Medecine. 6) cacheter.—*to seal.* 7) Loi, Prescription. — *Law, Prescription.* 8) être décidé. — *to be decided.* 9) Table. 10) ménager (avoir pitiè).—*to spare (take pity)* 11) agiter.—*to wave.* 12) agir, effectuer.—*to act, do.* 13) Billet, (Recette).—*Billet, (Receipt).* 14) Tache.—*Task.* 15) convenir.—*to fit.* 16) opprimer.—*to oppress.* 17) Grimace. 18) s'embrouiller.—*to confuse one's self.* 19) faire silence.—*to set silence.* 20) Fou.—*Mad.* 21) Enveloppe. 22) se dépêcher. — *to hurry.* 23) Gravité. — *Seriousuess.* 24) inciter.—*to incite.*

בהיותי נער קטן הִסכַּנתי לָעוּת פני ולהַאריך (להוציא) לָשון אחרי כל איש אשר קצפתי עליו. אבל מורי רִפְּאַני מִמִנְהָגִי הַמְגונה הזה.

הדבר היה בבית הספר, בעת הלִמוד לִפנות ערב. מורֵנו הורה לנו אז את מלֶאכת הַכֶּפֶל בחכמת החשבון. הוא עמד לפני הלוח הַשָׁחור, הַתָּלוּי על פני הקיר, ויבָאר לנו את אָרחות החֶשבון הזה. לא אֲכַחֵד מכם, כי החשבון הזה לא מצא חן בעיני; לכן מִדֵי הַפְּנוֹת המורה עָרפּו אלינו לכתוב את המִספָּרים על פני הלוח, נָאֲנַפח את לֶחָיי השמאלית וָאֶעצום את עיני הימָנית, למַען שִׂים בזה אותותי לַחברי כי קַצְתִּי בחשבון הכפל. חברי שָׂחקו על הַעֲוָיוֹתי אלה, ואנכי גַלְתִּי (גיל) מאד כי הצליח לי לשַעשעם במעשַׂי. ואולם נִזהר נזהרתי מאד, לַחדֹל מִמַעשַׂי בַּהפוך המורה את פניו אלינו. אז הֶעמדתי פּנַי כתלמיד מַקשיב אשר עינו ולִבו אך אל בּאורֵי הַמורה. — אך רגע אחד הִזְנַחתי את זהירותִי, ופתאם הפך המורה פניו וירא את הַהַעֲוָיות הזָרות. — טוב מאד! אמר לי המורה: הנך מַפליא לעשות בהַעֲוָיותיך. הנך יכֹל לְהִתפאר כי נער קטן אחר לא יצליח לְהַשחית תָּארוֹ כמוך. ובכל זאת, יָדֹעַ תֵּדע כי הַקוֹפִּים יַעלו עליך בדבר הזה, לַמרות כל עמָלך. גֶש־נא אל הלוח והַרְאֵנו הֶעולה אתה על הַקופים במעשה הַכֶּפל? — צחוק אַדיר הִתפּרץ מפי חבֵרי לשֵמע הדברים האלה; ואנכי בושתי ונכלמתי מאד. כי בהיותי נַער קטן חַסתי על כבודי מאד: אָהֹב אָהַבתי ללעג לאחרים, אבל לא נעים היה לי לראות אחרים לועגים לי. —

קַמְתִּי ממושָבי ואלך אל הלוח. המורה צִוַני לִכְפֹּל את המִספר 536 בּמִספר 482. חָשבתי, חִשַבתי, ולא יכלתי לעשות הדבר. — שוב למקומך! אמר אלי המורה: וזכֹר את הדבר אשר אָמַר לך: למען הָבֵן דָבר לעשותו, צָריך לִשמוע ולהַקשיב בַּתְּחִלה! — עוד הפעם נָתנו חבֵרי בצחוק קולָם, ואני שַבתי אל מקומי נָבוך ונכלם. וכמו לְהַכְעִיסֵני קרא המורה אל שִמְעון הקטן אשר אנכי בָּזִיתִי לו

תמיד, כי היה בעיני כבסיל, והנער הזה עשה את החשבון מבלי הֹוקש. — המורה שְׁלָחָהוּ אל מושבו ויאמר אליו: אתה הִנך שָׂם לב לַאשר יֵאָמר לך, לכן בטוח אני כי תהיה לבן־חָיִל. — אחרי כן קרא המורה אל גַבְרִיאֵל הָאָרוך: הוא היה הַמְלֻמָד בכל התלמידים. וַיָשם המורה לפניו מִספר בן עשרה צִיונים לכַפלו במִספר בן עשרה ציונים. גַבריאל חִשֵׁב בִּמְהִירות גדולה, לכן לא יכל המורה לגְרֹעַ עין מהלוח בטרם יְכַלה הנער מַעשהו.

ובעמוד המורה ככה, מוּסָב פָּנים אל הקיר, עלתה בלבי מחשָׁבה רעה, מחשֶׁבת־נָקָם. הן המורה שם אותי לצחוק לרֵעַי, לכן זַמֹתִי להִנָקם ממנו ולָתֵת גם אותו לצחוק לתַלמידיו! אמנם הַמְזִמָּה הזאת רָעָה וְחַטָאָה היא, ואתם, קוראַי הקטנים והנעימים, תקצפו עלי לבטח כי הִרְשַׁעְתִּי לעשות כזאת. אבל מה אעשה, יְדִידַי? ואנכי הייתי בעת ההיא יֶלֶד שוֹבָב, ילד בן שמונה שנים. ובְסַפְּרִי לכם עתה את מַעֲלָלַי הָרָעִים הנני מלא כְלִמָה וַחֲרָטָה. ואולם טוב לָאָדם להודות ולהודיעַ את עֲונו, וכֵן אמר הַמֶלֶך שלמה בִּמְשָׁלָיו הַמְחֻכָּמִים: מוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרֻחָם. —

אך נָשׁוּב לְסִפּוּרִי. אנכי קמתי בַּלָאט ממושָׁבי, וָאֶרוֹם לַחֲבֵרַי כי יביטו בי. ובראותי כי כלם שָׂמו עיניהם עלי, וָאֵט את צַוָארי וָאַאריך לשוני מאחרי המורה, ככל יָכֹלְתִּי. אך הוי, צָרה! ברגע אשר עשיתי זאת, כִּלה גבריאל את חשבונו, ופתאם הֵסֵב הַמורה פניו אלַי, וַנַעמוד איש לנגד רעהו: אנכי בְלָשׁון שְׁלוּחָה (ארוכה), והוא מַבִּיט עלי מבלי הוציא הֶגֶה מפיו. נִפְעַמתי ונִבְהַלתי עד מאד, ומִגֹדל בֶּהָלָתִי שָׁכַחתי גם לְהָשִׁיב את לשוני אל תוך פי. — כל התלמידים הֶחרישו, וַיְחַכּו לראות את אשר יִקְרֵנִי. ולגֹדֶל מבוּכָתי לא הביט בי המורה בְקֶצֶף; מנוחה שְׁלֵמָה פרושה על פניו, רק עיניו הֵפיקו מְזִמָּה לא טובה. — שֵׁב על מְקומך! אמר אֵלַי: ומִדֵי שִׁבתך תוכל גם להשיב לשונך אל פיך.

כי כבר התבוננתי בה היטב, ואֵדע את אשר לי לדעת. – חברי צָהלו קולם עוד הפעם בצחוק אַדיר, ואנכי נָפלתי על מושָבי כָאֶבן, וָאֲחכה במָגור (חרָדה) לראות מה יעשה בי המורה. וכאשר לא חדלו התלמידים לִצחוק, וַיְנופֵף מורנו את ידו פַעֲמַיִם, שלש, וַיַהס אותם. ואחרי אשר החרישו כלם, אמר המורה: אל תִצחקו לו! גם הוא גם אתם אינכם יודעים מה חולה הוא הנער הָאֻמלל הזה! ואַחַר פָנה אלי ויאמר: יונָתָן, טוב עשית כי הראית לי את לשונך, וַתתן לי עת להתבונן בה היטב. אנכי יודע מעט בחכמת הרפואה, ועד מהרה נוכחתי כי מַחלה קשה בקרבך. עתה אָבין מדוע עִוית פניך כִמְשֻגָע, בראשית לִמודֶנו: זה פֹעַל המַחלה. עתה אבין מדוע לא יכֹלת לחַשב את החשבון אשר שַמתי לפניך: גם זה פֹעַל המחלה. צַר לי עליך, נער אֻמלל, נִחַמתי על אשר קָצַפתי עליך בראשונה.

אנכי נְבוכותִי מאד לשמע דבריו, כי נפשי ידעה מאד אשר אך מְהַתֵל הוא בי; וגם כל חברי ידעו זאת, כי על כן צָחקו עוד יותר. המורה הוכיחם על רֹעַ־לבם, כי לא יָחוסו על חָבֵר חולה. אז הוסיפו עוד לצחוק ביֶתר עֹז, ואחד מחברי צָנח ממושבו וַיִפֹל אל תחת השלחן מֵעָצְמַת צחוקו.

והמורה פָנה אלי ויאמר: כִכלות הַלֶקח אֲעַצֶרְךָ עוד בבית־הספר כַחמשה רגעים; לא למען עֲנושך, חלילה לי מזאת! כי אם למען כְּתֹב פִתְקָ־רְפוּאָה לְמַחלתך, ואת הפתק תִמסֹר לִיַד אביך בִשְמִי. – יָדֹעַ ידעתי כי הוא זומם עלי רעה, אבל מה הוא הדבר אשר יָזֹם? מה הַפִּתָק אשר הוא אומר לשלוח אל אבי? אנכי ידעתי מה זאת פתק־רפואה, אבל הַאֱמֶת הדבר כי מורי רופא הוא? –

כִכלות הלמודים לָקח מורי גִלָיון גדול ויכתוב עליו משנֵי עֲבָרָיו, וַיָשֶם את הגליון במַעֲטָפה וַיַחְתְמֶהָ וַיִתְנֶהָ על ידי ויאמר: מְסֹר זאת לידי אביך בִשמי! –

אבי קרא את הפתק במנוחה, ויאמר: טוב מאד; עתה לֵךְ וַעֲשֵׂה את שִׁעוּרֶיךָ! — אנכי מִהַרְתִּי לְכַלּוֹת שעורי לפני אֲרֻחַת הערב. ואמנם לא לְחִנָּם אַצְתִּי לְכַלּוֹתָם, כי בָּעֶרֶב ההוא הָיִינוּ נכונים ללכת אל דודתי, לראות את הצעצועים החדשים אשר הֵבִיא דוֹדִי לְבָנוֹ, בשובו מדרך רחוקה. לַאֲרֻחַת הערב הֶעֱלוּ על השלחן מַטְעַמִּים (=מַאֲכָלִים טובים) שונים אשר אהבתי מאד, אך לי נִתַּן רק מָרָק וּפַת־לחם. כְּנִרְאֶה היו יתר המַאכלים נֶגֶד חֻקֵּי־הַמָּזוֹן אשר חָקַק (=עשה לחק) מוֹרִי לְבְרִיאוּתִי בְּפִתְקוֹ. — ואולם עוד מעט ראיתי כי גם הַבִּקּוּר (בַּקֶּר) בבית דוֹדָתִי לא הִתְאִים אֶל חֻקֵּי מוֹרִי. כי מִיָּד אחרי הָאֲרֻחָה אמר לי אבי כי טוב לי ללכת לישן, זאת הִרְגִּיעַ רוחי. אנכי ידעתי כי הדבר אשר יצא מפי אבי אֵין לְהָשִׁיב, וכי אך לשוא אֶתחנן אליו לְקַחְתֵּנִי אִתּוֹ אל בית דודתי. ובכל זאת פָּנִיתִי אל אמי בעינים מפיקות תַּחֲנוּנִים; אך היא הֵסֵבָּה פניה מנגדי. אז ידעתי כי כָּלָה וְנֶחֱרָצָה היא לי ללכת לישון. — אבי ואמי נָשְׁקוּ לי כפַעַם בפעם, מבלי דַבֵּר דָּבָר, ואנכי עליתי אל חדרי אשר בַּעֲלִיַּת הקיר, וָאֶפְשׁוֹט את בגדי, וָאשכב על מטתי.

ואולם בְּשָׁכְבִי במטתי לא יכלתי לְהַבְלִיג על כַּעְשִׂי, ודְמָעוֹת פָּרְצוּ מעיני; וָאֲכַס את ראשי בַּמִּכְסֶה וָאֵבְךְ בכי גדול. יָגַעְתִּי בְּבִכְיִי וָאֵרָדֵם. (הֵרָדֵם=יָשֹׁן שְׁנַת תַּרְדֵּמָה). ובבֹּקר בַּהֲקִיצִי מִשְׁנָתִי בְּשָׁעָה אשר הִסְכַּנְתִּי, תָּמַהְתִּי מאד כי עָרְבָה לי שְׁנָתִי ככה, אחרי המִקרה הנורא אשר קָרָנִי אֶמֶשׁ! — קַמְתִּי ממשכבי וָאֶתְפַּלֵּל, וָאָחֵל לשנות את שִׁעוּרַי כאשר הִסְכַּנְתִּי לעשות תמיד. — כפעם בפעם באה שִׁפְחָתֵנוּ הזְקֵנָה, יוֹכֶבֶד, וַתָּבֵא לי סֵפֶל־שָׁקְלַד — אך לא! הפעם לא הֵבִיאָה לי שָׁקְלַד, כי אם פת לחם יבש, ולא יותר! — היא הִנִּיחָה את הלחם על שלחני, וַתצא מבלי דַבֵּר דבר. גם זאת חֻקַּת־מורי אשר חָקַק לטובת בריאותי! צָעַקְתִּי בְּחָרוֹן (קצף),

אחרי סָגרה את הדלת: מי יודע עד מתי יִמָּשכו ימי־רפואָתי? — וּבְאַפִּי כי עָז לקחתי את הלחם, וָאַשליכהו אָרצה! הנכם רואים, ילדים חכמים, מה מאד הרשעתי לעשות בְּקִצפִּי! כי הן יודעים אתם, אשר עָון כבֵד הוא להַשליך דָבר אַרצה בחֵמה, ואף כי פת לחם!

ואולם כעבור חֲצי השעה, החל הרָעב לַהֲצִיקֵנִי עד מאד. אז לָטַשתי עינַי בתשוּקה נִמְרָצה אל פת הַלֶּחֶם הַמּוּנַחַת על הָרִצְפָּה. אך גְאוֹנִי מְנָעֻנִי מֵהָרים את הלחם, אשר זה מעט השלכתי מִיָּדִי בבוז ובחֵמה, — וַיְהִי מָה! קראתי פתאם: הן איש לא ראה בהשליכי את הלחם ארצה, ואיש לא יִראה בַּהֲרִימִי אותו מעל הארץ; — וָאָרים את הלחם, וָאֲמָרֲקֵהוּ בִּכְנַף־זְרֹעִי להעביר מעליו את האָבָק אשר דָבק בו בשָׁכבו לארץ — וָאֹכלֵהוּ. ולא אֲכַחֵד מכם, מַחֲמַדַּי, כי מעולם לא עָרַב לחִכִּי לחם יבש, כבַבֹּקר ההוא! — אז ירדתי מֵחֲדרי ללכת לבית־הספר, וָאֶשק לאבי ולאמי כפעם בפעם, והם לא אמרו לי דבר.

בבֹאִי לבית־הספר שָׁבוּ מְצוּקוֹתַי (מצוּקה־צָרה). החברים הִתְגָּרוּ בי וַיִּלעגו לי. שכֵנִי מִימִינִי שאָלני הכבר נִרְפֵּאתי ממחלתי? ושכֵנִי משמאלי בִּקְשַׁנִי להַראוֹתו את לשוני. ואולם אנכי הייתי כְּלֹא־שׁוֹמֵעַ, ובזה הִשְׂכַּלְתִּי לַעשות (-עשיתי בְּשֵׂכֶל, בחכמה). — מורנו לא הִזכיר עוד את דבר הפֶּתֶק אשר נתן לי אמש. אך נִדמה נִדְמָה לי כי חָפֵץ מורי לְנַסּוֹתֵנִי; כי זמן רב הָפַך פניו אל הקיר, כמו אמר להִוָּכַח הַאוסיף להַאריך לשון אם אין. אך אנכי לא הֶארכתי לשוני. —

הרפואה הזאת רִפְּאַתְנִי לימים רבים ממנהגי המגונה. כעבור ששה חדשים, קרה מִקרה כי שִׁפְחָתֵנוּ הזקנה לא עשתה דבר כחֶפצי, וָאָשוב לְאִוַּלְתִּי וָאַאריך לשון לְמוּלָהּ. אך כמעט עשיתי הדבר וָאֶנָּחֵם. — הנה שָׁבָה מַחלתך אליך, אמרה לי יוכבד בִּרְצִינוּת גדולה: אֵלֵךְ ואוֹדִיעַ את הרופא!

– סְלחי נא לי! כי לא בִצְדִיָה עשיתי זאת! קראתי וָאֶתיַצב בינה ובין הפתח, לְמָנעה מעשות את אשר אמרה: הַאמִינִי לי כי לא בִצְדִיה עשיתי הדבר!

– אוּלַי רק שָׂרִיד הוא מִמִנהגך הַיָשָׁן, אמרה יוכבד: על כן לא אודיע הפעם את הרופא. אך הִשָׁמר לך לבַל תָשוב מַחלתך אליך!

„מַחלתי" לא שָׁבה עוד אלי עד עולם. –

67.

מְנוּחַת תְמִים־דֶרֶךְ.

1	דַרְדַר.	דאָרן, שטאַכּליגעסאונקרויט	Колючій кустарникъ
2	חֹלֶד.	מוילוואורף	Кротъ
3	זְעֵיר.	איין וועניג	Немногое
4	לוּל*.	שטאַלל (פאָן געפליגעל)	Курятникъ
5	שַׁבְּלוּל, חֹמֶט.	שנעקע	Улитка
6	חֻלְדָה*.	וויעזעל	Норо́къ
7	מְשׂוּכָה.	העקקע, צוין	Плетень, изгородь
8	הָרַג.	מאָרדען	Убивать
9	קָבַע.	בערויבען, (הינטערגעהן)	Лишить кого, (обмануть кого)
10	רַגֵל.	אויסשפיאָנירען	Шпіонить
11	פִּצֵל.	אַבשאָלען	Сдирать кору
12	בִּעֵר.	וועגשאַפפען, פערטילגען	Изводить, истреб-лять

13 שִׂים עֲלִילָה.	ערדענקען, צושרייבען באָזעס	Вымышлять, приписать дурное
14 קִפּוֹד.	אינעל	Ёжъ

1) Buisson épineux.—*Thorn-bush.* 2) Taupe.—*Mole.* 3) un peu.—*a little.* 4) Poulailler.—*Poultry-house.* 5) Escargot.—*Snail.* 6) Belette.—*Weasel.* 7) Haie.—*Hedge.* 8) tuer.—*to kill.* 9) priver (tromper).—*to bereave* (*deceive*). 10) espionner.—*to spy.* 11) écorcher.—*to tear off.* 12) détruire, enlever.—*to exhaust, take off.* 13) attribuer de mauvaises. actions à qq. — *to ascribe bad actions.* 14) Hérisson.—*Urchin.*

הַקִּפּוֹד גר בחורו הַחָם, מתחת לְשָׁרְשֵׁי הדרדר, ויחי חיי נַחַת ואשר, את רַעֲבוֹנוֹ שבר בתולָעים, בשבלולים וברְמָשִׂים קטנים; ולפעמים אכל גם פְּרִי־אַלּוֹנִים. ובאֳרֻחָתוֹ הקטנה הזאת הִסְתַּפֵּק ויהי שְׂבַע־רָצוֹן.

אבל לַמְרוֹת אָרְחוֹת־חייו הַשְּׁלֵוִים וְהַתְּמִימִים, לא יָשַׁר הַקִּפּוֹד הַתָּם בעיני שכניו, אשר רִגְּלוּ את כל הֲלִיכוֹתָיו (הלך) ולא חָדְלוּ לְדַבֵּר בו. הם הֵבִיאוּ בְּמִשְׁפָּט (בָּדְקוּ) את כל עֲסָקָיו (עֵסֶק־מעשה, מלאכה), כמו נָגַע הדבר אֲלֵיהֶם! ולסוף, בראותם כי כל דבריהם וכל אָרְבָּם (אֹרֶב) לא יַרְגִּיזוּהוּ (רגז) ממנוחתו, קָמוּ שני שְׁכֵנָיו, החלד וְהַחֻלְדָּה, ויבאו אל נָוֵהוּ, וַיֵּשְׁבוּ, וַיַּעֲשׂוּ כמו היו בביתם.— ויאמר החלד: שְׁכֵנִי הַקִּפּוֹד, הנה באתי לְהַשְׁמִיעֲךָ תּוֹכָחוֹת.

— הַאָמְנָם? ועל מה זה? אמר הַקִּפּוֹד. — שמעתי אומרים כי הִנְּךָ מַשְׁחִית את גַּן אֲדוֹנֵנוּ, דִּבֶּר החלד.

ומי אמר כזאת? שאל הַקִּפּוֹד. — הַכֹּל אומרים! ענה החלד.

— הַכֹּל? זה לֹא־אֶחָד! ענה הַקִּפּוֹד: אם לא תִקְרָא את הַמַּגִּיד בְּשֵׁם, לא אַאֲמִין לך! ואולם הַגִּידָה נא לי מה הן עֲלִילוֹת־הדברים אשר יָשִׂימוּ לי?

— אָהּ, עוֹנְךָ כָּבֵד מאד! הִנְּךָ מְפַצֵּל את הַשִּׂיחִים הָרַכִּים.

— אם זאת היא חטָאתי, הנה שָׁגו מַרְשִׁיעַי (העושים אותי לָרֶשע), או בדעַת (בִּצְדִיָּה) דִּברו שֶׁקר! ענה הקִפּוד: הן כל עוד אשר אמצא שבלולים ורמָשים דְּשֵׁנִים, לא אֶשָּׂא עיני אל קליפת העֵצים. רק בִּהיות חֹרֶב (יבש) על האדמה, וכל טֶרף לא אמצא, רק אז אפַצל זעיר שם, זעיר שם, את אַחד השיחים. וגם אז אקח את מעט הקלִיפה לצָרכי, מחוץ לִמשוכת הגן, בִּמָקום אשר לא אֶקבֵע איש.

ויחרש החֹלד כי לא ידע מה לַענות. לא כן חֲבֶרתּוֹ, החֻלדה; היא היתה בַּעלת־דברים ואשת־מְדָנִים איוּמָה. ומה זה תעשה איפא בגן אדונֵנו? שָׁאלה בִּלְשון־אָרם: הן אנכי בעינַי ראיתיך שם, ועל פּנַי לא תְכַזְּבֵנִי. — חלילה לי מִשֶּׁקֶר, ענה הקִפּוד במנוחה שְׁלֵמה: אחרי הגשם אָבֹא לְבָעֵר את השבלולים מהפרחים והצמָחים ובזאת לא אעשה רעה, שכֶנתִּי היקרה! — האָמנם? אמרה החֻלדה בִּשְׁנִינָה: הֲרק למען הָמֵת את השבלולים תבא? כן, כן, תוֹאֲנות כאלה לא זָרוּ לי. —

— הֲתאמרי כי אבֹא לִפרוץ בלול־העופות להרֹג תַּרנגלות ויונים נְקִיּוֹת? שאל הקִפּוד גם הוא. — החֻלדה הִתְאַדְּמָה מאד, כי הִזכיר לה הקִפּוד את עֲוֹנָהּ (כי זה דרך החֻלדה לטרֹף תרנגלות ויונים); אבל היא התאַמצה לְהַסתיר מְבוּסָתהּ, ולמען הַרְעֵם את הקִפּוד אמרה: סוף־דבר, הנני יודעת את אשר אני יודעת, ואני רואָה את אשר אני רואה; ושְׁכֵנֵנוּ הַחֹלד גם הוא. —

— שכֵנֵנוּ החֹלד הַנִּכבד לא יכֹל לראות דבר, כי עִוֵּר הוא מיום הִוָּלדו, ענה הקִפּוד. — אז נָדמָה (דָמֹם) החֻלדה, ותצא עם חֲבֵרָהּ החֹלד בַּחֳרִי־אף.

והקִפּוד שכב על מַצָּע (משכב) העָלים, ויִּישַׁן במנוחה כל הבֹּקר וכל היום, עד הנֶּשֶׁף (כי כן שְׁנַת־הקִפּוד; ושכניו היו אצלו בלילה). —

אל תשימו לב לדברי שונאיכם, אם נפשכם יודעת כי נְקִיִּם וּתְמִימֵי־דרך אַתֶּם. —

68.

הַחֹמֶט וְהָרֶמֶשׂ.

1	טָרִי*.	שליימיג, (פֿייכט)	Слизистый, (мокрый)
2	קִפּוֹז.	אַמזעל	Черный дроздъ
3	בָּרֹה, בָּרֵה.	עססען, געניעסען	Ѣсть, скушать
4	תּוֹעֶלֶת (יעל).	נוטצען	Польза
5	כִּיכְלָא*.	דראָססעל	Дроздъ
6	תֵּבָה.	קאַסטען	Ящикъ, ларецъ
7	חֲלָקוֹת.	קאָמפּלימענטע (גלאַטטע רעדען)	Комплименты (гладкая рѣчь)
8	בַּרְבּוּר.	ענטע	Утка
9	צֹעֲנִי.	ציגיינער	Цыганъ

1) glaireux (humide). —*slimy (humid).* 2) Merle. — *Blackbird.* 3) manger.—*to eat.* 4) Profit.—*Use.* 5) Grive.—*Thrush.* 6) Caisse.—*Duck. Box.* 7) Compliments (Paroles douces.—*Sweet words).* 8) Canard.—9) Bohémien.—*Gipsy.*

ביום חַם וּבָהִיר נִפְגשׁוּ על עֲלֵה־כְרוּב, רמש יפה עָקֹד בַּחֲבַרְבֻּרוֹת שחורות וַאֲדֻמּוֹת, וחֹמֶט אשר נשא על גַּבּוֹ את ביתו הַמַּזְהִיר (הנוֹצֵץ). בתחִלה לא הִביטו איש על רעהו, כי עיניהם ולבם היו בְּמַאכלם, אשר אכלו בתאוה עזה. אך לסוף אמר הרמש: אדוני החֹמט, הנך אוכל יותר מֵהַמַּגִּיעַ לְחֶלְקְךָ, והנך

בוחר לך בצדיה את החלקים הנבחרים והדשנים. — אדמה כי אין לי להקלם בתאבוני הבריא, ענה החמט בלב טוב: ומלבד זאת הן יש פה די־אכל לשנינו.

— אמנם יש, ענה הרמש: אבל חפץ אני כי משפט הבחירה יהי לי! — ומדוע, רמש צעיר? שאל החמט.

— מדוע? יען כי בהיות מאכלי שמן וטוב, אהפך לצפרת נהדרה המתנוססת ברקמת־צבעיה; ואולם אתה הן תהיה עד־עולם חומט נבזה ומבער, זקן וטרי. —

— רב תודות לך על החלקות אשר תדבר באזני! ענה החמט: אבל לך לדעת כי יפי התאר איננו העיקר בתבל. ומלבד זאת, מי יודע אם תאריך ימים עד להיות לצפרת? ואולם אנכי מביא תועלת יותר ממך. — אהא! הטריח־נא להוכיח לי את תועלתך הגדולה, אמר הרמש בכעס.

— זאת נקל להוכיח. ראשונה, הנה אני ואחי מאכל־תאות אנחנו לקפוז ולכיכלא; ואתה הלא תודה כי הצפרים האלה משמחים לב ברנתם. והשנית, הנני מאכל תאוה גם לברבור, ובהיותי לברות לו, הן יוכל להיות כי הברבור יעלה על שלחן איש גדול ומהלל: עתה שוה נא בנפשך, מה נעים גורלי למלא בטן איש־גדול, שר ואולי גם מלך!

ויצחק הרמש וכמעט נבקע עורו מעצמת הצחוק, ויאמר: אכן כבוד גדול הוא להיות לברות לאחרים! ואולם לא כן גורלי: בהיותי לצפרת, אז אעופה מפרח אל פרח, אמץ דבשם ובשמם, ויש אשר יצודני איש־מלמד, ושמני בתבת־זכוכית להראות יפיי לבני האדם.

— כן, כן. אך לראשונה יתקע מחט בבטנך ומת מות אכזרי. כי עתה משבח אני את גורלי להבלע כרגע בפי ברבור. ומלבד

זאת, מה יתן לך ומה יוסיף לך (=מה יועיל לך) אם יַבִּיטוּ בך ואם יִתְפַּלְאוּ בך אחרי מוֹתְךָ ?

— ומה יתן לך ומה יוסיף לך להועיל לֶאבוֹם בַּרבּור אשר יהי למאכל לְמֶלֶךְ? ואיך תֵּדַע, כי הברבור אשר יִבְלָעֵךְ יעלה על שלחן מלכים? הן יכֹל לְהִקָּרוֹת כי איש צְעֻנִי יגנב את ברבורך וְיֹאכְלֵהוּ! — הַלַּעַג הזה הִכְעִים תַּמְרוּרִים (מר) את החֹמט, והַמָּדוֹן גָּבַר עוד יותר. שניהם לא ראו ולא שמעו עוד מאומה בסערת־המלחמה, וַיַּכּוּ איש את רעהו בְּחֵמָה עזה. ובעוֹדָם נִצִּים וַיָּעַט אליהם עוֹרֵב, ויבלע את שניהם. —

זאת אַחרית רִיב־חִנָּם! —

69.

שְׁלֻמִיאֵל וּשְׁלֹמֹה.

1	תָּמַךְ.	אונטערשטיטצען	Поддерживать
2	מָחוֹל, מְחוֹלָה (חול).	טאַנץ	Пляска
3	תְּשׁוּקָה.	נייגיערדע	Любопытство
4	עִנְיָן.	זאַכֿע, אַנגעלעגענהייט	Дѣло, вещь
5	הִבְדִּיל.	אונטערשיידען, (אַבּזאָנדערן)	Различать, (отдѣлять)
6	בָּרֹר.	אַבּזאָנדערן, אויסזוכֿען	Выбирать, выдѣлять
7	לִשְׁכַּת־חֶשְׁבּוֹן.	קאָנטאָר	Контора
8	הִתְמַהְמֵהַּ.	זיך אויפֿהאַלטען, זוימען	Замѣшкаться медлить
9	טַף.	קליינע קינדער	Малютки, дѣти
10	אֵטוּן.	צייג, געוועבֿע	Сукно, ткань

Башня	טהורם	11 מִגְדָּל (מִגְדָּלִים, ־וֹת) ז׳
Фабрика	פאַבריק	12 בֵּית־חֲרֹשֶׁת בֵּית־מְלָאכָה.
Клещи	צאַנגע	13 מֶלְקָחַיִם.
Извиняться, оправдываться	זיך ענטשולדיגען, רעכטפערטיגען	14 הִצְטַדֵּק (צדק).
Компаньонъ	קאָמפּאַניאָן	15 שֻׁתָּף.
Обветшать распадаться	אָבגענוצט זיין, (צערפאַללען)	16 בָּלֹה.
Потекать, изливаться	פליעסען, רינגען	17 הִנָּגֵר.
Вывѣска	שילד	18 שֶׁלֶט.
Сомнѣніе	צווייפעל	19 סָפֵק*, שֶׁפֶק.
Краешекъ, кончикъ	ציפּפעלכען, האָרכען	20 צִיצִית (־יוֹת).
Посланникъ	באָטע	21 מַלְאָךְ.
Торговля	געשעפט, האַנדעל	22 מִסְחָר.

1) soutenir. — *to sustain.* 2) Danse. — *Dance.* 3) Curiosité. — *Curiosity.* 4) Chose, Affaire. -- *Matter, Affair.* 5) distinguer (séparer).—*to distinguish (separate).* 6) choisir.— *to choose.* 7) Comptoir.— *Counting-house.* 8) retarder. — *to delay.* 9) Enfants. — *Children.* 10) Drap, Tissu.—*Cloth, Web.* 11) Tour.—*Tower.* 12) Fabrique.— 13) Pinces.—*Pincers.* 14) s'excuser.—*Manufactory, to excuse one's self.* 15) Compagnon. — *Companion.* 16) s'user. — *to be worn out* — *Doubt.* *(become old).* 17) couler.—*to flow.* 18) Enseigne. — *Sign.* 19) Doute. 20) Bout, Poil.—*Hair, Bord.* 21) Messager.—*Messenger.* 22) Commerce.

הלא שמעתם, ידידי הקטנים, את שֵׁמַע העיר לָנְדָן ? העיר הזאת גדולה, גדולה מאד מאד, עד אשר כל ערי־מגוריכם תמצאנה בה מקום ברוָחה, ועוד תִּשָׁאֵר בה ככר רַחבת־ידים (=רחב) לצאת עליה בְּמָחוֹל.

ויהי היום, באחד ימי הבציר הקָרים, וילד קטן כבן שש שנים עמד באחד הרחובות הרבים אשר בעיר הגדולה הזאת, וַיֵּבְךְּ מרה. הקור לא הֵסב בדמעותיו, כי הן הילד לבוש אדרת יפה וחמה, ונעלי־יד חַמות הִסתירו את כפות ידיו. גם הרעב לא הֵצִיקו, זאת עָנו פניו הרעננים והעגולים, ולְחָייו הַמְלֵאות וְהָאֲדֻמות. ובכל־זאת הִרבה הילד לבכות, וכאשר יָגַע בבִכיו, ישב על מַדְרֵגות האבן אשר לבית גדול ואָפֵל, שעמד בקִרבתו. — אך ישב ישַׁב רגעים אחדים, והנה נפתחה הדלת והמון אנשים, נשים וטף יצאו מן הבית. וַיִּבָּעֵת הילד, ויקם ממושבו וַיֵּט הצִדה. — ופני האנשים חִורים ודלים, ובגדיהם בָּלים וקרועים; על כן ירא הילד מפניהם ויאמר לנוס משם. והנה אחד הקטנים אשר יצא עם הקהל הגדול מתוך הבית, נגש אליו ויתיצב לפניו ויתבונן בו בתשוקה. זה היה נער כבן עשר שנים; גם מראהו היה דל וחִור, אבל מִפָּניו הרָזים נִשקפו שתי עיני־תכלת המפיקות ידידות, ובגדיו היו שלֵמים וטהורים, אם גם מאֻטון גס וגרוע.

— למה זה תבכה? שאל הנער את הילד הבוכה. — יען כי דבורה וצפורה ברחו ממני! ענה הילד: ודמעותיו נִגרו עוד יותר לזֵכר אֲסונו.

— מי הן דבורה וצפורה? שאל הנער. — דבורה היא דבורה, זו אומַנְתֵּנו, ענה הילד: וצפורה היא אחותי הקטנה. דבורה הובילה את צפורה בעֶגלתה הקטנה, ואנכי הלכתי אִתן. אז באה אומנת אחרת ותעמוד לשִׂיח עם אומנתנו; ובעת־דַברן חפצתי אני להתבונן בכלי השעשועים היפים אשר בחלונות החֲנֻיות—

אְ! סוסים קטנים ועגָלות קטנות וצַלמי אנשים יפים, יפים מאד! ובפנותי אחרי כן אל אומנתי ואל צפורה, והנה חלפו ואינן! —

— על הדבר הזה אל־נא תְמָרֵר ככה בבְכִי (=תֵּבך מַר), ענה הנער: כי גם בִּלְעָדֶיהָן תוכל לשוב הביתה. אבל הגידה לי מה שְׁמך ואיה מִשכן אבותיך?

— שמי שלמה, ענה הקטן: ומה שְׁמך אתה? —

— שמי שלְמיאל. אבל זה איננו נוגע אל עִנְיָנֵנוּ; הגידה נא לי מה שם אביך ואיפה תגורו?

אְ, אנחנו גרים ברחוב ארוך מאד ובו בית עם מגדל גבה; אבל את שֵׁם הרחוב שכחתי.

— זה רע מאד, אמר שלמיאל: אבל הלא תדע את שם אביך? — בְּוַדאי! קרא שלמה בגאון. שֵׁם אָבִי „גָלְדְשְׁמִיד וְשֻׁתָּפוֹ״, וזה כתוב על השלט הגדול אשר על פני ביתנו.

— רבים הם הגלדשמידים בלָנדן, אמר שלמיאל בִּדְאָגה: ובכל זאת בֹּא אתי ונֵלך ונְנַסה למצא את ביתכם.

בלב בטוח שם שלמה את ידו בכף רעהו הַנִּקְשָׁה (=קשה) מעבודה, וירץ אתו ככל אשר נְשָׂאוּהו רגליו הקטנות. רק לפעמים עמד תחתיו ויבט אל הַשְּׁלָטִים אשר על פני הבתים; כי הבתים בֶּעָרים הגדולות דומים זה לזה עד כי כבד להבדיל ביניהם. — גָ-לְ-דְ-שְׁ — קרא הילד בכבֵדות, ויאמר: שלמיאל, עָזְרֵני נא לקרא, הלא פה כתוב גלדשמיד? — אך שלמיאל לא ענה דבר. — „ג-לד-שְׁטֵיין״ כִּלה הילד לקרא, ויאמר: לא, זה איננו אבי! אבל, שלמיאל, אם לא תבט אל השלטים, לא נמצא את ביתנו עד עולם! דבר הילד בתוכחה, ועיניו הגדולות מָלאו דמָעות. — אינני יודע לקרא, אמר שלמיאל בִּקְצָרה.

אינך יודע לקרא? קרא הקטן בתמהון: ואתה הנך גדול ממני! אבל האין לך אֵם אשר תלַמדך זאת, כאשר תלַמדני אמי?

— יש לי אֵם, ענה הלז: אבל היא עובדת לבית־החרשת, אשר בו אעבוד גם אני, ואין לה עת להורותני לקרא, אם רק יודעת היא בעצמה את החכמה הזאת.

— מה אתה אומר! האמות יודעות תמיד לקרא! ענה שלמה ויקצוף על הספק אשר יצא מפי שלמיאל: האמות יודעות הכל — למצער אמי אני. אבל מה זה תעשה אמך, ומה זה תעשה אתה אם אינך לומד לקרא?

— הנה אמרתי לך, כי אני עובד בבית החרשת אשר ראית בצאתי ממנו. שם יעשו אֵטון, כאטון אַדַּרְתְּךָ זו. אני ועוד נערים כגילי, בוררים אנחנו את הצמר הגס מהצמר הָרַךְ והדק, לבל יֵעָבְדו יחד. והצמר יִטָּוֶה במכונות לחוטים, ומהחוטים יעשו אטון: מהחוטים הדקים — אטון דק; מהחוטים העבים — אטון עב.

— ומה תעשה אמך?

— אמי עובדת בביתה; כי עוד לי שתי אחיות קטנות אשר לא תוכל לעזבן לבדן. אליה יובא האטון, והיא תלַקט במֶלְקָחַיִם את הציציות אשר נותרו על פני האטון.

— אבל העבודה הזאת איננה משַעשַעת כלל, אמר שלמה אחרי חשבו רגע קטן.

— אמנם כן, ענה שלמיאל: ומלבד זאת תַּכְאֵבנה עיני אמי בעבודתה. — ולמה זה תעבוד את העבודה הזאת? שאל הקטן.

— יען כי עניים אנחנו, ולנו להשתכר —

— כסף? כן, גם לאמי דרוש כסף; אבל היא תשלח דבר אל לִשכת־החשבון, ואז יובא לה הכסף. האין גם לאמך לשכת־חשבון לקחת כסף משם?

— לו היה לנו! ענה שלמיאל: עלינו להשתכר כל אגורה בעמל ידינו. מה מאד חפצתי להיות גם אני בעל לשכת חשבון, למען

אוכל לתת כסף לאמי בכל עת, ולא יהי עוד עליה לעבוד ככה,
אבל, הוסיף הנער באנחה: הנה אני לא אדע גם לקרא.

פה! פה הבית עם המגדל הגבוה! קרא שלמה פתאם:
ומעוננו לא רחוק מהבית הזה. — ועוד מעט והנה שֶׁלֶט ועליו כתוב „גָלדְשמיד ושותפו". הילד הִכיר כרגע את השלט וירץ אליו בגיל. ושלמיאל משך בפעמון, וכרגע נפתחה הדלת ודבורה יצאה לקראתם — היא בִקשה את הילד בחוץ זמן רב, ואחר רצה הביתה, בדַמותה כי שב לבדו. ובבואה הביתה והילד איננו, נבהלה מאד, ותצטדק אלפי פעמים לפני אֲבִי־שלמה, ותספר לה את הנעשה. אז נשלחו מלאכים אל כל עֵבר לבקש את הילד הָאָבוּד. ומה גדלה שמחת האם בראותה עתה את בנה עומד לפניה!

שלמיאל כבר אמר ללכת לדרכו, אך ברגע הזה בא גם האדון גלדשמיד, ובהִוָדַע לו כל הקורות, עָצַר את שלמיאל ויאמר לו בידידות: האתה זה חמלת על בני ותביאהו הביתה? אם כן בא נא ואכול אתנו ארחת הצהרים. — תודה לך, אדוני! ענה שלמיאל: הן אֲרֻחָתִי אתי (ובדברו הוציא מצלחתו פת־לחם) וזאת אֹכַל בלכתי, כי כבר התמהמהתי מאד.

— את הַסֵדֶר אגמול לך, אמר אבי־שלמה ויתן לנער שקל כסף:
אבל הגידה נא אולי אוכל להיות לך לעזר? כנראה הנך נער טוב.

— כן, כן, קרא שלמה: הוא חפץ מאד להיות גם לו לשכת החשבון, למען יוכל תת כסף לאמו. גם מתאוה הוא ללמד לקרא.
כי, שוה נא בנפשך, הוא עוד טרם ידע את החכמה הזאת.

— לזאת יש תַקָנה! אמר האדון גלדשמיד: הגד לי, נער,
איה משכן אמך ונראה מה לעשות.—

וַאבִי־שלמה הֵקים את דברו. הוא לקח את שלמיאל מבית החרשת, ויביאהו לבית הספר, ושם למד לא רק לקרא כי אם גם

לכתוב ולחשב ועוד דברים מועילים. ובהיות שלמיאל חרוץ וטוב, לקחהו האדון גלדשמיד אחרי כן אל ביתו ואל מסחרו, וברבות הימים היה לסוחר משכיל.

וגלדשמיד תמך את אם־שלמיאל עד אשר גדל בנה, ועד אשר השיגה ידו לתמכה מכסף משכרתו. ויגדל הבן ויכלכל את אמו ואת אחיותיו.

ושלמה היה רע־נאמן לשלמיאל כל הימים; וכאשר זקן האדון גלדשמיד ניסג ממסחרו, נשאר עוד כתוב על השלט „גלדשמיד ושותפו": גלדשמיד זה היה שלמה, והשותף היה שלמיאל. —

70.

הַנָּמֵר וּקְנֵה־הַצֹּפִים.

1 נָמֵר.	טיגער	Тигръ
2 שָׁסַע, שִׁסַּע.	צעררייססען, שפאַלטען	Растерзывать, разнимать
3 מַעֲדַנִּים (עדן).	לעקערביססען, (וואָננע)	Сладкая пища, (наслажденіе)
4 מָדַד.	מעססען	Мѣрить
5 פּוּץ.	צערשטרייען (זיך), צערשפרענגען	Разсыпаться, расходиться
6 קְנֵה־רוֹבֶה.	פלינטע	Ружьё
7 הִנָּחֵת (נָחֹת).	איינדרינגען, ניעדערשטייגען	Вонзаться, напускаться
8 קָנֶה (קָנִים).	ראָהר, ראָהרע (היער: טעלעסקאָפּ)	Трость, стволъ (зд. телескопъ)
9 צָפֹה.	שויען, בעאָבאַכטען	Смотрѣть, блюсти

10	חוֹף .	האַפֿען , אוּפֿער	Гавань, приморье
11	נְחשֶׁת (נְחָשְׁתִּי) .	קוּפּער	Мѣдь
12	כֵּן (כַּנִּי) .	געשטעלל , אונטערזאַטץ	Подставка, подножіе
13	טָעַן .	לאַדען , בעלאַדען	Нагружать, заряжать
14	עִכֵּל* .	פֿערדויען	Переваривать
15	הֹדּוּ (הֹדִּי) .	אינדיען	Индія
16	אָחוּ .	גראַז, זומפּפֿגראַז	Кямышъ, болотное растеніе
17	אִי (אִיִּים) .	אינזעל	Островъ
18	כֶּרֶשׂ (כְּרֵשׂוֹ) .	בּויך	Животъ
19	קָלָל .	פּאָלירט , גלאַטט	Полированный
20	עֹפֶרֶת .	בּלייא	Свинецъ

1) Tigre. — *Tiger.* 2) déchirer (séparer). — *to lacerate (part).* 3) Friandises (Délices).—*Sweetmates (delight).* 4) mesurer.—*to measure.* 5) se disperser.—*to disperse.* 6) Fusil.—*Gun.* 7) s'enfoncer, tomber. — *to plonge, fall upon.* 8) Tube (Telescope). 9) regarder, observer. — *to show, guard.* 10) Port. — *Harbour.* 11) Cuivre.—*Cooper.* 12) Piedestal.—*Pedestal.* 13) charger.—*to load.* 14) digérer.—*to digest.* 15) Inde.—*India.* 16) Roseau.—*Cane.* 17) Ile.—*Island.* 18) Ventre.—*Belly.* 19) poli.—*polished.* 20) Plomb.—*Lead.*

בארץ הדו חי נָמֵר גדול וְאַכְזָרִי. הוא לא חמל על כל יצור אשר פגש בדרכו, וַיִּטְרֹף ויאכל הכל. ועוד לא אמר הון (=דַּי) בחיות ובבהמות אשר מצא ביַערו. וַיִּתְאָו למטעמים יותר עֲרֵבִים וטובים. ובכן הָלַךְ הלוך וְנָסֹעַ; וַיִּטְרֹף פָּרַת־אכר אשר רָעֲתָה בָּאָחוּ, ואחר השתער על סוס וַיְשַׁסְּעֵהוּ, ואחרי כן תָּפַשׂ בְּחָפְּי נחמד

למראה, אשר אמר לְהַמְרִיא במרום; ולאחרונה בא אל שפת הים. — לא רחוק מהחוף הַשְׁתֶּרַע הָאִי הגדול סִינְגַפָּר. הנמר דִּמָּה בלבו, כי שם על האי יִמָּצֵא, אל־נכון, מַעדנים נִבחרים לכְרֵשׂוֹ, וַיִּקְפֹּץ אל הים וַיִּשַּׂח אל הָאִי. שם הִסתתר בין סִבְכֵי־עצים ליד הדרך הגדול, וַיְצַפֶּה לאנשים ההולכים על הדרך.

והנה בא איש אֵירֹפִּי, מוֹדֵד־ארץ, ואחריו עֲבָדים מבני הֹדּוּ, נושאים כלי־מלאכה שונים וגליונות רבים. כי במקום ההוא היה לְסֹל (סַלָּל־עֹשֶׂה מסלה) מְסִלה חדשה ורחבה. האנשים עמדו לפני מַחבא־הנמר, וַיָּקִימו את קְנֵה־הַצופים. וקנה הצופים עָשׂוּי מנחשת קלל, אשר הִזהירה לאור השמש; והוא מונח על כַּן־עץ בן שלש רַגלים. — דבר כזה עוד לא ראה הַנָּמֵר מִיָּמָיו! צְבָיִים ושְׁוָרִים בעלי א ר ב ע רגלים טָרַף לָרֹב בימי חייו, גם עופות בעלי שתי רגלים כבר באו אל בִּטנו, גם בני אדם היו לו לְבָרוּת — אבל יצור נוצץ כזה, בעל שלש רגלים, זה היה דבר חדש וְנִפלא בעיניו, ולכן שִׁעֵר כי מאכל־תאוה הוא מֵאֵין כָּמֹהוּ! ובכן קָרַב הנמר לְאִטּוֹ, וַיִּשְׁכַּב כְּמִשְׁפָּטוֹ, ובקפיצה נוראה וּבִשְׁאָגָה איומה קָפַץ פתאם אל תּוֹךְ האנשים. — האנשים צָעֲקו מרה, וינוסו וַיָּפוּצו לכל עֵבֶר. ואולם הנמר לא רדף אחריהם; כי הוא כּוֹנֵן מַבָּטוֹ אך אל קנה הצופים הַמְּמֹרָט והנוצץ, וכרֶגע הִפילו ארצה בְּכַפָּיו הַכַּבִּירות. אז שלח שִׁנָּיו בו — אך הנחשת, הזכוכית והעץ לא נעמו לְחִכּוֹ; לכן שָׁב אל סְבָכוֹ וַיֵּשֶׁב למו אֶרֶב, אולי יִקְרֶה לפניו עוד דבר חדש הֶעָרֵב יותר לחכו. — ובין כה וכה והאנשים חשו העירה, ויקחו קני־רובה מְטֻעָנִים, וישובו אל מקומם. ובטרם יתעורר הנמר להתנפל על איש, והנה קול יְרִיָּה מכל עֵבר. כַּדּוּרֵי העֹפֶרת אשר נִחֲתוּ בו, היו גם הם מַאכל חדש לַנָּמֵר, אבל הם לא עָרְבו לְחִכּוֹ, עוד פָּחוֹת מקנה־הצופים. את המאכל הזה לא יכול לֶאֱכֹל, וַיָּמֹת.

לא כל דבר חדש, טוב הוא אף לנמר, גם אם נוצץ הוא: יבעל שלש רגלים!

71.

הַפִּיל הַשּׂוֹנֵא כָזָב.

1	בִּיבָר.	מענאַזשערי	Звѣринецъ
2	הוֹשֵׁט (ישט).	הינשטרעקען, ענטגעגענרייכען	Простирать, подавать
3	קְרָב.	קאַמפף, (צוזאַממענשטאָס)	Сраженіе (столкновеніе),
4	הִקִּיף (נקף).	אומרינגען, אומגעבען	Окружать, обступать,
5	נְדָבָה (נִדְבַת).	פרייוויללינע גאַבע	Доброхотное подаяніе
6	חֹצֶן (חָצְנִי).	ראָקשאָאָס	Полá
7	כִּילַי (כֵּלַי), רַע־עַיִן.	גייצהאַלז	Скупецъ
8	שְׂבָכָה.	גיטטערווערק, (נעטץ)	Рѣшетка, (сѣть)
9	יַדָּה.	ווערפען	Бросать
10	בָּחוּר (בַּחוּרִים).	יינגלינג	Юноша

1) Ménagerie.—*Menagery*, 2) tendre, présenter.—*to extend, present*. 3) Combat.—*Collision*. 4) entourer, ceindre.—*to surround, encircle*. 5) Donation. 6) Pan.—*Skirt*. 7) Avare.—*Niggard*. 8) Grille (Réseau).—*Grate (Net work)*. 9) jeter.—*to cast*. 10) Adolescent.—*Youth*.

אל בִּיבָר גדול נאספו המון אנשים, נשים וטַף, לראות את החיות השונות אשר בבלובֵי־הברזל. בתוך הבאים היה גַם בחור־

הָדור בלבושו, אשר כנראה הִתגאה מאד בבגדו החדש. — החיות השונות לִבבו מאד את הגדולים והקטנים. בִיחוד שָׂשׂו הילדים לקראת הפִּיל, אשר התהלך על פני מקום רְחַב־ידים הַמוּקָף שְׂבָכָה. לרגעים הוציא הפִּיל את אַפּו הָארוך מִבַּעַד לַשׂבכה, לבקש אֹכל לנפשו מאת הַקהל. הילדים נתנו לו מכל אשר בידם: פת־לחם, חצי־הֻעגה, תַּפּוּח, ועוד כאלה. הפִּיל הוציא אַפּו גם אל הַבָּחור הַמִּתְהַדר בלבושו. וַיוצא הבחור עֻגַת־חָלב מִצַּלַחתו וַיַּרְאֶהָ לַפִּיל, אך נָתֹן לא נתָנה לו; כי היה הבחור כִּילַי, רַע־עַיִן, וַיְמָאֵן לתת מִפִּתּו לאחר. ולמען הִתגָּרות בַּפִּיל, הקריב את הֻעגה פעמים אחדות אל השבכה, ואך אמר הַפיל לִתְפשׂה באַפּו, וימהר הבחור וַיָּשֶׁב את ידו, ויצחק על מבוכת הפיל הַמִּתאַוֶּה וָאָיִן. ולאחרונה הֵשִׁיב את הֻעגה אל צלחת־בגדו. — הֵיטֵב (=מאד) חָרה לַפּיל על הבחור המהתל בו, אך הֶחריש. ואמנם הַפִּיל הוא יצור תָּמִים, אשר לא ידע מִרְמַת בני האדם; ולפי־דעתו, בהושיט לו איש פת־לחם, הנה מחשבת המושיט לאמר: קָחֶהָ כי לך היא! ובכן דורש הפיל כי לא ישַׁקרו לו, וכי יְקַיְּמוּ (יְקַיֵּם־מַלֵּא) את הַהַבטָחה. ובאמת, לא רק בִּדְבַר־שפתים יַבְטִיחַ איש דבר או יְחַלֵּל איש הבטָחתו, כי גם בְּרֶמֶז ובמעשה. ולכן חשב הפיל בצֶדק, כי הבחור רִמָּהוּ ויבטיח לו על־שקר.

ואולם הבחור לא שָׁעָה עוד אל הפיל, וַיַּעמד פניו כאומר: אתה הִנך חיה גדולה וּסְכָלה, ואולם אנכי הנני בחור הדור בלבושי! — אבל הפיל היה ערום מאד, למרות מַרְאֵהוּ הַתָּם, וגם כֹּח־זִכרונו היה חזק מאד, ולא שכח את הָעָוֶל אשר נַעשׂה לו. הוא הוסיף לאסוף נִדְבות־לחם מאת הקטנים, ועיניו הקטנות הביטו במנוחה ובשַׁלוה, כמו שכח כבר את הבחור אשר הִתְגָּרה בו ואשר רִמָּהוּ. והנה הבחור לא נִזהר ויקרב אל השבכה, וַיהפוך עָרפּו אל הפיל. אז הוציא הפיל את אַפּו, וַיְבִיאֵהוּ אל צלחת הבחור

אשר בה העֶגה, ויתפוש באַפו את העגה ויוציאנה בחָזקה. אך במהירות הַמְשִׁיכָה (משך) קרע גם את חֹצן הבגד — והעגה עם הצלחת וחצי הבגד, באו אל פיו הגדול והעָמוק, ועקבותיהם לא נִראו עוד! כל זה נעשה במֶשֶׁךְ רגע אחד, ובטרם יִמצא לו הֶעֶלם עת להביט סביבותיו, והנה הוא עומד בחצי בִגדו, וכל רֹאָיו שָׂחקו וילעגו לו. בַּחמָתו העזה אמר לִנקום נִקמָתו מהפיל ולְיַדות בו אבן, אך שומר הכַּבר הֱנִיאו מֵהִתגָרות קְרָב עם הפיל, פן תִקצַר רוחו ועשה לו רעה.

כן דרך פִילֵנו, אמר השומר: הוא דורש מאת כל המתהלכים אתו, כי יהיו יְשָׁרים ונכֹחים. ואמנם גם במִנהָגֵנו עם בני האדם נוכל לְהַציל לא רק את חָצְנֵנו, כי גם דברים יותר יְקָרים, אם נשמור תמיד את מוצָא (הַיוצא) שפָתֵנו ולא נַרמה איש.

72.

מוּסָר לְאוֹהֵב־בֶּצַע.

1	סָחֹף.	ווענשוועממען, פֿאָרטטראַגען	Сносить, смывать
2	הָשֵׁב פָּנִים.	איינעם פֿערזאַגען	Отказать
3	הַעֲרֵךְ.	אבשאֶטצען, טאַקסירען	Оцѣнивать, таксировать
4	גְּוֹעַ.	שטערבען	Умереть
5	קָצֹב.	פֿעסטזעטצען, בעשטיממען	Назначить
6	סִפּוּן.	דעקע, פּלאַפֿאָנד	Сводъ, потолокъ
7	סְאָה (סְאִים.סָאתַיִם).	געטריידע מאַס	Хлѣбная мѣра
8	תַּוֵּה.	צייכנען, בעצייכנען	Чертить, дѣлать знаки

9 גַּל. הויפֿען, שוטהויפֿען Груда, куча

1) emporter.—*to wash, take away.* 2) refuser.—*to refuse.* 3) évaluer.—*to tax.* 4) mourir.—*to die* 5) fixer.—*to designate.* 6) Plafond.—*Ceiling.* 7) Mesure de blé. —*Measure of Corn.* 8) dessiner.—*to draw.* 9) Tas.—*Pile.*

פעם אחת היה רָעָב כָּבֵד בארץ, כי עברו הנהרות על גְּדוֹתֵיהֶם וישטפו וַיִּסְחֲפוּ וַיַּשְׁחִיתוּ את כל יבול האדמה. רק השדות אשר בֶּהָרִים נִצְּלוּ מִשֶּׁטֶף המים. — וַיִּיקַר מחיר הדגן מיום ליום, והעניים והאביוֹנים כמעט גָּוְעוּ ברעב. — ואִכר אחד אשר שדמותיו היו בַּגֹּבַהּ, צָבַר בַּאֲסָמָיו דגן רב מִתבואת אדמתו, ולא מכר לאיש אף סאה אחת. רבים דָּפקו על דַּלתותיו ויבקשוהו למכר להם סאה או סָאתַיִם בְּכֶסֶף מָלֵא, אך הוא הֵשִׁיב פניהם ויאמר: בטרם תִּהְיֶה סְאַת־דגן בארבעה שקלים לא אֶפתח את אֲסָמָי; זה המחיר אשר קִצבתי וממנו לא אֶגְרַע! — ולמען ידעו זאת כל הבאים לִשְׁבֹּר שֶׁבֶר (=לשבור רַעבונם=לִקנות בָּר), לקח האכר גַּחֶלֶת וַיְתָו על דלת אסמו את המספר 4 בִּכְתָב שחור וגדול מאד.

ויהי היום ויבא אליו הָאוֹרֵג מִכְּפָרוֹ, איש עני וְיָשָׁר, ופניו רעים ודַלים מאד מרעב ויָגון, וַיָּשֶׂם על השלחן לפני האכר, ארבעה שקלים חָסֵר (פחות) אגורה אחת; כי זה היה כל הונו. ויתחנן אל האכר לתת לו סְאָה־דגן. אך האכר האַכְזָר ענהו: לַשָּׁוְא כל תחנוניך, מן המחיר אשר קָצבתי לא אֶגְרַע!

ובן האכר, נער קטן וטוב לב, בראותו זאת נִכמרו רחמיו על האורג, וימשך בחֹצֶן־אביו לאמר: אבי, תן נא לו את הדגן! — אך האכר הֱבִינֵהוּ את חכמת הַמִּסְחָר במַדְחֵפָה (דחף) נִמְרָצָה, וַיִּדֹּם הנער, והאורג אסף את כַּספּו מעל השלחן, וילך לו בנפש מרה.

לפנות־ערב באו מִכְתְּבֵי־הָעִתִּים אל הכפר, וַיִּמָּצֵא כָּתוּב בהם כי מחיר הדגן עלה עד ארבעה שקלים הַסְּאָה. אז גדלה מאד שִׂמְחַת האכר, וכל אֵבָרָיו רָעֲדוּ מִגִּיל. וַיִּקַּח נֵר בידו ויבא אל אֲסָמוֹ, לְהַעֲרִיךְ את רֹב הדגן אשר לו, ולְחַשֵּׁב מראש את הַכֶּסֶף אשר יָבִיא לו. ויהי בְּצָעֲדוֹ על הָעֲרֵמוֹת וַיִּכָּשֵׁל ויפל, והנר נִשְׁמַט מידו וַיִּגַּע בַּעֲרֵמַת תבן אשר בַּפִּנָּה. ובטרם יקום האכר על רגליו, אָחֲזָה האש בַּתֶּבֶן, ותעל הַלֶּהָבָה עד הַסִּפּוּן, ובעת קצרה היה הָאָסָם וּמְלֹאוֹ לְגַל־אֵפֶר. ובעצם הלילה ההוא אשר באה בו תַּאֲוַת האכר, הָיָה בֶּן־רֶגַע (ברגע) לְעָנִי!

73.

הֶעָשִׁיר וְהֶעָנִי.

1	קָדְקֹד (קדקדי).	שייטעל	Темя, верхъ головы
2	כָּרֹה, כָּרָה.	איין מאהל בערייטען	Приготовлять пиръ
3	פִּלֵּל.	פֿאָראויסזעטצען, ערוואַרטען	Предпологать, расчитывать
4	מַפְרֶקֶת (מַפְרַקְתִּי).	געניק	Хребетъ
5	חֹסֶן.	רייכטהום, (פֿאָררַאטה)	Богатство, (запасъ)
6	אֹהֶל.	צעלט, היטטע	Шатеръ, хижича
7	הֶחֱלִף.	וועכסעלן, ערנייערן	Перемѣнять, обно[illegible]ть
8	הִדְבִּק.	איינהאָלען	Догонять
9	מוֹסֵרוֹת (אָסֹר).	ליינע	Возжи
10	הִתְמַרְמַר.	זיך ערביטטערן	Разсердиться

11	חָלַב .	מעלקען	Доить
12	הֶחֱלִיץ , חָלַץ.	אויסציעהען , שטאַרקען	Растпивать, расягравлять
13	חִלָּה.	פלעהען	Умолять
14	שְׁכֶם׳שִׁכְמִי׳,כָּתֵף,נ׳.	שולטער (ריקען)	Плечо, (спина)
15	שַׁאֲנָן .	זאָרגלאָז , זיכער	Беззаботный, спокойный

1) Sinciput. 2) donner un grand banquet. — *to give a great regale.* 3) supposer, compter.—*to suppose, expect.* 4) Épine dorsale.—*Backbone.* 5) Richesse. (Provision).—*Riches (Store).* 6) Chaumière, Tente.—*Cottage, Tent.* 7) changer, renouveler.—*to change, renew.* 8) rattraper.—*to overtake.* 9) Rêne.—*Rein.* 10) s'exaspèrer.—*to be irritated.* 11) traire.—*to milk.* 12) étendre, fortifier.—*to stretch, fortify.* 13) implorer.—*to implore.* 14) Épaule (Dos).—*Shoulder (Back).* 15) insouciant, tranquille.—*careless, sure.*

ויהי היום וַירד מלאך־ה׳ מן השמים ארצה, לראות בבני האדם, לִבְחֹן לבם ודרכיהם. ויבא לפנות ערב אל עיר קטנה וַיוֹאל לָלוּן שם הלילה. וירא והנה לפניו שני בתים: האחד גדול ורָם ונחמד למראה, והשני קטן ושפל ודל; האחד היה בית־עשיר, והשני בית עני. ויאמר המלאך אל לבו: אסורה נא אל בית העשיר, כי עליו לא אהיה למשא. וידפק על הדלת. ויפתח העשיר את החלון וישאל את המלאך לחפצו. ויאמר המלאך: אנא, אדוני, תן לי מקום ללון בביתך.— העשיר בָּחן בעיניו את הַהֵלֶך, מִכַּף רגלו ועד קדקֳדו; ויען כי בגדי המלאך היו פשוטים, ופָניו לא היו כפני איש אשר כסף רב בכיסו, לכן הֵניע העשיר בראשו ויאמר: לא אוכל לאֱספך (לקבלך) אל ביתי, כי כל החדרים מלאים כלים יקרים, ואם אפתח את ביתי לכל הדופק על דלתי,

והייתי בזמן קצר לעני הסובב על הפתחים (=בתים), לך ובַקש לך מלון אחר! — וככלותו לדבר סגר את החלון, והמלאך נשאר עומד בחוץ.

אז הלך המלאך אל בית העני וידפוק על הדלת. וכמעט שֶׁדָפַק והנה נפתחה הדלת והעני קִדם פניו בידידות ובנעימות, ויאמר: בֹּא בְּרוך־ה׳ ולין פה הלילה. הן כבר כִּסה החשך את פני הארץ ולא תוכל עוד ללכת על דרכך בנשף בלילה. — וייטב הדבר בעיני המלאך ויבא הביתה. ותקַבלהו גם אשת העני ברצון גדול, ותמהר ותַגש לו כסא לשבת, ותאמר: יְרֻוַח לך המקום באהלנו הדל! ואם כָּשֵׁר הדבר לפניך, אבל־נא אתנו את ארחת הערב. אמנם אין ידנו מַשֶּׂגֶת לכרות לך כֵּרה גדולה, אבל מה שנמצא בביתנו אותו נִתֵּן בלב טוב. — ותמהר ותאפה תפוחי־אדמה, ובטרם יֵאָפו הלכה לַחלוב את עִזה למען תֵּת גם מעט חָלב לאורח. וכאשר ערכה השלחן ישב המלאך לאכל אתם, ויֶערב לו המאכל הדל בראותו כי פני בעלי הבית שמחים ומפיקים נחת.

ויהי כאשר הגיעה העת לישן, ותאמר האשה אל בעלה בלאט: שמע נא, אישי היקר, נַעש נא לנו מצע־תבן ונשכב על הקַרקע, ואת המִטה נתן לאורח, למען ינוח ויחליף כח; הן עָיֵף הוא מאד מהליכתו. — וייטב הדבר בעיני בעלה ויאמר אל המלאך: הנה עת לישן, ואתה עיף ויגע, כי הרבית ללכת כל היום, לכן הואילה נא ושכַב במטה והַחלץ עצמותיך. — ויְמָאן המלאך לקחת מהזקנים את מטתם, אך הם פצרו בו מאד, עד אשר עשה את בקשתם וישכב במטה. והזקנים שכבו על הקרקע על מצע תבן.

ממחרת היום ההוא, השכימו בעלי הבית קום, למען הָכֵן ארוחת הבֹקר לאורחם. וכאשר זרחה השמש בחלון האהל, ויקם

גם המלאך משנתו, ויתפללו יחדו לאלהים; ויאכל המלאך אִתם את לחם הבקר, ויברכם בשָׁלום וילך לדרכו. ובעמדו בפתח אמר אליהם: יען אשר ראיתי כי אנשי חסד אתם, ולבכם ישר עם אלהים ואנשים, לכן זה הגמול אשר אשַׁלֵם לכם: שַׁאֲלוּ לכם שלשה עמדה ואנכי אַעתיר בעדכם לה׳ וְנָתן לכם את מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם (שאלותיכם—בקשותיכם).

ויען העני הֶחָסיד; שתים אבקש מאת ה׳: כי יְזַכֵּנִי אותי ואת אשתי לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וכי כל הימים אשר נִחיה עוד על הארץ נִהיה שלמים ובריאים ולַחמנו הדל לא יחסר לנו. ואולם בשלישית לא אדע מה לשאל. — ויאמר המלאך: הלא תשאל לך בית חדש, תחת ביתך הישן והנופל? — אמנם כן, ענה העני, אם יעש לי ה׳ את החסד הזה, ושמח לבי מאד. — ויתפלל המלאך לה׳, ויהפך ה׳ את האהל הקטן לבית חדש, גדול ויפה. ובטרם עוד הִשׂפיקו (=מצאו עת) הזקנים הַמִשְׁתָּאִים, להודות למלאך, חלף וַיֵּעָלֵם מעיניהם.

ויהי כאשר קם העשיר ממשכבו, וישקף בעד החלון וירא והנה בית חדש ויפה עומד במקום אשר עמדה עליו הסֻכה הנופלת. וישתומם עד מאד ויקרא לאשתו ויאמר: ראי נא, אשתי, את הפְּלָאות אשר נעשו בין־לילה. אתמול בערבדברים,עוד לנכח ביתנו, סֻכה שפָלה ומכֹעָרה, ועתה הנה שם בית נחמד למראה. רוצי נא ושאלי ודעי איך נהיה הדבר? — ותלך האשה אל שכניה העניים, וַתִּשְׁאַלֵם פִּתרון הפלא. ויספר לה העני כדברים האלה: אתמול בא אלינו הֵלך ויבקש מאתנו מקום ללון, והיום בבקר בהִפָּרדו ממנו נתן לנו את שלש משאלותינו. כִּשְׁמֹעַ האשה את הדברים האלה, והרץ ותגד לבעלה, ויקרא האיש: אוי לי! לו יכלתי וקרעתי את בשָׂרי ונִפַּצתי את ראשי אל הקיר מכַּעס ויגון. לו פִּלַלתי כזאת מראש! הן ההֵלך ההוא בא גם אלי לבקש

מלון ואנכי שלחתיו מעל פני. — מַהֲרָה איפוא, אמרה האשה: רכַב על סוסך ורדוף אחרי האיש, כי עוד לא הִרחיק ללכת, והדבַּקת אותו, ובִקשת גם אתה ממנו שלש משאלות, ולא תֶּרֶף (תרפה) ממנו עד אשר יִתנן לך.

וירכב האיש על סוסו וַיַּדְבֵּק את המלאך, וידַבר אתו בְּחֵן ובחלָקות ויאמר: אל נא תקצוף עלי, כי לא מהרתי לפתוח לך אמש דלת ביתי; כי אבד לי המפתח ובטרם אֶמְצָאֶהוּ כבר חלפת וַתַּעֲבֹר. לכן באתי לחַלותך כי אם תעבור עוד הפעם דרך עירי, וְסַרת אל ביתי וקִבלתיך בכבוד גדול. כן, כן, ענה המלאך: אם אוסיף לבא בעירך וְעָשִׂיתִי כדבריך. — ויוסף העשיר ויאמר: אולי תיטיב גם עמדי לתת גם לי שלש שאלות אשר אשאל ממך, כאשר עשית לשכני?!

— את משאלותיך אמלא, ענה המלאך: אבל יועץ אני אותך לבל תִשאל מאומה פן תִּנָּחֵם. — אך העשיר אמר כי יַרבה להתבונן ולחפש ברוחו, עד אשר יבחר לו שלש משאלות טובות ונכחות. אז אמר לו המלאך: שוב לביתך, ושלש הבקשות אשר תבקש תִּנָּתֵנּה לך.

וירכב העשיר לביתו, ובַדרך העמיק לחשוב ולחַפש את השאלות אשר ישאל לו. ובהיותו שקוע במחשבותיו, נִשמטו המוֹסֵרות מידו, והסוס השתובב (שוֹבָב) וַיְרַקֵּד ויקפץ וַיַּפְרִיע את בְּעָליו מִמַּחשבותיו. פעמים אחדות נִסָּה האיש להַרגיע את סוסו באִמְרֵי חִבָּה (חֲבָב), אך לשוא! — אז קצרה רוחו ויקרא אל סוסו בקצף: מִי יִתֵּן (לוּ) וְשָׁבַרתָּ את מַפְרַקְתְּךָ! — הדבר יצא מפיו והסוס נפל מת ארצה, ואדונו עליו. כה נִמְלְאָה מִשְׁאֲלָתו הראשונה! — ובהיות העשיר כְּלִי ובהול על כַּספו, וַיֵּצֶר לו (=צר לו) לעזוב את הכר על גב הסוס המת. ויקח את הכר וַיִּשָּׂאֵהוּ על שכמו וילך

ברגליו הביתה. וַיִיעף מאד בלכתו, כי כבד עליו משא הכר, וגם שמש הצהרים בָּער בַּתַנור וַיַכשֵׁל כחו. וַיִתעצב האיש ויתקצף מאד; וביחוד חרה לו, כי עוד לא עלה על לבו מה לִשאל בשתי משאלותיו, אשר נשארו לו עוד. „ואם גם אשאל לי כל אוצרוֹת המלָכים וכל חֹסן ותִפְאֶרת״, כה הָגה (חשב) בלבו: „האם לא יעלה אחרי כן דבר על לבי, אשר יֵצַר לי מאד כי לא בקשתיו? ואולם אנכי חפץ לשאל לי דבר, אשר לא יהי לי עוד מה לחמוד אחריו״. — כן עִנָה את נפשו בכל הדרך, ויש אשר דִמָה בלבו כי כבר מצא את הדבר שאין למעלה ממנו, אך בעוד רגע נָקל הדבר בעיניו מאד, והִתְעַשֵׁת וִשָׁב מֵחֶפצו הראשון.

ובהיותו סָר וזָעף ככה, עלה פתאם על לבו זכרון אשתו ומה טוב לה עתה בביתה, ויאמר בלבו: הן היא יושבת עתה בחֲדרה שַׁאֲנַנָה ושְׁלֵוָה, השמש לא יָצִיק לה בשַׁלְהֶבֶת (־לֶהָבָה) אִשׁו, ולא תֵדַע רָעב וצָמא. על זה הִתְמַרמר האיש מאד, ומבלי הדעת יָצא מפיו כדבר הזה: „מי יתן וְיָשבה אשתי על הכר הזה בחֲדרה, ולא יכלה לָמוּש ממנו, תחת אשר עלי לשֵׂאתו על כתֵפַי בַּחום וברָעב״. ויהי הוא כִלָּה לדבר, והנה הכר חָלַף מעל שִׁכמו ואיננו. וַיָבֶן האיש כי עתה מָלאה מִשאֲלתו השניה. אז חַם לו עוד יותר, וישא רגליו וירץ הביתה, ויאמר להִסָגר בחדרו, ולחשוב ולמצא לו משאלה אחת גדולה וטובה. ויהי בבאו אל ביתו, ויפתח את הדלת, והנה אשתו יושבת דְבֵקָה ונִצמֶדת אל הכַּר, והיא מְיַלֶלת וצועקת: הושיעוני וחַלְצוני מִמַאסָרי (אסֹר)! — ויאמר לה אישה: אנא, יוֹנָתי, הִשָׁקטי נא ושבִי תַחְתַּיִךְ, ואני אבַקש לך מאת ה׳ כל חמדת התבל; רק אַל נא תִשאלי לקום ממושבֵךְ. — אךְ האשה הִתיַפחה ותזעק: מה יועילו לי כל מַחמַדי־התבל, אם עלי להיות נִצמדת כל ימי אל הכר! אתה בשאֵלתך הוֹשַבתני עַל הכר, ולך עתה לחלצֵני ממנו! — העשיר האמלל הִרבה להתחנן אל

אשתו, לחמול עליו, לבל תַּעַל מְשאֵלתו האחרונה בְּתֹהו – אך היא לא נֶעתרה לו, ולאחרונה נֶאלץ לבקש מאת ה' להוריד את אשתו מעל הכר.

ובכן לא היו לו מְשֻׁלֹּש משאלותיו, בלתי אם עָמל וכַעַש וסוּם־מות – ואולם דִּיעֲנִי ואשתו חיו בְּטוב ובנעימים עד יום מותם.

74.

עֲנִיָּה חוֹנֶנֶת דַּלִּים.

1 אֶשְׁכָּר.	נעשענק, פּאַקעט	Даръ, (посылка)
2 נָדִיב.	פֿרייגיעביג עדעל	Благородный, щедрый
3 מִסְכֵּן.	אָרם, דירפֿטיג	Бѣдный
4 הִבִּיעַ (נבע).	מיטטהיילען, (אויסגיעסען)	Заявлять, (изливать)
5 נָשָׁה (ב־).	לייהען, מאַהנען	Ссужать (давать въ заемъ), требовать уплаты
6 נְשִׁי (נְשִׁיִּ).	דאַרלעהן	Заемъ

1) Present, (Paquet). 2) Noble, généreux. — *noble, generous.* 3) pauvre.—*poor.* 4) exhiber (verser). — *to exhibit, (pour).* 5) emprunter, sommer.—*to borrow, claim.* 6) Emprunt.—*Loan.*

חַנָּה היתה נערה עֲנִיָּה מאד; זאת ידעו כל חַברותיה בבית הספר. לכן בְּקרוב חג־הָאוּרִים (חֲנֻכָּה), נועצו העשירות בְּרֵעוֹתֶיהָ לְהַקְרִיב, (לשלוח) לה אשכָּר. וְיַען כי מַלבושה היה מְסכן מאד, לכן גָּמרו לשלוח לה כסף לִמְעִיל־חם, כראוי בימי החֹרף. – לֵיל־חֲנֻכָּה הִגִּיעַ, והנה קִבְּלָה מאת חברותיה חמשה שקלים לקנות לה

בגד־חם. הנערה העניה שָׂמחה עד מאד על התשורה הזאת, ותּבּיע את תּוֹדָתה לַנותנות, בּדמעות־עין.

אבל הנה עברו ימים ושָׁבֻעות, וחנה הוסיפה לבא לבית הספר בּמְעִילה הישן והבָּלֶה. וכבר עברו שני חדשים, ועוד לא נָשאה על בּשָׂרה בגד חדש. וַיִּפָּלא הדבר (־היה לפֶלא) בעיני רעיותיה, ולא ידעו מה זאת. ולסוף גמרו לשאל את פי חנה ולדעת מה עשתה בחמֵשֶׁת השקלים. — אולי אָבד הכסף, או אולי נִגנב ממך? שאָלוה — חנה הביטה לארץ בבשת־פּנים, ויהי כמו יָראה להגיד את אשר עשתה. וכאשר הֵאִיצוּ (־דָחקוּ) בה, אמרה: סְלַחנה לי, רַעיותי, אני הוצֵאתי את הכסף שלא כחֶפצכם... — מה? קראו נִמהרות אחדות מחברותיה: הקָנית ממתַקים? — הָהּ, איך תּחשֹבנה עלי כזאת? ענתה הנערה בִּיָגון. ההִלְוִיתִיו (־הִשְׁאַלְ) לאַחֵר? — גם זאת לא, ענתה חנה: אנא אל תּקצֹפנה עלי, ואני אֲגַדְכן הכל: בּחצֵרנו גָרה אלמנה עניה, אֵם לחמשה ילדים. בעל הבית נושה בה חמשה שקלים, שׂכר מְעוֹנה. והאיש קשה, ויאמר לְגָרש את האשה וִילָדיה מן המעון, ולהשליך את כל כֵּלֶיה החוצה, אם לא תשַלם לו נְשְׁיָה עד מוֹצָאֵי (צֵאת ־קֵץ) חנֻכּה. אבל מאַין תִקח את הכסף? בגדל תּוּגָתה חָלתה, ושנים מילדיה כבר שכבו בחָלְיָם על מִטתם, זה כחדש ימים. צָרת האלמנה גדלה מאד. היא התפללה יום ולילה בבכי, אבל עֶזרה אָיִן ואֵין מושיע. גורלה המר נָגע עד לבי, וָאֹמר לנפשי: לַחֹרף הזה עוד יִשפקו לי בגָדי הישנים. — וָאֶתן לָאלמנה את חמשת השקלים. מה גדל אז הששון בּמעון הַמשפחה האמללה הזאת! יודעת אני אל־נכון, כי בגד חדש לא שִׂמַח את לבי, כאשר גַלתי למראה הבְרָכה אשר הֵבֵאתִי בתשוּרָתִי, לבית האלמנה! עתה הנה גִליתי לכן סודי, וַאֲקוה כי לא תקצֹפנה עלי.

לב הנערות נָגע מאד, ודמָעות נוצצו בעיניהן לשמע מעשה

הצדקה הזה, ותאמרנה: לא, חנה, לא נִקצֹף עליך. הִנֵּך נְדִיבַת־לב עד מאד, ויש שָׂכר למעשיך הטובים. — ובעוד שִׁבעת ימים באה רחל לבית הספר לְבוּשה מעיל חדש וחַם, ונְעָלים חמים ברגליה. זאת נָתנו לו אבות־חברותיה, אשר שמעו מפי בנותיהן את מעשה־צִדקָתה.

75.

הָעֻגוֹת הַנִּפְלָאוֹת.

1	מִלָּה (מִלִּים, נ׳).	וואָרט, רעדע	Слово, рѣчь
2	מִשְׁתֶּה (שָׁתֹה).	מאַהל, (טראַנק)	Пиръ (питье)
3	מֶגֶד, מִגְדָּנָה.	קאָסטבאַרעס, געשענק	Драгоцѣнность, подарокъ
4	הַפְקֵד.	בעשטעללען, אנפֿערטרויען	Заказать, (отдать на руку)
5	מִפְסָעָה*.	טראָטאָאַר	Тротуаръ
6	חַרְצָן.	טרויבענקערן	Косточка (винограда)
7	נִדְהָם.	בעשטירצט, איבערראַשט	Онѣмѣлый, изумленный
8	חָמֹק.	זיך ענטפֿערנען, ענטציעהען	Ускользать, увертываться
9	מִטְפַּחַת.	טוך, אומוואורף	Платокъ
10	סַם.	געווירצע, מעדיצין	Пряности, лекарство
11	טֶנֶא.	קאָרב, שאַכטעל	Корзина, коробка
12	גָּרֹס.	צערמאַהלען	Раздавить

13	מַטְבֵּעַ* .	מינצע	Монета
14	מְנוֹרָה .	לאַמפּע, (לייכטער)	Лампа, (подсвѣчникъ)
15	הַבְעֵת .	איבערראַשען	Застичъ нечаянно
16	מִצְעָר (צער) .	קליין, אונבעדייטענד	Малый, незначительный
17	קֵבָה .	מאַגען	Желудокъ
18	בֵּית־מִרְקַחַת .	אַפּאַטהעקע	Аптека
19	חוֹל .	זאנד	Песокъ
20	צִמּוּק .	ראָזינע	Изюмъ
21	שַׂכִּין .	מעססער	Ножъ
22	הַעְתֵּק .	ענטריקען, ווענגנעהמען	Отнимать, лишать
23	קָבֹץ, קַבֵּץ .	זאממעלן, צוזאממענשארען	Собирать, накоплять

1) Mot (Discours). — *Word* (*Speech*) 2) Festin (Breuvage).—*Regale* (*Drunk*) 3) Present. 4) faire faire, confier. — *to order, to intrust.* 5) Trottoir. 6) Noyau.—*Stone.* 7) engourdi, surpris. —*numb, surprised.* 8) s'esquiver.—*to slip away.* 9) Fichu.—*Handkerchief.* 10) Medicament (Epices.—*Spices*). 11) Carton, Panier.—*Box-Basket.* 12) écraser.—*to bruise.* 13) Monnaie.—*Coin.* 14) Lampe (chandelier). —*Lamp* (*Candlestik*). 15) surprendre.—*to surprise.* 16) insignifiant.—*insignificant.* 17) Estomac. — *Stomach.* 18) Sable.—*Sand.* 19) Pharmacie. — *Apothecary's shop.* 20) Raisins secs. — *Raisins.* 21) Couteau.—*Knife.* 22) ôter.—*to take away.* 23) cueillir, accumuler.—*to heap up, gather.*

בָּא יוֹם הַפּוּרִים, יוֹם טוֹב, יוֹם שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה, יוֹם מָשׂוֹשׂ (שָׂשׂוֹן) לַקְּטַנִּים וְלַגְּדוֹלִים. הָרְחוֹבוֹת הוֹמִים מְאֹד, מְשָׁרְתִים

ושפחות אָצים רָצים, ובידיהם המָנות והמגדָנות, הממתקים והמעדנים, אשר שלחו אדוניהם או בני אדוניהם אל רעיהם, כמשפט לישראל ביום הזה. גם ילדים רבים ונערים ונערות עומדים בחוץ, ועיניהם נטויות ופיהם פָּעור, ואזניהם מקשיבות ולבם דופק מקֹצֶר־רוח; כי מחכים הם בכליון־עינים אל שוב המלאָכים, נושאי המָנות, מבית חבריהם.

ליַד שער בית רָם ונשׂא, עומדת רחל, נערה קטנה כבת שתים עשׂרה שנה, והיא לבושה שׂמלה דַקה ובָלה, ועל ראשה מטפחת בלָה, ועל רגליה נעלים גדולות אשר לא לפי מִדָתָה: אות היא כי לאשה באה־בַיָמים (זקנה) הֵן. — ופני הנערה חוָרים ודלים מאד, ובעיניה יֵרָאו אֶגְלֵי־דמעות, ובידה סַלְסַל; אבל הסַל רֵיק כְּקַבְּתָה. היא עומדת ומְצַפָּה, אבל לא לְשוב המלאכים; כי היא לא שלחה מנות לאיש, כי עֲנִיָה היא מאד, ולְעניים אין רֵעים וַחבֵרים. היא נושאת עיניה אל העוברים ברחוב, כי יְחָנוּהָ במַתַּת־כסף (מַתָּת-מתנה, נדבה), אבל בושָׁה היא לדרוש בפֶה; לכן אין שָׂם לב אליה, ואין נגש אליה.

והבית אשר לידו תעמוד, בית גדול ויפה הוא, ובו יגור איש עשיר מאד. ומֵאחרי הבית ההוא, שם בֶחצר, עומדת סֻכה נופלת, ושם תָּגור משפַּחת־רחל: אֵם חולָה, ואח קטן כבן ארבע שנים, ואֵם־אִמה, אשה זְקֵנה וּכְבֵדַת־אֹזן (-אשר אזניה כבֵדות מִשמֹעַ), אָב מכַלכֵּל אין להם כי הוא מת זה ימים רבים.

זה היום השלישי אשר לא עלתה פת־לחם על שלחן המשפחה המִסכֵּנה הזאת, ורק בתפוחי־אדמה כִלכלו את נפשם. כי מעט הכסף אשר נִתַּן להם מִדֵי שבָע בשבָע מאוצר הָעֵדה, הוציאו על סַמֵי־מַרפא לָאֵם החולָה.

רחל עמדה בחוץ ועיניה משוטטות, ולא ידעה מה לעשות. לבַקש נדָבות מאת העוברים, בושה מאד. ומאַין יבא עֶזְרָה?

„לו בא עתה העָשיר השוכן בבית הגדול הזה, כי עתה אִמַּצְתִּי לבי לבקש ממנו נדבה, כי שָׁכֵן הוא לנו, ומפניו לא אבוש ככה", כן הָגתה הנערה בלבה. וברגע הזה נשמע קול רַעש אופן, והנה עמדה מרכבה לפני הבית והאָדון יצא מתוכה. אז נִגשה אליו רחל באֹמץ־לב ותאמר בקול בוכים: סְלַח לי, אדוני, כי ערַבתי לבי לדַבר אליך. אנא, אדוני, חָנֵני ותן לי מַתָּת קטנה; אמי חולה ואנחנו לא אכלנו לחם זה שלשה ימים. — האדון הביט עליה בבוז ובקצף וַינהום: נו, נו, לא אַאמין כי ככה גדלה הרעה בביתך. אך יען כי פורים היום הנני לתת לך מַתָּת; — ויחפש האיש זמן רב בצלחתו, ויוצא ויתן לרחל — אגורת־נחשת! והנערה שָׂמחה מאד, וַתודה לו מֶקרב־לב על המַתת הַמִּצְעִירָה הזאת. אז רָצה אל החנות וַתִּקֶן באגורתה מעט לחם, מעט תֵּה, ונר קטן. ובעוד רֶבַע־שעה יָשבו האם הזקנה ורחל ואחיה, בחדר האָפל, ויאכלו באַוּת־נפש את פת הלחם השחור, וישמחו מאד.

הארֻחה כָלתה, והַנֵּר הִגיע לקִצו, ותאמר האם לרחל: לְכִי נא אל בית המִרקַחת, והָביאי את הסַמִּים אשר הִפקַדנו, כי עתה כבר נַעשו אל־נכון. — ותלך רחל. עתה הלכה בלב־טוב, כי שְׂבֵעָה היא. אך עוד יותר היתה עליזה בשובה אחרי רבע־שעה עם הסַמים הביתה. — ראו נא את אשר הֵבאתי! קראה בצָעדה על מִפתַּן הבית, ותַּסתֵּר בסִינורה דבר־מה. — מה זאת? מה זאת? אנא הגידי! אמר אחיה הילד. — דבר טוב מאד! ענתה רחל. — עוד דבר־מַאכל? שאל הלז.

—כן, כן, יִצְחָק, מַאכל־תַּאוה! נַחֵש נא מה זאת: פתותי־לחם קטנות ועגולות, רַכות ומתוקות, מה זאת איפא? — אל־נכון עֻגות! קרא יצחק ועיניו נוצצו.

—כן, עגות, ארבע עגות! אמנם מְכֻסּות הן באָבק דק

אבל אין רע! את האבק נסיר מעליהן, ואחר נאכלן וערבו לחִכֵּנו.

—איך באו העֻגות לידך? שאלה הזקנה. - בארח־פלא, ענתה הנערה: בלכתי לבית המרקחת, עבר על פני משרת נושא טנא בידו; פתאם מעדו רגליו ויפל, וגם הטנא נפל מידו, ועל פני הארץ שפכו המון עגות קטנות, יותר משלשים. העבד התקצף ויקלל, וימהר לקבץ את העגות ולהשיבן אל הטנא, ואנכי עזרתי לו לאספן. רבן נפלו על השלג היבש ולכן לא קרן אסון, אבל ארבע מהן נפלו על החול הזרוי על פני המספעה, ולא אבה המשרת לשימן בטנא, כי מגאלות הן, ויתנן לי.

—הנך מצליחה היום, בתי, בכל אשר תפני! אמרה הזקנה: אצבע אלהים היא! ה׳ ראה בענינו ויאמר לנחמנו; אות הוא כי עוד יעזרנו מכל צרותינו. ועתה, בני, אכלו את העגות.

רחל בקשה את אמה ואת זקנתה לקחת גם הן מעגותיה, אך הן מאנו באמרן כי לא להן ממתקים כאלה. — ובעת אשר נתנה רחל לאמה את הסמים, מהר יצחק לשלח שניו בעגותיו. ופתאום קרא: הוי! בעגה הזאת יש אבן! — הנך דובר אולת! אמרה הזקנה: אין זאת כי גרסו שניך חרצן־צמוקים.

—לא, לא, אמי! הביטי וראי, אבן גדולה ולבנה היא! — הזקנה לקחה בידה את העגה הנשוכה, ותשם את משקפיה על עיניה, ותבט בעגה לאור הנר. והנה דבר לבן ועגול כאבן. ותוציאו מהעגה, והנה הוא דבר קשה מגולל בניר. הזקנה הפשיטה את הניר בזהירות, ופתאם קפצה ממושבה ותקרא בתמהון: אל אלהים! הנה שקל־זהב בעגה! איזה הדרך בא מטבע אל העגה? — ויצחק לא הבין את הדבר, ויוסף וישך בעגה השניה, ויקרא שנית: הנה גם פה דבר קשה! — וגם בעגה השניה נמצא מטבע־זהב מגלל בניר. אז חשה רחל ותקח שכין לכרות את שתי עגותיה, והנה גם בהן מטבע־זהב, מטבע זהב! הזקנה

ורחל עמדו כנִדהָמות. ארבעת השקלים מזהירים על השלחן לאור המנורה, אך איש לא נָגע בהם. — הֲיַעַשׂ ה׳ אִתנו נפלאות? אמרה החולה ממטתה.

— אין זאת כי המשָׁרת הלז, היה אֵליהו הנביא! אמרה הזקנה: הֲיָדַעת את המשרת, רחל? — פעמים רבות ראיתיו בחוץ, ענתה הנערה: אך לא אדע בבית מי יְשָׁרֵת. — איך שֶׁיִהיה, אמרה הזקנה: לא נִגַע בַשקלים האלה עד אשר יתבָּרֵר (בָּרֹר) הדבר.

ממחרת היום ההוא, והאדון העשיר שב הבַּיתה לארֻחת הצהרים. ובראותו את מְשָׁרתו עומד בחצר, ויגש אליו ויקרא בזעף: פּוֹחֵז! הגידה לי מה עשית בָּעֻגות אשר שלחתי אתמול בְּיָדך לבית ידִידי זבולן, לְמָנה לשֵׁשֶׁת בניו? — סלח לי, אדוני! ענה המשרת הנבהל: בלכתי כָּשַׁלְתִּי ואֶפֹּל, וַתִּפֹּלנה גם העֻגות על הארץ.

— והאם לא קִבצתן? הן שלשים וָשֵׁשׁ היו! הוסיף האדון בחֵמה. — אֲסַפתִּין כֻּלָּן, ענה המשרת: אבל ארבע נפלו בחול ולא אביתי לשימן בטֶנא, וָאֶתנן לנערה עניה.

— והידעת, סָכָל, מה התשורה הזאת אשר נתת לה? שָׁאַג האדון. — נָקל לדעת: ארבע עגות! ענה הלז.

— לא, פּוֹתֶה! כי אם ארבעה שקלי־זהב! אני אמרתי לשַׂמח את לב הילדים, בני ידִידִי, וָאֲצו לָשׂים בכל עֻגה מטבע זהב, למען הַבעִיתֵם. ועתה אָבדו לי ולילדים ארבעה שקלים! הידעת, למִצער, מי היא הנערה אשר נתת לה את המַתת היקרה הזאת? — חֵי־נפשי (=נשבעתי בנפשי) לא אדע! ענה המשרת: רק זאת ראיתי כי עניה היא מאד.

— מה נורא הדבר, קרא האדון בחמה, מה נורא לְהַחזיק בבַּית משרתים פותים כמוך! הן ראוי אתה לְהֵחָבֵט במַטה אשר

בידי, ולהגָרש מביתי! — והאדון הֵרים את מַטֵהו, ויאמר להַכּות — אך ברגע הזה קפצה רחל, אשר שמעה את כל הדברים, ותעמוד בין האדון ובין עבדו. — אל־נא תַכֵּהו, אדוני! אנכי הנערה אשר נתן לי את העגות. אנא, בֹא אל ביתנו, ואמי הזקנה תָשיב לך את השקלים. —

אז נָח האדון מזעפו, וַיַבט משתָאה אל הנערה. וילך אחריה. — בבֹאו אל החדר, נִדהַם מאד. עֹנִי כזה עוד לא ראה ולא פִלֵל מִיָמיו! לבו רַך, ומפיו נֶעתקו מִלים.

רחל מִהרה אל אִמה ותקח מֵאִתה את ארבעת השקלים אשר צָפנה, וַתְּבִיאם לָאדון ותאמר: הֵא לך כספך, אדוני. אנא סלח לנו וסלח גם למשָׁרתך, כי כלנו נקיים מֵעָון. וַקַבֵּל נא עוד הפעם את תודָתי, על האגורה אשר נתת לי אמש. כי באגורה ההיא קניתי לנו לחם, וַנֹאכַל וַנִשְׂבָּע.

אז אמר האדון: עתה ראיתי את העֹני ואת המִסְכֵּנות (מִסכן) אשר בביתכם, ועתה סִלחי לי כי לא נתתי לך אתמול יותר מאגורה. קחי את השקלים ויהיו לכם. אותכם יְשַׂמחו יותר מבנֵי העשיר זבולן. וכאשר יִתֹּם הכסף הזה, שובי אלַי ואנכי אדאג לכם. — רחל חפצה לנַשֵּׁק את ידו, וגם הזקנה התאמצה לקום ממושבה ולבא להודות לו, אך הוא מִהר וַיִתְחַמֵק מֵהֶם.

והאיש שמר את דברו, וגם לא חִכה עד בוא רחל אליו, כי הוא בעצמו בא אל בית העניים לפָקְדָם (לבַקרָם) יום יום, ובכל פעם הביא להם עזרה. ומקץ שני שבועות הָחלְמָה האם, והעשיר נתן לה עבודה בביתו, אשר הִספיקה לכַלְכָּלַת כל המשפחה.

76.

תּוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל

א.

1	תּוֹלְדוֹת.	הערקונפט, געשיכטע	Происхожденіе, исторія
2	רָצֹץ.	בעדריקען, (צערברעכען)	Угнетать, (надламывать)
3	שֵׁבֶט.	שטאַמם, געשלעכט	Колѣно, родъ
4	אֱלִיל, גִּלּוּל.	גאָטצע, (ניכטס)	Идолъ, (ничтожество)
5	תְּאוֹמִים.	צוויללינג	Близенцы
6	חִדֵּשׁ.	ערנייערן, (ערפרישען)	Обновлять,(освѣжать)
7	גֵּר.	פרעמדלינג	Иноземецъ
8	יְהוּדִי, עִבְרִי.	יודע	Еврей
9	גּוֹי (גּוֹיִם).	פאָלק	Народъ

1) Origine, Histoire.—*Origin, History*. 2) opprimer (casser).—*to oppress (break)* 3) Race. 4) Idole. 5) Jumeaux. — *Twins*. 6) renouveler (rafraîchir). — *to renew (freshen)*. 7) Étranger.—*Foreigner*. 8) Juif.—*Jew*. 9) Nation.

לפני שנים רבות מאד חי בארץ אֲרַם-נַהֲרַיִם, היא מֶזָפָּטַמְיָה, איש אחד ושמו תֶּרַח. ובעת ההיא היו כל בני האדם עובדי-אלילים, וַיַּעבדו לַשמש ולַיָּרֵחַ, לָאש ולמים, ויעשו להם צַלמי עץ

ואבן, וַיִּשְׁתַּחווּ להם ויתפללו להם, ויהיו להם לֵאלהים. וגם תרח עָבד לאלילים ולא ידע את ה׳.

וַיִּוָּלֶד לו בן וַיִּקרא שמו אַברם. וַיִּגדל הילד ויהי לנַער חכם, וחָכמתו לִמדה אותו לָדַעת את ה׳ הַבורא ארץ ושָׁמים; וַיִּמְאַס בכל גִלולֵי בית־אביו, וַתִּדבַּק נפשו בה׳ לבדו. וכאשר גָדל ויהי לאיש, וַיֵּרָא ה׳ אליו, ויקרא שמו אַבְרָהָם, וַיְצַוֵּהו לצאת מארצו וממולדתו, וללכת לָגור בארץ כְּנַעַן. וַיִּשָּׁבַע לו ה׳ לתת לזַרעו את ארץ כנען, היא הארץ אשר היתה אחרי כן לנַחלה לבני ישראל ימים רבים, ואשר נִקרְאָה אחרי כן ארץ־ישראל או הארץ הַקדושה, ובִלשון הגוים תִקָרֵא פַּלֶסְתִינַה עד היום הזה. ויעש אברהם כדבר ה׳ וילך אַרצה כנען. ויקראו לו שָׁם יושבי הארץ אַבְרָהָם הָעִבְרִי, כי מֵעֵבר הנהר הגדול, נְהַר־פְּרָת, בָּא לָשֶׁבֶת בתוכם. לכן יִקָראו היהודים, בני אברהם, גם בשם עִבְרִים, עד היום הזה.

אברהם אָבינו הראשון היה איש חכם וְצַדִיק; וַיֶּאהַב את השלום, ויעש צדקה לכל איש. וַיַּשְׁלֵךְ נפשו מנגד (=לא חָס על נפשו) להציל חַלָּשׁ מיד חָזק ממנו, ויאהב את הַגֵר, וַיְּקַדֵּם בלַחמו כל איש נודֵד. וַיִּשנא מאד את הַבֶּצַע, את הַשֹּׁלַל ואת הַמַּתָּנות. ויהיו כל דְבָריו דברי־חן וַעֲנָוָה, רַכּוֹת ונעימות. ויהי בכל דְרָכיו רָם ונַעֲלֶה (עולה) על כל אנשי־קֶדם. כי בימי־קדם היו האנשים רָעים ואַכְזָרים, רוצצים דלים, שונאים גֵרים, וכֹח הַזרוע לבד מֹשֵׁל בארץ, וחֶסד ורחמים לא ידעו גויי־קדם, רק אברהם אָבִינו היה האחד אשר ידע כי כל האדם בני ה׳ המה, וכי רְצון ה׳ הוא כי יַעַזרו איש את אחיו.

וַתֵּלֶד שָׂרָה אשת־אברהם בן לעת זִקְנָתו, וַיִּקראו שמו יִצְחָק. וַיּוֹרֵהו אביו את דַעַת־אלהים ואת כל דרכיו הטובים. וַיִּתֵּן לו אביו לאשה את רִבְקָה בת משפחתו. וַתֵּלֶד רִבְקָה תְּאוֹמִים את עֵשָׂו

ואת יַעֲקֹב. עֵשָׂו היה איש־צַיִד, ויעקב איש תָּם רועה צאן. וירא יצחק כי רוח עשו בנו לא תכַלְכֵּל (=תשא, תָּבִין) את תורת המֵישָׁרִים (יֹשֶׁר), וַיִּמְסֹר את תורתו רק לבנו ליעקב. וה׳ קרא ליעקב גם בשֵׁם ישראל, לכן יִקָּרְאוּ היהודים בשם בני ישראל. וליעקב היו שְׁנֵים עשר בָּנִים, ואלה שמותיהם: רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשָּׂכָר, זְבֻלוּן, דָּן, נַפְתָּלִי, גָּד, אָשֵׁר, יוֹסֵף וּבִנְיָמִן. הם ראשי שִׁבְטֵי־ישראל; ויהיו בני יעקב כלם אַנְשֵׁי־לֵב, ותהי דעת אלהים לְנַחֲלַת־עוֹלָמִים להם ולבניהם אחריהם לדור־דורים.

גם ליצחק אבינו, גם ליעקב אבינו נִראה ה׳, וַיְחַדֵּשׁ להם את הַשְּׁבוּעָה אשר נִשְׁבַּע לאברהם, לתת את ארץ־כנען לַאֲחֻזַּת לבְנֵיהם.

77.

ב.

1	חוֹתֵן (נ׳ חוֹתֶנֶת).	שוויגערפֿאטער	Тесть
2	מִשְׁנֶה (שֵׁנִי).	צווייטער, שטאטהאַלטער	Второй, намѣстникъ
3	גֹּמֶא, סוּף.	בינזען, ראָהר	Камышъ, тростникъ
4	יְאֹר.	פֿלוס, (ניל)	Рѣка, (Нилъ)
5	נָגֹף.	שטראַפֿען, שלאַגען	Ударить, казнить
6	מִצְרַיִם.	עגיפּטען	Египетъ
7	חָנֹה.	זיך ניעדערלאַססען, לאַגערן	Располагаться
8	בָּצֵק.	טייג	Тѣсто
9	חָמֹץ.	זויער ווערדען	Закисать

1) Beau-père.—*Father-in-law.* 2) Lieutenant.—*Second.* 3) Roseau, Jonc. — *Reed, Cane.* 4) Fleuve (le Nil). — *River (the Nile).* 5) punir, battre.—*to punish, beat.* 6) L'Égypte.—*Egypt.* 7) se camper.—*to encamp.* 8) Pâte.—*Dough.* 9) s'aigrir.—*to turn sour.*

וְיוֹסֵף בן יעקב אבינו יָרַד מִצְרַיְמָה. וַיִּמצא חן בעיני פַּרְעֹה מלך מצרים, וַיְשִׂימֵהוּ לְמִשנה לו. ויבֵא יוסף את אביו ואת כל אֶחיו ואת כל בניהם אליו מצרימה, וַיִּיטב להם מאד. וּבְרְבוֹת הימים היו שם לגוי־גדול וַיֶּחכמו וַיִּגדלו וַיַּעשִׁירוּ. — וימת יעקב בארץ מצרים, זָקֵן וּשְׂבַע ימים. ויבָרך את בניו לפני מותו. ובַבְּרָכה הנִּפלאה וְהַנִּשְׂגָּבָה הזאת, הכתובה כֻּלָּהּ בְּסֵפֶר התורה, נִבָּא להם את אשר יִקְרֶה את שבטי ישראל בְּאַחרית הימים.

גם יוסף ואֶחיו מתו, וַיָּקם מלך חָדש במצרים אשר שָׂנֵא את בני ישראל. וַיָּשם את כלם לַעֲבָדים, ויעבִידֵם עבודה קשה מאד. וַיְצַו לְהַשליך את בניהם הנולָדים להם, הַיְאוֹרָה. — ויצעקו בני ישראל אל ה׳, וישמע ה׳ את צעקתם וַיִּשלח להם מוֹשִׁיעַ.

וַיְהִי איש אחד מבני לֵוִי בן־יעקב, ושמו עַמְרָם; ותלד לו אשתו בֵּן. ויהי כי יָרְאָה את מִצות המלך אשר צִוָּה להשליך היאֹרה את יַלדי־העִברים וַתִּצְפֵּן את עוֹלָלה שלשה חדשים בביתה, כאשר עשו כל הָאִמות הָרַחמניות. וכאשר לא יכלה עוד הַצְּפִינוֹ ותניחֵהו בתֵבת־גֹּמֶא, ותָשם את התבה בַּסּוּף על שפת היאור. ואחותו מרים התיצבה מרחוק לראות מה יֵּעָשֶׂה לו. והנה בָּאָה בת המלך לרחוץ ביאור, ותמצא את התֵּבה וַתִּפְתָּחֶהָ ותרא והנה עוֹלָל בוכה, ותחמול עליו וַתִּקחהו אל בית אביה, וַיִּקְרָא שמו מֹשֶׁה. ותגַדלהו ברחמים רבים, ויאהבֵהו גם פרעֹה (כן נקראו כל מַלכי־מצרים). ויגדל הילד ויהי לנער גבור חיל, ויצא לראות בְּסִבלות (סֵבֶל; עבודה קשה) אֶחיו בני ישראל, וַיָּרֶב את ריבם.

ויקצף עליו פרעה ויבקש להמיתו. וַיִברח משה ארצה מִדְיָן, ויאספהו איש חכם אל ביתו ויתן לו את בִּתּוֹ לאשה. ויהי משה רועה את צאן חותנו. והאיש משה עָנָו מאד מכל האדם אשר על פני האֲדָמה. וַיֵרָא ה׳ אליו, ויתן את רוחו עליו, וישלָחֵהו מצרימה להוציא את ישראל מִתַּחַת יד פרעה. ויהי כי מֵאֵן פרעה לשמוע בקול ה׳ ביד משה וַיִּגֹּף ה׳ את מצרים ויכֵּם עֶשֶׂר מַכּוֹת, עד כי נִכנע לב פרעה, וישַׁלַּח את ישראל מֵארצו.

אך כמעט שֶׁיָצאו בני ישראל ממצרים, וַיִנָחם פרעה על אשר עשה, וַיֶאסוֹף את חֵילו (צבָאו) וירדף אחרי ישראל. ובני ישראל חָנוּ אז על ים־סוף, הוא הים הנקרא בפי הָעַמִים „יַם הָאָדֹם״. וַיִבקע ה׳ את מֵי הים, וַיעברו בני ישראל בֶּחָרָבָה (יבש) עד בוֹאָם אל עֵברו השֵׁני. והמִצרִים אשר רדפו אחריהם בַּיָם, טָבעוּ, כי שבו המים וַיְכַסּוּ עליהם. — לְזֵכֶר הַנִּפְלָאוֹת הָאֵלֶּה יָחֹגּוּ (חָגֹג עָשֹׂה חַג) בני ישראל שנה שנה, את חג הַפֶּסַח, הוא חַג הַמַצוֹת, כי בצאת ישראל ממצרים נֶחפזו ללכת ולא הספיק בְּצֵקָם לַחֲמוֹץ, ויאכלו עֻגוֹת מצות. —

78.

ג.

1 לָכַד.	ערָאָבערן, איינגעהמען	Завоевать, завладѣть
2 בִּכּוּרִים.	ערסטלינגע (פריכטע)	Первенцы (плоды)
3 רַב.	לעהרער, מייסטער	Учитель, наставникъ
4 גֶּפֶן נ׳.	וויינשטאָק	Виноградная лоза
5 מִדְבָּר.	וויסטע	Степь, пустыня

6	שָׁפֹט .	ריכטען , לייטען — Судить, управлять
7	תְּאֵנָה (תְּאֵנִים , נ׳ .	פייגענבוים , (פייגע) — Смоковница, (фига)
8	עִיר־הַבִּירָה .	הויפשטאַדט ,רעזידענץ — Резиденція
9	סֶלַע (סְלָעִים) .	פעלזען — Скала
10	גְּבוּל .	גרענצע, געביעט — Граница, пространство
11	תֵּל (תלל) ,	האָהע, (הויפען) — Возвышенность, (куча)

1) conquérir, s'emparer.—*to conquer, take possession.* 2) Premices.—*First fruits.* 3) Maitre.—*Teacher, Master.* 4) Vigne.—*Vine-plant.* 5) Desert. 6) juger, gouverner.—*to judge, govern.* 7) Figuier (Figue). — *Fig-tree (Fig).* 8) Residence. 9) Rocher. — *Rock.* 10) Frontière, Territoire. — *Frontier, Territory.* 11) Eminence, (Monceau).—*Eminence (Crowd).*

בַּחדש השלישי לְצֵאת בני ישראל מִמִּצרים , באו אל הר־סִינָי . שם נתן להם ה׳ בְּיַד משה עַבדו את התּוֹרָה הקדושה , אשר בָּהּ כתובים כל הַמִּשְׁפָּטִים הטובים אשר יעשה איש בארץ לטוב לו ולכל האדם . וַיִּבחר ה׳ בישראל מכל גויי־קדם לתת להם את תּוֹרָתוֹ , תּוֹרַת־אֱמֶת . לְזֵכֶר מַתַּן־התורה נָחֹג את חג הַשָּׁבֻעוֹת , הוא גם יום הַבִּכּוּרִים , כי בְּשֶׁבֶת ישראל בַּאֲרצם הקדושה , הֵבִיאוּ ביום ההוא רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתָם מִנְחָה בְּמִקְדַּשׁ־ה׳ .

ובני ישראל הָלכו בַּמִּדבר ארבעים שנה , וַיַּמְטֵר (מטר) להם ה׳ לחם מן השמים , הוא הַמָּן , ויוצֵא להם מים חיים קרים מן הסלע . ושׂמלותיהם ונעליהם לא בָלו מעליהם , וַעֲנַן־ה׳ עומד עליהם

לְסֻכָּה («למחסה») מֵחֹרֶב בַּיּוֹם וּמְקֹרַח בלילה. לזכר הדבר הזה נחג את חג הַסֻּכּוֹת, הוא גם חג הָאָסִיף (כי לַמּוֹעֵד הזה יֵאָספוּ תבואות האדמה בְּאֶרֶץ ישראל). — ואחרי עָבְרָם את הַמִּדבר הגדול, בָּאוּ אל ארץ הַגִּלְעָד וַיִּלְכְּדוּהָ. וימת שם משה עבד ה׳. ולא היה עוד בארץ איש גדול חכם וקדוש, עָנו וטהור, כמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, ואחריו לא יהיה כָּמֹהוּ!

אחרי מות משֶׁה עָמַד יְהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ בראש צִבְאוֹת ישראל; וַיַּעֲבִירֵם את הַיַּרְדֵּן, וַיְבִיאֵם אַרְצָה כְּנַעַן, וַיִּלְכְּדוּהָ. וַיָּקָם דבר־ה׳, אשר נִשְׁבַּע לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב, לתת את ארץ־כנען לַאֲחֻזָּה לְזַרְעָם אחריהם. — וַיְחַלֵּק יהוֹשֻׁעַ את הארץ לשנים־עשר חֲלָקִים, כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי־ישראל.

ואחרי מות יהוֹשֻׁעַ עמדו בראש הָעָם שׁוֹפְטִים, והשופטים שָׁפְטוּ בין העם, וגם נִלְחֲמוּ את מלחמותיהם. ויהיו השופטים אנשי־לב גבּוֹרֵי־חיל, וישפטו את ישראל כשלש מאות שָׁנה. — ויהי אחרי כן וַיַּמְלִיכוּ בני ישראל עליהם מְלָכִים מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם. ויהי המלך הראשון איש רועה צאן, מִשֵּׁבֶט בִּנְיָמִין, ושמו שָׁאוּל. וַיִּפֹּל שָׁאוּל ושלשת בניו בַּמִּלחמה עם הַפְּלִשְׁתִּים. — וַיְצַו ה׳ את שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא לְהַמְלִיךְ על עַמּוֹ את דָּוִד בֶּן־יִשַׁי, מִשֵּׁבֶט יְהוּדָה; גם הוא היה רועה צאן בִּנְעוּרָיו, וכבר יָצָא לו שֵׁם («נודע שמו») בימי שָׁאוּל, בְּהַכּוֹתוֹ את הָעֲנָק הַפְּלִשְׁתִּי, גָּלְיָת שמו. ויהי הַמֶּלֶךְ דוד איש־מלחמה וגבור מְהֻלָּל, נוֹרָא על כל סביביו; וַיַּכְנַע את כל אוֹיְבֵי ישׂראל, וַיַּרְחֵב («רחב») את גבולות מַמְלַכְתּוֹ, וַיִּלְכֹּד את ירוּשָׁלַיִם, היא צִיּוֹן, וַיְשִׂימֶהָ לְעִיר הַבִּירָה. אך כִּגְבוּרָתוֹ וכאֹמֶץ־לבו, כן היתה גם צִדְקָתוֹ וחסדו; ויהי יְרֵא את ה׳ מאד. הוא היה גם מְשׁוֹרֵר נִשְׂגָּב. וַיָּשַׁר שירים וזמירות נִפְלָאִים על כל צָרָה ועל כל שִׂמְחָה אשר הִשִּׂיגָה אותו. ושִׁירָיו אלה, הַיְדוּעִים בְּשֵׁם „תְּהִלּוֹת־דָּוִד”, ישובבו עוד היום נפש כל איש ביום צרה, וירוממו

ורם) רוחו בכל עת. ובכל בָּתֵּי־הַתְּפִלָּה לישראל וְלָעַמִּים יוּשָׁרוּ עד היום הזה.

וַיָּמָת דוד וַיִּמְלֹךְ שלמה בנו תחתיו. הוא היה איש־שָׁלוֹם, וּבְיָמָיו חָיוּ בני ישראל בְּשַׁלְוָה וּבִנְעִימִים, וַיֵּשְׁבוּ איש תחת גַּפְנוֹ ואיש תחת תְּאֵנָתוֹ. וַיֶּחְכַּם שלמה מכל האדם אשר על פני הארץ, וַיָּשַׁר גם הוא שִׁירִים נִפְלָאִים, וַיִּכְתּוֹב מְשָׁלִים עִמְקֵי־בִינָה. ויבאו מכל הארצות לראות את המלך שלמה ולהתפלא בְחָכְמָתוֹ. וַיִּבֶן שלמה מִקְדָּשׁ (־הֵיכָל קָדוֹשׁ) לה׳ בירושלים, אשר אליו בָאוּ מכל ארץ ישראל לְהִתְפַּלֵּל לה׳. ובית הַמִּקְדָּשׁ היה בנין נֶאְדָּר (־אַדִּיר, הָדוּר) וּמְהֻלָּל, אשר עמד על תִּלּוֹ כארבע מאות שנה.

ולמען תֵּדְעוּ, ילדים, את עֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ שלמה, שִׁמְעוּ־נָא את אשר יְסֻפַּר עליו בספרי הקדש: בַּעֲלוֹתוֹ על כִּסֵּא המלוכה, והוא עודנו עֶלֶם צָעִיר וָרַךְ, וַיֵּרָא ה׳ אליו בַּחֲלוֹם הלילה, ויאמר לו אלהים: שְׁאַל מה אֶתֶּן לך, ויאמר שלמה: אתה הִמְלַכְתָּ את עַבְדְּךָ (־אותי) תחת דוד אבי, ואנכי נער קטן (־עול ימים) לא אֵדַע צֵאת וָבֹא (־לא נִסֵּיתִי בדברי המלוכה), ועַמְּךָ ישראל אשר בָּחַרְתָּ, עם רָב (הוא) אשר לא יִמָּנֶה ולא יִסָּפֵר מֵרוֹב. לכן אחת אֲבַקֶּשְׁךָ: תן לי לֵב־מֵבִין, לִשְׁפּוֹט את עַמְּךָ ישראל, לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע, לְבַל אֶחֱרֹץ מִשְׁפָּט מְעֻקָּל (־עקלקל) בְּבֹא בני ישראל לְהִשָּׁפֵט לְפָנַי. — וַיִּיטַב הדבר בעיני ה׳ כי שאל שלמה את הדבר הזה. ויאמר אלהים אליו: יען אשר שאלת את הדבר הזה, ולא שאלת לך ימים־רַבִּים, ולא שאלת לב עֹשֶׁר, ולא שאלת נפש אוֹיְבֶיךָ (־נִצָּחוֹן בַּמלחמה), כי אם שאלת לב לְהָבִין לִשְׁמֹעַ משפט, לכן הנה עשיתי בְּקָשָׁתְךָ: הנני נותן לך לב חכם ונבון, אשר כמוך לא היה לפניך, ואחריך לא יקום כמוך. אבל גם את אשר לא שאלת אתן לך: גם עֹשֶׁר גם כבוד כל ימיך. ואם תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי לִשְׁמוֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי, כאשר הלך דָּוִד אביך, וְהַאֲרַכְתִּי את ימיך. —

ד.

1	נָחֹל · יָרֹשׁ · רֶשֶׁת (אִירַשׁ · רֵשׁ !) .	ערבען, זיך אַנאייגנען	Получать въ наслѣдство, присвоить себѣ
2	מְלִיצָה .	זיננשפרוך, בערעדזאַמקייט	Притча, краснорѣчіе
3	חָרְבָּה .	טרוממער, פֿערוויסטונג	Развалина, опустошеніе
4	הַגְלֵה .	פֿערטרייבען, אין געפֿענקניש פֿיהרען	Выселять, переселять
5	הַדִּיחַ (נדח) .	העראַבשטאָסען, פֿערפֿיהרען	Отвращать, сбивать съ пути
6	הָפֵץ (פוץ) .	אויסברייטען, פֿערשטרייען	Размѣщать, разсѣвать
7	הִתְעָרֵב .	זיך פֿערמישען	Смѣшиваться
8	גָּלוּת . גוֹלָה .	פֿערטרייבונג	Изгнаніе, выселеніе
9	מַעְגָּל (עָגֹל) .	געלייז, וואַנדעל	Кругъ, стезя

---

1) héritor, s'approprier.—*to heir, appropriate.* 2) Parabole.—Elocution. 3) Ruine, Dévastation. — *Ruin, Desolation.* 4) chasser, exiler.—*to dispel, exile.* 5) Détourner, repousser. — *to push down, dissuade.* 6) répartir, dissiper. — *to place severally, strew.* 7) se mêler.— *to be mixed.* 8) Exil.— *Banishment.* 9) Carrière, Voie.—*Way, Career.*

ויהי אחרי מות שלמה, ותבא רוח־רעה בישראל, וַיֵּחָצוּ לשתי מַמְלָכוֹת: עשרת השבטים היו לממלכה לבדה, וַתִּקָּרֵא „ממלכת